Jane Austen

Jane Austen

Raţiune şi Simţire

VOLUMUL 1

CAPITOLUL 1

FAMILIA DASHWOOD ERA STABILITA de mult în Sussex. Domeniul era mare, iar reşedinţa era la Norland, în mijlocul proprietăţii unde, timp de mai multe generaţii, familia dusese o viaţă atât de respectabilă încât trezise admiraţia unanimă a cunoştinţelor din vecinătate. Fostul proprietar al acestui domeniu fusese un burlac care trăise până la o vârstă foarte înaintată şi care, pe parcursul a mulţi ani din viaţă, o avusese pe sora sa drept tovarăşă constantă şi menajeră. Dar moartea ei, cu zece mai înainte de a lui, aduse mari schimbări în casă; pentru a-i suplini lipsa, el invită şi primi în casa lui familia nepotului său, domnul Henry Dashwood, moştenitorul legal al domeniului Norland şi persoana căreia intenţiona să i-l lase moştenire. În societatea nepotului, a nepoatei şi a copiilor lor, bătrânul domn îşi petrecea în mod plăcut zilele. Afecţiunea faţă de ei spori, Atenţia constantă a doamnei şi a domnului Dashwood faţă de dorinţele lui, atenţie care nu izvora din interes, ci din bunătatea inimii, îi oferi bătrânului tot confortul pe care vârsta lui înaintată l-ar fi putut primi; iar veselia copiilor lor adăugă culoare existenţei lui.

Dintr-o fostă căsătorie, domnul Henry Dashwood avea un fiu, iar de la actuala sa soţie trei fete. Fiul, un tânăr serios şi respectabil, era un om cu stare, căci la majorat primise jumătate din averea considerabilă a mamei lui. Mai mult decât atât, prin căsătorie, care avusese loc la scurt timp după aceea, îşi sporise averea. De aceea, pentru el

moştenirea domeniului Norland nu era chiar atât de importantă ca pentru surorile lui; lăsând deoparte ceea ce le-ar fi putut reveni de pe urma faptului că tatăl lor moştenea acea proprietate, averea lor era mică. Mama lor nu avea nimic, iar tatăl lor dispunea doar de şapte mii de lire; cealaltă jumătate a averii primei sale soţii îi revenea tot fiului ei, domnul Henry Dashwood beneficiind doar de uzufructul acesteia. Bătrânul domn muri; i se citi testamentul şi, ca mai toate testamentele, şi acesta pricinui tot atâta dezamăgire câtă plăcere. Bătrânul nu fusese nici atât de nedrept, nici atât de nerecunoscător încât să nu-i lase nepotului său domeniul, dar i-l lăsase în astfel de condiţii încât valoarea moştenirii era redusă la jumătate. Domnul Dashwood şi-o dorise mai mult de dragul soţiei şi al fetelor sale decât pentru sine sau pentru fiul lui; însă ea era destinată fiului său şi fiului acestuia, un copil de patru ani, ceea ce îi răpea orice putere de a se îngriji de cele care îi erau mai dragi şi care aveau cel mai mult nevoie de întreţinere, fie din veniturile domeniului, fie din vânzarea pădurilor lui preţioase. Totul era trecut în beneficiul acestui copil care, cu prilejul vizitelor făcute ocazional la Norland cu mama lui, prin drăgălăşenii deloc neobişnuite la copiii de doi sau trei ani – stâl-cirea cuvintelor, dorinţa arzătoare de-a face ce vrea, o mulţime de şiretlicuri şi foarte multă gălăgie – reuşise să câştige într-atât afecţiunea unchiului său încât scăzuse valoarea tuturor atenţiilor pe care acesta le primise ani în şir de la nepotul său şi fiicele lui. Totuşi, nu voise să fie nedrept şi, ca semn al afecţiunii sale pentru cele trei fete, îi lăsase fiecăreia câte o mie de lire.

La început, dezamăgirea domnului Dashwood fu cruntă; dar era din fire vesel şi optimist şi putea să spere, pe bună dreptate, să trăiască mulţi ani şi, printr-un trai chibzuit, să pună deoparte o sumă considerabilă din roadele unui domeniu deja mare şi căruia i se puteau aduce îmbunătăţiri imediate. Insă averea care se lăsase îndelung aşteptată fu a lui doar un an. Nu-i supravieţui mai mult unchiului său, şi

tot ce le rămase văduvei şi fiicelor sale fură zece mii de lire, inclusiv fosta moştenire.

De îndată ce aflase că sănătatea îi este în pericol, domnul Dashwood discutase cu fiul său, pe care îl rugase, cu toată insistenţa şi urgenţa impuse de boală, să aibă în vedere interesele mamei sale vitrege şi ale surorilor sale.

Domnul John Dashwood nu avea sentimentele puternice ale restului familiei; dar o rugăminte de aşa natură făcută într-un astfel de moment îl înduioşa, aşa că promise să facă tot ce îi stătea în putere pentru a le asigura un trai îndestulat. O astfel de asigurare îl linişti pe tatăl său, iar domnul John Dashwood avu apoi timp să chibzuiască la cât putea să fie prudent să-i stea în putere să facă pentru ele.

Nu era un tânăr răuvoitor, decât dacă răuvoitor înseamnă să fii destul de nesimţitor şi egoist; lumea îl stima, căci îşi îndeplinea îndatoririle obişnuite cu bună-credinţă. Dacă s-ar fi însurat cu o femeie mai binevoitoare, poate că ar fi fost şi mai respectat decât era, poate ar fi căpătat şi el un aer mai agreabil; se însurase de foarte tânăr şi ţinea enorm la soţia sa. Dar doamna John Dashwood era o caricatură mult îngroşată a soţului ei – mai îngustă la minte şi mai egoistă.

Când îi făcu tatălui său promisiunea, chibzui în sinea sa să sporească averea surorilor lui, dându-i în dar fiecăreia câte o mie de lire. Apoi se simţi cu adevărat îmbunat. Perspectiva a patru mii de lire pe an, pe lângă venitul său actual, plus jumătatea rămasă din averea mamei sale, îi înmuiau inima şi îl făceau să se simtă capabil de generozitate. Da, avea să le dea trei mii de lire, un gest frumos şi generos. Şi suma aceasta avea să fie de ajuns pentru a le asigura un trai îndestulat. Trei mii de lire. Se putea lipsi destul de uşor de o aşa sumă considerabilă. Se gândi toată ziua la asta, şi multe zile la rând, şi nu se căi.

Abia se termină înmormântarea tatălui său, că doamna John Dashwood, fără să-şi fi înştiinţat soacra de intenţiile sale, sosi împreună cu copilul şi slujitorii. Nimeni nu-i putea contesta dreptul de a veni; casa era a soţului ei din clipa

decesului tatălui; dar cu atât mai mare era lipsa ei de delicateţe, iar pentru o femeie în situaţia doamnei Dashwood, care se lăsa condusă doar de bunul-simţ, trebuie să fi fost extrem de neplăcut; însă doamna Dashwood avea un simţ al onoarei atât de profund şi o generozitate atât de romantică încât orice ofensă de genul acesta, provocată sau pricinuită de cineva, îi trezea un dezgust rece. Doamna John Dashwood nu fusese niciodată pe placul vreunui membru al familiei soţului ei; dar, până în prezent, nu avusese ocazia să le arate cât de puţină consideraţie putea să aibă faţă de ceilalţi atunci când împrejurările i-o permiteau.

Doamna Dashwood fu atât de afectată de comportamentul ei grosolan şi îşi dispreţui atât de profund nora pentru el încât, la sosirea acesteia, ar fi părăsit casa pentru totdeauna dacă rugăminţile fiicei sale mai mari n-ar fi făcut-o să se gândească mai întâi dacă era cuviincios să plece. După aceea, dragostea duioasă pentru cele trei copile ale ei o determină să rămână şi să evite, de dragul lor, o ruptură cu fratele lor.

Elinor, fiica cea mare, ale cărei sfaturi avuseseră atâta efect, avea o putere de înţelegere şi o judecată rece care o îndreptăţeau, deşi avea numai nouăsprezece ani, să fie sfătuitoarea mamei sale, dându-i deseori posibilitatea să stăvilească, în folosul tuturor, înflăcărarea doamnei Dashwood, care, în general, ar fi dus la nechibzuinţă. Avea o inimă de aur; era sensibilă din fire şi avea sentimente puternice, dar ştia să şi le stăpânească, lucru pe care mama ei îl mai avea încă de învăţat şi pe care una din surorile ei hotărâse să nu-l înveţe niciodată.

În multe privinţe, însuşirile lui Marianne erau întru totul egale cu cele ale lui Elinor. Era sensibilă şi deşteaptă, dar năvalnică în toate cele; tristeţile, bucuriile ei nu cunoşteau moderaţie. Era generoasă, caldă, interesantă; avea toate calităţile în afară de prudenţă. Asemănarea dintre ea şi mama sa era izbitoare, Elinor privea cu îngrijorare excesul

de sensibilitate al surorii ei, însă doamna Dashwood îl preţuia şi-l cultiva. Acum, în violenţa nefericirii lor, se încurajau una pe alta. Durerea care le copleşise la început a fost înnoită anume, căutată, provocată iar şi iar. Se lăsară pradă durerii lor, căutând să-şi sporească în orice mod cu putinţă amărăciunea, şi erau hotărâte să nu accepte alinare în viitor. Şi Elinor era profund nefericită, dar ea putea, totuşi, să lupte, să se stăpânească. Discută cu fratele ei, îşi întâmpină cumnata la sosire şi se strădui s-o facă să depună aceleaşi eforturi, o încuraja să aibă aceeaşi răbdare.

Margaret, cealaltă soră, era o fată veselă şi prietenoasă, dar, cum fusese deja mult influenţată de romantismul lui Marianne, fără să aibă judecata ei, la treisprezece ani nu prea dădea semne că o să fie, mai târziu, la fel ca surorile sale.

CAPITOLUL II DOAMNA JOHN DASHWOOD se instalase acum ca stăpână la Norland, iar soacra sa şi cumnatele sale se văzură reduse la condiţia de musafire. Totuşi, erau tratate de ea cu o politeţe rezervată, iar de soţul ei cu bunătatea pe care era el în stare s-o simtă faţă de altcineva în afară de el însuşi, de soţia lui şi copilul lor. Ba chiar insistă, cu oarecare zel, să considere Norland casa lor; şi, cum se părea că doamna Dashwood nu avea de ales decât să rămână aici până îşi găsea o casă, în vecinătate, invitaţia lui fu acceptată.

Îi convenea de minune să rămână pe mai departe într-un loc unde totul îi amintea de bucuriile de altădată. În vremuri de veselie, nici o fire nu putea fi mai veselă decât a ei, sau să nutrească, într-o mai mare măsură, acea speranţă de fericire care reprezintă în sine o adevărată fericire. Dar şi la tristeţe se lăsa purtată de imaginaţie, era tot atât de neconsolat pe cât era de nedomolit la bucurie.

Doamna John Dashwood nu era deloc de acord cu planurile soţului ei pentru surorile lui. Trei mii de lire luate din averea scumpului lor băieţel l-ar fi sărăcit îngrozitor. Îl imploră să se mai gândească. Cum putea să-şi ia

răspunderea de a-i răpi copilului său, şi încă singurului său copil, o sumă atât de mare? Şi ce pretenţie puteau avea domnişoarele Dashwood la mărinimia lui pentru o sumă atât de mare, când îi erau rude de sânge doar pe jumătate, ceea ce ea nu considera deloc a fi o înrudire? Doar se ştie că între copiii din căsătorii diferite ale unui bărbat nu existase vreodată afecţiune; şi de ce să se ruineze el pe sine şi pe sărăcuţul lor Henry dându-şi toţi banii de pomană surorilor lui?

— Ultima dorinţă a tatălui meu a fost să-i ajut văduva şi fetele, răspunse soţul ei.

— Cred că nu ştia ce vorbea. Pun prinsoare că aiura la vre mea aceea. Dacă ar fi fost în toate minţile, nu s-ar fi gândit să-ţi ceară să dai de pomană jumătate din avere, lipsindu-ţi de ea pro priul copil.

— Nu a precizat o sumă anume, dragă Fanny, dar m-a rugat, în termeni generali, să le ajut, şi să le fac o situaţie mai bună decât i-a stat lui în putere. Poate ar fi fost mai bine dacă ar fi lăsat totul în seama mea. Doar nu putea să-şi închipuie că le-aş fi neglijat. Dar cum el mi-a cerut să-i promit, n-am putut să n-o fac, sau cel puţin aşa am crezut la vremea aceea. Prin urmare, promisiunea, o dată făcută, trebuie îndeplinită. Trebuie să facem ceva pentru când or să plece de la Norland ca să se stabilească într-o casă nouă.

— Păi, atunci, să facem, dar acel ceva nu trebuie să fie chiar trei mii de lire. Gândeşte-te, adăugă ea, că, o dată ce te-ai despărţit de ei, banii nu se mai întorc. Surorile tale se vor mări ta şi vor fi pierduţi pe vecie. Dacă, într-adevăr, ar fi vreodată înapoiaţi bietului nostru băieţel…

— Vai, bineînţeles, asta ar schimba mult situaţia, spuse foarte serios soţul ei. S-ar putea să vină vremea când Henry o să regrete că a fost lipsit de o sumă atât de mare. Dacă ar avea o familie numeroasă, de pildă, aceşti bani în plus i-ar prinde bine.

— Sigur că da.

— Atunci, poate ar fi mai bine pentru toată lumea dacă suma ar fi redusă la jumătate. Cinci sute de lire ar reprezenta o creştere uriaşă a averii lor.

— O, de neaşteptat! Ce frate din lumea asta ar face pentru surorile lui jumătate din cât faci tu, dacă i-ar fi surori bune? Or ele îţi sunt numai pe jumătate rude. Ai o fire foarte mărinimoasă.

— N-aş dori să fiu meschin, răspunse el. In astfel de împre jurări e mai bine să faci prea mult decât prea puţin. Cel puţin, nimeni nu poate să spună că n-am făcut îndeajuns pentru ele; nici chiar ele însele nu se pot aştepta la mai mult.

— N-ai cum să ştii la ce s-ar putea aştepta ele, dar noi nu tre buie să ne gândim la aşteptările lor, spuse doamna. Problema e ce-ţi poţi permite să faci.

— Categoric, şi cred că-mi pot permite să le dau cinci sute de lire la fiecare. Aşa, fără nici o suplimentare din partea mea, la moartea mamei lor vor avea, fiecare, peste trei mii de lire – o avere considerabilă pentru orice tânără.

— Sigur că da. Şi, chiar aşa, mă gândesc că nu pot să pretindă nici o suplimentare. Vor avea zece mii de lire pe care să le împartă între ele şi, dacă se mărită, sigur o vor duce bine, iar dacă nu, ar putea trăi toate fără griji din dobânda la cele zece mii de lire.

— Asta e foarte adevărat şi, de aceea, nu ştiu dacă, una peste alta, n-ar mai înţelept să fac ceva pentru mama lor cât mai e în viaţă decât pentru ele – vreau să spun ceva de genul rentei viagere. Ar fi bine şi pentru ea, şi pentru surorile mele. O sută pe an le-ar asigura tuturor un trai confortabil.

Totuşi, soţia lui ezită puţin în a-şi da consimţământul la acest plan.

— Sigur, e mai bine decât să te desparţi dintr-o dată de o mie cinci sute de lire, spuse ea. Dar dacă doamna Dashwood va mai trăi cincisprezece ani, am fi complet traşi pe sfoară.

— Cincisprezece ani! Dragă Fanny, nu poate să mai trăiască nici jumătate din cât ai spus tu.

— Cu siguranţă nu, dar dacă ai observat, oamenii trăiesc o veşnicie când li se plăteşte o rentă viageră, iar ea este foarte robustă şi sănătoasă, şi abia a împlinit patruzeci de ani. O rentă viageră este o treabă foarte serioasă. Ştiu multe despre necazurile pricinuite de rentele viagere, de aceea îţi spun că nu ştii ce faci.

Mama s-a împotmolit în plata a trei rente viagere lăsate prin tes tament de tata unor servitori credincioşi, şi i-a fost cum nu se poate mai neplăcut. Rentele trebuiau plătite de două ori pe an, şi mai era şi deranjul de a li le înmâna; la un moment dat i s-a spus că unul dintre ei a murit, iar după aceea s-a dovedit că nu era aşa. Mama se săturase până peste cap. Cu astfel de pretenţii fără de sfârşit, venitul ei nu îi mai aparţinea, spunea ea: şi a fost foarte urât din partea tatei pentru că altfel, banii ar fi fost pe de-a întregul la dispoziţia mamei, fără nici un fel de oprelişte. Asta m-a făcut să-mi fie silă de rentele viagere şi eu, una, nu m-aş înhăma pentru nimic în lume la plata unora.,.

— Este cu siguranţă neplăcut să-ţi sece anual venitul în felul acesta, replică domnul Dashwood. Întocmai cum spunea mama ta. Nu e deloc de dorit să fii obligat să plăteşti regulat o astfel de sumă, în zile stabilite, îţi răpeşte independenţa.

— Fără doar şi poate, şi nici n-ai parte de mulţumiri. Ele se consideră îndreptăţite la plata acestor sume, tu nu faci decât ce era de aşteptat, şi asta nu duce deloc la recunoştinţă. În locul tău, orice aş face ar trebui să fie în întregime decizia mea. Nu m-aş obliga să le plătesc anual ceva. S-ar putea ca în unii ani să fie foarte neplăcut să te lipseşti de o sută de lire, ba chiar şi de cincizeci din propriile noastre cheltuieli.

— Cred că ai dreptate, dragostea mea; în cazul ăsta, ar fi mai bine să nu fie nici o rentă viageră. Ceea ce le-aş da din când în când le va fi de mult mai mare ajutor decât o

alocaţie anuală, pentru că n-ar face decât să trăiască pe picior mai mare, iar la sfârşitul anului n-ar avea un sfanţ pus deoparte. Un cadou de cincizeci de lire, când şi când, le va împiedica să fie necăjite din cauza banilor şi, cred eu, mă va achita din plin de promisiunea făcută tatălui meu.

— Sigur că da. De fapt, ca să spun drept, în sinea mea sunt convinsă că tatăl tău nici nu s-a gândit să le dai bani. Aş spune că ajutorul la care s-a gândit el trebuia să fie doar atât cât putea fi rezonabil să se aştepte de la tine; de pildă, să le cauţi o căsuţă confortabilă, să le ajuţi să-şi mute lucrurile şi să le trimiţi în dar peşte şi vânat, şi aşa mai departe, când e sezonul. Îmi pun gâtul că nu s-a gândit la mai mult; şi, zău aşa, ar fi foarte ciudat şi nedrept dacă ar fi făcut-o. Ia gândeşte-te, dragul meu domn Dashwood, cât de bine ar putea trăi mama ta vitregă şi fetele ei din dobânda-la şapte mii de lire, pe lângă mia de lire a fiecăreia dintre ele, care le aduce la fiecare cincizeci de lire pe an, şi, bineînţeles, din banii ăştia îi vor plăti mamei lor pentru masă şi casă. În total, vor avea împreună cinci sute pe an, şi pentru ce naiba ar vrea patru femei mai mult de atât? Vor trăi foarte ieftin!

Întreţinerea casei nu le va costa nimic. Nu vor avea trăsură, nici cai, iar servitori doar câţiva; nu vor primi musafiri şi nu vor avea cheltuieli de nici un fel! Gândeşte-te numai ce bine o vor duce!

Cinci sute de lire pe an! Nici nu-mi închipui cum ar putea cheltui jumătate din suma asta, darămite să le dai mai mult! Este total absurd să te gândeşti la asta. Mai degrabă ele ar putea să-ţi dea ţie ceva.

— Pe cuvântul meu, ai perfectă dreptate, spuse domnul Dashwood. Cu siguranţă, prin rugămintea pe care mi-a făcut-o, tata nu s-a gândit la mai mult decât spui. Acum înţeleg limpede asta şi îmi voi îndeplini strict promisiunea prin astfel de acte de întrajutorare şi bunătate ca acelea descrise de tine. Când mama se va muta în altă casă, am s-o

ajut cât îmi stă în puteri să se instaleze. Ba s-ar putea să-i fac şi un mic cadou, nişte mobilă.

— Desigur, încuviinţă doamna Dashwood. Totuşi, trebuie să gândeşti la un lucru. Când tatăl tău şi mama ta s-au mutat la Norland, deşi mobila de la Stanhill a fost vândută, vesela, argin tăria şi rufăria s-au păstrat, şi acum i-au rămas mamei tale.

— Fără doar şi poate, ăsta e un aspect important. Chiar că e o moştenire valoroasă! Şi totuşi o parte din argintărie ar comple ta-o în mod plăcut pe cea pe care o avem aici.

— Da, iar serviciul pentru micul dejun e de două ori mai fru mos decât cel de aici. După părerea mea, mult prea frumos pen tru orice casă în care şi-ar putea ele permite să trăiască. Totuşi, asta e. Tatăl tău s-a gândit numai la ele. Şi trebuie să-ţi spun următorul lucru: nu-i datorezi cine ştie ce recunoştinţă şi nici nu eşti obligat să ţii seama de dorinţele lui, căci ştim foarte bine că, dacă putea, le-ar fi lăsat aproape totul lor.

Acest argument fu hotărâtor. El oferi intenţiilor domnului Dashwood fermitatea care le lipsise până atunci; şi, în cele din urmă, acesta îşi spuse că ar fi fost cu totul de prisos, dacă nu chiar foarte necuviincios să facă pentru văduva şi fetele tatălui său mai mult decât gesturile de prietenie pe care le pomenise soţia lui.

CAPITOLUL III DOAMNA DASHWOOD RÂMASE la Norland câteva luni; nu că ar fi avut ceva împotrivă să se mute atunci când revederea fiecărui loc bine cunoscut a încetat să-i mai stârnească emoţia violentă care dăinui un timp; atunci când sufletul ei începu să se învioreze şi mintea îi deveni capabilă şi de alt efort decât cel de a-şi spori durerea prin amintiri melancolice, fu nerăbdătoare să plece şi căută fără odihnă o locuinţă în vecinătatea domeniului Norland, căci îi era cu neputinţă să se mute departe de acel loc iubit. Însă nu auzi de nici o casă care să răspundă pe dată ideii ei de confort şi tihnă şi să convină prudenţei fetei ei mari a cărei judecată mai înţeleaptă respinse mai multe

case ca fiind prea mari pentru venitul lor, lucru cu care mama ei fu de acord.

Doamna Dashwood fusese informată de către soţul ei de promisiunea făcută de fiul lui în favoarea lor, lucru care adusese alinare ultimelor lui gânduri pământeşti. Nu se îndoia de sinceritatea acestei promisiuni mai mult decât o făcuse el însuşi şi, de dragul fetelor ei, se gândea cu mulţumire la promisiune deşi, în ceea ce o privea pe ea, era convinsă că o sumă mai mică de şapte mii de lire avea să-i asigure belşugul. Se bucura pentru fetele lor şi pentru inima lui bună; şi îşi reproşa că înainte fusese nedreaptă cu el, crezându-l incapabil de mărinimie. Purtarea lui atentă faţă de ea şi de surorile lui o convinse că el se gândea la bunăstarea lor şi, pentru o vreme, se bizui ferm pe intenţiile lui generoase.

Dispreţul pe care îl avusese faţă de nora ei la începutul relaţiei lor spori după ce îi cunoscu mai bine caracterul, fapt înlesnit de o jumătate de an de trai în comun; şi poate că, în ciuda oricărei consideraţii de politeţe sau afecţiune din partea celei dintâi, celor două doamne le-ar fi fost cu neputinţă să trăiască împreună atâta timp dacă, după părerea doamnei Dashwood, o anumită împrejurare nu le-ar fi făcut pe fetele ei să vrea şi mai mult să rămână în Norland.

Această împrejurare era ataşamentul crescând dintre fata ei cea mare şi fratele doamnei John Dashwood, un tânăr plăcut şi manierat, care le fu prezentat la scurt timp după stabilirea surorii sale la Norland, şi care, de atunci, îşi petrecea acolo cea mai mare parte din timp.

Poate că unele mame ar fi încurajat această intimitate din motive de interes, căci Edward Ferras era fiul cel mare al unui om care lăsase în urma lui o avere considerabilă; şi poate că altele ar fi înăbuşit-o din motive de prudenţă căci, în afara unei sume simbolice, întreaga lui avere depindea de voinţa mamei sale. Însă doamna Dashwood nu fu influenţată de niciunul dintre aceste considerente. Ei îi era

de ajuns că el părea amabil, că o iubea pe fata ei şi că Elinor îi împărtăşea sentimentele. Ideea că diferenţa de avere trebuia să ţină la distanţă doi tineri atraşi de asemănarea firii lor era contrară concepţiilor doamnei Dashwood; iar faptul că meritele lui Elinor nu erau recunoscute de toţi cei care o cunoşteau era dincolo de înţelepciunea ei.

Buna lor părere despre Edward Ferrars nu era urmarea vreunei calităţi deosebite a ţinutei sau comportamentului. Nu era frumos, iar manierele lui erau plăcute doar în intimitate. Era prea lipsit de încredere în sine pentru a se arăta în adevărata lumină, dar, atunci când îşi învingea timiditatea înnăscută, purtarea sa dădea la iveală o inimă deschisă şi afectuoasă. Era ager la minte, iar educaţia sporise în mare măsură acest lucru. Insă nu avea nici însuşirile, nici firea care să răspundă dorinţelor mamei şi a surorii lui de a-l vedea distingându-se prin… Nici ele nu prea ştiau prin ce. Voiau ca el să facă figură bună în lume, într-un fel sau altul. Mama sa dorea să-l vadă manifestând interes pentru viaţa politică, intrat în parlament, sau să-l vadă în relaţii cu unii dintre personalităţile momentului. Doamna John Dashwood dorea aşijderea; dar între timp, până se putea realiza una din aceste înalte binecuvântări, ambiţia ei ar fi fost liniştită dacă l-ar fi văzut mânând o caleaşca. Dar Edward nu avea înclinaţie nici pentru oamenii mari, nici pentru căleşti. Toate dorinţele lui se concentrau pe confortul casnic şi pe liniştea vieţii de familie. Din fericire, avea un frate mai mic care promitea mai mult.

Edward era de mai multe săptămâni în casă până reuşi să atragă atenţia doamnei Dashwood; căci, la vremea aceea, era atât de mâhnită încât trata cu nepăsare obiectele din jur. Vedea că era liniştit şi rezervat, şi îl plăcu pentru asta. El nu-i tulbura nefericirea prin conversaţii inoportune. Îl remarcă şi îl aprecie şi mai mult datorită unei remarci pe care o făcu Elinor într-o zi cu privire la deosebirea dintre el

şi sora lui. Era un contrast care atrase foarte puternic atenţia mamei ei.

— E destul să spui că nu seamănă cu Fanny, spuse ea. Asta arată numai calităţi. Îl iubesc deja.

— Cred că îţi va plăcea când ai să-l cunoşti mai bine, spuse Elinor.

— Să-mi placă! Răspunse zâmbind mama ei. Eu nu pot să am nici un sentiment de aprobare mai prejos de iubire. >

— S-ar putea să-l. Stimezi.;:

— Încă nu ştiu cum e să desparţi stima de iubire.

Atunci doamna Dashwood îşi dădu osteneala să-l cunoască mai bine. Purtarea ei amabilă reuşi să-i izgonească în scurt timp rezerva. Ii înţelese repede toate meritele; poate că puterea ei de pătrundere îi fu ajutată de stăruinţa lui pe lângă Elinor, dar era cu adevărat convinsă de valoarea lui, iar acea purtare liniştită care era în contradicţie cu ideile ei despre firea unui tânăr nu i se mai părea neinteresantă, căci ştia că Edward avea o inimă caldă şi o fire afectuoasă.

Nici nu intui bine vreo dovadă de iubire în purtarea lui faţă de Elinor, că şi consideră ca sigur ataşamentul lor serios, şi aşteptă cu nerăbdare apropiata lor căsătorie.

— Dragă Marianne, după toate probabilităţile, în câteva luni Elinor se va aşeza la casa ei, spuse ea. O să-i ducem dorul, dar va fi fericită.

— Oh, mamă, ce-o să ne facem fără ea?

— Draga mea, abia dacă va fi o despărţire. O să locuim la dis tanţă de câteva mile şi o să ne întâlnim în fiecare zi. Şi ai să câştigi un frate, un frate adevărat, iubitor. Am cea mai bună părere din lume despre inima lui Edward. Dar îmi pari tristă, Marianne; nu eşti de acord cu alegerea făcută de sora ta?

— Poate că mă surprinde oarecum, spuse Marianne. Edward este foarte plăcut şi îl iubesc din toată inima. Şi totuşi… Nu e genul de tânăr… Îi lipseşte ceva… Înfăţişarea lui nu e izbitoare, nu are nimic din acea gratie la care m-aş fi aşteptat de la bărbatul care se putea ataşa în mod serios

de sora mea. Ochilor lui le lipseşte acea însufleţire, acel foc care trădează imediat inteligenţa şi destoinicia. Şi, pe lângă toate astea, mă tem că nu are gust, mamă. Muzica nu pare să-l atragă prea tare şi, cu toate că admiră foarte mult desenele lui Elinor, nu dovedeşte admiraţia omului care le înţelege valoarea. Şi, în ciuda faptului că e deseori atent la ce desenează ea, este evident că nu se pricepe deloc la desen. Admiră ca un îndrăgostit, nu ca un cunoscător. Pentru a mă mulţumi, aceste două caracteristici ar trebui să se îmbine. Eu n-aş putea fi fericită alături de un bărbat al cărui gust nu coincide în toate privinţele cu al meu. El trebuie să-mi împărtăşească toate sentimentele; aceleaşi cărţi, aceeaşi muzică trebuie să ne încânte pe amândoi. Oh, mamă, cu câtă lipsă de însufleţire, cât de fără vlagă ne-a citit Edward aseară! Mi-a părut tare rău de sora mea! Totuşi, a suportat cu mult calm, parcă nici n-a băgat de seamă. Eu abia mai puteam să stau pe scaun. Să aud acele versuri frumoase care deseori mai că m-au scos din minţi rostite cu un aşa calm imperturbabil, cu atâta indiferenţă îngrozitoare!

— Cu siguranţă s-ar fi descurcat mai bine cu proza simplă şi elegantă. Aşa am gândit la vremea aceea; însă tu ai vrut să-i dai Cowper1.

— Vai, mamă, dacă nici Cowper nu-l însufleţeşte!… Dar tre buie să ţinem seama de deosebirea de gust. Elinor nu are senti mentele mele, şi de aceea s-ar putea să treacă aşa ceva cu vede rea şi să fie fericită cu el. Insă, dacă l-aş fi iubit eu, mi s-ar fi frânt inima să-l aud citind cu atât de putină sensibilitate. Mamă, cu cât cunosc mai mult lumea, cu atât sunt mai convinsă că n-am să întâlnesc niciodată un bărbat pe care să-l pot iubi cu adevărat. Cer atât de mult! Ar trebui să aibă toate calităţile lui Edward, iar înfăţişarea şi manierele lui ar trebui să-i împodobească bunătatea cu toate farmecele cu putinţă.

William Cowper (1731-1800), poet englez (N. Tx).

— Nu uita că n-ai nici şaptesprezece ani, draga mea. E încă prea devreme să-ţi pierzi nădejdea într-o aşa fericire. De ce ai fi tu mai puţin norocoasă ca mama ta? Doar într-o singură privinţă, draga mea Marianne, fie ca destinul tău să fie altfel decât al ei!

CAPITOLUL IV

— CE PĂCAT, ELINOR, că Edward nu are înclinaţie pentru desen! Spuse Marianne.

— De ce crezi că n-are înclinaţie pentru desen? Replică Marianne. Într-adevăr, nu desenează, dar se uită cu mare plăcere la ce fac alţii, şi te asigur că nu-i lipseşte nicidecum înclinaţia înnăscută, deşi nu a avut prilejul să şi-o perfecţioneze. Dacă ar fi avut cum să înveţe, cred că ar fi desenat foarte bine. Are atât de puţină încredere în propria sa judecată în astfel de probleme, încât nu vrea niciodată să-şi spună părerea cu privire la vreun tablou; dar are o decenţă şi o simplitate înnăscute în ceea ce priveşte gustul, şi asta îl face să se orienteze în general foarte bine.

Marianne se temu s-o jignească şi nu mai spuse nimic în legătură cu acest subiect, dar genul de interes pe care i-l stârneau lui desenele altora, aşa cum îl descrisese Elinor, era departe de acea încântare entuziasmată care, după părerea lui Marianne, era singura care se putea numi gust. Totuşi, deşi în sinea ei surâdea la această concluzie, îşi respectă sora pentru părtinirea oarbă faţă de Edward.

— Sper, Marianne, că nu-l consideri lipsit de gust în general, continuă Elinor. De fapt, aş putea spune că nu, întrucât purtarea ta faţă de el este amabilă şi, dacă aceasta ar fi fost părerea ta, sunt sigură că n-ai fi putut să fii politicoasă cu el.

Marianne nu prea ştia ce să spună. Nu voia nicicum să rănească sentimentele surorii ei, şi totuşi îi era cu neputinţă să spună ce nu credea. În cele din urmă răspunse:

— Nu te supăra, Elinor, dacă eu nu-i preţuiesc meritele în egală măsură ca tine. Eu n-am avut atâtea prilejuri ca tine să-i apreciez calităţile, gusturile şi înclinaţiile. Dar am cea

mai bună părere din lume despre judecata şi bunătatea lui. Cred că e demn de tot ce e mai bun.

— Sunt sigură că prietenii lui cei mai buni n-ar putea fi nemulţumiţi de o astfel de apreciere, spuse Elinor cu un zâmbet. Nu-mi închipui cum ai fi putut să te exprimi cu mai multă căldură.

Marianne se bucură să constate că sora ei era atât de uşor de mulţumit. Elinor continuă:

— Cred că niciunul dintre cei care l-au văzut destul de des angajat într-o conversaţie liberă nu se poate îndoi de înţelepciunea şi de bunătatea lui. Perspicacitatea sa deosebită şi principiile lui nu sunt ascunse decât de timiditatea care îl împiedică mult prea des să vorbească. Îl ştii destul de bine ca să îi recunoşti valoarea. Dar anumite împrejurări te-au împiedicat să-i cunoşti la fel de bine ca mine acele înclinaţii mai puţin importante, cum le spui tu. Am petrecut din când în când mult timp împreună, în timp ce tu erai în întregime absorbită de afecţiunea pentru mama. M-am văzut mult cu el, i-am studiat sentimentele şi i-am auzit părerile în materie de literatură şi gust; şi, una peste alta, mă aventurez să spun că e instruit, că îi place extrem de mult să citească, că are o imaginaţie vie, un spirit de observaţie corect, gusturi fine şi pure. Pe măsură ce îl cunoşti, îi apreciezi mai mult calităţile, precum şi manierele şi persoana. La prima vedere, sigur că purtarea lui nu impresionează, iar persoana lui cu greu poate fi numită frumoasă, până îi percepi expresia ochilor, care au o bunătate neobişnuită, şi blândeţea înfăţişării. In prezent îl cunosc atât de bine încât îl consider cu adevărat frumos, sau, cel puţin, aproape frumos. Tu ce spui, Marianne?

— Am să-l consider frumos, Elinor, dacă nu acum, foarte curând. Când ai să-mi spui să-l iubesc ca pe un frate, n-am să-i mai văd imperfecţiunea chipului, aşa cum nu i-o văd acum pe a inimii.

La această declaraţie, Elinor tresări şi îi păru rău că se trădase vorbind cu atâta căldură despre el. Îşi dădea seama

că avea o părere foarte bună despre Edward. Credea că stima era reciprocă; dar avea nevoie de o certitudine mai mare pentru ca părerea lui Marianne l despre ataşamentul dintre ei să-i fie pe plac. Ştia că Marianne şi mama lor treceau uşor de la presupunere la convingere, că la ele a dori însemna a spera, iar a spera însemna a se aştepta să se întâmple, încercă să-i explice surorii ei adevărata situaţie.

— Nu neg că am o părere foarte bună despre el, că îl stimez mult, că îl plac, spuse ea.

Aici Marianne izbucni indignată.

— II stimezi! Îl placi! Ce inimă rece ai, Elinor! Oh, mai rău decât rece! Ţi-e ruşine să fii altfel. Mai rosteşte o dată vorbele acestea şi voi ieşi în clipa asta din cameră.

Elinor nu-şi putu stăpâni râsul.

— Iartă-mă, spuse ea, şi fii sigură că n-am vrut să te supăr vorbind atât de liniştită despre sentimentele mele. Crede-le mai puternice decât le-am mărturisit; pe scurt, crede-le pe măsura meritelor lui, iar bănuiala… Speranţa afecţiunii lui faţă de mine poate fi o garanţie, fără să mă arăt nesăbuită sau lipsită de înţelepciune. Dar nu trebuie să crezi mai mult decât atât. Nu sunt nicidecum sigură de stima lui faţă de mine. Sunt momente când pare îndoielnică; şi, până când sentimentele lui nu îmi vor fi pe deplin cunoscute, nu trebuie să te mire că nu vreau să fie crezute sau numite mai mult decât sunt. În inima mea nu prea există îndoială cu privire la faptul că mă place. Dar, pe lângă atracţia pe care o simte faţă de mine, mai sunt şi alte lucruri de care trebuie să se ţină seama. E departe de a fi independent. Nu avem cum să ştim cum e cu adevărat mama lui; din cele spuse ocazional de Fanny despre comportamentul şi părerile ei, n-am fost niciodată înclinate s-o considerăm drăguţă. Şi m-aş înşela foarte mult dacă mi-aş închipui că Edward nu e conştient că ar întâmpina multe greutăţi dacă ar dori să se însoare cu o femeie care n-are nici avere, nici rang înalt.

Marianne fu uimită să descopere cât de departe de adevăr mersese imaginaţia ei şi a mamei sale.

— Şi chiar nu eşti logodită cu el! Spuse ea. Totuşi, cu siguranţă se va întâmpla curând. Dar din această amânare vor rezulta două avantaje. Eu n-am să te pierd atât de repede, iar Edward va avea un prilej mai rodnic de a-şi îmbunătăţi înclinaţia înnăscută pentru preocuparea ta preferată, lucru indispensabil pentru fericirea voastră. Oh, ce minunat ar fi ca talentul tău să-l stimuleze într-atât, încât să înveţe şi el să deseneze!

Elinor îi spusese surorii ei părerea sa sinceră. Nu putea să considere că afecţiunea ei pentru Edward avea perspective atât de favorabile cum crezuse Marianne. Uneori, se vedea la el o lipsă de entuziasm care, dacă nu denota indiferenţă, sugera ceva aproape la fel de puţin promiţător. Îndoiala cu privire la afecţiunea ei, presupunând că ar fi simţit-o, putea cel mult să-i provoace nelinişte. Era puţin probabil să-i cauzeze acea deprimare care îl caracteriza atât de des. O cauză mai rezonabilă putea fi situaţia de dependenţă care îl împiedica să se lase în voia afecţiunii lui. Ea ştia că mama lui nu se purta niciodată cu el astfel încât să-l facă să se simtă bine acasă, şi nici nu-i dăduse vreo asigurare că ar putea să-şi întemeieze un cămin fără să ţină seama cu stricteţe de părerile ei despre soarta lui. Ştiind acest lucru, lui Elinor îi era cu neputinţă să se simtă în largul ei în această privinţă. Era departe de a se bizui pe urmările afecţiunii lui pentru ea, pe care mama şi sora ei le considerau ca sigure. Mai mult chiar, cu cât stăteau mai mult împreună, cu atât mai îndoielnică părea natura sentimentelor lui; şi, uneori, preţ de câteva minute dureroase, ea nu credea că era vorba de mai mult decât o prietenie.

Dar acest ataşament, indiferent de dimensiunile sale, o dată remarcat de sora lui, a făcut-o să se indigneze şi (lucru şi mai grav) să se poarte necuviincios. Profită de primul prilej pentru a-şi înfrunta soacra, vorbindu-i atât de sugestiv despre perspectivele fratelui ei, despre hotărârea doamnei Ferrars ca ambii ei fii să se căsătorească strălucit

şi despre pericolul pe care îl prezenta o femeie tânără care încerca să-l prindă în laţ, încât doamna Dashwood nu putu să pretindă că nu îşi dădea seama de situaţie şi nici nu se strădui să fie calmă. Îi dădu un răspuns plin de dispreţ şi părăsi pe loc încăperea, hotărâtă ca, indiferent de neplăcerile sau de costurile unei mutări bruşte, iubita ei Elinor să nu mai fie expusă încă o săptămână la astfel de insinuări.

În această stare de spirit, primi o scrisoare care conţinea o propunere deosebit de nimerită. O rudă de-a ei, un om de condiţie bună şi înstărit din Devonshire, îi oferea în condiţii foarte avantajoase o locuinţă care îi aparţinea. Scrisoarea era chiar de la acest domn, şi scrisă în adevăratul spirit al ajutorului prietenesc. El înţelegea că ea are nevoie de o locuinţă şi, deşi casa pe care i-o oferea acum era doar o vilă micuţă, o asigura că, dacă situaţia îi era pe plac, aveau să se facă toate amenajările necesare. După ce îi descrise casa şi grădina, insistă cu nerăbdare să vină cu fetele la Barton Park, reşedinţa lui, unde putea judeca singură dacă Barton Cottage, căci casele se aflau în aceeaşi regiune, cu unele modificări, putea să fie un cămin confortabil pentru ea. Părea cu adevărat dornic să le ofere o locuinţă, şi întreaga scrisoare era scrisă într-un stil atât de prietenesc încât nu avea cum să nu-i facă plăcere verişoarei lui, mai ales acum, când suferea din cauza comportamentului rece şi insensibil al rudelor ei mai apropiate. Nu avu nevoie de timp de gândire sau de cercetări. Hotărârea fu luată de cum citi. Situarea în Barton, într-un comitat atât de îndepărtat de Sussex precum Devonshire, care, doar cu câteva ore în urmă, ar fi fost o obiecţie suficientă pentru a zdrobi orice posibil avantaj al casei, constituia acum calitatea ei de căpetenie. Părăsirea vecinătăţii domeniului Norland nu mai era o nenorocire; era de dorit; era o binecuvântare în comparaţie cu nefericirea de a fi musafira nurorii sale; iar să plece pentru totdeauna din acea casă iubită avea să fie mai puţin dureros decât a o locui sau vizita cât timp o

asemenea femeie era stăpâna ei. Ii scrise pe loc lui sir John Middleton pentru a-i mulţumi pentru bunătatea lui şi pentru a-i aduce la cunoştinţă că acceptă propunerea lui; iar apoi se grăbi să arate ambele scrisori fetelor ei, pentru a fi sigură că sunt şi ele de acord, înainte de a trimite răspunsul.

Elinor considerase întotdeauna că ar fi mai înţelept pentru ele să se stabilească la o oarecare distanţă de Norland decât în imediata apropiere a cunoştinţelor lor. Prin urmare, în această privinţă, nu avea de ce să se opună intenţiilor mamei sale de a se muta în Devonshire. Casa, de asemenea, aşa cum fusese descrisă de sir John, era modestă, iar chiria era atât de mică încât nu-i dădea dreptul să obiecteze nici asupra acestui aspect; şi, de aceea, deşi nu era un plan care să-i facă plăcere, deşi mutarea din vecinătatea domeniului Norland îi contrazicea dorinţele, nu făcu nici o mişcare de a-şi descuraja mama să trimită scrisoarea de acceptare.

CAPITOLUL V DE ÎNDATĂ CE TRIMISE RĂSPUNSUL, doamna Dashwood îşi oferi plăcerea de a-şi anunţa fiul vitreg şi pe soţia lui că dispunea de o casă şi că nu avea să-i mai incomodeze decât până când putea să se mute acolo. Ei o ascultară cu mirare. Doamna John Dashwood nu spuse nimic, dar soţul ei îşi exprimă politicos speranţa că nu avea să se stabilească departe de Norland. Ea simţi o mare satisfacţie răspunzându-i că se ducea în Devonshire. Auzind asta, Edward se întoarse repede spre ea şi, cu un glas mirat şi îngrijorat, care, pentru ea, nu avea nevoie de explicaţie, repetă:

— Devonshire! Chiar vă duceţi acolo? E atât de departe de aici! Şi în care parte a oraşului?

II lămuri această privinţă. Era la mai puţin de patru mile la nord de Exeter.

— E doar o vilă micuţă, continuă ea, dar sper să primesc în ea mulţi prieteni de-ai mei. Pot fi adăugate uşor o cameră sau două, iar dacă prietenilor mei nu le va fi greu să facă un

drum atât de lung ca să mă vadă, mie nu-mi va fi deloc greu să-i găz duiesc.

Încheie cu o invitaţie foarte amabilă pentru domnul şi doamna John Dashwood s-o viziteze la Barton; iar lui Edward îi făcu o invitaţie şi mai călduroasă. Deşi conversaţia recentă cu nora ei o făcuse să se hotărască să nu mai rămână la Norland mai mult decât era inevitabil, incidentul nu avusese nici cel mai mic efect asupra ei în ceea ce priveşte scopul urmărit. Intenţia de a-i despărţi pe Edward şi Elinor era la fel de îndepărtată ca întotdeauna; şi, prin această invitaţie apăsată făcută fratelui ei, dorea să-i arate doamnei John Dashwood cât de puţin conta faptul că ea dezaproba căsătoria.

Domnul John Dashwood îi spuse iarăşi şi iarăşi mamei sale cât de rău îi părea că luase o casă la o aşa depărtare de Norland, care îl împiedica să-i fie de vreun ajutor la mutatul mobilei. Fu cu adevărat supărat de această situaţie, căci însuşi efortul la care îşi limitase îndeplinirea promisiunii făcute tatălui său devenea imposibil prin acest aranjament.

Toate lucrurile fură expediate pe apă. Erau mai ales lenjerie, argintărie, veselă şi cărţi, şi un pian frumos, care era al lui Marianne. Doamna John Dashwood urmări cu un oftat plecarea bagajelor; nu se putu abţine să-i fie ciudă că, deşi venitul doamnei Dashwood avea să fie atât de neînsemnat în comparaţie cu al ei, ea avea să aibă toate lucrurile frumoase.

Doamna Dashwood luă casa pe o perioadă de douăsprezece luni; era gata mobilată şi putea să intre imediat în posesia sa. Nu apăru nici o piedică în privinţa învoielii; şi aşteptă doar să-şi mai vândă din lucrurile de la Norland şi să-şi aleagă viitorii servitori, înainte de a purcede spre vest; iar acest lucru se întâmplă repede, întrucât era deosebit de iute când făcea ceva care o interesa.

Caii care îi rămăseseră de la soţul ei fuseseră vânduţi la scurt timp după moartea lui şi, cum tocmai i se oferi un

prilej să scape de trăsură, fu de acord s-o vândă şi pe ea, la sfatul insistent al fiicei ei mari. Dacă ar fi ţinut cont de propriile dorinţe, ar fi păstrat-o pentru confortul copiilor; dar înţelepciunea lui Elinor triumfă. Tot înţelepciunea ei limită numărul servitorilor la trei; două slujnice şi un valet, care fură aleşi degrabă dintre cei care se stabiliseră la Norland.

Valetul şi una din servitoare fură trimişi imediat în Devonshire să pregătească locuinţa pentru sosirea stăpânei lor; căci, întrucât nu o cunoştea deloc pe lady Middleton, doamna Dashwood preferă să se instaleze în vilă decât să fie musafir la Barton Park; se bizuia atât de fără rezerve pe descrierea făcută de sir John casei încât nu simţi nici o curiozitate s-o viziteze înainte de a intra în ea ca fiind a ei. Nerăbdarea ei de a pleca de la Norland fu împiedicată să scadă de satisfacţia evidentă a nurorii sale la perspectiva mutării ei; satisfacţie pe care abia dacă încercă să şi-o ascundă sub masca unei invitaţii reci de a-şi amâna plecarea. Acum era momentul când promisiunea făcută de fiul ei vitreg tatălui său putea fi îndeplinită cum nu se poate mai oportun, întrucât neglijase s-o facă atunci când se stabilise pe domeniu, plecarea lor din casa lui părea momentul cel mai potrivit pentru împlinirea promisiunii. Dar doamna Dashwood începu în scurt timp să renunţe la orice speranţă de acest gen şi, din direcţia generală a conversaţiei lui, văzu că ajutorul lui nu mergea mai departe de întreţinerea lor la Norland pe o perioadă de şase luni. Vorbea atât de convins de creşterea cheltuielilor de întreţinere a casei şi de nevoia neîncetată de bani, încât părea că mai degrabă caută bani decât să aibă vreun plan să dea.

La numai câteva săptămâni de când primiseră prima scrisoare de la sir John Middleton, totul era pregătit în viitoarea lor locuinţă într-atât încât să le permită doamnei Dashwood şi fetelor ei să-şi înceapă călătoria.

Multe lacrimi fură vărsate în clipele de despărţire de un loc atât de iubit. „Dragule, dragule Norland!”, spunea Marianne, în timp ce hoinărea singură prin faţa casei, în ultima seară a şederii lor aici. „Când am să încetez să te regret? Când am să învăţ să mă simt acasă altundeva? Oh, casă fericită, poţi oare să ştii cât sufăr acum, văzându-te din acest loc din care, poate, n-am să te mai văd? Şi vai, copaci atât de cunoscuţi! Dar voi veţi rămâne la fel. Nici o frunză nu se va veşteji din cauză că plecăm şi nici o creangă nu va încremeni, deşi nu mai putem să ne uităm la voi! Nu, voi veţi fi pe mai departe la fel: neştiutori de bucuria sau regretul pe care le pricinuiţi şi nesimţitori la schimbările din inima celor care se plimbă la umbra voastră! Dar cine va rămâne să se bucure de voi?”

CAPITOLUL VI PRIMA PARTE A CĂLĂTORIEI se desfăşură într-o dispoziţie foarte melancolică, aşa că fu plictisitoare şi neplăcută. Dar, pe măsură ce se apropiau de sfârşitul ei, interesul faţă de cum arată un comitat în care urmau să locuiască le învinse mâhnirea, iar priveliştea văii Barton, când intrară în ea, le înveseli. Era un loc frumos şi rodnic, împădurit şi bogat în păşuni. După ce drumul şerpui prin ea mai bine de o milă, ajunseră la casa lor. Grădina din faţă era o curte mică, înverzită, în care intrară pe o portiţă cochetă.

Ca locuinţă, Barton Cottage, deşi mică, era confortabilă şi compactă; dar ca vilă lăsa de dorit, căci clădirea era masivă, acoperişul era de ţiglă, obloanele de la ferestre nu erau vopsite în verde, şi nici pereţii nu erau acoperiţi de caprifoi. Un coridor îngust traversa casa şi ducea direct în grădină. De o parte şi de alta a intrării se afla câte o cameră de zi mică, iar dincolo de ele erau oficiile şi scara. Patru dormitoare şi două mansarde alcătuiau restul casei. Aceasta nu fusese construită de multă vreme şi era în stare bună. In comparaţie cu Norland, era într-adevăr mică şi modestă! Dar lacrimile aduse de amintiri când intrară în casă se zvântară repede. Bucuria servitorilor la sosirea lor le înveseli şi fiecare, de dragul celorlalte, se hotărî să pară

fericită. Era început de septembrie; anotimpul era frumos şi, cum prima vedere a casei era avantajată de vremea bună, îşi făcură o impresie favorabilă, foarte importantă pentru fericirea lor de durată.

Poziţia casei era bună. Imediat în spatele ei se ridicau dealuri înalte, nu la mare distanţă de o parte şi de alta; unele dintre ele erau golaşe, altele erau împădurite sau cultivate. Satul Barton era aşezat în mare parte pe unul dintre aceste dealuri şi oferea o privelişte plăcută de la ferestrele vilei. Perspectiva din faţă era mai întinsă; ea domina întreaga vale şi cuprindea în ţinutul de dincolo. Dealurile care înconjurau vila închideau valea în acea direcţie; sub un alt nume şi un alt curs, ea se ivea iarăşi între două dintre cele mai abrupte dealuri.

Una peste alta, doamna Dashwood era mulţumită de mărimea şi mobilierul casei; căci, deşi fostul ei stil de viaţă impunea multe adăugiri indispensabile actualei locuinţe, pentru ea era o încântare să adauge şi să aducă îmbunătăţiri; şi de data asta avea bani lichizi ca să cumpere lucrurile necesare pentru o mai mare eleganţă a apartamentelor.

— Cât despre casă în sine, spuse ea, sigur că e prea mică pentru familia noastră, dar, deocamdată, ne vom aranja cât să ne simţim bine, căci e prea târziu de adus îmbunătăţiri în perioada asta a anului. Poate că la primăvară, dacă am să am bani mulţi, şi îndrăznesc să spun că o să am, s-ar putea să ne gândim să clădim. Aceste salonaşe sunt prea mici pentru grupurile de prieteni pe care sper să le văd deseori adunate aici; şi mă gândesc să unesc coridorul cu unul din ele şi poate cu o parte din celălalt, şi să las ca hol de intrare ce rămâne din celălalt; acesta împreună cu un salon nou care poate fi uşor adăugat şi un dormitor şi o cameră mansardă deasupra, vor face din micuţa noastră vilă o căsuţă foarte confortabilă. Mi-aş dori ca scara să fie frumoasă. Dar nu trebuie să te aştepţi chiar la toate, deşi îmi închipui că n-ar fi greu să răzbesc. Am să văd cum merg

treburile la primăvară şi vom plănui îmbunătăţirile după cum vom putea.

Intre timp, până să se poată face toate aceste modificări dintr-un venit de cinci sute de lire pe an al unei femei care nu economisise în viaţa ei, fură destul de înţelepte pentru a se mulţumi cu casa aşa cum era; şi fiecare îşi făcu de lucru încon-jurându-se cu cărţi şi alte lucruri personale, pentru a-şi alcătui un cămin. Pianul lui Marianne fu despachetat şi aşezat corespunzător; iar desenele lui Elinor fură agăţate pe pereţii camerei de zi.

A doua zi, după micul dejun, fură întrerupte din astfel de activităţi de intrarea proprietarului lor, care trecu să le ureze bun venit la Barton şi să le ofere din casa şi grădina lui tot ce le putea lipsi în prezent. Sir John Middleton era un bărbat chipeş, la vreo patruzeci de ani. Le mai vizitase cândva la Stanhill, dar trecuse prea mult de atunci ca tinerele lui verişoare să-l ţină minte. Avea o faţă plină de voioşie şi maniere la fel de prietenoase ca firea lui. Sosirea lor părea să fie o adevărată bucurie, iar confortul lor un obiect de reală preocupare pentru el. Vorbi mult despre dorinţa sa sinceră ca ele să trăiască în cele mai bune relaţii cu familia lui şi insistă cu atâta cordialitate să ia masa în fiecare zi la Barton Park până se instalau mai bine încât, deşi rugăminţile lui ajungeau într-un punct al insistenţei care depăşea politeţea, nu putură să-l jignească printr-un refuz. Bunătatea lui nu se limită la vorbe, căci, la mai puţin de o oră după plecarea lui, sosi de la conac un coş mare plin cu legume şi fructe, ce fu urmat, înainte de sfârşitul zilei, de nişte vânat. Mai mult, insistă să le ducă şi să le aducă de la poştă toate scrisorile şi nu vru să renunţe la plăcerea de a le trimite zilnic ziarele lui.

Lady Middleton trimisese prin el un mesaj foarte politicos, care denota intenţia ei de a-i face doamnei Dashwood o vizită de îndată ce era sigură că nu deranja; şi, cum la acest mesaj se răspunse printr-o invitaţie la fel de politicoasă, doamna le fu prezentată în ziua următoare.

Fireşte, erau foarte nerăbdătoare să cunoască o persoană de care depindea în mare măsură confortul lor la Barton; iar eleganţa înfăţişării ei fu favorabilă dorinţelor lor. Lady Middleton nu avea mai mult de douăzeci şi şase sau douăzeci şi şapte de ani. Era frumoasă la faţă, avea o siluetă înaltă şi impunătoare şi o ţinută plină de graţie. Manierele ei aveau eleganţa care îi lipsea soţului său, dar ar fi avut de câştigat dacă ar fi împrumutat o parte din sinceritatea şi căldura lui. Vizita ei fu destul de lungă pentru a mai scădea ceva din admiraţia lor de la început, arătând că, deşi era cu desăvârşire bine crescută, era rezervată şi rece şi că nu avea nimic de spus dincolo de cele mai banale întrebări şi observaţii.

Totuşi, conversaţia nu lipsi, căci sir John era foarte vorbăreţ, iar lady Middleton îşi luase înţeleaptă precauţie de a-l aduce cu ea pe copilul lor cel mare, un băieţel frumos, de vreo şase ani, a cărui prezenţă oferi un subiect de discuţie la care se putea recurge oricând la nevoie, căci doamnele trebuiră să întrebe cum îl cheamă şi câţi ani are, să-i admire frumuseţea şi să-i pună întrebări la care în locul lui răspundea mama lui, în timp ce el se învârtea pe lângă ea şi stătea cu capul în jos, spre marea mirare a lui lady Middleton, care se minuna cum de era atât de timid în societate când acasă făcea atâta gălăgie. In fiecare vizită oficială trebuia să fie de faţă şi un copil, pentru a furniza un subiect de conversaţie. În cazul de faţă, timp zece minute se discută dacă băiatul seamănă mai mult cu tatăl sau cu mama lui şi la ce anume semăna, căci, fireşte, fiecare avea părerea lui şi fiecare fu uimit de părerile celorlalţi.

În curând, familiei Dashwood i se oferi prilejul de a-şi spune părerea despre restul copiilor, căci sir John nu vru să plece înainte de a le smulge promisiunea că vor lua masa la Barton a doua zi.

CAPITOLUL VII BARTON PARK SE AFLA cam la o milă de vilă. Doamnele trecuseră prin apropierea sa în lungul drum prin vale dar, de acasă, Ie era ascuns vederii de un deal.

Conacul era mare şi frumos; iar familia Middleton ducea o viaţă deopotrivă plină de ospitalitate şi eleganţă. Prima datorată lui sir John, cea din urmă soţiei lui. Rareori se întâmpla să nu aibă câţiva prieteni în casă, primeau mai mulţi musafiri decât orice altă familie din vecinătate. Acest lucru îi făcea fericiţi pe amândoi căci, în ciuda deosebirii de temperament şi comportament exterior, semănau puternic datorită unei lipse de talent şi de gust care le limita ocupaţiile, în afară de cele sociale, la o zonă foarte îngustă. Sir John era sportiv, lady Middleton era mamă. El hăituia şi împuşca, ea îşi răsfăţa copiii; acestea erau singurele lor îndeletniciri. Lady Middleton avea avantajul de a-şi răsfăţa copiii tot anul, în timp ce plăcerile independente ale lui sir John ocupau numai jumătate din acest timp. Totuşi, permanentele obligaţii acasă şi în lume suplineau toate deficienţele naturii şi educaţiei, menţineau veselia lui sir John şi îi ofereau soţiei lui prilejul de a-şi exersa buna creştere.

Lady Middleton se mândrea cu eleganţa mesei ei şi a întregii ei locuinţe; şi acest gen de vanitate îi oferea cea mai mare bucurie la toate petrecerile date. Dar mulţumirea lui sir John în societate era mult mai concretă; îi plăcea să adune în jurul lui mai mulţi tineri decât încăpeau, şi cu cât erau mai zgomotoşi, cu atât era mai mulţumit. Era o binecuvântare pentru tineretul din comitat, căci vara organiza mereu petreceri în aer liber, cu şuncă rece şi pui, iar iarna balurile lui erau destul de numeroase pentru orice domnişoară care nu avea pofta nesăţioasă de distracţii a vârstei de cincisprezece ani.

Sosirea unei noi familii în ţinut era întotdeauna prilej de bucurie pentru el şi era încântat în toate privinţele de locatarele pe care le găsise pentru căsuţa din Barton. Domnişoarele Dashwood erau libere, drăguţe şi lipsite de afectare. Asta era de ajuns pentru a câştiga părerea lui favorabilă; căci lipsa de afectare era tot ce îşi putea dori o fată pentru ca mintea să-i fie la fel de atrăgătoare ca

înfăţişarea. Firea lui prietenoasă îl făcea fericit să le primească pe aceste tinere a căror situaţie, în comparaţie cu trecutul, putea fi socotită nefericită. Prin urmare, arătând amabilitate verişoarelor lui, avea adevărata satisfacţie a unei inimi bune; iar în găsirea unei case pentru o familie alcătuită numai din femei, avea toată satisfacţia unui om de acţiune; căci un astfel de om, deşi stimează numai persoanele de acelaşi sex care le împărtăşesc preocupările, nu e dornic să le încurajeze gusturile primindu-i într-o reşedinţă de pe cuprinsul domeniului lui.

Doamna Dashwood şi fetele ei fură întâmpinate la uşa casei de sir John, care le ură bun venit la Barton Park cu sinceritate neafectată; şi în timp ce le însoţea în salon pe domnişoare, le înştiinţa de amărăciunea pe care i-o produsese faptul că nu reuşise să găsească nişte tineri deştepţi care să le întâmpine. Ele nu aveau să vadă, le spuse el, decât un alt domn în afară de el; un prieten deosebit care stătea la conac, dar care nu era nici tânăr, nici vesel. Spera că ele aveau să scuze micimea grupului şi le asigură că asta n-o să se mai întâmple. Fusese la mai multe familii în acea dimineaţă în speranţa de a mai putea face rost de câţiva invitaţi, însă era lună plină şi fiecare persoană avea deja alte aranjamente.1

Din fericire, mama lui lady Middleton sosise în urmă cu o oră şi, cum era o femeie foarte veselă şi plăcută, el spera ca domnişoarele să nu se plictisească atât de mult cum poate se temeau. Domnişoarele, la fel ca mama lor, fură pe deplin mulţumite de faptul că vor avea drept companie două persoane total străine, şi nu îşi doriră mai multe.

Doamna Jennings, mama lui lady Middleton, era o femeie vârstnică, veselă şi glumeaţă, care vorbea mult, părea foarte fericită şi era destul de vulgară. Era plină de glume şi râdea mereu şi, înainte ca masa să ia sfârşit, le şi spusese o mulţime de lucruri pline de duh despre soţi şi amanţi; nădăjdui că nu îşi lăsaseră inimile în Sussex, şi pretinse a le fi văzut roşind. De dragul surorii ei, Marianne se necăji la

auzul acestor vorbe, şi îşi întoarse ochii spre Elinor ca să vadă cum suporta ea aceste atacuri, cu o grijă care o îndurera pe Elinor mult mai mult decât tachinările banale ale doamnei Jennings.

Colonelul Brandon, prietenul lui sir John, prin felul lui de a fi, nu părea mai potrivit de a fi tovarăşul lui decât era lady Middleton să-i fie soţie sau decât era doamna Jennings să-i fie mamă lui lady Middleton. Era tăcut şi serios.

Note:

1 Lumina lunii facilita deplasarea călare sau în trăsură (n.tr.).

Totuşi, înfăţişarea lui nu era neplăcută, în ciuda faptului că, după părerea lui Marianne şi a lui Margaret, era celibatar convins, căci era trecut de treizeci şi cinci de ani; deşi nu era frumos la faţă, chipul lui era inteligent, şi avea o ţinută de adevărat domn.

Niciunul dintre cei de faţă nu putea juca rolul de însoţitor al doamnei şi domnişoarelor Dashwood; dar insipiditatea rece a lui lady Middleton era atât de neplăcută încât, pe lângă ea, moho-rala colonelului Brandon şi chiar şi veselia zgomotoasă a lui sir John şi a soacrei sale erau interesante. Lady Middleton păru înveselită doar de intrarea, după masă, a celor patru odrasle gălăgioase ale ei, care o traseră de colo-colo, îi agăţară hainele şi puseră capăt oricărei discuţii în afară de cea legată de copii.

Seara, când se descoperi că avea talent muzical, Marianne fu invitată să cânte. Instrumentul fu deschis, fiecare se pregăti să fie încântat, iar Marianne, care cânta foarte bine, interpretă la cererea lor partiturile pe care le adusese lady Middleton în familie la căsătoria ei, şi care zăceau probabil încă de atunci în aceeaşi poziţie pe pian, căci nobila doamnă sărbătorise acel eveniment renunţând la muzică, cu toate că, din spusele mamei ei, cântase extrem de bine şi, din ale ei, era pasionată de muzică.

Interpretarea lui Marianne fu foarte aplaudată. La sfârşitul fiecărui cântec, sir John îşi exprimă zgomotos

admiraţia şi conversă la fel de zgomotos cu ceilalţi pe durata fiecărui cântec. Lady Middleton îl chemă în mod frecvent la ordine, mirându-se cum putea cineva să-şi abată atenţia de la muzică fie şi o clipă, şi o rugă pe Marianne să cânte un anumit cântec pe care aceasta tocmai îl terminase. Din tot grupul, numai colonelul Brandon o ascultă, fără a se arăta extaziat. Singurul lui compliment fu cel al atenţiei, fapt care o făcu să simtă pentru el respectul pe care ceilalţi îl pierduseră din cauza verişoarei lor lipsite de gust. Plăcerea pe care i-o producea lui muzica, deşi nu ajungea la acea încântare plină de extaz care era singura ce putea s-o egaleze pe a ei, era o dovadă de respect în contrast cu îngrozitoarea insensibilitate a celorlalţi; şi era destul de înţeleaptă pentru a admite că un bărbat de treizeci şi cinci de ani poate să-şi piardă acuitatea simţirii şi însăşi puterea minunată a desfătării. Era foarte deprinsă să fie îngăduitoare cu vârsta înaintată a colonelului, îngăduinţă pe care o cereau sentimentele altruiste faţă de semeni.

CAPITOLUL VIII DOAMNA JENNINGS ERA VĂDUVĂ, CU O moştenire mare de la soţul ei. Avea numai două fete, pe care trăise să le vadă măritate onorabil şi, prin urmare, acum nu mai avea ce să facă decât să mărite restul lumii. Era plină de zel în această activitate, atât cât se pricepea, şi nu pierdea nici un prilej pentru a pune la cale nunţi între tinerii pe care îi cunoştea. Era deosebit de isteaţă în a descoperi legăturile sentimentale şi se bucurase de plăcerea de a fi stârnit îmbujorarea şi vanitatea multor domnişoare, prin insinuări cu privire la puterea lor asupra unui anumit tânăr; iar acest gen de discernământ îi permisese ca, la scurt timp după sosirea la Barton, să se pronunţe în mod hotărât că domnul colonel Brandon era foarte îndrăgostit de Marianne Dashwood. Cam bănuise ea că era aşa din prima seară când fuseseră împreună, după atenţia cu care ascultase când ea le cântase; iar când familia Middleton întoarse vizita luând masa la vilă, faptul deveni certitudine, căci el o ascultă iarăşi. Nu încăpea

îndoială. Era foarte convinsă de asta. Ar fi fost o partidă excelentă, căci el era bogat, iar ea era frumoasă. Încă de când ajunsese să-l cunoască datorită legăturii ei cu sir John, doamna Jennings era nerăbdătoare să-l vadă pe colonel însurat; şi întotdeauna era dornică să-i găsească fiecărei fete drăguţe un soţ bun.

Avantajele imediate pentru ea nu era nicidecum de lepădat, căci acest lucru îi dădea prilejul să glumească la nesfârşit pe seama lor. La conac râse de colonel, iar la vilă, de Marianne. Tachinările ei, atât cât îl priveau numai pe el, probabil că îi erau absolut indiferente; pentru Marianne, însă, la început fură de neînţeles; iar când înţelese unde băteau, nu prea ştiu dacă să râdă de absurditatea lor sau să le dezaprobe impertinenţa, căci le considera o lipsă de respect faţă de vârsta înaintată a colonelului şi o luare în derâdere a condiţiei lui nefericite de burlac bătrân.

Doamna Dashwood, care nu putea considera că un bărbat cu cinci ani mai tânăr decât ea era chiar atât de bătrân cum i se părea fiicei ei, se aventură să îndepărteze bănuiala că doamna Jennings ar fi dorit să-şi bată joc de vârsta lui.

— Dar cel puţin, mamă, nu poţi să negi absurditatea acuza ţiei, deşi poate nu crezi că a fost făcută cu rea intenţie. Colonelul Brandon este cu siguranţă mai tânăr decât doamna Jennings, dar e destul de bătrân ca să-mi fie tată; şi, dacă a fost vreodată sufi cient de însufleţit pentru a se îndrăgosti, toate sentimentele de genul ăsta trebuie să fi murit de mult. E prea caraghios! Dacă nici vârsta, nici infirmitatea nu-l apără, când o să fie un bărbat la adăpost de astfel de glume?

— Infirmitate! Exclamă Elinor. Îl numeşti pe colonelul Brandon infirm? Pot să înţeleg că vârsta lui ţi se pare mult mai mare ţie decât mamei, dar nu te prea poţi înşela cu privire la faptul că îşi foloseşte membrele.

— Nu l-ai auzit plângându-se de reumatism? Şi nu e asta cea mai răspândită infirmitate a unei vieţi aflate în declin?

— Scumpa mea copilă, spuse râzând mama ei, după socoteala asta, trebuie să fii îngrozită continuu de şubrezenia mea; şi cred că ţi se pare o minune că am ajuns până la vârsta înaintată de patruzeci de ani.

— Mamă, eşti nedreaptă cu mine. Ştiu prea bine că domnul colonel Brandon nu e destul de bătrân ca să-şi neliniştească pri etenii că o să-l piardă curând. Ar mai putea trăi încă douăzeci de ani. Dar vârsta de treizeci de ani n-are a face cu căsătoria.

— Poate că vârsta de treizeci de ani şi cea de şaptezeci de ani n-au împreună nimic de-a face cu căsătoria, spuse Elinor. Dar dacă o femeie ar fi necăsătorită la douăzeci şi şapte de ani, nu cred că vârsta de treizeci şi cinci de ani ar fi o piedică să se mărite cu el.

După ce se gândi o clipă, Marianne spuse:

— O femeie de douăzeci şi şapte de ani nu poate nădăjdui să simtă sau să inspire iarăşi afecţiune, iar dacă are un cămin lipsit de confort, sau averea ei este mică, presupun că s-ar putea hotărî să devină infirmieră, de dragul hranei şi siguranţei de care are parte o soţie. Prin urmare, n-ar fi nimic nepotrivit în căsătoria cu o astfel de femeie. Ar fi o unire de convenienţă, iar lumea ar fi mulţumită. În ochii mei n-ar fi deloc o căsătorie, dar asta nu contează. Mi s-ar părea doar un schimb negustoresc, în care fiecare doreşte să profite de pe urma celuilalt.

Elinor spuse:

— Ştiu că nu te-aş putea convinge că o femeie de douăzeci şi şapte de ani ar putea simţi pentru un bărbat de treizeci şi cinci de ani ceva destul de apropiat de iubire, care să-l facă un tovarăş de viaţă dorit. Dar trebuie să obiectez la faptul că îi condamni pe colonelul Brandon şi pe soţia lui la captivitate constantă într-o odaie de bolnav, doar pentru că s-a întâmplat să se plângă iar, într-o zi foarte rece şi umedă, de un uşor reumatism la umăr.

— Dar a vorbit de veste de flanelă, spuse Marianne, iar la mine o vestă de flanelă este invariabil legată de junghiuri,

crampe, reumatism şi tot felul de suferinţe care îi chinuie pe cei bătrâni şi plăpânzi.

— Dacă ar fi avut numai un acces de friguri, nu l-ai fi dis preţuit nici pe jumătate din cât îl dispreţuieşti. Mărturiseşte, Marianne, nu găseşti ceva interesant în obrajii aprinşi, ochii înfundaţi şi pulsul rapid al unei acces de friguri?

La scurt timp după aceasta, la plecarea lui Elinor din cameră, Marianne spuse:

— Mamă, am o nelinişte legată de boli, pe care nu pot să ţi-o ascund. Sunt sigură că Edward Ferrars nu se simte bine. Suntem aici de aproape două săptămâni şi el încă n-a venit. O asemenea întârziere neobişnuită nu putea fi cauzată decât de o indispoziţie serioasă. Ce altceva îl poate reţine la Norland?

— Iţi închipuiai că o să vină atât de repede? Spuse doamna Dashwood. Eu nu. Dimpotrivă, dacă am avut cât de cât o neli nişte în această privinţă, ea s-a datorat faptului că mi-am amintit că el părea reţinut şi nu foarte încântat de invitaţia mea, când vorbeam de venirea lui la Barton. Elinor îl aşteaptă deja?

— Nu i-am vorbit niciodată de asta, dar presupun că da.

— Cred că te înşeli, pentru că ieri, când am vorbit cu ea să cumpărăm un grătar nou pentru şemineul din camera de oaspeţi, a spus că nu e nici o grabă, căci e puţin probabil ca încăperea să fie dorită un timp.

— Ce ciudat! Oare ce să însemne asta? Dar întreaga lor purtare a fost inexplicabilă! Ce rece, ce calmă a fost despărţirea lor! Ce lâncedă a fost conversaţia lor din ultima seară împreună!

Edward n-a făcut nici o deosebire între mine şi Elinor când şi-a luat rămas-bun: pentru amândouă a rostit urările de bine ale unui frate afectuos. In ultima dimineaţă, de două ori i-am lăsat intenţionat împreună, şi de fiecare dată, nu-mi închipui de ce, el m-a urmat afară din cameră. Iar Elinor, la despărţirea de Norland şi Edward, n-a plâns cum am plâns

eu. Chiar şi acum stăpânirea de sine a ei este neclintită. Când e ea deprimată sau melanco lică? Când încearcă ea să evite societatea, sau pare neliniştită şi nemulţumită de ea?

CAPITOLUL IX DOAMNA Şl DOMNIŞOARELE

DASHWOOD erau acum instalate destul de confortabil la Barton. Casa şi grădina, cu toate împrejurimile lor, le deveneau acum familiare, iar îndeletnicirile care dăduseră Norland-ului o parte farmecul lui le ofereau bucurii mult mai mari decât le putuse oferi domeniul Norland după pierderea tatălui lor. Sir John Middleton, care în primele două săptămâni trecuse zilnic pe la ele şi care nu era obişnuit să vadă acasă atâtea activităţi, nu-şi putea ascunde uimirea că le găsea mereu ocupate.

Vizitatorii lor, în afara celor de la Barton Park, nu erau mulţi, căci, deşi sir John le rugase stăruitor să-şi facă mai multe relaţii în împrejurimi şi le asigurase în nenumărate rânduri că trăsura sa le stătea oricând la dispoziţie, spiritul independent al doamnei Dashwood învinse dorinţa ca fetele ei să aibă societate; nu voia să viziteze vreo familie care locuia la o depărtare mai mare de o plimbare pe jos. Dar acestea erau puţine, şi nu la toate din ele se putea ajunge. Cam la o milă şi jumătate de vilă, în lungul îngustei şi şerpuitoarei văi Allenhane, care se desprindea din valea Barton, fetele descoperiseră, în una din primele lor plimbări, un conac vechi şi impunător care, amintindu-Ie puţin de Norland, le stârni imaginaţia şi le împinse să-l cunoască mai bine. Întrebând, aflară că stăpâna lui, o doamnă în vârstă de mare nobleţe, era din nefericire prea bolnavă ca să aibă legături cu lumea şi nu pleca niciodată de acasă.

Întregul ţinut le oferea privelişti frumoase. Colinele înalte care le invitau de la aproape fiecare fereastră să caute minunata plăcere a aerului pe culmile lor erau o alternativă fericită când noroiul din văile de dedesubt le închidea frumuseţile superioare; şi spre unul din aceste dealuri îşi îndreptară paşii într-o dimineaţă Marianne şi Margaret,

atrase de soarele care apărea când şi când pe cerul acoperit şi nemaiputând să îndure recluziunea la care le obligase ploaia necontenită din ultimele două zile. Vremea nu era destul de ispititoare pentru a le rupe pe celelalte două de la creionul şi cartea lor, în ciuda faptului că Marianne susţinea că ziua avea să se menţină frumoasă şi că norii ameninţători aveau să fie alungaţi de pe dealurile lor; cele două fete porniră la drum împreună.

Urcară vesele dealurile, bucurându-se de fiecare petic de cer senin şi, când rafalele înviorătoare ale unui vânt care bătea dinspre sud-vest le izbiră în faţă, deplânseră temerile care le împiedicaseră pe mama lor şi pe Elinor să împărtăşească asemenea senzaţii încântătoare.

— Oare există pe lume fericire mai mare ca asta? Spuse Marianne. Ne vom plimba pe aici cel puţin două ore, Margaret. Margaret o aprobă şi îşi continuară drumul cu vântul în faţă, râzând fericite încă aproape douăzeci de minute, când, deodată, norii se uniră deasupra capetelor lor şi o ploaie puternică începu să le izbească în plină faţă. Uimite şi necăjite, fură nevoite, împotriva voinţei lor, să se întoarcă, întrucât nu exista alt adăpost mai apropiat decât casa lor. Totuşi, le rămase o consolare, pe care împrejurările o făceau mai potrivită decât de obicei, şi anume să coboare cu toată iuţeala panta abruptă a dealului, care ducea până la poarta casei lor.

O luară la fugă. La început, Marianne fu în frunte dar, călcând greşit, căzu dintr-o dată la pământ, iar Margaret, neputând să se oprească să o ajute, alergă involuntar mai departe şi ajunse în siguranţă la poalele dealului.

Când se produse accidentul, un domn cu puşca în mână, pe lângă care zburdau doi ogari, tocmai urca dealul la câţiva metri de Marianne. Lăsă puşca jos şi alergă în ajutorul ei. Fata se ridicase de la pământ dar, întrucât în cădere îşi scrântise glezna, abia dacă putea să stea în picioare. Domnul îşi oferi serviciile şi dându-şi seama că, din sfială, fetei nu-i venea să accepte ajutorul pe care îl

impunea situaţia, o luă în braţe fără întârziere şi coborî dealul cu ea. Apoi, trecând prin grădină, a cărei poartă fusese lăsată deschisă de Margaret, o duse în casă unde tocmai ajunsese şi Margaret şi nu o lăsă din braţe până nu o aşeză pe un scaun în salon.

La intrarea lor, Elizabeth şi mama ei se ridicară uimite şi, în timp ce ochii amândurora erau fixaţi asupra lui cu vădită uimire şi tainică admiraţie inspirate în mod egal de înfăţişarea lui, el îşi ceru scuze pentru deranj, relatându-le cauza lui cu atâta sinceritate şi atâta gratie încât persoana sa, oricum neobişnuit de atrăgătoare, căpătă şi mai mult farmec datorită glasului şi a exprimării. Chiar şi bătrân, urât şi vulgar să fi fost, tot şi-ar fi atras recunoştinţa şi bunăvoinţa doamnei Dashwood, datorită atenţiei şi ajutorului acordate copilei ei. Însă tinereţea, frumuseţea şi eleganţa făcură ca fapta lui s-o înduioşeze.

Îi mulţumi iar şi iar şi, cu blândeţea care o însoţea întotdeauna, îl pofti să ia loc. Insă el refuză, întrucât era ud şi murdar. Atunci doamna Dashwood vru să ştie cui îi era îndatorată. El îi răspunse că se numea Willoughby şi că în prezent locuia în Allenhane, de unde spera să i se acorde favoarea să vină a doua zi în vizită pentru a se interesa de starea domnişoarei Dashwood. Onoarea îi fu acordată pe loc, după care el plecă pe o ploaie mare, făcându-se astfel şi mai interesant în ochii lor.

Frumuseţea lui bărbătească şi eleganţa deosebită a purtării sale deveniră numaidecât subiect de admiraţie generală, iar glumele la adresa lui Marianne, provocate de cavalerismul lui, deveniră şi mai însufleţite, dată fiind înfăţişarea lui atrăgătoare. Cât despre Marianne, ea îl văzuse mai puţin decât mama şi surorile ei, deoarece tulburarea care îi îmbujorase faţa când el o ridicase în braţe îi răpise puterea de a se uita la el după ce intraseră în casă. Însă îl văzuse îndeajuns pentru a împărtăşi admiraţia celorlalte, cu o energie care îi însoţea întotdeauna laudele. Făptura şi aerul lui erau pe măsura imaginii pe care şi-o

formase despre eroul unei poveşti îndrăgite, iar faptul că o adusese acasă fără ezitări dovedea o prezenţă de spirit care o făcea să-i aprecieze gestul într-un mod deosebit. Tot ce ţinea de el era interesant. Numele lui era frumos, locuia în satul lor preferat, şi curând descoperi că, dintre toate veşmintele bărbăteşti, haina de vânătoare era cea care îl prindea cel mai bine pe un bărbat. Imaginaţia ei lucra de zor, gândurile ei erau plăcute, iar durerea provocată de glezna scrântită aproape pierise.

Sir John trecu pe Ia ele de îndată ce următorul răgaz de vreme frumoasă din acea dimineaţă îi permise să iasă din casă; şi, după ce i se relată accidentul lui Marianne, fu întrebat cu nerăbdare dacă cunoaşte în Allenhane un domn pe nume Willoughby.

— Willoughby! Exclamă sir John. Cum, e în ţinut? Asta e o veste bună. Am să mă duc mâine acolo, să-l invit să vină la masă joi.

— Aşadar, îl cunoşti, spuse doamna Dashwood.

— Sigur că îl cunosc. Vine aici în fiecare an.

— Şi ce fel de tânăr este?

— Nu cunosc altul mai bun, vă asigur. Un băiat straşnic, şi nu există în toată Anglia călăreţ mai cutezător ca el.

— Asta e tot ce ne puteţi spune despre el? Exclamă cu indignare Marianne. Care sunt manierele lui? Şi ce preocupări are, ce înclinaţii şi ce aptitudini?

Sir John fu destul de încurcat.

— Pe sufletul meu, spuse el, privitor la asta, nu ştiu prea multe despre el. Dar e un tânăr plăcut, vesel, şi are cea mai fru moasă căţea de vânătoare neagră pe care am văzut-o vreodată.

Era cu el astăzi?

Dar Marianne nu-i putu satisface curiozitatea privind culoarea ogarului domnului Willoughby mai mult decât reuşise el însuşi să-i descrie însuşirile spirituale ale tânărului.

— Dar cine e? Întrebă Elinor. De unde vine? Are o casă în Allenhane?

Despre acest aspect, sir John putu să ofere informaţii mai precise; le spuse că domnul Willoughby nu avea proprietăţi în ţinut, că locuia acolo numai când era în vizită la bătrâna doamnă de la Allenhane Court, cu care era rudă, şi ale cărei bunuri avea să le moştenească, adăugând:

— Da, da, merită să pui mâna pe el, ţi-o spun eu, domnişoară Dashwood. In plus, are un mic domeniu al lui în Somersetshire.

În locul dumitale, n-aş renunţa la el în favoarea surorii mai mici, în ciuda acestei rostogoliri pe dealuri. Domnişoara Marianne nu trebuie să se aştepte să aibă pentru sine toţi bărbaţii. Dacă nu are grijă, Brandon o să fie gelos.

— Nu cred că domnul Willoughby va fi stânjenit de încer cările vreuneia dintre fetele mele de a pune mâna pe el, spuse doamna Dashwood cu un zâmbet vesel. N-au fost crescute pentru o astfel de îndeletnicire. Bărbaţii, fie şi atât de bogaţi, sunt în deplină siguranţă cu noi. Totuşi, din ce ai spus, mă bucur să aflu că e un tânăr respectabil, a cărui societate nu e nepotrivită.

— Sunt încredinţat că e un tânăr cum nu se poate mai bun, repetă sir John. Îmi amintesc că anul trecut de Crăciun, la o mică petrecere pe care am dat-o la conac, a dansat de la opt până la patru, fără să stea o clipă jos.

— Chiar aşa? Strigă Marianne cu ochii scânteietori. Şi a dansat cu eleganţă şi însufleţire?

— Da, iar la opt a fost iar în picioare ca să plece la vânătoare.

— Asta îmi place; aşa trebuie să fie un tânăr. Oricare ar fi preocupările sale, nerăbdarea de a le îndeplini nu trebuie să cunoască moderaţie sau să-i dea o senzaţie de oboseală.

— Vai, vai, îmi dau seama ce o să fie, spuse sir John, îmi dau seama ce o să fie. Ai să-i pui gând rău şi nici n-ai să te mai gândeşti la sărmanul Brandon.

— Asta e o expresie care îmi displace cum nu se poate mai mult, sir John, spuse Marianne cu căldură. Urăsc orice frază banală care se vrea spirituală; şi, dintre toate, „a pune gând rău” sau „a face o cucerire” sunt cele mai odioase. Subînţelesul lor e grosolan şi intolerant şi, dacă au fost considerate vreodată inteligente, timpul le-a distrus de mult tot spiritul.

Sir John nu prea înţelese acest reproş, însă râse din toată inima de parcă l-ar fi înţeles, apoi răspunse:

— Într-un fel sau altul, ai să faci destule cuceriri, aş spune. Sărmanul Brandon! Este deja total vrăjit şi, îţi spun, merită din plin să-i pui gând rău, în ciuda acestor rostogoliri şi a gleznelor scrântite.

CAPITOLUL X SALVATORUL LUI MARIANNE, cum îl denumise Margaret pe Willoughby, cu mai multă eleganţă decât precizie, trecu pe la vilă în dimineaţa următoare, devreme, pentru a se interesa de starea lui Marianne. Fu primit de doamna Dashwood cu mai mult decât politeţe; cu o amabilitate la care o îndemnau relatarea lui sir John despre el şi recunoştinţa; şi fiecare lucru care se petrecu în timpul vizitei fu menit să-l asigure de înţelepciunea, eleganţa, afecţiunea reciprocă şi confortul domestic al familiei în care îl introdusese accidentul. Cât despre farmecele lor personale, nu-i trebui o a doua întrevedere pentru a se convinge de ele.

Domnişoara Dashwood avea un ten delicat, trăsături regulate şi o siluetă deosebit de frumoasă. Marianne era şi mai frumoasă. Formele ei, deşi nu atât de desăvârşite ca ale surorii sale, erau mai impresionante, beneficiind şi de avantajul înălţimii; iar faţa ei era atât de fermecătoare încât, atunci când se folosea limbajul laudelor şi se spunea despre ea că era frumoasă, adevărul era mai puţin insultat decât se întâmplă de obicei. Pielea îi era foarte oacheşă, dar datorită transparenţei ei, tenul îi era deosebit de strălucitor; trăsăturile ei erau frumoase toate; zâmbetul ei era dulce şi atrăgător, iar ochii ei foarte negri aveau o vrajă,

o inteligenţă şi o nerăbdare care nu puteau să nu te încânte. La început, Willoughby nu le văzu expresia, din pricina stânjenelii produse de amintirea ajutorului lui. Dar când aceasta trecu, când ea îşi veni în fire, când văzu că la buna creştere a domnului se adăugau sinceritatea şi vioiciunea şi, mai ales, când el declară că era pasionat de muzică şi dans, îl privi cu atâta entuziasm încât captă cea mai mare parte a conversaţiei lui.

Era suficient să se pomenească vreuna dintre distracţiile ei preferate pentru a o face să vorbească. De aceea, nu putu să rămână tăcută când se abordară astfel de subiecte şi nu dădu dovadă nici de timiditate, nici de rezervă în discutarea lor. Descoperi repede că, pentru ei, muzica şi dansul erau pasiuni comune şi că, în general, aveau aceleaşi păreri cu privire la tot ce era legat ele. Încurajată astfel să afle şi alte păreri ale lui, ea continuă să-i pună întrebări pe seama cărţilor; îi vorbi despre autorii ei preferaţi şi insistă asupra lor cu atâta interes încântător încât orice tânăr de douăzeci şi cinci de ani ar fi trebuit să fie cu adevărat insensibil să nu recunoască numaidecât calităţile deosebite ale unor astfel de lucrări, oricât le-ar fi nesocotit înainte. Aveau gusturi izbitor de asemănătoare. Amândoi adorau aceleaşi cărţi, aceleaşi pasaje sau, dacă apărea vreo deosebire, dacă se isca vreo obiecţie, ele ţineau doar până când Marianne îşi etala argumentele convingătoare şi strălucirea privirii. El era de acord cu toate deciziile ei, molipsit de entuziasmul ei; şi cu mult înainte ca vizita lui să se încheie, discutau cu familiaritatea unor vechi cunoştinţe.

— Ei bine, Marianne, spuse Elinor, de îndată ce el le părăsi, cred că te-ai descurcat binişor pentru o singură dimineaţă. Ai aflat deja părerile domnului Willoughby în aproape toate pro blemele importante. Ştii ce gândeşte el despre Cowper şi despre Scott; eşti sigură că le apreciază arta aşa cum se cuvine, şi te-a încredinţat că nu îl admiră pe Pope mai mult decât se cade. Dar cum o să reziste cunoştinţa voastră mult timp, dacă epuizaţi atât de repede

toate obiectele de discuţie? În curând nu vă va mai rămâne nici un subiect preferat. Încă o întâlnire va fi de ajuns pentru a-i lămuri sentimentele faţă de frumosul pitoresc şi faţă de a doua căsătorie, şi pe urmă n-ai să mai ai ce să întrebi.

— E cinstit, Elinor? Exclamă Marianne. E drept? Oare are chiar atât de puţine idei? Dar înţeleg ce vrei să spui. M-am simţit prea în largul meu, am fost prea fericită, prea sinceră. Am încăl cat orice noţiune obişnuită de decenţă; am fost deschisă şi sin ceră, când ar fi trebuit să fiu rezervată, proastă, plictisitoare şi mincinoasă; dacă aş fi vorbit numai despre vreme şi despre dru muri, şi dacă aş fi vorbit doar o dată la zece minute, aş fi fost cruţată de acest reproş.

— Draga mea, nu trebuie să te superi pe Elinor, n-a făcut decât să glumească, spuse doamna Dashwood. Eu însămi aş certa-o dacă ar dori să-ţi curme bucuria conversaţiei cu noul tău prieten.

Marianne se înmuie într-o clipă.

La rândul său, Willoughby se arăta încântat că le cunoscuse, arătându-şi în mod vădit dorinţa de a strânge relaţiile. Veni la ele în fiecare zi. La început, sub pretextul că voia să se intereseze de sănătatea lui Marianne. Însă încurajarea cu care era primit şi amabilitatea lor tot mai mare făcură ca un astfel de pretext să nu mai fie necesar, chiar şi înainte de vindecarea lui Marianne. Ea mai rămase închisă în casă câteva zile, dar nicicând o asemenea îngrădire nu fusese mai puţin supărătoare. Willoughby era un tânăr talentat, iute la minte, vioi şi deschis şi afectuos din fire. Era exact omul menit să cucerească inima lui Marianne căci, pe lângă toate acestea, avea nu numai un fizic atrăgător, ci şi o ascuţime de spirit înnăscută, stârnită şi sporită acum de exemplul ei, care îl recomanda afecţiunii ei mai presus decât orice alt lucru.

Compania lui deveni treptat'cea mai mare bucurie a ei. Citeau, vorbeau, cântau împreună; talentele lui muzicale

erau remarcabile, şi citea cu o sensibilitate şi o însufleţire care, din nefericire, îi lipseau lui Edward.

După părerea doamnei Dashwood, ca şi după a lui Marianne, el nu avea cusur; iar Elinor nu vedea nimic de criticat la el în afară de înclinaţia, care îl făcea să semene cu sora ei şi care o încânta în mod deosebit pe aceasta, de a spune prea mult ce gândeşte cu orice prilej, fără a ţine seama de persoane sau de împrejurări. În graba cu care îşi forma şi îşi exprima părerea despre alţii, în încălcarea politeţii în favoarea plăcerii de a-şi concentra toată atenţia asupra unei preocupări dragi şi în faptul că desconsidera uşor formele convenienţelor sociale, dădea dovadă de o lipsă de prudenţă pe care Elinor nu o putea aproba, în ciuda a tot ce ar fi putut spune el şi Marianne în sprijinul ei.

Marianne începu acum să-şi dea seama că acea disperare care o cuprinsese la şaisprezece ani şi jumătate (că nu va găsi vreodată un bărbat care să-i satisfacă ideile de perfecţiune) fusese pripită şi nejustificată. Willoughby avea toate calităţile atrăgătoare pe care le zugrăvise imaginaţia ei în acel ceas nefericit şi în perioadele mai optimiste; iar purtarea lui dovedea că dorinţa lui era, în această privinţă, tot atât de serioasă pe cât de puternice îi erau însuşirile.

Înainte de sfârşitul săptămânii, mama ei, în a cărei minte nu încolţise nici un gând referitor la căsătorie, ajunse să spere şi să o aştepte; şi, pe ascuns, se felicita pentru faptul de a fi câştigat doi gineri precum Edward şi Willoughby.

Simpatia colonelului Brandon pentru Marianne, care fusese atât de repede descoperită de prietenii lui, fu observată pentru prima dată de Elinor când ceilalţi încetaseră s-o mai remarce. Atenţia şi glumele lor erau îndreptate spre mai norocosul lui rival; iar ironiile aruncate înainte să fi apărut vreo simpatie încetară când sentimentele Iui începură cu adevărat să ceară batjocura care însoţeşte adesea sensibilitatea. Fără voia ei, Elinor se văzu obligată să creadă că sentimentele pe care doamna Jennings i le pusese în seamă spre propria ei satisfacţie

chiar erau stârnite de sora ei; şi că, deşi o asemănare generală a firilor putea grăbi afecţiunea domnului Willoughby, o deosebire de caracter la fel de izbitoare nu era nici un obstacol pentru colonelul Brandon. Elinor văzu acest lucru cu îngrijorare; căci ce putea spera un bărbat liniştit, de treizeci şi cinci de ani, când era comparat cu unul foarte vioi, de douăzeci şi cinci de ani? Şi cum nici nu-i putea dori să aibă succes, îi dori din inimă să fie indiferent. II plăcea şi, în ciuda gravităţii şi rezervei lui, îl găsea interesant. Firea lui, deşi serioasă, era blajină, iar rezerva lui părea mai degrabă rezultatul unei înflăcărări înăbuşite decât al unui temperament posac. Sir John făcuse câteva aluzii la jigniri şi dezamăgiri trecute, ceea ce o îndreptăţea să creadă că era un om nefericit, şi îl privea cu respect şi compasiune.

Poate că îi era milă de el şi îl stima şi mai mult din cauză că era desconsiderat de Willoughby şi de Marianne, care, pornind de la prejudecata că nu era nici tânăr, nici vioi, păreau hotărâri să-i nesocotească meritele.

Într-o zi, în timp ce vorbeau despre el, Willoughby spuse:

— Brandon este exact genul de om despre care toată lumea vorbeşte de bine şi de care nimănui nu-i pasă; pe care toţi sunt încântaţi să-l vadă, dar cu care nimeni nu-şi aduce aminte să vorbească.

— Asta este exact şi părerea mea despre el! Exclamă Marianne.

— Totuşi, nu vă lăudaţi cu asta, căci amândoi sunteţi nedrepţi, spuse Elinor. Este foarte stimat de întreaga familie de la conac şi eu, una, nu l-am întâlnit niciodată fără să stau de vorbă cu el.

— Faptul că e protejat de dumneata este fără doar şi poate în favoarea lui, răspunse Willoughby; însă în ceea ce priveşte stima celorlalţi, aceasta e prin ea însăşi un reproş. Cine s-ar expune umilinţei de a fi apreciat de femei ca doamna Jennings şi lady Middleton, faţă de care toţi ceilalţi n-ar putea fi decât indiferenţi?

— Dar poate că batjocura unor oameni precum dumneata şi Marianne va fi compensată de consideraţia pe care i-o arată lady Middleton şi doamna Jennings. Dacă laudele lor pot aduce deza probare, dezaprobarea voastră poate fi laudă, căci discernământ tul lor nu e mai prejos de prejudecăţile şi nedreptatea voastră.

— Dar ce pătimaşă eşti când îţi aperi protejatul!

— Protejatul meu, cum îl numeşti tu, e un om inteligent; şi inteligenţa mă va atrage întotdeauna. Da, Marianne, chiar şi la un bărbat de treizeci şi cinci de ani. A umblat mult prin lume; a fost în străinătate, a citit şi are o minte iute. Am constatat că e în stare să-mi dea multe informaţii pe teme diferite, întotdeauna mi-a răspuns la întrebări cu promptitudinea pe care ţi-o dau buna creştere şi caracterul.

— Cum s-ar zice, ţi-a spus că în Indiile de Est clima e fierbinte, iar ţânţarii sunt supărători! Exclamă cu dispreţ Marianne.

— N-am nici o îndoială că mi-ar fi spus-o dacă i-aş fi pus ast fel de întrebări, însă, întâmplător, mă informasem dinainte cu privire la aceste aspecte.

— Poate că informaţiile lui s-au extins la existenţa nababilor, a monedelor de aur şi a lecticelor, spuse Willoughby.

— M-aş putea aventura să spun că informaţiile lui au mers mult mai departe decât candoarea dumitale. De ce îţi displace?

— Nu-mi displace. Dimpotrivă, îl consider un om foarte res pectabil, pe care toată lumea îl vorbeşte de bine şi nimeni nu-l bagă în seamă; care are mai mulţi bani decât poate să cheltuiască şi mai mult timp decât ştie să folosească, şi două haine noi în fiecare an.

— La care trebuie adăugat că nu are nici talent, nici gust, nici vioiciune, spuse Marianne. Că nu are o minte strălucită, că sen timentele lui n-au înflăcărare, iar glasul lui nu are expresie.

— Îi hotărăşti atât de pripit defectele şi te bizui atât de mult pe puterea imaginaţiei tale încât, în comparaţie cu asta, laudele pe care pot să i le aduc eu sunt reci şi insipide, replică Elinor. Nu pot decât să-l declar un bărbat inteligent, bine crescut, bine informat şi cu o exprimare nobilă, şi sunt încredinţată că are o inimă bună.

— Domnişoară Dashwood, eşti aspră cu mine! Exclamă Willoughby. Te străduieşti să mă dezarmezi prin raţiune şi să mă convingi împotriva voinţei mele. Dar n-o să meargă. Sunt tot atât de încăpăţânat pe cât eşti dumneata de vicleană. Am trei motive de netăgăduit pentru care nu-mi place colonelul Brandon: ne-a ameninţat cu ploaia când voiam să fie vreme fru moasă; mi-a găsit defecte la înclinaţia cabrioletei şi n-am putut să-l conving să-mi cumpere iapa roibă. Totuşi, dacă vrei să-ţi spun că, după părerea mea, are un caracter ireproşabil în alte privinţe, sunt gata s-o mărturisesc. Şi, în schimbul acestei recunoaşteri, care nu-mi face plăcere, nu poţi să mă opreşti să-l antipatizez tot atât ca până acum.

CAPITOLUL XI CÂND VENISERĂ LA DEVONSHIRE, nici doamna Dashwood, nici fetele ei nu îşi imaginaseră că or să aibă atâtea ocupaţii cu care să-şi umple timpul câte se iviră în scurt timp, sau că or să aibă invitaţii atât de dese şi musafiri atât de constanţi încât să nu le mai rămână răgaz pentru îndeletniciri serioase. Totuşi, asta era situaţia. După ce Marianne se făcu bine, începură distracţiile de acasă şi din ţinut, plănuite anterior de sir John. Atunci începură balurile în cerc restrâns de la Barton Park şi se organizară petreceri pe apă atât de des cât permitea un octombrie ploios. La fiecare întâlnire de genul acesta fu inclus şi Willoughby; şi dezinvoltura şi familiaritatea care însoţea în mod firesc aceste petreceri erau calculate cu exactitate pentru a spori iniţierea relaţiilor lui cu familia Dashwood, pentru a-i da prilejul să fie martor la minunatele însuşiri ale lui Marianne, pentru a-i înflăcăra admiraţia pentru ea şi

pentru a primi, prin comportamentul ei faţă de el, asigurarea cea mai directă a afecţiunii ei.

Ataşamentul lor nu putea să o surprindă pe Elinor. Îşi dori doar ca el să fie mai puţin făţiş; şi, o dată sau de două ori, se aventură să-i propună lui Marianne să dea dovadă de decenţă şi să se controleze. Însă Marianne ura orice tăinuire acolo unde ruşinea adevărată nu însoţea lipsa de rezervă; iar înfrânarea sentimentelor care nu erau ruşinoase prin ele însele nu i se părea doar un efort fără rost, ci şi o supunere umilitoare a raţiunii în faţa unor concepţii banale şi greşite. Willoughby gândea la fel; şi, de fiecare dată, comportamentul lor era o ilustrare a părerilor lor.

Când el era de faţă, nu mai avea ochi pentru altcineva. Tot ce făcea el era bine. Tot ce spunea el era inteligent. Dacă serile de la conac se încheiau cu o partidă de cărţi, el se fura pe sine şi tot restul grupului pentru ca ea să aibă o mână bună. Dacă distracţia serii era dansul, erau parteneri jumătate din timp; iar când erau nevoiţi să se despartă câteva dansuri, aveau grijă ca după aceea să stea împreună, şi abia dacă scoteau o vorbă cu altcineva. Fireşte că o asemenea conduită stârnea râsete copioase; însă ridicolul nu îi ruşina şi nu prea părea să-i irite.

Doamna Dashwood privea sentimentele lor cu o căldură care nu-i lăsa nici o dorinţă să oprească această expunere excesivă a lor. Pentru ea, nu era decât urmarea firească a unei puternice afecţiuni a unei minţi tinere şi înflăcărate.

Pentru Marianne, acesta era sezonul fericirii. Inima ei îi era dăruită lui Willoughby, iar ataşamentul profund faţă de Norland, pe care îl adusese cu ea din Sussex, dădea semne să se înmoaie mai repede decât crezuse înainte, datorită farmecului pe care compania lui îl dădea actualului ei cămin.

Fericirea lui Elinor nu era atât de mare. Inima ei nu era atât de uşoară, şi nici distracţiile nu o mulţumeau atât de deplin. Nu-i ofereau nici o companie care să poată

compensa ce lăsase în urmă, nici nu o învăţau să se gândească la Norland cu mai puţin regret. Nici lady Middleton, nici doamna Jennings nu îi puteau oferi conversaţia care îi lipsea, cu toate că aceasta din urmă vorbea necontenit şi o privise de la început cu o bunătate care o făcea să-i acorde o mare parte din conversaţia sa. Ii spusese deja lui Elinor de trei sau patru ori povestea vieţii ei şi, dacă memoria lui Elinor ar fi fost pe măsura dorinţei ei de perfecţionare, ar fi ştiut încă de la începutul cunoştinţei lor toate amănuntele ultimei boli a domnului Jennings şi ce îi spusese el soţiei lui cu câteva minute înainte să moară. Lady Middleton era mai plăcută decât mama ei numai prin faptul că era mai tăcută. Lui Elinor nu-i trebui mult să-şi dea seama că rezerva ei se datora numai firii calme şi nu avea nimic de a face cu inteligenţa. Cu soţul ei şi cu mama ei se purta la fel, de aceea intimitatea nu era nici căutată nici dorită. Nu avea nimic de spus într-o zi care să nu fi fost spus cu o zi înainte. Era anostă în mod invariabil, căci şi starea ei de spirit era veşnic aceeaşi; şi cu toate că nu se împotrivea petrecerilor în stil mare şi să fie însoţită de cei doi copii mai mari, nu părea să se distreze mai mult cu ocazia lor decât dacă ar fi stat acasă; iar prezenţa ei sporea atât de puţin plăcerea celorlalţi prin participarea la conversaţie încât uneori îşi aduceau aminte că era printre ei doar datorită grijii ei faţă de băieţii neastâmpăraţi.

Dintre toate noile ei cunoştinţe, numai în colonelul Brandon Elinor găsi o persoană care să merite într-o anumită măsură respect pentru însuşirile sale, să incite interesul prieteniei; sau să-i facă plăcere ca tovarăş. Willoughby ieşea din discuţie. Îl admira şi îl respecta ca o soră; dar el era îndrăgostit şi nu avea ochi decât pentru Marianne şi un bărbat mult mai puţin atrăgător ar fi putut fi mai plăcut în general. Din nefericire pentru el, colonelul Brandon nu era încurajat să creadă că Marianne se gândea numai la el şi în conversaţia cu Elinor găsea cea mai mare consolare pentru totala indiferenţă a surorii ei.

Compasiunea lui Elinor pentru el spori, deoarece avea motiv să bănuiască faptul că nefericirea dezamăgirii în dragoste îi fusese deja cunoscută. Această bănuială îi fu stârnită de câteva vorbe scăpate întâmplător de el într-o seară la conac, când şedeau împreună printr-o înţelegere tacită, în timp ce ceilalţi dansau. Privirea lui era aţintită asupra lui Marianne şi, după o tăcere de câteva minute, spuse cu un zâmbet slab:

— Am înţeles că sora dumitale nu e de acord ca omul să se îndrăgostească de două ori.

— Da, părerile ei sunt foarte romantice, spuse Elinor.

— Sau, mai degrabă, după cum cred, consideră că e cu neputinţă să te îndrăgosteşti a doua oară.

— Aşa cred şi eu. Numai că nu ştiu cum poate avea o aşa părere fără să se gândească la propriul ei tată, care a avut două soţii. Totuşi, în câţiva ani, experienţa şi bunul-simţ îi vor schim ba părerile, şi atunci poate vor fi mai uşor de înţeles şi de expli cat şi de către ceilalţi, nu doar de către ea, cum se întâmplă acum.

— Probabil că aşa va fi, răspunse el; şi totuşi, prejudecăţile unei minţi tinere au atâta farmec, încât e păcat să le vezi lăsând locul unor păreri mai generale.

— Aici nu pot să fiu de acord cu dumneata, spuse Elinor.

Sentimentele lui Marianne sunt pândite de neplăceri pe care tot farmecul entuziasmului şi al ignoranţei în problemele vieţii nu le poate compensa. Gândirea ei are nefericita înclinare de a reduce la zero buna-cuviinţă şi, spre binele ei, aştept cu nerăbdare să cunoască lumea mai bine.

După o scurtă pauză, el reluă conversaţia:

— Sora dumitale nu face nici o deosebire în principiile ei împotriva unei a doua iubiri? Sau la toată lumea este la fel de condamnabilă? Iar cei care au fost dezamăgiţi la prima lor alegere, fie din cauza nestatorniciei persoanei iubite, fie a împre jurărilor potrivnice, trebuie să rămână indiferenţi la iubire tot restul vieţii?

— Drept să spun, nu-i cunosc în amănunţime principiile. Ştiu doar că n-am auzit-o recunoscând nici o clipă că a doua iubire poate fi scuzabilă.

— Asta nu poate să ţină, spuse el; dar o schimbare, o schim bare totală a sentimentelor… Dar nu, nu e de dorit, căci atunci când subtilităţile romantice ale unei minţi tinere se dau bătute, ele sunt urmate adesea de păreri prea banale şi prea periculoase!

Vorbesc din experienţă. Am cunoscut odată o doamnă care semăna foarte mult la fire şi la minte cu sora ta, care gândea şi judeca la fel cu ea, dar care, în urma unei schimbări forţate, cauzată de nişte împrejurări nefericite…

Aici se opri dintr-o dată; simţea că spusese prea multe şi că înfăţişarea lui putea să stârnească bănuieli care altfel nu i-ar fi trecut prin minte lui Elinor. Probabil că doamna ar fi trecut neobservată dacă el nu i-ar fi arătat domnişoarei Dashwood că n-ar fi trebuit să-i scape de pe buze nimic legat de ea. Insă aşa, nu fu nevoie decât de un mic efort de inspiraţie pentru a face legătura dintre emoţia lui şi duioasa amintire a afecţiunii din trecut. Elinor nu forţă lucrurile. In locul ei, Marianne nu s-ar fi mulţumit cu atât. Toată povestea s-ar fi alcătuit în grabă sub imboldul imaginaţiei ei active şi fiecare lucru ar fi fost descris în cuvintele melancolice ale iubirii distrugătoare.

CAPITOLUL XII ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE, în timp ce Elinor şi Marianne se plimbau împreună, cea din urmă îşi aduse la cunoştinţă surorii ei o veste care, în ciuda tuturor lucrurilor pe care le ştia dinainte despre imprudenţa şi nesocotinţa ei, o uimi prin forţa cu care le adeverea pe amândouă. Marianne îi spuse cu cea mai mare încântare că Willoughby îi dăruise un cal pe care îl crescuse el însuşi pe domeniul său din Somersetshire şi care era numai potrivit să ducă o femeie. Fără să se gândească că mama ei nu avea de gând să ţină cai şi că, dacă nu avea să-şi schimbe hotărârea cu privire la cal, trebuia să cumpere unul şi pentru servitorul care ar fi fost tocmit să-l îngrijească şi că,

până la urmă, trebuia să construiască şi un grajd, Marianne acceptase darul fără şovăială, şi îi vorbi cu încântare surorii ei despre el.

— Are intenţia să-şi trimită numaidecât grăjdarul după el, în Somertsetshire, adăugă ea. Când va sosi, o să călărim în fiecare zi. Am să ţi-l dau şi ţie. Imaginează-ţi, draga mea Elinor, cât de plăcut e să galopezi pe dealurile astea.

Nu era deloc dispusă să se trezească dintr-un vis atât de fericit şi să înţeleagă toate adevărurile nefericite care însoţeau povestea; şi un timp refuză să se supună lor. In ceea ce priveşte servitorul în plus, cheltuiala avea să fie un fleac; era sigură că mama n-ar fi avut nimic împotrivă; iar lui i-ar fi fost de-ajuns orice cal; putea să capete oricând unul de la conac; cât despre grajd, chiar şi un şopron ar fi fost suficient. Atunci Elinor îşi exprimă îndoiala că era cuviincios să primească un asemenea dar de la un bărbat pe care îl cunoştea atât de puţin sau de prea puţină vreme. Era prea mult.

— Te înşeli, Elinor, presupui că îl cunosc foarte puţin pe Willoughby, spuse Marianne cu căldură. E drept, nu-l cunosc de mult, dar îl cunosc mai bine decât pe oricare altă fiinţă din lume, în afară de tine şi de mama. Intimitatea nu e determinată de timp sau prilej, ci numai de temperament. Dacă pentru unii şapte ani nu sunt de ajuns să se cunoască, m-aş considera vinovată de o necuviinţă mai mare dacă aş accepta un cal de la fratele meu, decât de la Willoughby. Pe John îl cunosc foarte puţin, deşi am trăit împreună ani de zile; dar părerea mea despre Willoughby e de mult formată.

Elinor se gândi că era mai înţelept să nu mai deschidă subiectul. Cunoştea firea surorii sale. Discuţiile pe o temă atât de delicată n-ar fi făcut decât să-i întărească părerile. Dar Elinor făcu apel la dragostea pentru mama ei, prezentându-i greutăţile pe care le-ar fi îndurat o mamă îngăduitoare dacă ar fi consimţit să mărească gospodăria (după cum probabil avea să se întâmple), şi Marianne fu potolită în scurt timp şi promise să nu pomenească de calul

pe care voia să i-l dea în dar Willoughby, ca nu cumva să-şi împingă mama la un asemenea act de bunătate imprudentă, şi să-i spună lui Willoughby la următoarea întâlnire că trebuia să-i refuze darul.

Se ţinu de cuvânt şi, în aceeaşi zi, când Willoughby trecu pe la vilă, Elinor o auzi exprimându-şi cu glas coborât dezamăgirea că era nevoită să nu-i accepte darul. Totodată îi explică că motivele acestei schimbări, şi ele erau de aşa natură încât făceau insuportabilă orice altă insistenţă din partea lui. Totuşi, mâhnirea lui fu foarte vizibilă şi, după ce şi-o exprimă cu sinceritate, adăugă cu un glas la fel de coborât:

— Dar, Marianne, calul e tot al tău, cu toate că nu îl poţi călări acum. Am să-l păstrez numai până când ai să-l ceri. Când ai să pleci de la Barton pentru a te stabili într-un cămin mai durabil, Regina Mab va fi a ta.

Toate astea fură auzite de domnişoara Dashwood şi, din întreaga frază, din felul în care o rostise el şi din faptul că i se adresase surorii ei doar pe numele de botez înţelese pe loc că o intimitate atât de hotărâtă, un înţeles atât de direct nu puteau fi decât rezultatul unei perfecte înţelegeri între ei. Din acea clipă nu mai avu nici o îndoială că se logodiseră, şi această convingere o surprinse doar prin aceea că două firi atât de sincere o lăsau pe ea şi pe alţi prieteni de-ai lor să descopere acest lucru din întâmplare.

În ziua următoare Margaret îi povesti ceva care puse această problemă într-o lumină şi mai clară. Willoughby petrecuse seara dinainte cu ele, iar Margaret, rămânând un timp în salon numai cu el şi cu Marianne, avusese prilejul să-i observe şi, când prinse ocazia să fie singură cu sora ei cea mare, îi relată ce observase, cu o faţă foarte serioasă.

— Oh, Elinor, am să-ţi spun un mare secret despre Marianne.

Sunt sigură că în foarte scurt timp se va mărita cu domnul Willoughby.

— Ai spus asta aproape în fiecare zi de când s-au cunoscut pe dealul Highchurch, replică Elinor. Şi cred că nu se cunoşteau de o săptămână când erai sigură că Marianne purta la gât medalionul cu imaginea lui, dar s-a dovedit a fi doar miniatura unchiului nostru.

— Dar asta e cu totul altceva. Sunt sigură că se vor căsători foarte curând, deoarece el a primit o şuviţă din părul ei.

— Ai grijă, Margaret. S-ar putea să fie doar părul vreunui unchi de-al lui.

— Dar, Elinor, zău că era al lui Marianne. Sunt sigură că e, căci l-am văzut când a tăiat şuviţa. Aseară, după ceai, când tu şi cu mama aţi ieşit din cameră, şuşoteau şi vorbeau împreună foarte repede, şi el părea că îi cere ceva şi, Ia un moment dat, a luat foarfecele şi a tăiat o şuviţă lungă din părul ei, căci îl avea lăsat pe spate; şi apoi a sărutat şuviţa, a învelit-o într-o bucată de hârtie albă şi a pus-o în portofel.

În faţa acestor amănunte rostite cu atâta siguranţă, Elinor nu putu să n-o creadă, şi nici nu era dispusă la asta, căci împrejurarea se potrivea perfect cu ce auzise şi văzuse ea însăşi.

Nu întotdeauna agerimea lui Margaret se manifesta într-un fel atât de mulţumitor pentru sora ei. Când, într-o seară la conac, doamna Jennings insistă să afle de la ea numele tânărului care era favoritul anume al lui Elinor, lucru care pentru ea era o mare curiozitate, Margaret răspunsese uitându-se la sora ei şi spunând:

— Nu trebuie să spun, nu-i aşa, Elinor?

Bineînţeles că acest răspuns stârni râsul tuturor; şi Elinor încercase să râdă. Dar efortul fu dureros. Era convinsă că Margaret se fixase asupra unei persoane, al cărei nume n-ar fi putut suporta să fie permanent subiect de glumă pentru doamna Jennings.

Marianne fu sincer mâhnită pentru sora ei, dar mai mult înrăutăţi situaţia decât o îndreptă, roşind foarte tare şi spunân-du-i supărată lui Margaret:

— Nu uita că, oricare ar fi preocupările tale, nu ai dreptul să le repeţi.

Acest lucru spori veselia grupului, şi Margaret fu îndemnată să mai spună ceva.

— Oh, rogu-te, domnişoară Margaret, spune-ne tot ce ştii despre asta, spuse doamna Jennings. Cum îl cheamă pe domnul acela?

— N-am voie să spun doamnă. Dar ştiu foarte bine cine e, şi ştiu şi unde e.

— Da, da, putem să ghicim unde e; acasă la el, la Norland, fără doar şi poate. Pun prinsoare că este vorba despre preotul parohiei.

— Ba nu, nu e preot. N-are nici o profesie.

— Margaret, spuse Marianne cu multă căldură, ştii că toate astea sunt o invenţie de-a ta şi că nu există o asemenea persoană.;

— Atunci, înseamnă că a murit de curând, Marianne, căci sunt sigură că a existat odată un astfel de bărbat, şi numele lui începe cu F.

Elinor i se simţi cum nu se poate mai recunoscătoare lui lady Middleton pentru că observă chiar în acea clipă că „plouă foarte tare”, cu toate că era încredinţată că întreruperea nu se datora vreunei consideraţii faţă de ea cât faptului că gazdei nu-i plăceau deloc ironiile lipsite de eleganţă care îi încântau pe soţul şi pe mama ei. Totuşi, ideea pornită de ea fu numaidecât continuată de colonelul Brandon, care de fiecare dată era foarte atent cu sentimentele altora, şi amândoi vorbiră despre ploaie. Willoughby deschise pianul şi o rugă pe Marianne să se aşeze la el; şi astfel, mulţumită diverselor strădanii ale unor oameni din grup de a schimba subiectul, acesta fu abandonat. Dar Elinor nu îşi reveni atât de uşor din mâhnirea pe care i-o provocase.

În acea seară hotărâră să meargă a doua zi să viziteze un loc foarte frumos, aflat la vreo douăsprezece mile depărtare de Barton, care îi aparţinea unui cumnat de-al colonelului

Brandon şi care nu putea fi văzut fără consimţământul acestuia, deoarece proprietarul, care era atunci în străinătate, lăsase ordine stricte în acest sens. Se spunea că domeniul era de o frumuseţe rară, iar sir John, care îl lăudă destul de călduros, putea fi considerat un judecător destul de bun, deoarece, de zece ani, organiza de cel puţin două ori pe vară grupuri care să îl viziteze. Domeniul avea un lac foarte frumos, plimbarea cu barca pe el urmând să constituie o mare parte din distracţia de dimineaţă; urmau să ia hrană rece, să meargă numai în trăsuri deschise, şi totul trebuia organizat în obişnuitul stil al unei călătorii de plăcere.

Câtorva din grup ideea li se păru destul de îndrăzneaţă, ţinând seama de perioada din an şi de faptul că în ultimele două săptămâni plouase în fiecare zi, şi doamna Dashwood, care era deja răcită, fu convinsă de Elinor să rămână acasă.

CAPITOLUL XIII PLĂNUITA EXCURSIE LA WHITWELL se dovedi a fi cu totul altfel decât se aşteptase Elinor. Ea era pregătită să fie udă toată, obosită şi înspăimântată; însă evenimentul fu şi mai neplăcut, căci nu mai plecară deloc.

La ora zece grupul era adunat la conac, unde urma să ia micul dejun. Deşi plouase toată noaptea, dimineaţa era destul de frumoasă, întrucât norii se împrăştiau pe cer şi soarele apărea tot mai des. Toţi erau bine dispuşi, nerăbdători să se distreze şi hotărâţi să suporte cele mai mari inconveniente şi greutăţi, numai să plece în excursie.

În timp ce erau la micul dejun, fură aduse scrisorile. Una dintre ele era pentru colonelul Brandon; acesta o luă, se uită la adresă, se schimbă la faţă şi ieşi din cameră.

— Ce e cu Brandon? Întrebă sir John.

Nimeni nu ştia.

— Sper că n-a primit vreo veste proastă, spuse lady Middleton. Trebuie să fie ceva ieşit din comun, dacă l-a făcut pe colonelul Brandon să plece de la masă atât de brusc.

Brandon se întoarse după vreo cinci minute.

— Sper că nu e vreo veste proastă, domnule colonel, spuse doamna Jennings de îndată ce îl văzu intrând.

— Nu, doamnă, mulţumesc.

— Era de la Avignon? Sper că nu spune că sora dumitale se simte mai râu.

— Nu, doamnă. Vine de la Londra, şi e o simplă scrisoare de afaceri.

— Dar, dacă e numai o scrisoare de afaceri, de ce te-a tulbu rat atât de tare scrisul? Ei, haide, domnule colonel, nu te feri. Să auzim adevărul.

— Ia aminte la ce spui, draga mea, spuse lady Middleton.

— Poate te anunţă că verişoara dumitale, Fanny, se mărită?

Întrebă doamna Jennings, neluând în seamă reproşul fiicei sale.

— Nu, chiar nu-i vorba de asta.

— Păi atunci, ştiu de la cine e, domnule colonel. Şi sper că e sănătoasă.

— La cine vă referiţi, doamnă? Întrebă el, roşind uşor.

— Oh! Ştii la cine mă refer.

Colonelul Brandon i se adresă lui Lady Middleton.

— Doamnă, îmi pare nespus de rău că am primit această scrisoare tocmai azi, căci este într-adevăr o problemă de afaceri care necesită să mă prezint de îndată la Londra.

— La Londra! Exclamă doamna Jennings. Ce poţi să faci la Londra la vremea asta?

— Regret foarte mult că sunt nevoit să părăsesc o societate atât de plăcută, continuă colonelul, dar sunt şi mai supărat pen tru faptul că, fără prezenţa mea, nu veţi fi primiţi la Whitwell.

Ce lovitură pentru toţi!

— Dar, domnule Brandon, nu va fi suficient dacă îi scrii un bilet menajerei? Întrebă nerăbdătoare Marianne.

El clătină din cap.

— Trebuie să mergem, spuse sir John. Doar n-o să amânăm excursia când suntem atât de aproape de ea. Nu

poţi să pleci la Londra până mâine, Brandon, atâta tot.

— Aş vrea şi eu să se poată rezolva atât de uşor. Dar nu-mi stă în putere să amân călătoria nici măcar cu o zi!

— Dacă ne-ai spune şi nouă despre ce afacere e vorba, am putea vedea dacă poate fi amânată sau nu, spuse doamna Jennings.

— Dacă ţi-ai amâna plecarea până la întoarcerea noastră, n-ai întârzia decât şase ore, spuse Willoughby.

— Nu-mi permit să pierd nici măcar o oră.

Atunci Elinor îl auzi pe Willoughby spunându-i cu glas coborât lui Marianne:

— Există oameni care nu suportă călătoriile de plăcere.

Brandon e unul dintre ei. Aş zice că îi este frică să nu răcească, şi a scornit acest şiretlic ca să scape. Pun pariu pe cincizeci de guinee că scrisoarea a fost scrisă de mâna lui.

— N-am nici o îndoială în privinţa asta, răspunse Marianne.

— Ştiu de multă vreme că, o dată ce te-ai hotărât să faci un lucru, nu poţi fi convins să te răzgândeşti, Brandon, spuse sir John. Totuşi, sper să te mai gândeşti. Ţine cont că cele două domnişoare Carey au venit tocmai de la Newton, că cele trei domnişoare Dashwood au venit pe jos de la vilă şi că domnul Willoughby s-a sculat cu două ore mai devreme ca de obicei, cu scopul de a merge la Whitwell.

Colonelul Brandon îşi exprimă din nou părerea de rău pentru faptul că pricinuia dezamăgire grupului dar, totodată, declară că plecarea lui era inevitabilă.

— Mă rog, bine, şi când te întorci? Întrebă sir John.

— Sper să vă vedem la Barton Park de îndată ce puteţi pleca din Londra, adăugă lady Middleton. Trebuie să amânăm excur sia la Whitwell până vă veţi întoarce.

— Sunteţi foarte amabilă. Dar momentul întoarcerii mele este atât de nesigur, încât nu îndrăznesc să promit nimic.

— Oh! Trebuie şi o să se întoarcă! Exclamă sir John. Dacă nu e aici până la sfârşitul săptămânii, am să mă duc după el.

— Da, aşa să faci, sir John, spuse doamna Jennings, şi atunci poate o să aflăm şi noi despre ce afacere e vorba.

— Nu vreau să-mi vâr nasul în treburile altora. Presupun că e vorba de ceva de care îi este ruşine.

Fură anunţaţi caii domnului Brandon.

— Doar nu te duci la Londra călare, nu-i aşa? Întrebă sir John.

— Nu. Numai până la Honiton. De acolo iau diligenta.

— Mă rog, întrucât eşti hotărât să pleci, îţi urez drum bun. Dar ar fi mai bine dacă te-ai răzgândi.

— Te asigur că nu stă în puterea mea.

Colonelul Brandon îşi luă la revedere de la tot grupul.

— N-am nici o şansă să vă întâlnesc în iarna asta la Londra pe dumneata şi pe surorile dumitale, domnişoară Dashwood?

— Mă tem că niciuna.

— Atunci trebuie să-mi iau rămas-bun pentru mai multă vreme decât mi-aş dori.

În faţa lui Marianne se mulţumi să se încline, fără să spună nimic.

— Ei, haide, domnule colonel, spuse doamna Jennings, nu pleca fără să ne spui şi nouă de ce pleci.

El îi ură o dimineaţă bună şi, însoţit de sir John, părăsi încăperea.

Văicărelile şi lamentările reprimate până atunci din politeţe izbucniră acum din toate părţile; şi, în nenumărate rânduri, toţi căzură de acord că era foarte neplăcut să suporţi o asemenea dezamăgire.

— Totuşi, bănuiesc eu ce treabă are, spuse doamna Jennings.

— Chiar aşa? Întrebară aproape toţi.

— Da, sunt sigură că e vorba de domnişoara Williams.

— Şi cine e domnişoara Williams? Întrebă Marianne.

— Cum, nu ştii cine e domnişoara Williams? Sunt sigură că ai mai auzit de ea. E o rudă de-a colonelului, draga mea. N-

o să spunem cât de apropiată, de teamă să nu şocăm domnişoarele.

Apoi, coborând glasul puţin, îi spuse lui Elinor: E fiica lui nele gitimă.

— Adevărat?

— Oh, da. Şi seamănă leit cu el. Cred că ei o să-i lase colonelul toată averea.

Când se întoarse, sir John se alătură din inimă regretului general cu privire la acea întâmplare cât se poate de neplăcută, observând în încheiere că, deoarece se adunaseră toţi, trebuiau să facă ceva pentru a se simţi bine; după ce se consultară un timp, fură de acord că, deşi numai la Whitwell s-ar fi simţit bine, puteau să facă o plimbare prin împrejurimi pentru a-şi alina supărarea. Apoi dădură poruncă să li se aducă trăsurile. Prima fu a lui Willoughby, şi Marianne urcă în ea mai fericită ca oricând. El mână foarte repede prin parc şi curând se pierdură în zare, nemaifiind văzuţi decât după ce se întoarseră şi ceilalţi. Amândoi păreau încântaţi de plimbare, dar spuseră numai în treacăt că rămăseseră pe uliţe, în timp ce ceilalţi plecaseră pe dealuri.

Se stabili că seara se va dansa şi că toată lumea trebuia să se distreze. La prânz mai veniră câţiva membri ai familiei Carey, şi la masă fură aproape douăzeci de persoane, lucru pe care sir John îl remarcă plin de mulţumire. Willoughby luă loc, ca de obicei, între cele două domnişoare Dashwood mai vârstnice. Doamna Jennings se aşează în dreapta lui Elinor; nu stăteau de mult când ea se aplecă prin spatele lui Elinor şi Willoughby şi îi spuse lui Marianne, destul de tare ca s-o audă amândoi:

— In ciuda şiretlicurilor voastre, tot v-am descoperit. Ştiu unde aţi petrecut dimineaţa.

Marianne se îmbujora şi întrebă foarte repede:

— Unde, rogu-vă?

— Nu ştiaţi că am fost la plimbare cu cabrioleta mea? Între bă şi Willoughby.

— Ba da, domnule obrăznicătură, ştiam foarte bine, dar de aceea am vrut să aflu unde v-aţi dus. Sper că îţi place casa dumitale, domnişoară Marianne. Ştiu că e mare şi sper să constat, când voi veni la dumneata, că ai mobilat-o, căci acum şase ani când am fost acolo avea mare nevoie de mobilă.

Marianne îşi întoarse privirea foarte tulburată. Doamna Jennings râse cu poftă, iar Elinor află că în hotărârea ei de a şti unde fuseseră cei doi, o pusese pe camerista ei să-l întrebe pe grăjdarul domnului Willoughby, aflând în felul ăsta că se duseseră la Allenham şi că îşi petrecuseră cea mai mare parte a timpului vizitând casa şi grădina.

Lui Elinor nu-r prea venea să creadă că e adevărat, întrucât părea puţin probabil ca Willoughby să fi propus, iar Marianne să fi acceptat să intre în casă în timp ce doamna Smith, pe care Marianne nu o cunoştea câtuşi de puţin, se afla acolo.

De îndată ce ieşiră din sufragerie, Elinor o întrebă despre asta şi mare îi fu mirarea când află că toate cele relatate de doamna Jennings erau adevărate. Marianne se supără foarte tare pe ea că se îndoise de asta.

— De ce ţi-ai închipuit că n-am fost acolo sau că n-am văzut casa, Elinor? Nu asta ţi-ai dorit şi tu deseori?

— Ba da, Marianne, dar eu nu m-aş fi dus când doamna Smith era acolo, şi neînsoţită de altcineva decât domnul Willoughby.

— Totuşi, Willoughby este singura persoană care are dreptul să arate acea casă şi, cum ne-am dus cu o trăsură deschisă, nu puteam să am şi un alt însoţitor. In viaţa mea n-am petrecut o dimineaţă mai plăcută.

— Mă tem că plăcerea unei îndeletniciri nu dovedeşte întot deauna buna-cuviinţă, spuse Elinor.

— Dimpotrivă, nimic nu poate fi o dovadă mai puternică a ei, Elinor; căci dacă ar exista o necuviinţă adevărată în ceea ce am făcut, mi-aş fi dat seama de ea la acea vreme,

întrucât noi ştim întotdeauna când greşim şi, având o astfel de convingere, n-aş fi avut nici o plăcere.

— Dar, draga mea Marianne, cum deja te-ai expus unor remarci foarte impertinente, nu începi acum să te îndoieşti de înţelepciunea purtării tale?

— Dacă remarcile impertinente ale doamnei Jennings ar fi dovada lipsei de bună-cuviinţă în comportament, înseamnă că greşim cu toţii în fiecare clipă a vieţii noastre. Ii apreciez criticile tot atât de puţin pe cât îi apreciez laudele. Nu consider că am greşit plimbându-mă prin grădina doamnei Smith sau vizitându-i casa. Ele vor fi într-o zi ale lui Willoughby şi…

— Ceea ce ai făcut nu are justificare, nici chiar dacă într-o zi ar fi ale tale, Marianne.

La aluzia asta, ea se îmbujora, dar se vedea limpede că îi făcea plăcere; şi, după ce se gândi zece minute serios, se întoarse la sora ei şi îi spuse cu multă bună dispoziţie:

— Elinor, poate a fost necugetat din partea mea să mă duc la Allenham, dar domnul Willoughby ţinea neapărat să-mi arate casa, şi e încântătoare, te asigur. Camera de zi de la etaj este deosebit de frumoasă, numai potrivită pentru a fi folosită tot tim pul şi, mobilată modern, ar fi minunată. Este o cameră pe colţ şi are ferestre pe două laturi. Pe o latură, peste gazonul pentru jocul cu bile din spatele casei, vezi o pădure frumoasă pe o coastă de deal, iar pe cealaltă ai priveliştea satului şi a bisericii şi, dincolo de ele, a acelor dealuri frumoase şi descoperite pe care le-am admirat atât de des. N-am văzut-o într-o lumină favorabilă, căci mobila este foarte ponosită, dar dacă ar fi înzestrată cu o mobilă nouă – câteva sute de lire, spune Willoughby – ar fi una dintre cele mai frumoase camere din Anglia.

Dacă Elinor ar fi ascultat-o fără întreruperi din partea celorlalţi, i-ar fi descris fiecare cameră a casei cu egală încântare.

CAPITOLUL XIV ÎNCHEIEREA BRUSCĂ A VIZITEI

colonelului Brandon la Barton Park şi încăpăţânarea de a-i

tăinui cauza o preocupară şi mirară pe doamna Jennings timp de câteva zile; era o femeie foarte curioasă, aşa cum sunt toţi aceia care au un interes viu faţă de venirile şi plecările tuturor cunoştinţelor lor. Se întrebă aproape necontenit care putea fi motivul plecării lui; era sigură că trebuie să fie vorba de o veste proastă şi se gândi la toate nenorocirile care s-ar fi putut abate asupra lui, stăpânită de ideea că el nu avea cum să scape de toate.

— Sunt sigură că e vorba de ceva foarte trist, spuse ea. Am văzut-o pe faţa lui. Bietul om! Mă tem că este într-o situaţie grea. Domeniul de la Delaford n-a fost evaluat niciodată la un venit mai mare de două mii pe an, iar fratele lui a lăsat lucrurile foarte încurcate. Cred că a fost chemat în probleme băneşti, căci ce altceva ar putea fi? Mă întreb dacă e aşa. Aş da orice să ştiu adevărul. Poate că este vorba de domnişoara Williams, şi cred că asta şi este, căci părea cu musca pe căciulă când am pomenit de ea. O fi bolnavă; nimic mai firesc, căci am impresia că e destul de bolnăvicioasă. Aş paria pe orice că e vorba de domnişoara Williams. E foarte puţin probabil să aibă probleme cu averea acum, căci e un om foarte prudent şi sigur a rezolvat situaţia domeniului până la ora asta. Mă întreb ce poate fi! Poate că starea surorii lui de la Avignon s-a înrăutăţit şi a fost chemat acolo. Plecarea lui în mare grabă pare să confirme această presupunere. In fine, îi doresc din toată inima să scape de toate necazurile şi, pe deasupra, o soţie bună.

Astfel se întreba şi vorbea doamna Jennings, părerea ei schimbându-se la fiecare presupunere nouă şi, pe măsură ce apăreau, toate i se păreau la fel de probabile. Elinor, deşi sincer interesată de soarta colonelului Brandon, nu-şi punea atâtea întrebări în legătură cu plecarea lui precipitată pe cât ar fi dorit doamna Jennings; căci, pe lângă faptul că acea întâmplare nu justifica, după părerea ei, o uimire atât de îndelungată sau speculaţii atât de diverse, întrebările ei se îndreptau spre o altă direcţie. O

mira tăcerea neobişnuită a surorii ei şi a lui Willoughby pe acea temă care ştiau bine că îi interesa în mod deosebit pe toţi. Această tăcere se prelungea, cu fiecare zi mai ciudată şi mai nepotrivită cu firea lor. Elinor nu înţelegea de ce nu recunoşteau deschis ceea ce purtarea lor dădea limpede de înţeles.

Pentru ea era lesne de înţeles că poate nu ţinea de ei să se căsătorească numaidecât; căci, deşi Willoughby era independent, nu exista nici un motiv să fie considerat bogat. Venitul domeniului său fusese evaluat de sir John la vreo şase sau şapte sute de lire pe an, sumă care nu-i prea acoperea nici cheltuielile, şi nu de puţine ori se plânsese el însuşi de sărăcia lui. Insă nu-şi putea explica genul acesta ciudat de discreţie păstrată de ei cu privire la logodna lor, discreţie care, de fapt, nu ascundea nimic şi era atât de contradictorie cu părerile şi obiceiurile lor, încât uneori se îndoia că erau cu adevărat logodiţi, iar această îndoială era suficientă pentru a o împiedica să-i pună vreo întrebare lui Marianne.

Nimic n-ar fi putut să exprime mai bine ataşamentul lui faţă de ele decât comportamentul lui Willoughby. Faţă de Marianne, avea toată tandreţea pe care putea s-o ofere o inimă de îndrăgostit, iar faţă de restul familiei – atenţia afectuoasă a unui fiu şi a unui frate. Îi plăcea vila şi părea s-o considere casa lui; petrecea mai mult timp acolo decât în Allenham; şi, dacă nu aveau un angajament care să-i adune la conac, imboldul care îl scotea din casă dimineaţa îl ducea aproape sigur la vilă, unde îşi petrecea restul zilei stând singur cu Marianne şi având la picioare ogarul său preferat.

Într-o seară, mai ales, cam la o săptămână după plecarea colonelului Brandon din ţinut, inima lui păru mai plină de ataşament faţă de obiectele din jur; şi, când doamna Dashwood pomeni întâmplător de planul ei de a aduce îmbunătăţiri vilei la primăvară, el se opuse cu vehemenţă oricărei schimbări aduse unei case pe care afecţiunea lui o considera perfectă.

— Cum?! Exclamă el. Să aduceţi îmbunătăţiri acestei vile dragi? Nu. N-am să fiu niciodată de acord cu asta. Dacă ţineţi seama de sentimentele mele, nu trebuie să adăugări o piatră la pereţii ei, nici un centimetru la mărimea ei.

— Nu te alarma, spuse domnişoara Dashwood, nu se va face nimic de genul ăsta, căci mama nu va avea niciodată destui bani pentru a încerca aşa ceva.

— Mă bucur din inimă! Exclamă el. Dea Domnul să fie veşnic săracă, dacă nu poate să-şi folosească mai bine bogăţia.

— Mulţumesc, Willoughby. Poţi să fii sigur că n-aş sacrifica ataşamentul dumitale faţă de casa asta, sau al oricărei persoane pe care o iubesc, pentru toate îmbunătăţirile din lume. Dacă la primăvară, când am să-mi fac socotelile, o să-mi rămână o sumă de prisos, voi prefera s-o las nefolosită decât s-o cheltuiesc într-un mod atât de dureros pentru dumneata. Insă eşti chiar atât de ataşat de casa asta încât nu-i vezi nici un defect?

— Da, sunt, răspunse el. Pentru mine e fără cusur. Mai mult, consider că numai într-o asemenea casă poţi fi fericit şi, dacă aş fi destul de bogat, aş dărâma pe loc Combe şi l-aş reconstrui după planul acestei vile.

— Cu scări înguste şi întunecoase şi o bucătărie în care soba scoate fum, presupun, spuse Elinor.

— Da, exclamă el cu aceeaşi înflăcărare, cu tot ce are casa asta! N-aş schimba absolut nimic, fie e că avantaj sau dezavan taj. Atunci şi numai atunci aş putea fi fericit la Combe aşa cum sunt la Barton.

— Mă simt măgulită că, fie şi lipsit de camere mai bune şi de scări mai largi, îţi vei considera casa la fel de fără cusur cum o consideri acum pe aceasta, spuse Elinor.

— Fireşte, există situaţii care m-ar putea face s-o îndrăgesc foarte mult, spuse Willoughby; dar această casă va avea întotdeau na un loc în inima mea, pe care nu îl va împărţi nicicând cu o alta.

Doamna Dashwood se uită cu mulţumire la Marianne, ai cărei ochi frumoşi erau aţintiţi atât de grăitor asupra lui Willoughby, arătând făţiş ce bine îl înţelegea.

— In urmă cu douăsprezece luni, când eram în Allenham, mi-am dorit de multe ori ca vila Barton să fie locuită, continuă Willoughby. N-am trecut o dată pe lângă ea fără să-i admir aşezarea şi fără să-mi pară nespus de rău că nu locuia nimeni în ea. Pe atunci nu-mi trecea prin minte că prima veste pe care aveam s-o aud de la doamna Smith, la următoarea mea venire în acest ţinut, avea să fie aceea că Barton Cottage a fost închiriat; şi am simţit pe loc o mulţumire şi un interes faţă de acest eveni ment, care nu pot fi explicate decât ca un fel de presentiment al fericirii pe care aveam s-o cunosc aici. Oare nu asta a fost, Marianne? Întrebă el cu glas scăzut apoi, revenind la tonul dinainte, continuă: Şi totuşi, aţi strica această casă, doamnă Dashwood? N-aţi face decât să-i răpiţi simplitatea prin îmbunătăţiri închipuite! Acest salon drag, unde ne-am cunoscut şi unde am petrecut atâtea ore fericite, l-aţi reduce la condiţia de antreu obişnuit, şi toată lumea s-ar grăbi să treacă prin încăperea care până atunci a avut mai mult spaţiu şi mai mult confort decât poate să ofere orice altă încăpere din lume.

Doamna Dashwood îl asigură din nou că nu va încerca să facă nici o modificare.

— Sunteţi o femeie bună, răspunse el cu înflăcărare.

Promisiunea dumneavoastră mă linişteşte. Promiteţi-mi încă ceva, şi voi fi fericit. Spune ţi-mi că nu numai casa dumneavoas tră va rămâne la fel, ci şi dumneavoastră şi fetele dumneavoas tră veţi rămâne tot atât de neschimbate ca locuinţa şi că mă veţi trata întotdeauna cu bunătatea care a făcut ca orice lucru care vă aparţine să-mi fie atât de drag!

Promisiunea fu făcută de îndată şi, pe durata întregii seri, comportamentul lui Willoughby fu o dovadă a afecţiunii şi fericirii lui.

— Te aşteptăm mâine la cină? Întrebă doamna Dashwood.

Nu te invit dimineaţă, căci trebuie să mergem la conac să-i facem o vizită lui lady Middleton.

El se angaja să fie la ele la ora patru.

CAPITOLUL XV VIZITA DOAMNEI DASHWOOD la lady Middleton avu loc a doua zi, şi două dintre fetele ei merseră cu ea; Marianne se scuză că nu putea să le însoţească, sub pretextul că avea ceva de făcut, iar mama ei, trăgând concluzia că în seara dinainte Willoughby îi promisese că o să treacă pe la ea în lipsa lor, nu avu nimic împotrivă ca ea să rămână acasă.

La întoarcerea de la conac, găsiră aşteptând la vilă cabrioleta şi servitorul lui Willoughby, fapt care o convinse pe doamna Dashwood că presupunerea ei fusese corectă. Până acum totul era aşa cum prevăzuse ea; însă, intrând în casă, văzu un lucru la care nu s-ar fi aşteptat pentru nimic în lume. Nici nu intrară bine în coridor că Marianne ieşi în grabă din salon într-o stare de tulburare vădită, cu batista la ochi şi, fără să le observe, urcă scările în fugă. Mirate şi alarmate, ele se duseră drept în camera pe care ea tocmai o părăsise, unde îl găsiră numai pe Willoughby, care era rezemat de poliţa căminului, cu spatele la ele. Se întoarse la intrarea lor şi înfăţişarea lui arătă că împărtăşea emoţia care o copleşea pe Marianne.

— S-a întâmplat ceva cu ea? Strigă doamna Dashwood de cum intră. E bolnavă?

— Sper că nu, răspunse el încercând să pară vesel şi, cu un zâmbet silit, adăugă: Mai degrabă eu sunt cel care ar putea fi bol nav, căci sufăr acum de o mare dezamăgire!

— Dezamăgire!

— Da, căci nu mă pot ţine de cuvânt în faţa dumneavoastră.

Azi-dimineaţă, doamna Smith şi-a exercitat privilegiul rudei bogate asupra unui văr sărac, trimiţându-mă cu treburi la Londra. Tocmai am primit mesajele pe care trebuie să le duc şi mi-am luat rămas-bun de la Allenham;

şi, ca să mă mai învese lesc puţin, am venit să-mi rămas-bun şi de la dumneavoastră.

— La Londra! Şi pleci în dimineaţa asta?

— Dintr-o clipă în alta.

— E foarte regretabil. Dar trebuie să-i dai ascultare doamnei Smith, şi sper ca treburile ei să nu te ţină departe de noi mult timp.

El roşi când răspunse:

— Sunteţi foarte amabilă, dar nu ştiu dacă mă întorc în Devonshire numaidecât. Vizitele mele la doamna Smith nu se repetă niciodată într-un răstimp de un an.

— Dar oare doamna Smith e singura dumitale prietenă? Allenham este singura casă în care vei fi bine venit? Ruşine să-ţi fie, Willoughby. Aştepţi invitaţie aici?

El roşi şi mai tare; cu ochii în pământ, spuse doar atât:

— Sunteţi prea bună.

Doamna Dashwood se uită mirată la Elinor. Elinor era la fel de uimită. Câteva clipe, nu vorbi nimeni. Prima care vorbi fu doamna Dashwood.

— Trebuie doar să adaug, dragul meu Willoughby, că vei fi întotdeauna bine venit la vila Barton; nu vreau să te îndemn să te întorci de îndată aici, căci numai dumneata eşti în măsură să judeci cât de mult i-ar fi pe plac doamnei Smith un asemenea lucru. Şi, în această situaţie, n-am să-ţi pun la îndoială judecata, după cum n-am să-ţi pun la îndoială nici tragerea de inimă să vii aici.

— In momentul de faţă, răspunse Willoughby încurcat, obligaţiile mele sunt de aşa natură… Încât… Nu îndrăznesc să mă amăgesc…

Se opri. Doamna Dashwood fu prea uimită ca să vorbească, şi urmă altă pauză. Aceasta fu întreruptă de Willoughby, care spuse cu un zâmbet slab:

— E o nebunie s-o mai lungesc aşa. Nu vreau să mă mai chinui rămânând printre prieteni de a căror companie îmi este acum cu neputinţă să mă bucur.

Apoi îşi luă în grabă la revedere de la ele şi părăsi încăperea. II văzură urcând în cabrioletă şi, într-o clipă, dispăru din vedere.

Doamna Dashwood era prea tulburată ca să poată rosti o vorbă şi ieşi pe dată din salon, pentru a se lăsa pradă, în singurătate, îngrijorării şi neliniştii provocate de această plecare neaşteptată.

Neliniştea lui Elinor era cel puţin egală cu a mamei sale. Se gândea la ceea ce tocmai se întâmplase cu îngrijorare şi neîncredere. Felul în care se purtase Willoughby când îşi luase la revedere de la ele, stânjeneala lui, veselia lui forţată şi, mai presus de toate, lipsa de dorinţă de a accepta invitaţia mamei ei, o rezervă atât de nepotrivită unui îndrăgostit, atât de nepotrivită lui, o tulburară. O clipă se temea că Willoughby nu avusese niciodată intenţii serioase, pentru ca în clipa următoare să se întrebe dacă nu cumva între el şi sora ei avusese loc o ceartă nefericită; supărarea cu care Marianne părăsise camera putea fi explicată cât se poate de rezonabil printr-o astfel de ceartă, deşi, dacă se gândea cât îl iubea ea pe Willoughby, aşa ceva părea aproape cu neputinţă.

Insă, oricare ar fi fost pricina despărţirii lor, mâhnirea surorii ei era de netăgăduit, şi se gândea cu cea mai duioasă compătimire la durerea violentă pe care, din câte se părea, o simţea Marianne, nu lăsându-se în voia ei ca o uşurare, ci hrănind-o şi încurajând-o ca pe o datorie.

Mama ei se întoarse după jumătate de oră şi, deşi avea ochii roşii, înfăţişarea ei nu era lipsită de veselie.

— Dragul nostru Willoughby este acum la o depărtare de câteva mile de Barton, Elinor, spuse ea în timp ce se aşează să lucreze, şi cu ce inimă grea trebuie să călătorească!

— E foarte curios. Să plece aşa, pe neaşteptate! Parcă s-ar fi hotărât într-o clipă. Iar aseară era cu noi atât de fericit, atât de vesel, atât de afectuos! Şi acum ne-a anunţat cu doar zece minute înainte de plecare… Şi dus a fost, fără intenţia de a se întoarce! Trebuie să se fi întâmplat ceva

mai grav decât ne-a mărturisit. Nu a vorbit şi nu s-a purtat ca de obicei. Oare s-au certat? De ce altceva să fi arătat o aşa lipsă de dorinţă de a-ţi accepta invitaţia să vină aici?

— Nu că n-ar fi vrut s-o accepte, Elinor; mi-am dat foarte bine seama de asta. Nu-i stătea în putere s-o accepte. M-am gân dit bine la toate astea, te asigur, şi pot explica perfect fiecare lucru care, la început, mi s-a părut curios, după cum ţi s-a părut şi ţie.

— Chiar ai găsit explicaţii?

— Da. Pe mine explicaţiile pe care le-am găsit mă mulţumesc pe deplin; însă cum ţie îţi place să te îndoieşti de toate, Elinor…

Pe tine nu te vor mulţumi, ştiu; dar n-ai să reuşeşti să mă convingi că n-am dreptate. Sunt încredinţată că doamna Smith bănuieşte ce sentimente are el faţă de Marianne, le dezaprobă (poate din cauză că are alte planuri pentru el) şi de aceea e nerăbdătoare să-l vadă plecat şi, ca să aibă un pretext pentru a-l expedia, a inventat treburile pentru care l-a trimis de aici. Asta cred că s-a întâmplat. El e mai mult decât conştient că ea nu e de acord cu această legătură şi de aceea nu îndrăzneşte să-i mărturisească, în momentul de faţă, logodna lui cu Marianne şi, din cauza situaţiei lui de dependenţă, se simte obligat să se supună planurilor ei şi să plece pentru un timp din Devonshire. Ştiu că ai să-mi spui că nu e sigur dacă asta s-a întâmplat; însă n-am să plec urechea la nici o obiecţie, decât dacă îmi arăţi alt fel de a înţelege situaţia, tot atât de mulţumitor ca acesta. Şi acum, Elinor, ce ai de spus?

— Nimic, pentru că mi-ai anticipat răspunsul.

— Aşadar mi-ai fi spus că nu e sigur că s-a întâmplat aşa. Oh, Elinor, cât de neînţeles îţi sunt sentimentele! Preferi să pui răul înaintea binelui. Preferi să-l învinovăţeşti pe sărmanul Willoughby de suferinţa lui Marianne, decât să-i găseşti o scuză.

Eşti hotărâtă să-l condamni pentru că şi-a luat la revedere de la noi cu mai puţină afecţiune decât a dovedit de obicei

purtarea lui. Nu se poate găsi nici o scuză pentru necugetarea lui sau pen tru mâhnirea pricinuită de recenta dezamăgire? Nu se pot accep ta probabilităţi, doar din cauză că ele nu sunt certitudini? Nu-i datorăm nimic omului pe care avem atâtea motive să-l iubim, şi niciunul să-l privim cu ochi răi? Oare nu ar trebui să ţinem seama de posibilitatea existenţei unor motive de neînţeles pen tru noi, dar pe care, deocamdată, trebuie să le ţină secrete? Şi, la urma urmei, de ce anume îl bănuieşti?

— Nici eu nu prea ştiu. Dar schimbarea pe care tocmai am văzut-o la el are drept consecinţă bănuiala că s-a întâmplat ceva neplăcut. Totuşi, există mult adevăr în ceea ce ai de spus despre îngăduinţa pe care ar trebui să i-o acordăm, şi dorinţa mea e să fiu nepărtinitoare atunci când judec pe cineva. Bineînţeles că s-ar putea ca Willoughby să aibă destule justificări pentru purtarea sa, şi vreau să sper că are. Dar faptul că nu le-a recunoscut pe dată nu-i stă în fire. O fi discreţia recomandabilă, însă nu pot să nu mă mir că tocmai el o practică.

— Nu-l învinui că s-a abătut de la felul lui obişnuit de a fi, când acest lucru a fost necesar. Dar chiar recunoşti că am avut dreptate în cele ce am spus în apărarea lui? Mă bucur, iar el este achitat.

— Nu întru totul. O fi nimerit să ascundă logodna lor (dacă sunt logodiţi) de doamna Smith şi, dacă aşa stau lucrurile, e foarte recomandabil ca Willoughby să nu prea stea deocamdată în Devonshire. Dar asta nu-i o scuză să o ascundă de noi.

— S-o ascundă de noi! Draga mea copilă, chiar îi acuzi pe Willoughby şi pe Marianne de ascunzişuri? Asta e cu adevărat curios, când ochii tăi le reproşau zilnic lipsa de prudenţă.

— Nu vreau nici o dovadă a afecţiunii lor, însă a logodnei lor, da.

— Eu, una, sunt convinsă de amândouă.

— Totuşi, niciunul dintre ei nu ţi-a suflat o vorbă despre asta.

— Nu aveam nevoie de cuvinte, când faptele vorbeau atât de grăitor. Oare nu dovedea purtarea lui faţă de Marianne şi de noi, din ultimele două săptămâni, cel puţin că o iubea şi că o consi dera viitoarea lui soţie şi că ataşamentul lui faţă de noi era cel al unei rude foarte apropiate? Nu ne-am înţeles perfect? Privirile, purtarea lui, respectul lui afectuos nu-mi cereau zilnic con simţământul? Draga mea Elinor, e cu putinţă să te îndoieşti de logodna lor? Cum de ţi-a trecut prin cap aşa ceva? Cum îţi închipui că Willoughby, convins de dragostea surorii tale, cum pesemne este, ar fi părăsit-o, poate pentru luni de zile, fără să-i mărturisească afecţiunea lui? Şi că s-ar fi despărţit fără să-şi facă reciproc confidenţe?

— Mărturisesc că toate împrejurările, în afară de una, sunt în favoarea logodnei lor; dar acea tăcere deplină a amândurora pe această temă, în ochii mei, cântăreşte mai greu decât toate.

— Ce ciudat! Trebuie să ai cu adevărat o părere proastă despre Willoughby dacă, după tot ce s-a întâmplat între ei, poţi să te îndoieşti de natura legăturii lor. Ţi s-a părut că în tot acest timp a jucat teatru în faţa surorii tale? Îl crezi cu adevărat indiferent faţă de ea?

— Nu, nu cred asta. Sunt sigură că o iubeşte.

— Dar cu un soi ciudat de tandreţe, dacă a putut s-o părăsească cu atâta indiferenţă, cu atâta nepăsare faţă de viitor, cum spui tu.

— Dragă mamă, nu trebuie să uiţi că niciodată n-am consi derat treaba asta drept sigură. Am avut îndoielile mele, mărturi sesc; dar acum sunt mai slabe şi poate că, în scurtă vreme, or să dispară de tot. Dacă vom vedea că îşi scriu, voi înlătura toate temerile.

— Ce să spun, mare îngăduinţă! Dacă i-ai vedea la altar, ai presupune că urmează să se căsătorească, dar n-ai fi sigură. Ce fată răutăcioasă! Eu, una, n-am nevoie de astfel

de dovezi. După părerea mea, nu s-a petrecut nimic care să justifice îndoiala; nu s-a recurs la discreţie; totul a fost pe faţă şi fără ascunzişuri. Nu te poţi îndoi de dorinţele surorii tale. Prin urmare, cred că îl bănuieşti pe Willoughby. Dar de ce? Nu e un om cu onoare şi simţire? A dat dovadă de vreo inconsecvenţă în purtarea lui, ca să te îngrijoreze? Îl crezi capabil de înşelătorie?

— Sper că nu, sunt încredinţată că nu, spuse Elinor. Îl iubesc pe Willoughby, îl iubesc sincer; iar îndoiala cu privire la carac terul Iui nu este mai dureroasă pentru tine decât pentru mine. Afost involuntară şi nu vreau să o încurajez. M-a uimit schimbarea lui de comportament de azi-dimineaţă, mărturisesc: a vorbit cum nu-i stă în fire şi nu ţi-a răspuns la amabilitate cu politeţe. Dar toate astea s-ar putea explica, aşa cum ai spus tu, prin situaţia în care se afla. Tocmai se despărţise de sora mea, o văzuse plecând îndurerată; şi, dacă de teamă că o va supăra pe doamna Smith, s-a simţit obligat să reziste tentaţiei de a se întoarce în scurtă vreme aici, dându-şi seama, totuşi, că refuzându-ţi invitaţia, spunând că pleacă pentru mai mult timp, purtarea lui părea nerecunoscătoare şi dubioasă, se prea poate să se fi simţit stân jenit şi tulburat. În cazul ăsta, cred că ar fi fost spre cinstea lui să recunoască deschis greutăţile prin care trecea, asta ar fi cores puns mai mult cu firea lui. Insă nu am să ridic obiecţii atât de meschine ca diferenţa de păreri sau abaterea de la ceea ce consider eu că e corect şi consecvent.

— Vorbeşti cum nu se poate mai bine. Cu siguranţă, Willoughby nu merită să fie bănuit. Deşi noi nu îl cunoaştem de mult timp, nu e străin prin părţile astea; şi cine l-a vorbit vreodată de rău? Poate că, dacă ar fi fost în situaţia de a acţiona independent şi de a se căsători numaidecât, ar fi fost ciudat să plece fără să-mi mărturisească pe dată; dar lucrurile nu stau aşa. Este o logodnă care, în unele privinţe, nu a început aşa cum se cuvine, căci căsătoria lor este la o

depărtare nesigură şi, din câte se pare, discreţia este foarte recomandată în momentul de faţă.

Fură întrerupte de întoarcerea lui Margaret, Elinor fiind atunci liberă să se gândească în voie la presupunerile mamei ei, să recunoască probabilitatea multora dintre ele şi să spere că toate aveau să se adeverească.

Pe Marianne nu o văzură deloc până la cină, când intră în cameră şi se aşeză la masă fără să scoată o vorbă. Avea ochii roşii şi umflaţi şi părea că îşi reţine cu greu lacrimile. Evită să se uite la ele, nu vorbi, nu mancă şi, după câtva timp, când mama ei îi apăsă mâna cu o compasiune tandră, izbucni în plâns şi ieşi din cameră.

Această stare de mâhnire profundă o stăpâni toată seara. Nu avea pic de putere, căci nu avea nici o dorinţă să se stăpânească. Cea mai mică aluzie la vreun lucru legat de Willoughby o copleşea pe dată şi, cu toate că familia ei era foarte dornică s-o aline, îi era cu neputinţă să găsească un subiect care să nu-i sporească durerea.

CAPITOLUL XVI DACĂ AR FI DORMIT CÂT DE CÂT în prima noapte de după despărţirea de Willoughby, Marianne nu şi-ar fi putut-o ierta. I-ar fi fost ruşine să-şi privească în faţă familia în dimineaţa următoare dacă nu s-ar fi ridicat din pat cu mai multă nevoie de odihnă decât atunci când se culcase. Dar sentimentele care făceau dintr-o astfel de purtare o ruşine nu aveau cum să se ivească. Rămase trează toată noaptea şi plânse cea mai mare parte a timpului. Se sculă cu o durere de cap, nu putu să vorbească şi nici să mănânce, îndurerându-le clipă de clipă pe mama şi pe surorile ei şi refuzând orice consolare din partea lor. Sensibilitatea ei era foarte puternică!

Când micul dejun luă sfârşit, ieşi singură la plimbare şi rătăci prin satul Allenham, lăsându-se în voia amintirilor plăcute şi plângând din cauza prezentului cea mai mare parte a dimineţii.

Petrecu seara în aceeaşi stare de spirit. Cântă la pian toate cântecele preferate pe care i le cânta lui Willoughby, toate

ariile pe care le interpretaseră deseori împreună şi stătu la pian uitân-du-se la fiecare vers pe care el îl scrisese pentru ea, până când fu copleşită de tristeţe. Şi aşa, zi de zi, îşi hrăni ea mâhnirea. Petrecea ore întregi la pian, cântând şi plângând pe rând; deseori glasul ei era înecat de lacrimi. Cărţile, la fel ca muzica, îi sporeau nefericirea, prin contrastul dintre trecut şi prezent pe care i-l arătau. Nu citea decât ceea citiseră împreună.

O durere atât de violentă nu putea fi îndurată o veşnicie; după câteva zile, se preschimbă într-o melancolie mai domolită. Insă aceste îndeletniciri, pe care le relua zilnic, plimbările solitare şi meditaţiile tăcute încă mai provocau ocazional izbucniri la fel de vii ca înainte.

De la Willoughby nu veni nici o scrisoare, şi se părea că Marianne nu aştepta niciuna. Mama ei se miră, iar Elinor se nelinişti din nou. Dar doamna Dashwood putea găsi explicaţii ori de câte ori voia, lucru care măcar o mulţumea pe ea.

— Adu-ţi aminte, Elinor, ce des ne aduce sir John scrisorile de la poştă şi tot el le duce. Am căzut deja de acord că s-ar putea să fie nevoie de discreţie şi trebuie să recunoaştem că ea n-ar putea fi păstrată dacă epistolele lor ar fi să treacă prin mâinile lui sir John.

Elinor nu putu să nege adevărul acestor vorbe şi încercă să găsească în ele un motiv suficient pentru tăcerea lor. Însă exista o metodă atât de directă, atât de simplă şi, după părerea ei, atât de la îndemână de a cunoaşte adevărul, încât nu se putu abţine să nu i-o sugereze mamei sale.

— De ce nu o întrebi de îndată pe Marianne dacă e sau nu logodită cu Willoughby/întrebă ea. Venită din partea ta, mama ei, o mamă atât de bună şi de îngăduitoare, întrebarea n-ar fi jig nitoare. Ar fi rezultatul firesc al dragostei pe care i-o porţi, înainte nu avea deloc rezerve, mai ales faţă de tine.

— Pentru nimic în lume n-aş pune o astfel de întrebare. Dacă nu sunt logodiţi, ce suferinţă ar provoca! Ar fi cât se

poate de insensibil din partea mea. Nu i-aş mai merita încrederea după ce aş sili-o să-mi facă o mărturisire a ceea ce, deocamdată, nu e menit să fie ştiut. Ştiu ce e în inima lui Marianne; ştiu că mă iubeşte mult şi că n-am să fiu ultima căreia îi va face cunoscută situaţia, atunci când împrejurările o vor îngădui. Nu am să încerc nicicum să oblig pe cineva să facă confidenţe, şi cu atât mai puţin o copilă a mea, căci simţul datoriei ar împiedica-o să nege ceea ce i-ar putea dicta dorinţele.

Elinor se gândi că această mărinimie era exagerată, ţinând seamă de tinereţea surorii ei, şi insistă în continuare, dar în zadar. Bunul-simţ, grija firească şi prudenţa erau covârşite de delicateţea romantică a doamnei Dashwood.

Trecură mai multe zile până când numele lui Willoughby a fost rostit în faţa lui Marianne de cineva din familia ei; fireşte, sir John şi doamna Jennings nu fură atât de reticenţi; glumele lor sporiră durerea multor ore şi aşa dureroase; dar, într-o seară, luând întâmplător un volum de Shakespeare, doamna Dashwood exclamă:

— N-am terminat Hamlet, Marianne! Dragul nostru Willoughby a plecat înainte să apucăm să-l citim în întregime. Osă-l punem deoparte, ca atunci când se întoarce… Dar s-ar putea să treacă luni de zile până să se întâmple asta.

— Luni! Exclamă Marianne, foarte mirată. Nu, nici măcar multe săptămâni.

Doamnei Dashwood îi păru rău de ce spusese, dar Elinor fu mulţumită, căci vorbele mamei sale o făcuseră pe Marianne să dea o replică dovedind încrederea în Willoughby şi cunoaşterea intenţiilor lui.

Într-o dimineaţă, cam la o săptămână după plecarea lui din ţinut, Marianne fu convinsă să li se alăture surorilor ei în obişnuita lor plimbare, în loc să rătăcească singură. Până atunci, evitase cu grijă să fie întovărăşită. Dacă surorile ei intenţionau să se plimbe pe coline, ea o pornea direct spre uliţele satului; dacă ele vorbeau de vale, ea se grăbea să

urce pe dealuri şi nu mai era de găsit când celelalte porneau la drum. Insă, în cele din urmă, fu convinsă de insistenţele lui Elinor, care nu era deloc de acord cu o astfel de izolare continuă. Se plimbară pe drumul care trecea prin vale, în cea mai mare parte a timpului în tăcere, căci gândurile lui Marianne rătăceau departe, iar Elinor, mulţumită de câştigarea bătăliei, nu încercă să forţeze nota. Dincolo de intrarea în vale, unde ţinutul, deşi tot mai frumos, era mai puţin sălbatic şi mai deschis, în faţa lor se întindea o bună bucată din drumul pe care îl parcurseseră când veniseră prima dată la Barton; şi, ajungând acolo, se opriră să se uite în jur şi să examineze priveliştea oferită de distanţa faţă de vila lor, dintr-un loc în care nu mai ajunseseră până atunci în plimbările lor.

Printre elementele decorului, descoperiră în scurt timp şi unul însufleţit; era un bărbat care venea călare spre ele. După câteva minute, îşi dădură seama că era un domn, iar în clipa următoare Marianne exclamă cu entuziasm:

— El este! Într-adevăr, sunt sigură că el este!

Şi porni în grabă să-i iasă în întâmpinare, când Elinor strigă:

— Cred că te înşeli, Marianne. Nu e Willoughby. Nu e destul de înalt ca să fie el şi nu are nici aerul lui.

— Ba da, ba da! Exclamă Marianne. Sunt sigură că el e. Are aerul lui, haina lui, calul lui. Ştiam eu că o să vină foarte repede.

Înainta nerăbdătoare în timp ce vorbea; iar Elinor, ca s-o apere pe Marianne de ridicol, căci era aproape sigură că acel bărbat nu era Willoughby, iuţi pasul şi şi-l potrivi după cel al surorii ei. Curând fură la treizeci de iarzi de acel domn. Marianne se uită din nou şi inima i se strânse; se întoarse brusc şi porni grăbită înapoi; când glasurile surorilor ei, la care se alătura unul aproape la fel de cunoscut ca al lui Willoughby, o implorară să se oprească, întorcându-se mirată, dădu cu ochii de Edward Ferrars.

El era singura persoană din lume care, în acea clipă, putea fi iertată că nu era Willoughby; singura care putea să-i smulgă un zâmbet; îşi şterse lacrimile şi îi zâmbi şi, cu gândul la fericirea surorii ei, îşi uită o vreme dezamăgirea.

El descăleca şi, dând calul servitorului său, se întoarse pe jos cu ele la Barton, unde venise anume să le viziteze.

Fu întâmpinat cu mare cordialitate, mai ales de Marianne, a cărei primire fu mai călduroasă chiar decât a lui Elinor. De fapt, pentru Marianne, întâlnirea dintre Edward şi sora ei nu fu decât continuarea acelei răceli inexplicabile pe care o observase adesea în comportamentul lor la Norland. Din partea lui Edward, mai ales, exista o lipsă a tot ce ar fi trebuit să arate şi să spună un iubit într-o asemenea împrejurare. Era încurcat, nu părea cine ştie ce încântat să le vadă, nu arăta nici entuziasmat, nici vesel, vorbea doar atât cât să răspundă la întrebări şi nu îi arăta lui Elinor nici un semn de afecţiune. Marianne privea şi asculta cu mirare crescândă. Aproape că începu să îl antipatizeze, dar alungă acest sentiment, aşa cum făcea cu toate trăirile ei, întorcându-se cu gândul la Willoughby, ale cărui maniere contrastau destul de puternic cu cele ale presupusului său cumnat.

După o scurtă tăcere care urmă mirării şi întrebărilor de la începutul întâlnirii, Marianne îl întrebă pe Edward dacă venea direct de la Londra. Nu, era în Devonshire de două săptămâni.

— Două săptămâni! Repetă ea, mirată că era de atâta timp în acelaşi ţinut cu Elinor şi nu venise s-o vadă mai înainte.

El arăta destul de amărât când adăugă că stătuse la nişte prieteni din apropiere de Plymouth.

— Ai mai fost în ultimul timp în Sussex? Întrebă Elinor.

— Cam acum o lună am fost la Norland.

— Şi cum mai arată dragul nostru Norland? Întrebă Marianne.

— Probabil că dragul nostru Norland arată ca întotdeauna în perioada asta a anului, spuse Elinor. Pădurile şi aleile

sunt acoperite cu un covor gros de frunze veştede.
— Oh, cu câtă încântare le priveam căzând! Exclamă Marianne. Cât mă bucuram să le văd mânate de vânt şi aşternându-se în jurul meu! Ce sentimente îmi inspirau ele, anotimpul şi atmosfera în general! Acum, nimeni nu le bagă în seamă. Sunt văzute doar ca o pacoste, măturate degrabă şi duse cât mai departe de priviri.
— Nu toată lumea are pasiunea ta pentru frunze uscate, spuse Elinor.
— Nu, sentimentele mele nu prea sunt împărtăşite, nu prea sunt înţelese. Insă uneori sunt. Când spuse asta, se cufundă câte va clipe în reverie apoi, revenindu-şi, îi atrase lui Edward atenţia asupra priveliştii, spunând: Iată valea Barton. Uită-te bine la ea şi rămâi rece, dacă poţi. Uită-te la acele dealuri! Ai văzut vreo dată unele ca ele? La dreapta, printre acele păduri şi câmpuri, se află conacul Barton. Se poate vedea un capăt al casei. Iar acolo, sub cel mai îndepărtat deal, care se înalţă cu atâta grandoare, e vila noastră.
— E un ţinut frumos, răspunse el. Însă probabil că iarna văile sunt pline de noroi.
— Cum poţi să te gândeşti la noroi, când ai asemenea fru museţi dinaintea ta?
— Pentru că, printre frumuseţi, văd în faţă o potecă foarte murdară, răspunse el, zâmbind.
„Curios!”, îşi spuse Marianne, păşind mai departe.
— Aveţi vecini cumsecade? Cei din familia Middleton sunt oameni plăcuţi?
— Nu, câtuşi de puţin, răspunse Marianne. N-am fi putut avea o situaţie mai nefericită.
— Cum poţi să spui una ca asta, Marianne? Strigă sora ei. Sunt o familie foarte respectabilă, domnule Ferrars; cu noi s-au purtat cât se poate de prietenos. Ai uitat câte zile plăcute le datorăm, Marianne?
— Nu, răspunse cu glasul coborât Marianne, şi nici câte momente dureroase.

Elinor nu luă în seamă vorbele ei şi, îndreptându-şi atenţia spre vizitatorul lor, se strădui să lege cu el o conversaţie, vorbindu-i despre actuala lor reşedinţă, despre avantajele ei şi despre nimicuri, smulgând ocazional de la el întrebări şi remarci. Răceala şi rezerva lui o uimeau foarte tare; era deranjată şi pe jumătate supărată; dar, hotărându-se să se poarte cu el ţinând seama de trecut şi nu de prezent, evită să arate orice urmă de resentiment sau neplăcere şi îl tratăaşa cum considera că trebuia să fie tratată o cunoştinţă de familie.

CAPITOLUL XVII DOAMNA DASHWOOD FU MIRATĂ doar o clipă la vederea lui; căci, după părerea ei, venirea lui la Barton era cel mai firesc lucru. Mirarea ei fu depăşită mult de bucuria şi manifestările ei de simpatie. El se bucură de o întâmpinare călduroasă şi, în faţa unei asemenea primiri, timiditatea, răceala şi rezerva lui nu putură să reziste. Aceste stări începuseră să dispară înainte de a intra în casă şi fură înlăturate cu desăvârşire de purtarea încântătoare a doamnei Dashwood. Un bărbat n-ar fi putut să fie îndrăgostit de una dintre fiicele ei fără ca pasiunea lui să o învăluie şi pe ea; şi Elinor avea satisfacţia de a-l vedea semănând mai mult cu el însuşi. Afecţiunea faţă de ele păru să reînvie, iar interesul pentru ele redeveni perceptibil. Totuşi, nu era într-o stare de spirit bună; le lăudă casa, îi admiră aşezarea, fu atent şi amabil, dar nu era bine dispus. Întreaga familie observă acest lucru, iar doamna Dashwood, atribuindu-l minţii înguste a mamei lui, se aşează la masă pornită împotriva tuturor părinţilor egoişti.

— Care sunt în momentul de faţă planurile doamnei Ferrars pentru dumneata, Edward? Întrebă ea când masa luă sfârşit şi se trăseseră în jurul focului. Tot mai vrea să ajungi un mare orator, împotriva dorinţelor tale?

— Nu. Sper că mama s-a convins de acum că nu am nici ta lent, nici înclinaţie pentru viaţa publică.

— Dar cum ai să-ţi întemeiezi renumele? Căci trebuie să devii renumit pentru a-ţi mulţumi toată familia. Şi cum n-ai

nici o înclinaţie pentru efort, nici o afecţiune pentru străini, nici o profesie şi nici îndrăzneală, s-ar putea să îţi fie greu.

— Nici n-am să încerc. N-am nici o dorinţă să mă remarc, şi am toate motivele să sper că nici n-am să am. Slavă Domnului!

Nu mi se poate impune să fiu un geniu în oratorie.

— Ştiu bine că n-ai ambiţii. Dorinţele tale sunt moderate.

— La fel de moderate ca ale celorlalţi oameni, cred eu.

Doresc să fiu întru totul fericit, aşa cum doresc toţi ceilalţi; însă trebuie să fiu fericit în felul meu, la fel cum e fiecare. Mărirea n-o să mă facă fericit.

— Ar fi ciudat dacă te-ar face! Exclamă Marianne. Ce au de-a face mărirea şi bogăţia cu fericirea?

— Mărirea n-are decât puţin, dar bogăţia are mult de-a face cu ea, spuse Elinor.

— Ruşine, Elinor! Spuse Marianne. Banii pot oferi fericire numai acolo unde nu e nimic altceva de oferit. În ceea ce priveşte sufletul, dincolo de bunăstare, ei nu oferă nici o mulţu mire adevărată.

— S-ar putea să ajungem la acelaşi punct de vedere, spuse Elinor zâmbind. Bunăstarea ta şi bogăţia mea seamănă foarte mult, aş spune; şi, aşa cum e alcătuită lumea de azi, o să fim amândouă de acord că fără ele orice gen de confort exterior ar lipsi. Doar că ideile tale sunt mai nobile decât ale mele. Spune-mi, care este ideea ta de bunăstare?

— In jur de o mie opt sute, două mii de lire pe an, nu mai mult.

Elinor râse.

— Două mii de lire pe an! Pentru mine, o mie înseamnă bogăţie! Bănuiam eu că asta ai să spui.

— Şi totuşi, două mii sunt un venit moderat, spuse Marianne. O familie nu se întreţine aşa cum se cuvine cu mai puţin de atât. Sunt sigură că vorbele mele nu sunt extravagante.

O gospodărie cu servitori, cu o trăsură, poate chiar două, şi câini de vânătoare nu poate fi susţinută cu mai puţin.

Privindu-şi sora descriind cu atâta acurateţe viitoarele cheltuieli de la Combe Magna, Elinor zâmbi iarăşi.

— Câini de vânătoare! Exclamă Edward. Dar de ce trebuie să ai câini de vânătoare? Nu toată lumea vânează.

Marianne roşi când răspunse:

— Dar majoritatea oamenilor da.

— Mi-aş dori să primim fiecare o avere mare, spuse Margaret, abordând un subiect nou.

— Ar fi grozav! Exclamă Marianne cu ochii scânteind de însufleţire şi obrajii îmbujoraţi de încântarea unei asemenea feri ciri imaginare.

— În ciuda dezavantajelor bogăţiei, presupun că împărtăşim unanim această dorinţă, spuse Elinor.

— Doamne, ce fericită aş fi! Exclamă Margaret. Mă întreb ce aş face cu averea.

Marianne părea să nu aibă nici o îndoială în această privinţă.

— Dacă toate fetele mele ar fi bogate fără ajutorul meu, eu una n-aş şti cum să cheltuiesc o avere mare, spuse doamna Dashwood.

— Trebuie să începi cu îmbunătăţirile la această casă, şi în scurt timp n-ai să mai ai de ce să-ţi faci griji, spuse Elinor.

— Într-o aşa situaţie, ce comenzi extraordinare ar pleca de aici la Londra! Spuse Edward. Ce zi fericită pentru vânzătorii de cărţi, de muzică şi reproduceri de artă! Dumneata, domnişoară Dashwood, ai comanda să ţi se trimită toate gravurile noi de va loare; cât despre Marianne, ştiind ce suflet mare are, pot spune că n-ar exista destulă muzică în Londra ca s-o mulţumească. Şi cărţi! Thomson1, Cowper, Scott – le-ar cumpăra pe toate iarăşi şi iarăşi, cred că ar cumpăra toate exemplarele, ca nu cumva să cadă pe mâini nedemne; şi ar cumpăra toate cărţile care spun cum se admiră un copac bătrân şi noduros. Nu-i aşa, Marianne?

Iartă-mă dacă sunt foarte obraznic. Dar am vrut să-ţi arăt că n-am uitat vechile noastre dispute.

Note:

1 James Thomson (1700-1748), poet scoţian (n.tr.).

— Îmi place să mi se amintească de trecut, Edward, fie el vesel sau melancolic. Mi-e drag să-mi amintesc de el, iar dum neata, Edward, nu mă vei supăra niciodată vorbind de vremurile de odinioară. Ai mare dreptate în felul în care presupui că mi-aş cheltui banii – o parte din ei, cel puţin; nu încape îndoială că banii care mi-ar prisosi ar fi folosiţi ca să-mi sporesc colecţia de cărţi şi de muzică.

— Iar grosul averii l-ai investi în fonduri pentru scriitori şi moştenitorii lor.

— Ba nu, Edward, aş avea altceva de făcut cu el.

— Atunci, probabil că l-ai oferi drept răsplată persoanei care va scrie cea mai izbutită pledoarie în favoarea maximei dumitale preferate, şi anume că nimeni nu poate iubi mai mult decât o dată în viaţă, căci, presupun, părerea dumitale nu s-a schimbat, nu-i aşa?

— Fără doar şi poate. La vârsta mea, părerile sunt oarecum hotărâte. E puţin probabil să aud şi să văd ceva care să mi le schimbe.

— După cum vezi, Marianne e la fel de neclintită ca întot deauna, spuse Elinor. Nu s-a schimbat deloc.

— Doar că a devenit puţin mai serioasă decât era.

— Nu, Edward, spuse Marianne, nu trebuie să mi-o reproşezi.

Nici tu nu eşti prea vesel.

— De ce crezi asta? Întrebă el, cu un oftat. E drept că veselia nu m-a caracterizat niciodată.

— Cred că nici pe Marianne, spuse Elinor. Mi-ar fi greu să o numesc o fată vioaie – este foarte serioasă, foarte zeloasă în tot ce face, uneori vorbeşte mult şi totdeauna cu însufleţire – însă nu este adesea cu adevărat veselă.

— Cred că ai dreptate, răspunse el, dar eu am considerat-o mereu o fată veselă.

— Eu însămi m-am descoperit deseori făcând astfel de greşeli, judecând greşit caracterul cuiva, imaginându-mi că

oamenii sunt mult mai veseli sau mai serioşi, mai deştepţi sau mai proşti decât sunt în realitate, şi nu prea pot spune ce anume a provocat amă girea. Uneori te călăuzeşti după ce ţi se spune, şi foarte des după ce spun alţii despre ei, fără să stai să te gândeşti şi să judeci.

— Dar eu credeam că e bine să te laşi călăuzit întru totul de părerile altora, Elinor, spuse Marianne. Credeam că judecata ne-a fost dată pentru a o sluji pe cea a semenilor noştri. Sunt sigură că asta a fost întotdeauna teoria ta.

— Ba nu, Marianne, niciodată n-a fost. Părerea mea nu a ţin tit niciodată înţelegerea. Tot ce am încercat eu vreodată să schimb a fost comportamentul. Nu trebuie să confunzi intenţiile mele. Recunosc, sunt vinovată de faptul că deseori am dorit să le tratezi pe cunoştinţele noastre, în general, cu mai multă atenţie, însă când te-am sfătuit eu să le adopţi sentimentele sau să te conformezi judecăţii lor în probleme serioase?

— Asta înseamnă că n-ai reuşit s-o convingi pe sora dumitale să-ţi adopte părerile despre politeţe, îi spuse Edward lui Elinor.

Nu câştigi teren?

— Dimpotrivă, răspunse Elinor, uitându-se cu subînţeles la Marianne.

— Sunt întru totul de aceeaşi părere cu dumneata, dar în ceea ce priveşte punerea ei în practică, mă tem că semăn mult mai mult cu sora dumitale. Nu vreau să jignesc, dar sunt atât de timid încât deseori par neglijent, când de fapt mă reţine numai stinghereala mea înnăscută. M-am gândit de multe ori că proba bil firea mă îndeamnă să aleg societatea oamenilor simpli, căci printre străinii din lumea bună nu mă simt deloc în largul meu.

— Neatenţia lui Marianne nu e scuzată de timiditate, spuse Elinor.

— Îşi cunoaşte prea bine valoarea ca să-i fie ruşine fără rost, replică Edward. Timiditatea nu e decât efectul unui sentiment de inferioritate într-un fel sau altul. Dacă m-aş

putea convinge că manierele mele sunt fireşti şi elegante, n-aş mai fi timid.

— Dar tot rezervat ai fi, şi asta e mai rău, spuse Marianne.

Edward se uită lung la ea.

— Rezervat! Sunt rezervat, Marianne?

— Da, foarte rezervat.

— Nu te înţeleg, răspunse el, roşind. Rezervat! Cum, în ce 'fel? Ce ar trebui să-ţi spun? Ce bănuieşti?

Elinor părea surprinsă de emoţia lui, dar încercă să schimbe subiectul şi spuse râzând:

— Nu o cunoşti destul de bine pe sora mea ca să ştii ce vrea să spună? Nu ştii că ea îi numeşte rezervaţi pe toţi cei care nu vorbesc la fel de repede ca ea şi care nu admiră cu acelaşi entuziasm ce admiră ea?

CAPITOLUL XVIII ELINOR OBSERVA, CU mare nelinişte, tristeţea prietenului ei. Vizita lui nu-i pricinui decât o mulţumire moderată, căci bucuria lui părea atât de umbrită. Se vedea că era nefericit; ar fi vrut să se vadă şi că el avea faţă de ea aceeaşi afecţiune pe care, fără îndoială, i-o inspirase odată; însă, acum, sentimentele lui erau foarte nesigure, iar rezerva purtării lui faţă de ea contrazicea privirea mai însufleţită pe care i-o aruncase mai înainte.

În dimineaţa următoare, Edward li se alătură ei şi lui Marianne, în camera pentru micul dejun, înainte ca Margaret şi doamna Dashwood să coboare, iar Marianne, care întotdeauna era dornică să le înlesnească fericirea, îi lăsă repede singuri. Însă înainte de a ajunge la jumătatea scării auzi uşa salonului deschizându-se şi, întorcându-se, fu uimită să-l vadă şi pe Edward ieşind.

— Cum încă nu sunteţi gata pentru micul dejun, am să mă duc în sat să-mi văd caii, spuse el. Am să mă întorc de îndată.

Edward se întoarse la ele plin de admiraţie faţă de împrejurimi; în drumul spre sat, văzuse multe părţi ale văii; iar satul însuşi, situat mult mai sus decât vila, oferea o privelişte a întregii regiuni, care îl încântase din cale afară.

Acest subiect acapara atenţia lui Marianne, şi ea începu să-şi exprime admiraţia pentru acele privelişti şi să-l întrebe mai în amănunte care anume dintre ele îl impresionară, când el o întrerupse spunând:

— Nu-mi cere prea mult, Marianne; adu-ţi aminte că nu mă pricep la pitoresc, şi ignoranţa şi lipsa de gust de care dau dovadă te vor supăra dacă intrăm în amănunte. Aş numi dealurile abrupte, când ar trebui să le spun semeţe; suprafeţele ciudate şi sălbatice, când ar trebui să fie neregulate şi colţuroase; şi aş spune că priveliştile îndepărtate nu se văd, când ele sunt numai nedesluşite din pricina ceţei uşoare care pluteşte în atmosferă. Trebuie să te mulţumeşti cu admiraţia pe care o pot oferi cu sinceritate. Eu îl numesc un ţinut foarte frumos – dealurile sunt abrupte, pădurile par bogate în lemn de bună calitate, iar valea e frumoasă şi adăpostită, cu poieni bogate şi case ţărăneşti răsfirate ici şi colo. Răspunde exact ideii mele de ţinut frumos, pentru că îmbină frumuseţea cu utilul şi, îndrăznesc să spun, e şi pitoresc, pentru că tu îl admiri. Îmi este uşor să cred că e plin de stânci şi promontorii, de muşchi cenuşiu şi de tufăriş, dar pe mine toate astea mă lasă rece. Nu mă pricep deloc la pitoresc.

— Mă tem că ai mare dreptate, dar de ce trebuie să te lauzi cu asta? Întrebă Marianne.

— Presupun că, pentru a evita un gen de afectare, aici Edward cade în altul, spuse Elinor. Întrucât el e încredinţat că mulţi oameni se prefac că admiră frumuseţile naturii mai mult decât le admiră în realitate, şi astfel de prefăcătorii îl dezgustă, el afişează o indiferenţă mai mare şi mai puţin discernământ în aprecierea lor decât posedă. E mofturos şi vrea să aibă propriul său comportament nefiresc.

— Este foarte adevărat că admiraţia faţă de peisaj devine un simplu jargon. Toată lumea se preface că o simte şi încearcă s-o descrie cu gustul şi eleganţa celui care a definit prima dată fru mosul pitoresc. Eu detest jargonul de orice fel şi uneori îmi păstrez sentimentele pentru mine,

căci nu găsesc limbaj care să le descrie, în afara celui uzat şi lipsit de conţinut.

— Sunt convins că tu simţi cu adevărat încântarea pe care ţi-o oferă o privelişte frumoasă, spuse Edward. Dar, în ceea ce mă priveşte, sora ta trebuie să-mi dea voie să nu simt mai mult decât mărturisesc. Îmi place o privelişte frumoasă, dar nu din motive de principii pitoreşti. Nu-mi plac copacii strâmbi, răsuciţi şi diformi. Îi admir mult mai mult dacă sunt înalţi, drepţi şi sănă toşi. Nu-mi plac căsuţele de ţară dărăpănate. Nu mă dau în vântdupă urzici, după ciulim sau flori de câmp. Îmi place mult mai mult o casă ţărănească îngrijită decât un turn de strajă, şi o ceată de ţărani curaţi şi fericiţi îmi face mult mai multă plăcere decât cei mai grozavi bandiţi din lume.

Marianne se uită cu uimire la Edward şi cu compasiune la sora ei. Elinor se mulţumi doar să râdă.

Subiectul fu abandonat, iar Marianne rămase pe gânduri, până când ceva îi atrase dintr-o dată atenţia. Stătea lângă Edward şi, când acesta luă ceaşca de ceai de la doamna Dashwood, observă pe mâna lui un inel cu o şuviţă de păr în mijloc.

— Nu te-am mai văzut purtând inel, Edward, spuse ea. Acela e părul lui Fanny? Îmi amintesc că ţi-a promis să-ţi dea o şuviţă.

Dar aş fi zis că părul ei e mai închis la culoare.

Marianne rosti ce îi venise în minte, ce simţise cu adevărat, dar când văzu cât de tare îl îndurerase pe Edward supărarea pricinuită de faptul că vorbise fără să gândească o întrecu pe a lui. El se înroşi foarte tare şi, aruncându-i lui Elinor o privire în treacăt, spuse:

— Da, e părul surorii mele. Mostra dă întotdeauna o nuanţă diferită.

Elinor îi întâlnise privirea şi părea şi ea stânjenită. Părul era al ei; se simţi pe loc la fel de nemulţumită de Marianne, cu deosebirea că Marianne considera că părul era un dar de la sora ei, în timp ce Elinor era încredinţată că şi-l

procurase printr-un furt sau şiretlic de care ea nu avea cunoştinţă. Totuşi, nu avea chef să considere fapta lui un afront şi, prefăcându-se a nu băga în seamă ce se petrecea şi vorbind pe loc despre altceva, hotărî să nu piardă nici un prilej de a se uita la păr, pentru a se încredinţa, dincolo de orice îndoială, că avea exact nuanţa părului ei.

Stânjeneala lui Edward ţinu câtva timp, sfârşind cu un aer distrat care ţinu şi mai mult. Fu posomorât toată dimineaţa.

Marianne îşi făcu reproşuri severe pentru ceea ce spusese, dar s-ar fi iertat mai repede dacă ar fi ştiut că sora ei nu se simţea nicidecum jignită.

Înainte de amiază, primiră vizita lui sir John şi a doamnei Jennings, care, auzind de sosirea unui domn la vilă, veniră să-l cerceteze pe musafir. Cu ajutorul soacrei sale, sir John descoperi în scurt timp că numele Ferrars începea cu F, lucru care pregăti o viitoare mină de ironii la adresa devotatei Elinor, ironii pe care doar noutatea cunoştinţei lor cu Edward le împiedică să fie exprimate pe loc. Insă, aşa cum stăteau lucrurile, Elinor află doar din câteva priviri pline de subînţeles cât de departe ajunseră cu presupunerile, bazându-se pe cele aflate de la Margaret.

Sir John nu venea niciodată la familia Dashwood fără să le invite fie la masă la conac a doua zi, fie la ceai în acea seară. De această dată, simţindu-se obligat să contribuie la mai buna distracţie a musafirului lor, dori să-i invite la amândouă.

— Trebuie să luaţi astă-seară ceaiul cu noi, spuse el, pentru că o să fim singuri cu desăvârşire, iar mâine trebuie neapărat să luaţi masa cu noi, căci vom fi un grup mai mare.

Doamna Jennings întări.

— Şi, cine ştie, poate că o să fie şi dans, spuse ea. Iar asta o să te ispitească, domnişoară Marianne.

— Dans! Exclamă Marianne. Cu neputinţă! Cine să danseze?

— Cine! Voi patru, familia Carey, familia Whitaker. Ce, crezi că nimeni nu mai dansează din cauză că o anumită persoană, căreia n-am să-i spun numele, e plecată?

— Îmi doresc din tot sufletul ca Willoughby să fie iar printre noi, spuse sir John.

Aceste cuvinte, cât şi îmbujorarea lui Marianne, îl făcură pe Edward să intre iarăşi la bănuieli.

— Şi cine este Willoughby? O întrebă el cu glas coborât pe domnişoara Dashwood, lângă care stătea.

Aceasta îi dădu un răspuns scurt. Înfăţişarea lui Marianne fu mai grăitoare. Edward văzu destul ca să înţeleagă nu doar ce voiau să spună ceilalţi, ci şi anumite exprimări ale lui Marianne care îl nedumeriseră mai înainte; iar când musafirii plecară, se duse de îndată la ea şi îi spuse în şoaptă:

— Am ghicit. Să-ţi spun ce?

— La ce te referi?

— Să-ţi spun?

— Desigur.

— Bine, atunci. Am ghicit că domnul Willoughby vânează.

Marianne fu surprinsă şi încurcată, dar nu putu să nu zâmbească în faţa şireteniei lui liniştite şi, după o clipă de tăcere, spuse:

— Oh, Edward! Cum ai ghicit? Dar sper că va veni vremea…

Sunt sigură că are să-ţi placă.

— N-am nici o îndoială, răspunse el, destul de uimit de seri ozitatea şi înflăcărarea ei; căci, dacă nu şi-ar fi închipuit că era doar o glumă cu care se amuzau cunoştinţele ei, n-ar fi îndrăznit să aducă vorba despre asta.

CAPITOLUL XIX EDWARD RÂMASE LA VILA O săptămână; doamna Dashwood îl rugă insistent să stea mai mult însă, ca şi cum ar fi vrut să se pedepsească, el se hotărî să plece tocmai când se simţea mai bine printre prietenele lui. In ultimele două sau trei zile, starea lui de spirit, deşi tot foarte schimbătoare, se îmbunătăţi mult – îi plăceau tot mai

mult casa şi împrejurimile, nu vorbea de plecare fără să ofteze, declara că zilele lui erau pustii, ba chiar se întreba unde avea să se ducă după ce pleca de la ele, dar trebuia să plece. Nicicând o săptămână nu trecuse atât de repede – nu-i venea să creadă că trecuse. Spuse asta repetate rânduri, spuse şi alte lucruri, care vădeau schimbarea sentimentelor lui şi îi contraziceau faptele. Nu-i făcea nici o plăcere să se ducă la Norland; detesta să stea la Londra, însă trebuia să plece fie la Norland, fie la Londra. Le preţuia amabilitatea mai presus de orice şi cea mai mare fericire a Iui era să fie cu ele. Totuşi, trebuia să le părăsească la sfârşitul săptămânii, în ciuda dorinţelor sale şi fără să fie constrâns de timp.

Elinor puse pe seama mamei lui această purtare uimitoare: şi îi părea bine că el avea o mamă al cărei caracter îi era atât de puţin cunoscut încât să scuze fiecare lucru ciudat din partea fiului ei. Totuşi, dezamăgită şi iritată cum era, şi uneori nemulţumită de purtarea lui faţă de ea, era înclinată să-i privească acţiunile cu aceeaşi îngăduinţă sinceră şi generoasă care îi fusese smulsă cu destulă greutate de mama ei în favoarea lui Willoughby. Lipsa lui de chef, de deschidere şi de consecvenţă erau cel mai adesea atribuite lipsei lui de indiferenţă şi faptului că el cunoştea atât de bine firea şi planurile doamnei Ferrars. Scurtimea vizitei lui, intenţia lui nestrămutată de a le părăsi erau create de aceeaşi stare de dependenţă, de aceeaşi dorinţă de a nu-şi supăra mama. Vechea şi cunoscuta nedreptate care opunea datoria voinţei: părintele copilului era cauza tuturor acţiunilor lui ciudate. Ar fi fost bucuroasă să ştie când aveau să ia sfârşit aceste greutăţi, când avea să dispară această piedică şi când avea să se îndrepte doamna Ferrars, iar fiul ei să aibă libertatea de a fi fericit. Insă, de la astfel de dorinţe zadarnice, fu nevoită să se întoarcă spre alinare la reînnoita ei încredere în afecţiunea lui Edward, la amintirea oricărui semn de ataşament din partea lui, din priviri sau din vorbe, pe care îl simţise de la el tot timpul

şederii la Barton şi, mai presus de toate, la acea dovadă măgulitoare a afecţiunii lui, care era faptul că el purta tot timpul pe deget inelul cu părul ei.

În ultima dimineaţă, când erau la micul dejun, doamna Dashwood spuse:

— Cred, Edward, că ai fi mai fericit dacă ai avea o profesie care să-ţi ocupe timpul şi care să ofere interes planurilor şi acţi unilor tale. E drept, din asta ar putea rezulta anumite neplăceri pentru prietenii tăi, căci n-ai mai putea să le oferi atât de mult timp. Insă, într-o privinţă cel puţin, ai avea de câştigat conside rabil, căci ai şti unde te duci când pleci de lângă ei.

— Vă asigur că mă gândesc de mult la acest aspect de care vorbiţi acum, răspunse el. Faptul că nu a fost nevoie să am o afacere, că n-am avut o profesiune care să-mi ofere ocupaţie sau să-mi permită o oarecare independenţă a fost, este şi probabil va fi întotdeauna pentru mine o mare nefericire. Din păcate, deli cateţea mea şi cea a prietenilor mei au făcut din mine ceea ce sunt, o fiinţă leneşă, neajutorată. Niciodată n-am putut să cădem de acord în alegerea unei profesii. Eu am preferat întotdeauna biserica şi încă o prefer. Însă pentru familia mea nu era o profesie destul de distinsă. Ei mi-au recomandat armata, însă asta era mult prea distinsă pentru mine. S-a convenit că legea era îndeajuns de nobilă: mulţi tineri, care erau avocaţi la Londra, făceau o figură foarte frumoasă în cele mai înalte cercuri şi se plimbau prin oraş în cabriolete foarte elegante. Dar eu nu aveam nici o înclinaţie pentru drept, nici măcar pentru studiul lui mai puţin abscons, cu care familia mea era de acord. Cât despre marină, moda era de partea ei, însă eu eram prea bătrân când s-a pus problema să intru în ea şi, în cele din urmă, cum nu era neapărat nevoie să am o profesie şi cum puteam fi elegant şi cheltuitor şi fără să port o tunică roşie, trândăvia a fost declarată a fi, una peste alta, cea mai avantajoasă şi onorabilă, iar un tânăr de optsprezece ani nu e în general atât de nerăbdător să aibă

o ocupaţie încât să reziste la insistenţele prietenilor lui de a nu face nimic. Prin urmare, am intrat la Oxford, şi de atunci trândăvesc.

— Iar consecinţa acestui lucru, bănuiesc eu, va fi că, întrucât lipsa de activitate nu te-a făcut fericit, fiii dumitale vor fi cres cuţi astfel încât să aibă multe îndeletniciri şi profesii, spuse doamna Dashwood.

— Vor fi crescuţi în aşa fel încât să-mi semene cât mai puţin, răspunse pe un ton serios Edward. În simţire, în fapte, în condiţie, în tot.

— Haide, haide, Edward! Asta nu e decât urmarea proastei dumitale dispoziţii de acum. Eşti într-o stare de spirit melanco lică şi îţi imaginezi că toţi care nu sunt ca dumneata sunt fericiţi.

Dar nu uita că durerea despărţirii de prieteni este simţită de fiecare, indiferent de educaţie sau de stare. Încearcă să-ţi cunoşti fericirea. Nu-ţi trebuie decât răbdare – sau poţi să-i dai un nume mai fascinant: speranţă. Cu timpul, mama ta îţi va asigu ra acea independenţă pe care ţi-o doreşti atât de mult; e de dato ria ei, şi nu mă îndoiesc că nu peste mult timp va fi fericită că nu a lăsat ca tinereţea ta să fie irosită în nemulţumire. Câte nu se pot schimba în câteva luni.

— Cred că e nevoie de multe luni ca să îmi aducă vreun bine, spuse Edward.

Această deznădejde – deşi nu reuşi să se răsfrângă asupra doamnei Dashwood, le spori tuturor durerea la despărţirea care avu loc în scurt timp şi îi lăsă o impresie neplăcută lui Elinor, căreia îi trebui ceva timp ca să-şi ostoiască amărăciunea. Insă cum era hotărâtă să şi-o înăbuşe şi să nu arate că suferea mai mult decât toată familia ei din cauza plecării lui, nu adoptă metoda de a-şi întări durerea prin tăcere, singurătate şi trândăvie, folosită de Marianne într-o situaţie asemănătoare. Mijloacele lor erau tot atât de deosebite ca şi obiectivele lor, şi la fel de potrivite realizării fiecăruia.

De îndată ce el ieşi din casă, Elinor se aşeză la masa de desen şi îşi făcu de lucru toată ziua, fără să caute sau să evite să-i pomenească numele, părând să se intereseze aproape ca întotdeauna de preocupările generale ale familiei, şi dacă, prin această conduită, durerea ei nu slăbi, cel puţin nu crescu în mod inutil, iar mama şi surorile ei fură scutite să-i arate solicitudine.

O astfel de purtare, opusă purtării ei, nu i se păru lui Marianne mai demnă decât fusese a ei. Ea rezolvă foarte uşor problema stăpânirii de sine, spunându-şi că era imposibilă în cazul sentimentelor puternice şi nu avea nici un merit în cazul celor domoale. Nu îndrăznea să nege că sentimentele surorii ei erau domoale, deşi îi era ruşine să recunoască; şi oferea o dovadă foarte puternică a tăriei propriilor ei sentimente, iubind-o şi respectând-o în continuare pe acea soră, în ciuda acestei convingeri înjositoare.

Fără să se izoleze de familia ei sau să plece de acasă hotărâtă să caute singurătatea, sau stând trează toată noaptea lăsându-se în voia gândurilor, Elinor descoperi că fiecare zi îi dădea destulă libertate pentru a se gândi la Edward şi la purtarea lui în diferite chipuri, aşa cum îi permitea starea ei de spirit din momente diferite – cu tandreţe, cu milă, cu aprobare, cu dezaprobare şi cu îndoială. Existau numeroase momente când, dacă nu prin absenţa mamei şi surorilor ei, cel puţin prin natura îndeletnicirilor lor, conversaţia lipsea, şi atunci era ca şi singură. Mintea ei era liberă, gândurile ei zburdau în voie; şi atunci, trecutul şi viitorul, pe o temă atât de interesantă, îi acaparau atenţia, îi captivau memoria, gândurile şi imaginaţia.

Într-o dimineaţă, la scurt timp de la plecarea lui Edward, fu deşteptată dintr-o astfel de visare de sosirea unor musafiri. Era singură. Zgomotul portiţei din curtea din faţa casei îi atrase atenţia spre fereastră şi văzu un grup mare venind spre uşă. Printre cei din grup se numărau sir John,

lady Middleton şi doamna Jennings, dar mai erau două persoane, un domn şi o doamnă, pe care nu le cunoştea. Stătea aproape de fereastră şi, de îndată ce sir John o zări, lăsă restul grupului să îndeplinească ceremonia de a bate la uşă şi, luând-o prin iarbă, o sili să deschidă fereastra pentru a vorbi cu el, deşi distanţa dintre uşă şi fereastră era atât de mică, încât era cu neputinţă să vorbeşti fără a fi auzit de ceilalţi.

— Ei, bine, spuse el, ţi-am adus nişte străini. Ce părere ai despre ei?

— Sst! Au să vă audă.

— Nu-i nimic. Sunt soţii Palmer. Charlotte e foarte drăguţă, ascultă la mine. Dacă te uiţi într-acolo, poţi s-o vezi.

Cum Elinor era sigură că avea s-o vadă oricum peste câteva clipe, se scuză că nu se uita.

— Unde e Marianne? A fugit din cauză că venim noi? Văd că pianul ei e deschis.

— E la plimbare, cred.

Acum li se alătură şi doamna Jennings, care nu avusese destulă răbdare până se deschidea uşa ca să-şi spună povestea. Veni la fereastră strigând:

— Ce mai faci draga mea? Ce face doamna Dashwood? Şi unde sunt surorile dumitale? Cum? Eşti singură? O să-ţi prindă bine puţină companie. Ţi i-am adus pe cealaltă fiică a mea şi pe soţul ei. Închipuie-ţi că au venit pe neaşteptate! Aseară, în timp ce ne beam ceaiul, mi s-a părut mie că aud o trăsură, dar nu mi-a trecut prin cap că ar putea fi ei. M-am gândit că poate se întorcea colonelul Brandon. I-am spus Iui sir John că mi se pare că aud o trăsură şi că, probabil, se întoarce colonelul Brandon…

În mijlocul poveştii, Elinor fu nevoită să o părăsească pentru a primi restul grupului. Lady Middleton îi prezentă pe cei doi străini. Doamna Dashwood şi Margaret coborâră scările în acelaşi timp şi se aşezară cu toţii uitându-se unii

la alţii, în timp ce doamna Jennings îşi continuă povestea intrând în salon, însoţită de sir John.

Doamna Palmer era mult mai tânără decât lady Middleton, şi total deosebită de ea în toate privinţele. Era scundă şi durdulie, avea un chip foarte drăguţ şi cea mai frumoasă expresie de bună dispoziţie. Manierele ei nu erau atât de elegante ca ale surorii ei, dar erau mult mai plăcute. Intră zâmbind, zâmbi cât ţinu vizita, când nu râse, şi zâmbi când plecă. Soţul ei era un tânăr serios, la vreo douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani, cu un aer mai monden şi mai înţelept decât al soţiei lui, dar mai puţin dornic să placă pe cineva sau să fie plăcut. Intră în cameră cu un aer important, se înclină uşor în faţa doamnelor, fără să scoată o vorbă şi, după ce le cercetă în grabă înfăţişarea şi casa, luă un ziar de pe masă şi îl citi cât stătu acolo.

Spre deosebire de el, doamna Palmer, care era înzestrată de natură cu o înclinaţie spre a fi politicoasă şi veselă în aceeaşi măsură, nici nu se aşează bine că şi începu să admire cu entuziasm salonul şi totul ce era acolo.

— Ce încăpere încântătoare! N-am mai văzut ceva atât de fermecător! Ia gândeşte-te, mamă, cât s-a schimbat în bine de când n-am mai fost aici! Întotdeauna l-am considerat un Ioc fru mos, doamnă Dashwood, dar dumneavoastră l-aţi făcut de-a dreptul fermecător! Uită-te, surioară, ce frumos e totul! Cât mi-ar plăcea să am şi eu o asemenea casă! Dumitale nu, domnule Palmer?

Domnul Palmer nu-i răspunse şi nici nu ridică ochii de pe ziar.

— Domnul Palmer nu mă aude, spuse ea râzând. Aşa face el câteodată. E atât de caraghios!

Această idee fu ceva cu totul nou pentru doamna Dashwood, care nu era obişnuită să găsească ceva de râs în lipsa de atenţie a cuiva, şi nu putu să se abţină să nu îi privească pe amândoi cu mirare.

Între timp, doamna Jennings vorbea cât putea de tare, povestind mai departe cât fusese de mirată, cu o seară în

urmă, la vederea rudelor ei, şi nu se opri până nu spuse tot. Doamna Palmer râse cu poftă amintindu-şi de uimirea lor şi toată lumea fu de acord că fusese o surpriză foarte plăcută.

— Cred că îţi dai seama cât ne-am bucurat cu toţii să-i vedem, adăugă doamna Jennings, aplecându-se spre Elinor, şi vorbind cu glas coborât ca şi cum nu voia să fie auzită şi de altcineva, deşi stăteau în părţi diferite ale încăperii. Totuşi, mi-aş fi dorit să nu călătorească atât de repede şi nici să facă un drum atât de lung, căci au ocolit luând-o prin Londra, unde aveau nişte treburi, fiindcă să ştii (şi aici arătă din cap spre fiica ei, cu subînţeles), în situaţia ei n-a fost bine. Azi-dimineaţă am vrut să stea acasă să se odihnească, dar ea a ţinut să vină cu noi! Voia tare mult să vă cunoască pe toate!

Doamna Palmer râse şi spuse că nu avea să păţească nimic.

— Aşteaptă să nască în februarie, continuă doamna Jennings.

Lady Middleton nu mai putu suporta o astfel de conversaţie şi, de aceea, îşi dădu osteneala să-l întrebe pe domnul Palmer dacă erau noutăţi în ziar.

— Nu, niciuna, răspunse el, şi citi mai departe.

— Iată că vine şi Marianne! Exclamă sir John. Acum, Palmer, ai să vezi o fată nemaipomenit de drăguţă.

Ieşi numaidecât pe coridor, deschise uşa din faţă şi o pofti în casă. De îndată ce apăru, doamna Jennings o întrebă dacă fusese la Allenham, iar doamna Palmer râse cu atâta poftă de întrebare, încât se văzu că o înţelegea. La intrarea ei în încăpere, domnul Palmer ridică privirea, se uită lung la ea câteva clipe, apoi se întoarse la ziarul său. Atenţia doamnei Palmer fu acum atrasă de desenele care atârnau pe pereţi. Se ridică să le cerceteze.

— Oh, ce frumoase sunt astea! Ce încântătoare! Priveşte, mamă, ce dulci! Sunt absolut adorabile; m-aş uita o veşnicie la ele.

Apoi, aşezându-le la loc, uită foarte repede că în cameră existau astfel de lucruri.

Când lady Middleton se ridică să plece, domnul Palmer se ridică şi el, lăsă ziarul jos, se întinse şi se uită prin cameră.

— Ai dormit, iubitule? Îl întrebă soţia lui, râzând.

El nu îi răspunse şi doar observă, după ce examina iarăşi încăperea, că era foarte scundă şi avea tavanul strâmb. Apoi se înclină şi plecă împreună cu ceilalţi.

Sir John insistase foarte mult pe lângă ele să-şi petreacă ziua următoare la conac. Doamna Dashwood, care nu dorea să ia masa cu ei mai des decât prânzeau ei la vilă, refuză cu hotărâre în ceea ce o privea, spunând că fetele ei puteau să se ducă dacă doreau. Insă ele nu aveau nici o curiozitate să vadă cum mâncau domnul şi doamna Palmer şi nu se aşteptau la vreo plăcere din partea lor în nici o altă privinţă. De aceea, încercară şi ele să se scuze; vremea era nesigură şi nu promitea să fie bună. Insă sir John nu se dădu bătut – avea să le trimită trăsura şi trebuiau să vină. Şi lady Middleton, deşi nu stărui pe lângă mama lor, stărui pe lângă ele. Doamna Jennings şi doamna Palmer se alăturară rugăminţilor lor, toţi părând la fel de dornici să evite o petrecere de familie, iar domnişoarele fură nevoite să cedeze.

— De ce ne tot invită? Spuse Marianne de îndată ce ei ple cară. Chiria vilei e mică; dar o avem în condiţii foarte grele dacă e să luăm masa la conac ori de câte vine cineva la ei sau la noi.

— Au aceeaşi purtare politicoasă şi amabilă faţă de noi ca acum câteva săptămâni, spuse Elinor. Dacă petrecerile lor au ajuns să fie plictisitoare şi fără haz, schimbarea nu ţine de ei.

Trebuie să căutăm în altă parte motivul.

CAPITOLUL XX A DOUA ZI, în timp ce domnişoarele Dashwood intrau în salonul de la conac pe o uşă, doamna Palmer intră în fugă pe cealaltă, arătând tot atât de veselă

şi bine dispusă ca înainte. Le luă de mână cât se poate de afectuos şi îşi exprimă marea încântare de a le revedea.

— Mă bucur tare mult să vă văd! Spuse ea aşezându-se între Elinor şi Marianne; e o zi atât de urâtă încât mă temeam că n-o să veniţi, ceea ce ar fi fost îngrozitor, întrucât noi plecăm mâine.

Ştiţi, trebuie să plecăm, căci familia Weston vine la noi săptămâ na viitoare. Venirea noastră aici a fost cu totul întâmplătoare; n-am ştiut nimic de ea până a fost adusă trăsura la uşă şi domnul Palmer m-a întrebat dacă vreau să merg cu el la Barton. E atât de caraghios! Nu-mi spune niciodată nimic! Îmi pare tare rău că nu putem să mai stăm; totuşi, sper să ne întâlnim în scurt timp la Londra.

Ele fură nevoite să pună capăt unei asemenea speranţe.

— Nu veniţi la Londra! Exclamă doamna Palmer. Am să fiu foarte dezamăgită. V-aş putea face rost de cea mai frumoasă casă din lume, vecină cu a noastră, în Hanover Square. Zău că tre buie să veniţi. Dacă doamna Dashwood n-o să vrea să iasă în public, am să fiu fericită să vă însoţesc până am să nasc.

Ele îi mulţumiră, dar fură nevoite să reziste tuturor rugăminţilor ei.

— Oh, iubitule! Îi strigă doamna Palmer soţului ei care toc mai intrase în cameră. Trebuie să mă ajuţi să le conving pe domnişoarele Dashwood să vină la Londra în iarna asta.

Iubitul ei nu dădu nici un răspuns şi, după ce se înclină uşor în faţa doamnelor, începu să se plângă de vreme.

— Ce oribilă e! Spuse el. O vreme ca asta te face să-ţi fie silă de toţi şi de toate. Ploaia aduce plictiseală atât în casă, cât şi afară. Te face să-ţi deteşti toate cunoştinţele. De ce naiba n-o fi având sir John o sală de biliard în casă? Ce puţini oameni ştiu ce este confortul! Sir John e la fel de prost ca vremea.

Curând veniră şi ceilalţi.

— Mă tem, domnişoară Marianne, că azi n-ai putut să-ţi faci obişnuita plimbare până la Allenham, spuse sir John.

Marianne luă un aer foarte grav şi nu spuse nimic.

— Oh, nu fi atât de ascunsă cu noi! Spuse doamna Palmer; căci ştiu totul, te asigur, şi îţi admir foarte mult gustul, căci con sider că e extrem de chipeş. Nu locuim departe de el, să ştii. Nu la mai mult de zece mile, aş spune.

— Mai departe, la treizeci, spuse soţul ei.

— Ah! Mă rog, nu e mare diferenţă. N-am fost niciodată acasă la el, dar se spune că are o casă drăguţă.

— N-am văzut în viaţa mea ceva mai vulgar, spuse domnul Palmer.

Marianne rămase tăcută, deşi chipul trăda interesul faţă de ce se spunea.

— E foarte urâtă? Continuă doamna Palmer. Atunci, îmi închipui că era vorba de altă casă.

Când se aşezară în salon, sir John observă cu regret că erau numai opt cu toţii.

— Draga mea, îi spuse el doamnei lui, este foarte supărător că suntem atât de puţini. De ce nu i-ai poftit pe soţii Gilbert să vină azi la noi?

— Nu ţi-am spus, sir John, când am mai vorbit despre asta, că nu se face? Ultima dată ei au luat masa la noi.

— Dumneata şi cu mine, sir John, n-am respecta cu atâta stricteţe regulile de politeţe, spuse doamna Jennings.

— Atunci aţi fi foarte prost crescuţi! Exclamă domnul Palmer.

— Tu contrazici pe toată lumea, iubitule, spuse soţia lui, râzând ca de obicei. Ştii că eşti foarte nepoliticos?

— Nu ştiam că numind-o pe mama ta prost crescută contra zic pe cineva.

— Ah, poţi să mă insulţi cât pofteşti, spuse bine dispusă bătrâna doamnă. M-ai scăpat de Charlotte şi nu mai poţi să mi-o dai înapoi. Aşa că eu te ţin din scurt.

Charlotte râse cu poftă la gândul că soţul ei nu mai putea scăpa de ea şi, jubilând, spuse că nu-i păsa că se purta urât cu ea, întrucât trebuiau să trăiască împreună. Era cu neputinţă să existe cineva mai bine dispus sau mai hotărât

să fie fericit ca doamna Palmer. Indiferenţa studiată, insolenţa şi nemulţumirea soţului ei nu o supărau câtuşi de puţin, iar când el o certa sau o insulta, ea se amuza foarte tare.

— Domnul Palmer e atât de nostim! Îi spuse ea în şoaptă lui Elinor. E mereu prost dispus.

După ce îl urmări câteva clipe, Elinor nu fu înclinată să-l creadă atât de ursuz şi de prost crescut cum dorea să pară. Poate că firea i se mai acrise puţin după ce descoperise, ca mulţi alţii de acelaşi sex cu el, că, din cauza unei inexplicabile slăbiciuni în faţa frumuseţii, era soţul unei femei foarte proaste, însă ea ştia că acest gen de boacănă era prea răspândită pentru ca orice bărbat cu minte să sufere mult timp de pe urma ei. După părerea ei, felul dispreţuitor cu care trata pe toată lumea şi faptul că îşi bătea joc de tot ce vedea erau mai degrabă o urmare a dorinţei lui de a se distinge, de a părea superior celorlalţi. Motivul era prea răspândit pentru a stârni mirare; mijloacele, însă, deşi reuşeau să-i stabilească superioritatea în proastă creştere, nu puteau să facă pe cineva să se ataşeze de el, afară de soţia lui.

— Oh, dragă domnişoară Dashwood, spuse doamna Palmer la scurt timp după aceea, am să vă cer o mare favoare dumitale şi surorii dumitale. Vreţi să veniţi de Crăciun să petreceri câtva timp la Cleveland? Vă rog să spuneţi da, şi veniţi cât este la noi şi familia Weston. Nici nu-ţi închipui ce fericită am să fiu!

Iubitule, i se adresă ea soţului ei, nu-i aşa că vrei tare mult ca domnişoarele Dashwood că vină la Cleveland?

— Bineînţeles, răspunse el rânjind ironic. Doar pentru asta am venit în Devonshire.

— Ei, vezi că domnul Palmer vă aşteaptă! Spuse soţia lui. Nu puteţi refuza să veniţi.

Ambele surori declinară repede şi cu hotărâre invitaţia.

— Dar zău că trebuie să veniţi. Sunt sigură că o să vă placă mai mult ca orice. Soţii Weston vor fi la noi şi o să fie

absolut încântător. Nici nu vă închipuiţi ce loc frumos e Cleveland; şi acum e mare veselie la noi, căci domnul Palmer umblă mereu prin ţinut făcându-şi propagandă pentru alegeri şi vin să ia masa cu noi mulţi oameni pe care nu i-am văzut înainte. Este absolut încântător! Dar, bietul om, pentru el e foarte obositor, căci tre buie să-i facă pe toţi să-l placă.

Elinor reuşi cu greu să-şi stăpânească râsul când fu de acord că era o obligaţie grea.

— Ce minunat va fi când o să fie în parlament, nu-i aşa?

Spuse Charlotte. Ce-am să mai râd! O să fie foarte caraghios să văd scrisorile adresate lui cu „domnule deputat!”. Insă, ştiţi, spune că n-o să-mi dea niciodată voie să trimit o scrisoare fără timbru. L Zice că n-o s-o facă. Nu-i aşa, domnule Palmer?

Domnul Palmer nu o băgă în seamă.

— Ştiţi, nu suportă să scrie, continuă ea. Spune că este foarte supărător.

— Ba nu, spuse el, n-am spus niciodată un lucru atât de necugetat. Nu-mi pune în seamă toate abuzurile tale de limbaj.

— Ei, vedeţi ce caraghios e. Aşa e mereu. Câteodată nu vorbeşte cu mine o jumătate de zi şi pe urmă vine cu ceva foarte nostim despre te miri ce.

Elinor fu foarte uimită când, la întoarcerea în salon, doamna Palmer o întrebă dacă nu-i plăcea din cale afară domnul Palmer.

— Cu siguranţă, răspunse Elinor. Pare foarte agreabil.

— Mă bucur că îţi place. Mă gândeam că o să-ţi placă, e foarte simpatic. Şi pot să-ţi spun că şi domnul Palmer este nespus de încântat de dumneata şi de surorile dumitale, şi nici nu-ţi închipui cât de dezamăgit o să fie dacă nu veniţi la Cleveland.

Nu-mi dau seama de ce nu vreţi.

Elinor fu din nou obligată să decline invitaţia şi, schimbând subiectul, puse capăt rugăminţilor ei. Se gândi că, întrucât

locuiau în acelaşi ţinut, doamna Palmer ar fi putut oferi mai multe amănunte despre caracterul lui Willoughby, faţă de cele culese de la familia Middleton, care îl cunoştea doar parţial; şi era dornică să capete de la oricine o confirmare a meritelor lui, care să-i risipească teama pentru Marianne. Începu prin a întreba dacă se vedeau des la Cleveland cu domnul Willoughby şi dacă erau cunoştinţe intime.

— Oh, da! Îl cunosc foarte bine, răspunse doamna Palmer.

N-am vorbit niciodată cu el, însă l-am văzut mereu la Londra.

Nu ştiu cum se face, dar nu s-a întâmplat niciodată să fim la Barton în timp ce el era la Allenham. Mama l-a mai văzut o dată aici, eu eram atunci la unchiul meu la Weymouth. Totuşi, l-am fi văzut mai mult în Somersetshire, dacă nu s-ar fi întâmplat să fie plecat din ţinut când eram noi acolo. Stă foarte puţin la Combe, cred. Dar chiar şi să fi stat mai mult, nu cred că domnul Palmer ar vrea să-l viziteze, pentru că, ştii, el e în opoziţie acum şi, pe lângă asta, e foarte departe. Ştiu foarte bine de ce întrebi de el; sora dumitale o să se căsătorească cu el. Să ştii că mă bucur enorm că o să fim vecine.

— Pe cuvântul meu, răspunse Elinor, ştii mult mai multe decât mine în această privinţă, dacă ai vreun motiv să te aştepţi la o astfel de căsătorie.

— Nu te strădui să negi, pentru că ştii despre ce vorbeşte toată lumea. Sunt sigură că am auzit de asta în drum prin Londra.

Note:

1 Membrii parlamentului britanic aveau dreptul să trimită scrisori fără să plătească timbrul (n.tr.).

— Dragă doamnă Palmer!

— Pe cuvântul meu că am auzit. Luni dimineaţă, chiar înainte de a părăsi Londra, m-am întâlnit pe Bond Street cu colonelul Brandon, şi el mi-a spus-o.

— Asta mă miră foarte mult. Ţi-a spus colonelul Brandon/

Sigur te-ai înşelat. Chiar şi să fi fost adevărat, nu m-aş aştepta de la colonelul Brandon să dea o astfel de informaţie unei persoane care poate nu e interesată.

— Cu toate astea, te asigur că aşa a fost, şi am să-ţi spun cum s-a întâmplat. Când ne-am întâlnit cu el, s-a întors şi a mers cu noi; şi aşa am început să vorbim despre cumnatul meu şi despre sora mea şi, dintr-una într-alta, i-am spus: „Am auzit, domnule colonel, că la vila Barton a venit o familie nouă, şi mama mi-a trimis vorbă că sunt foarte drăguţe şi că una dintre ele o să se mărite cu domnul Willoughby de la Combe Magna. E adevărat, rogu-te? Căci, fireşte, dumneata trebuie să ştii, deoarece ai fost de curând în Devonshire.”

— Şi ce a spus colonelul?

— Oh, n-a spus mare lucru; dar arăta de parcă ştia că era adevărat, aşa că din acea clipă am considerat că e sigur. O să fie absolut încântător! Când are loc căsătoria?

— Sper că domnul Brandon se simţea bine.

— Oh, da, foarte bine; şi era plin de laude la adresa dumitale, n-a spus decât lucruri frumoase despre dumneata.

— Mă simt măgulită de laudele lui. Pare un om extraordinar, şi îl găsesc deosebit de plăcut.

— Şi eu la fel. E un om atât de încântător, încât e mare păcat că trebuie să fie atât de grav şi posomorât. Mama spune că şi el a fost îndrăgostit de sora dumitale. Te asigur că, dacă a fost, e un mare compliment, căci rar se îndrăgosteşte de cineva.

— Domnul Willoughby e foarte cunoscut prin părţile dumitale?

— Oh, da, foarte cunoscut; adică, nu cred că-l cunosc mulţi, căci Combe Magna e foarte departe; însă toţi îl consideră extrem de agreabil, te asigur. Nimeni nu e mai plăcut decât domnul Willoughby, oriunde se duce, şi poţi să i-o spui şi surorii dumi tale. E o fată grozav de norocoasă că a pus mâna pe el, pe cuvân tul meu; nu că el n-ar fi şi mai

norocos că a pus mâna pe ea, pen tru că e atât de frumoasă şi de agreabilă încât nimic nu poate să fie destul de bun pentru ea. Totuşi, nu o consider mai frumoasă ca dumneata, te asigur; vă găsesc pe amândouă extraordinar de drăguţe, şi la fel şi domnul Palmer, sunt sigură, deşi aseară nu l-am putut face să recunoască.

Informaţiile doamnei Palmer cu privire la Willoughby nu erau prea substanţiale; însă orice mărturie în favoarea lui, cât de mică, îi era pe plac lui Elinor.

— Mă bucur tare mult că ne-am cunoscut, în sfârşit, conti nuă Charlotte. Şi sper că acum o să fim mereu bune prietene.

Nici nu-ţi închipui ce mult doream să vă văd! E minunat că locuiţi la vilă! Ce poate fi mai plăcut? Şi îmi pare tare bine că sora dumitale o să se mărite bine! Sper să vii des la Combe Magna. Din câte se spune, e un loc frumos.

— II cunoşti de multă vreme pe colonelul Brandon, nu-i aşa?

— Da, de mult; de când s-a căsătorit sora mea. Era bun pri eten cu sir John. Cred că m-ar fi luat bucuros de nevastă dacă ar fi putut, adăugă ea cu glasul coborât. Sir John şi lady Middleton doreau asta foarte mult. Insă mama a considerat că nu era o par tidă destul de bună pentru mine, altfel sir John i-ar fi vorbit de asta colonelului şi ne-am fi căsătorit numaidecât.

— Colonelul Brandon nu ştia dinainte de propunerea pe care i-a făcut-o sir John mamei dumitale? Nu şi-a recunoscut nici o dată afecţiunea pentru dumneata?

— Nu, nu! Dar aş spune că, dacă mama nu s-ar fi opus, i-ar fi plăcut mai mult decât orice pe lume. Pe atunci nu mă văzuse mai mult de două ori, căci asta a fost înainte să termin şcoala.

Totuşi, sunt mult mai fericită aşa cum sunt. Domnul Palmer este exact genul de bărbat care-mi place.

CAPITOLUL XXI SOŢII PALMER SE ÎNTOARSERĂ la Cleveland în ziua următoare, iar cele două familii din

Barton rămaseră iarăşi să-şi ţină tovărăşie una alteia. Insă asta nu ţinu mult; Elinor abia reuşise să-şi scoată din minte ultimii musafiri, abia încetase să se mai mire de fericirea fără motiv a lui Charlotte, de teatrul jucat cu talent de domnul Palmer şi de ciudata nepotrivire dintre soţ şi soţie, că zelul neostoit al lui sir John şi al doamnei Jennings faţă de cauza societăţii îi şi procură noi cunoştinţe de văzut şi de observat.

Într-o excursie de dimineaţă la Exeter, se întâlniseră cu două domnişoare, cu care doamna Jennings avu satisfacţia să descopere că era rudă, şi asta fu destul ca sir John să le invite în la conac, de îndată ce îşi terminau prezentele obligaţii mondene din Exeter. In faţa unei asemenea invitaţii, obligaţiile din Exeter fură pe loc date la o parte şi, la întoarcerea lui sir John, lady Middleton intră în mare panică aflând că în foarte scurt timp avea să primească vizita a două fete pe care nu le văzuse în viaţa ei, şi despre a căror eleganţă – sau măcar minim rafinament – nu avea nici o dovadă; căci asigurările soţului ei şi ale mamei ei în această privinţă nu aveau nici o valoare. Faptul că erau rude înrăutăţea şi mai mult situaţia; de aceea, încercările doamnei Jennings de a o consola fură lipsite de succes când îşi sfătui fiica să nu-i pese că erau atât de elegante, pentru că erau verişoare şi trebuiau să se accepte, Cum venirea lor era cu neputinţă de împiedicat, lady Middleton se resemna cu ideea, cu toată filosofia unei femei bine crescute, mulţumindu-se doar să-şi dojenească soţul de cinci sau şase ori pe zi pe tema asta.

Domnişoarele sosiră; înfăţişarea lor nu era nicicum lipsită de rafinament sau eleganţă. Rochiile lor erau foarte elegante, manierele lor foarte politicoase, se arătară încântate de casă şi vrăjite de mobilă şi se dovedi că le plăceau atât de mult copiii încât lady Middleton îşi făcu o părere bună despre ele înainte să fi trecut o oră de când erau la conac. Declară că erau, într-adevăr, fete foarte agreabile, ceea ce în cazul ei dovedea o admiraţie

înflăcărată. La această laudă însufleţită, încrederea lui sir John în propria-i judecată crescu, şi porni de îndată spre vilă pentru a le spune domnişoarelor Dashwood de sosirea domnişoarelor Steele şi pentru a le asigura că erau cele mai dulci fete din lume. Totuşi, dintr-o laudă ca aceasta nu erau multe de aflat. Elinor ştia foarte bine că în toate părţile Angliei se întâlneau cele mai dulci fete din lume, sub cele mai diverse forme, chipuri, temperamente şi inteligenţe. Sir John voi ca întreaga familie să vină de îndată la conac pentru a-i vedea musafirele. Binevoitor om, filantrop! Ii era greu să păstreze pentru sine chiar şi o verişoară îndepărtată.

— Veniţi acum, spuse el, vă rog să veniţi, trebuie să veniţi, insist să veniţi! Nici nu vă închipuiţi cât vă vor plăcea fetele. Lucy este nemaipomenit de drăguţă şi atât de veslă şi plăcută! Copiii se ţin deja scai de ea, de parcă ar fi o cunoştinţă veche. Şi amândouă ţin foarte mult să vă cunoască, căci au auzit la Exeter că sunteţi cele mai frumoase făpturi din lume. Iar eu le-am spus că este foarte adevărat, şi mai mult de atât. Veţi fi încântate de ele, sunt sigur. Au venit că trăsura plină de jucării pentru copii. Cum puteţi fi atât de ursuze să nu veniţi? Într-un fel, sunteţi verişoare. Voi sunteţi verişoarele mele, iar ele sunt ale soţiei mele, aşa că sunteţi rude.

Dar sir John nu reuşi să le convingă. Putu doar să obţină promisiunea că aveau să treacă pe la conac într-o zi sau două şi apoi le părăsi uimit de indiferenţa lor, pentru a se duce pe jos acasă şi pentru a le lăuda iarăşi farmecele în faţa domnişoarelor Steele, după cum le lăudase deja pe domnişoarele Steele în faţa lor.

Când avu loc vizita promisă la Barton Park şi când fură prezentate acestor domnişoare, nu găsiră nimic de admirat în înfăţişarea celei mari, care avea treizeci de ani şi un chip foarte urât şi lipsit de inteligenţă; găsiră însă la cealaltă, care nu avea mai mult de douăzeci de ani şi trăsături frumoase, privirea foarte inteligentă şi un aer de eleganţă

care, deşi nu conferea o eleganţă şi o graţie veritabile, dădea distincţie persoanei ei. Manierele lor erau deosebit de politicoase şi, în scurt timp, Elinor le atribui un anumit gen de înţelepciune, când văzu prin ce atenţii constante şi bine gândite intrau în graţiile lui lady Middleton. Erau permanent vrăjite de copiii ei, lăudându-le frumuseţea, curtându-le atenţia şi amuzându-se de toanele lor; iar timpul care le mai rămânea după îndeplinirea obligaţiilor neplăcute pe care le impune politeţea era petrecut în admirarea a tot ce făcea lady Middleton, dacă se întâmpla să facă ceva, sau în luarea modelului vreunei rochii noi şi elegante de-a ei care le provocase o încântare deosebită cu o zi înainte. Din fericire pentru cei care caută să intre în graţii prin astfel de metode, o mamă iubitoare în căutare de laude pentru copiii ei este cea mai rapace dintre fiinţe, dar şi cea mai credulă; pretenţiile ei sunt exorbitante, însă va înghiţi orice; de aceea, afecţiunea excesivă şi răbdarea domnişoarelor Steele faţă de odraslele ei erau privite de lady Middleton fără urmă de mirare sau neîncredere. Privea cu îngăduinţă maternă toate poznele neruşinate şi obraznice la care erau supuse verişoarele ei. Vedea cum le erau dezlegate eşarfele, cum erau trase de păr, cum li se scotocea prin săculeţii cu lucru de mână şi li se furau cuţitaşele şi foarfecele, şi nu avea nici o îndoială că distracţia era împărtăşită de ele. Singurul lucru care o mira era că Elinor şi Marianne stăteau atât de liniştite deoparte, fără să vrea să participe la ce se petrecea.

— John e atât de vesel azi! Spuse ea când copilul îi luă domnişoarei Steele batista din buzunar şi o aruncă pe fereastră. E pus pe şotii.

Şi curând după aceea, când cel de-al doilea băiat o muşcă tare de deget pe aceeaşi domnişoară Steele, observă cu tandreţe:

— Ce jucăuş e William! Şi iat-o pe micuţa şi drăgălaşa mea Annamaria, adăugă ea, mângâind drăgăstos o fetiţă de trei ani, care nu făcuse gălăgie în ultimele două minute. E

mereu tare blândă şi liniştită. N-a mai existat aşa copil liniştit!

Dar, din nefericire, în toiul acestor îmbrăţişări, un ac de păr din coafura ei zgârie uşor gâtul copilei, făcând ca acest model de blândeţe să scoată asemenea ţipete sălbatice, încât cu greu ar fi putut fi întrecute de orice făptură recunoscută drept zgomotoasă. Consternarea mamei fu mare, dar nu putu întrece panica domnişoarelor Steele şi, într-o împrejurare atât de dramatică, toate trei făcură tot ce le dicta afecţiunea pentru a alina chinurile micuţei suferinde. Fu aşezată în poala mamei ei, acoperită cu sărutări, i se spălă rana cu apă de lavandă de către una dintre domnişoarele Steele, care îngenunche pentru a o îngriji, în vreme ce sora acesteia o îndopa cu bomboane. Cu o astfel de răsplată pentru lacrimile ei, copila fu prea înţeleaptă ca să înceteze să plângă. Continuă să ţipe şi să hohotească, îşi lovi cu picioarele cei doi fraţi pentru că dăduseră s-o mângâie, şi toate alinările la un loc se dovediră fără efect până când, din fericire, lady Middleton, aducându-şi aminte că, în urmă cu o săptămână, într-o situaţie la fel de nefericită, se aplicase cu succes dulceaţă, de caise pentru o tâmplă julită, propuse acelaşi remediu pentru această nefericită zgârietură şi o scurtă întrerupere a ţipetelor domnişoarei la auzul acestui lucru le dădu motiv să spere că remediul nu avea să fie respins. De aceea, în căutarea acestui medicament, fu scoasă din cameră în braţele mamei ei şi, cum cei doi băieţi aleseră să le urmeze, în ciuda rugăminţii fierbinte a mamei lor de a rămâne acolo, cele patru domnişoare fură lăsate într-o linişte pe care încăperea nu o cunoscuse de multe ore.

— Biata micuţă! Spuse domnişoara Steele, de îndată ce ei plecară. Putea să fie un accident foarte trist.

— Nu prea văd cum, decât dacă ar fi avut loc în cu totul alte împrejurări, spuse Marianne. Dar aşa se stârneşte panica, tocmai atunci când nu există nici un motiv de intrat în panică.

— Ce femeie drăguţă e lady Middleton! Spuse Lucy Steele.

Marianne tăcu; îi era cu neputinţă să spună ce nu simţea. Oricât de banală era ocazia, când politeţea o cerea, toată sarcina de a spune minciuni cădea în seama lui Elinor. Fiind astfel solicitată, ea îşi dădu toată silinţa să vorbească despre lady Middleton cu mai multă căldură decât simţea, deşi cu mult mai puţină decât domnişoara Lucy.

— Şi sir John! Exclamă cealaltă soră. Ce bărbat fermecător!

Şi aici laudele domnişoarei Dashwood, fiind simple şi corecte, veniră fără mult entuziasm. Observă doar că era foarte vesel şi prietenos.

— Şi ce familie fermecătoare! N-am văzut în viaţa mea aşa copii frumoşi. Sunt deja nebună după ei, dar mie, de fapt, mi-au plăcut întotdeauna enorm copiii.

— Trebuia să-mi dau seama de asta, din cele la care am fost martoră în dimineaţa asta, spuse zâmbind Elinor.

— Am impresia că îi consideraţi pe micuţii Middleton cam prea răsfăţaţi, spuse Lucy. Poate că sunt prea din cale-afară, dar pentru lady Middleton este foarte firesc. Cât despre mine, ador să văd copii isteţi şi plini de viaţă; nu-i suport dacă sunt fără vlagă şi liniştiţi.

— Mărturisesc că atunci când sunt la Barton Park nu mă gândesc niciodată cu oroare la copiii liniştiţi şi fără vlagă, răspunse Elinor.

Aceste vorbe fură urmate de o scurtă pauză, care fu întreruptă de domnişoara Steele, care era dornică de conversaţie şi care acum întrebă destul de brusc:

— Iţi place Devonshire, domnişoară Dashwood? Bănuiesc că ţi-a părut foarte rău când ai plecat din Sussex.

Oarecum mirată de familiaritatea întrebării, sau cel puţin de maniera în care fusese rostită, Elinor răspunse că îi păruse.

— Norland este un loc nemaipomenit de frumos, nu-i aşa?

Adăugă domnişoara Steele.

— L-am auzit pe sir John lăudându-l foarte mult, spuse Lucy, care părea să considere că era nevoie de o scuză pentru libertatea pe care şi-o luase sora ei.

— Cred că toţi cei care l-au văzut îl admiră, răspunse Elinor; cu toate că nimeni nu poate să-i aprecieze frumuseţile aşa cum facem noi.

— Şi aveaţi mulţi domni eleganţi acolo? Bănuiesc că prin părţile astea nu aveţi aşa de mulţi; în ce mă priveşte, socot că întotdeauna dau un farmec în plus locurilor.

— Dar de ce crezi că în Devonshire nu sunt tot atât de mulţi tineri eleganţi ca în Sussex? Întrebă Lucy, părând ruşinată de purtarea surorii ei.

— Nu, draga mea, nu spun că nu sunt. Sunt sigură că în Exeter sunt o mulţime de tineri eleganţi; dar de unde să ştiu eu câţi ar putea fi pe lângă Norland? Mă temeam că domnişoarele Dashwood ar putea să li se pară plictisitor la Barton, dacă aici nu au atât de mulţi tovarăşi cum aveau odată. Dar poate că pe voi, domnişoarelor, nu vă interesează tinerii şi vă e la fel de bine fără ei cum vă e cu noi. În ceea ce mă priveşte, îi consider foarte agre abili, cu condiţia să se îmbrace elegant şi să se poarte politicos.

Nu pot să suport să-i văd murdari şi obraznici. Uite, la Exeter e domnul Rose, un tânăr nemaipomenit de elegant, un mare dandy, funcţionar la domnul Simpson, dar dacă îl întâlneşti dimineaţa, mai bine să nu te uiţi la el. Presupun că fratele dumitale, domnişoară Dashwood, era un adevărat dandy înainte de a se însura, căci era foarte bogat.

— Pe cuvântul meu că nu ştiu ce să spun, căci nu pricep foarte bine înţelesul cuvântului. Insă pot să vă spun că, dacă înainte de a se însura era dandy, încă mai este, căci nu s-a schim bat câtuşi de puţin.

— Oh! N-aş zice că bărbaţii însuraţi sunt dandy; au altceva de făcut.

— Doamne, Anne! Exclamă sora ei. Nu vorbeşti decât despre tineri. Ai s-o faci pe domnişoara Dashwood să

creadă că nu te gândeşti decât la asta. Iar apoi, pentru a schimba subiectul, începu să admire şi mobila.

Acest tip de comportament al domnişoarelor Steele fu de ajuns. Libertatea şi prostia celei mari nu lăsau loc de laude şi, cum Elinor nu se lăsă orbită de frumuseţea sau de privirea şireată a celei mici, dându-şi seama de lipsa ei de eleganţă şi sinceritate, părăsi casa fără nici o dorinţă de a le cunoaşte mai bine.

Nu la fel se întâmplă cu domnişoarele Steele. Ele veneau de la Exeter pline de admiraţie faţă de sir John Middleton, de familia lui şi de toate rudele lui, şi acum şi-o revărsau fără zgârcenie asupra verişoarelor lui, pe care le declarau cele mai frumoase, mai elegante, mai talentate şi mai agreabile fete pe care le văzuseră vreodată şi pe care erau foarte dornice să le cunoască mai bine. Şi, spre mai buna cunoaştere, prezenţa lor deveni inevitabilă, după cum descoperi curând Elinor, căci întrucât sir John era cu totul de partea domnişoarelor Steele, grupul lor era prea puternic pentru a întâmpina opoziţie şi domnişoarele Dashwood trebuiră să se supună la acel gen de intimitate care consta din a sta aproape în fiecare zi o oră sau două în aceeaşi încăpere. Sir John nu putu face mai mult; însă nici nu ştia că era nevoie de mai mult; după părerea lui, a fi împreună însemna a fi în relaţii intime şi, cum planurile lui de a le face să se întâlnească reuşeau, nu avea nici o îndoială că se împrieteniseră.

Ce era al lui era al lui: făcu tot ce îi stătea în putere pentru a le risipi rezerva, aducându-le la cunoştinţă domnişoarelor Steele tot ce ştia sau presupunea despre situaţia verişoarelor lui, până la cele mai delicate amănunte; aşa se face că Elinor nu le văzuse mai mult de două ori când cea mare îşi exprimă bucuria că sora ei avusese marele noroc să cucerească, de când venise la Barton, un tânăr foarte elegant.

— E minunat s-o vedeţi măritată atât de tânără, spuse ea, şi am auzit că e foarte elegant şi nemaipomenit de chipeş.

Sper să ai şi dumneata noroc în scurtă vreme, dar poate că ai deja un prieten pus deoparte.

Elinor nu avea de ce să creadă că sir John ar fi fost mai discret în a-şi dezvălui bănuielile cu privirea la afecţiunea ei pentru Edward decât fusese în ceea ce o privea pe Marianne; ba chiar, dintre ele două, el prefera să glumească pe seama ei, căci bănuielile lui erau mai noi şi mai nesigure; şi, de când cu vizita lui Edward, nu se întâmplase să ia masa împreună fără ca el să închine pentru cele mai trainice sentimente dând din cap şi făcând cu ochiul cu atâta subînţeles încât atrăgea atenţia generală. Litera F fusese, de asemenea, invariabil adusă în discuţie, şi fusese sursa atâtor vorbe de duh, încât pentru Elinor ajunsese cea mai spirituală literă din alfabet.

Aşa cum se aştepta, domnişoarele Steele profitau acum din plin de aceste glume, care îi stârniră celei mari curiozitatea de a şti numele domnului la care se refereau, curiozitate care, deseori exprimată cu impertinenţă, se potrivea perfect cu indiscreţia ei generală privitoare la treburile familiei lor. Însă sir John nu se amuză multă vreme stârnind acea curiozitate, căci fu pe atât de încântat să spună numele, pe cât fu domnişoara Steele să îl audă.

— Numele lui e Ferrars, spuse el în şoaptă, dar îndeajuns de tare ca să fie auzit. Însă, rogu-te, nu spune, căci e un mare secret.

— Ferrars! Repetă domnişoara Steele. Domnul Ferrars e feri citul, nu-i aşa? Cum?! Fratele cumnatei dumitale, domnişoară Dashwood? E un tânăr foarte agreabil. Îl cunosc foarte bine.

— Cum poţi să spui asta, Anne? Exclamă Lucy, care, în gene ral, corecta toate afirmaţiile surorii sale. Cu toate că l-ai văzut o dată sau de două ori la unchiul nostru, e prea mult să pretinzi că îl cunoşti bine.

Elinor ascultă toate astea cu atenţie şi uimire. Cine era acest unchi? Unde locuia? Cum se cunoscuseră? Îşi dori foarte mult ca discuţia pe tema aceasta să continue, deşi nu

voia să participe personal la ea; însă nu se mai spuse nimic despre la asta şi, pentru prima dată în viaţa ei, se gândi că doamnei Jennings fie îi lipsea curiozitatea pentru informaţii mărunte, fie nu avea chef să le comunice. Felul în care domnişoara Steele vorbise despre Edward îi spori curiozitatea, căci o izbise ca fiind răutăcios şi lăsa de înţeles că ceea ce ştia acea domnişoară, sau îşi închipuia că ştie, era în dezavantajul lui. Însă curiozitatea îi rămase nesatisfăcută, căci domnişoara Steele nu mai luă în seamă numele domnului Ferrars când se făcu aluzie la el sau când sir John îl pomeni răspicat.

CAPITOLUL XXII MARIANNE, CARE NU AVEA ÎNGĂDUINŢĂ faţă de impertinenţă, vulgaritate, inferioritate, sau chiar faţă de gusturile deosebite de ale ei, era la această vreme prea prost dispusă, din cauza stării ei de spirit, pentru a fi mulţumită de domnişoarele Steele sau pentru a le încuraja avansurile; iar răcelii invariabile a purtării ei faţă de ele, care împiedica toate încercările de apropiere din partea lor, îi atribuia în principal Elinor faptul că ele o preferau pe ea, lucru care deveni curând evident în purtarea amândurora, dar mai ales a lui Lucy, care nu pierdea nici un prilej de a lega o conversaţie cu ea sau de a se strădui să se apropie de ea împărtă-şindu-şi cu uşurinţă şi sinceritate sentimentele.

Lucy era isteaţă din fire; remarcile ei erau deseori corecte şi amuzante şi, ca tovarăşă pentru o jumătate de oră, lui Elinor i se părea agreabilă; însă însuşirile ei nu primiseră nici un ajutor din partea educaţiei, era ignorantă şi analfabetă şi, în ciuda strădaniei ei de a apărea într-o lumină avantajoasă, neputinţa de a-şi dezvolta capacitatea mentală şi lipsa de cunoştinţe dintre cele mai banale nu îi scăpaseră domnişoarei Dashwood. Elinor văzu, şi o căina pentru asta, neglijarea aptitudinilor cărora educaţia le-ar fi putut conferi multă respectabilitate; însă, cu mai puţină îngăduinţă, văzu şi totala ei lipsă de delicateţe, de corectitudine şi integritate, pe care atenţiile, asiduitatea şi linguşelile ei le trădau la conac; şi nu putu fi mulţumită de compania unei persoane care îmbina nesinceritatea cu ignoranţa, a cărei lipsă de instruire făcea cu neputinţă ca discuţiile dintre ele să se poarte în termeni de egalitate şi al cărei comportament faţă de alţii făcea ca orice dovadă de atenţie şi deferentă faţă de ea să nu aibă nici o valoare.

— Întrebarea mea o să ţi se pară ciudată, dar, rogu-te, o cunoşti personal pe mama cumnatei dumitale, doamna Ferrars? O întrebă Lucy într-o zi, în timp ce mergeau de la conac la vilă.

Lui Elinor chiar i se păru o întrebare ciudată şi figura ei exprimă acest lucru când răspunse că nu o văzuse niciodată pe doamna Ferrars.

— Adevărat? Răspunse Lucy. Mă mir de asta, căci chiar mă gândeam că trebuie s-o fi întâlnit când şi când la Norland.

Atunci, probabil că nu poţi să-mi spui ce fel de femeie este.

— Nu, răspunse Elinor, prudentă în a-şi spune adevărata părere despre mama lui Edward şi nu prea dornică să satisfacă ceea ce părea o curiozitate impertinentă. Nu ştiu nimic despre ea.

— Sunt sigură că ţi se pare ciudat că te întreb de ea în felul ăsta, spuse Lucy, uitându-se cu atenţie la Elinor în timp ce vor bea. Dar poate că există motive… Tare aş vrea să pot

spune mai mult; totuşi, sper să mă crezi că nu vreau să fiu impertinentă.

Elinor dădu un răspuns politicos şi câteva minute îşi continu-ară drumul în tăcere. Aceasta fu întreruptă de Lucy, care reluă subiectul, spunând cu oarecare şovăieli:

— Nu suport gândul că mă consideri prea curioasă. Aş prefera orice altceva decât să fiu considerată astfel de o persoană a cărei părere e atât de valoroasă pentru mine. Şi sunt sigură că n-ar trebui să am nici cea mai mică teamă să mă încred în dum neata; ba chiar m-aş bucura să mă descurc într-o situaţie atât de neplăcută ca aceea în care mă aflu; totuşi, nu e cazul să te de ranjez, îmi pare rău că nu o cunoşti pe doamna Ferrars.

— Şi mie îmi pare rău, dacă părerea mea despre ea ţi-ar fi fost de vreun folos, spuse Elinor foarte uimită. Dar n-am auzit nici o dată că ai fi preocupată cât de cât de acea familie şi mărturisesc că mă miră puţin interesul atât de serios faţă de caracterul ei.

— Da, şi mi se pare firesc. Dar dacă aş îndrăzni să-ţi spun tot, nu te-ai mai mira. În prezent, doamna Ferrars nu-mi este nimic, dar s-ar putea să vină vremea – cât de repede va veni depinde numai de ea – când am putea fi foarte intim legate.

Spunând asta lăsă ochii în jos, cu o sfială cochetă, aruncând doar o privire furişă pentru a observa efectul vorbelor ei.

— Doamne sfinte, ce vrei să spui?! Exclamă Elinor. Îl cunoşti pe domnul Robert Ferrars? E cu putinţă?

Nu era prea încântată de ideea de a avea o asemenea cumnată.

— Nu, răspunse Lucy; nu pe domnul Robert Ferrars – nu l-am văzut în viaţa mea – ci pe fratele lui mai mare, adăugă ea privind-o fix pe Elinor.

Ce a simţit Elinor în acea clipă? Uimire, care ar fi fost la fel de dureroasă pe cât era de puternică, dacă n-ar fi fost însoţită de neîncredere. Se întoarse spre Lucy mută de

uimire, incapabilă să ghicească motivul sau obiectul unei astfel de declaraţii, şi, cu toate că se schimbă la faţă, rămase fermă în neîncrederea ei şi nu se simţi pe punctul de a face o criză de isterie sau de a leşina.

— S-ar putea să te mire, căci sigur nu aveai de unde să ştii asta, continuă Lucy; căci el n-a lăsat să-i scape nici cea mai mică aluzie despre asta în faţa dumitale sau a cuiva din familia dumi tale; pentru că lucrul acesta trebuia să fie un mare secret şi sunt sigură că l-am păstrat cu sfinţenie până în clipa asta. Nimeni din tre rudele mele nu ştie de el, în afară de Anne, şi nu ţi l-aş fi împărtăşit niciodată dacă n-aş fi fost pe deplin încredinţată de discreţia dumitale; m-am gândit că purtarea mea, punând atâtea întrebări despre doamna Ferrars, trebuie să fi părut atât de ciu dată încât se cuvenea explicată. Şi nu cred că domnul Ferrars va fi nemulţumit când va afla că am avut încredere în dumneata, pentru că ştiu că are cea mai bună părere din lume despre fami lia dumitale şi vă priveşte pe dumneata şi pe celelalte domnişoare Dashwood ca pe propriile surori.

Se opri.

Elinor rămase tăcută câteva clipe. La început, uimirea ei faţă de cele auzite fu prea mare ca să poată să spună ceva; dar în cele din urmă, forţându-se să vorbească, şi să vorbească prudent, spuse pe un ton calm, care îi ascundea destul de bine mirarea şi îngrijorarea.

— Pot să întreb dacă logodna voastră e de mult stabilită?

— Suntem logodiţi de patru ani.

— Patru ani!

— Da.

Deşi era uluită, lui Elinor tot nu-i venea să creadă.

— Până zilele trecute, nu ştiam nici că vă cunoaşteţi, spuse ea.

— Totuşi, ne cunoaştem de multă vreme. Ştii, a fost o perioadă îndelungată în grija unchiului meu.

— Unchiul dumitale!

— Da, domnul Pratt. Nu l-ai auzit niciodată vorbind de dom nul Pratt?

— Cred că l-am auzit, răspunse Elinor cu un efort de a se stăpâni, care spori o dată cu creşterea emoţiei.

— A stat patru ani la unchiul meu, care locuieşte în Longstaple, în apropiere de Plymouth. Acolo ne-am cunoscut, căci eu şi sora mea ne duceam des la unchiul nostru, şi acolo ne-am logodit, dar numai la un an după ce a ieşit de sub tutela unchiului; însă, după aceea, a fost mai tot timpul cu noi. Nu voiam să mă logodesc fără ştirea şi aprobarea mamei lui, dar eram prea tânără şi îl iubeam prea mult ca să fiu atât de pruden tă pe cât se cuvenea. Deşi nu-l cunoşti atât de bine ca mine, tre buie să-l fi văzut îndeajuns pentru a-ţi da seama, domnişoară Dashwood, că are calităţile care să facă o femeie să se ataşeze de el.

— Cu siguranţă, răspunse Elinor, fără să ştie ce spunea; dar, după o clipă de gândire, adăugă sigură din nou de cinstea şi iubirea lui Edward şi de falsitatea însoţitoarei ei: Logodită cu domnul Edward Ferrars! Mărturisesc că sunt atât de uimită de cele ce-mi spui încât, te rog să mă ierţi, presupun că trebuie să fie o greşeală. Nu se poate să ne referim la acelaşi domn Ferrars.

— Nu ne putem referi la altcineva, spuse Lucy, zâmbind.

Domnul Edward Ferrars, fiul cel mare al doamnei Ferrars din Park Street şi fratele cumnatei dumitale, doamna John Dashwood, este persoana la care mă refer; trebuie să admiri că nu e cu putinţă să mă înşel cu privire la numele bărbatului de care depinde toată fericirea mea.

— E ciudat că nu l-am auzit niciodată pomenindu-ţi numele, spuse Elinor cu cea mai dureroasă nedumerire.

— Nu, ţinând seama de situaţia noastră, nu e ciudat. Prima noastră grijă a fost să păstrăm secretul cu privire la logodnă.

Dumneata nu ştiai nimic despre mine sau despre familia mea şi de aceea nu avea cum să se iveas că prilejul să-ţi pomenească de numele meu şi, cum se temea ca sora lui să

nu bănuiască ceva, a fost un motiv suficient ca să nu-l pomenească.

Tăcu. Siguranţa lui Elinor slăbi, dar nu şi stăpânirea ei de sine.

— Sunteţi logodiri de patru ani, spuse ea cu un glas ferm.

— Da, şi Dumnezeu ştie cât va mai trebui să aşteptăm. Bietul Edward! Asta îl chinuie îngrozitor. Apoi, scoţând din buzunar o miniatură, adăugă: Pentru a împiedica orice confuzie, te rog să fii bună să te uiţi la acest chip. Deşi nu îi nu seamănă foarte bine, cred că nu te poţi înşela cu privire la persoana pe care o repre zintă. II am de mai mult de trei ani.

Ii puse miniatura în mână, iar când Elinor se uită la pictură, nu mai avu nici o îndoială că era chipul lui Edward. Înapoie miniatura aproape pe Ioc, recunoscând asemănarea.

— N-am putut niciodată să-i dau pictura mea în schimb, şi sunt foarte supărată din cauza asta, căci el a fost întotdeauna foarte dornic s-o aibă! Continuă Lucy. Dar sunt hotărâtă să i-o trimit cu prima ocazie.

— Ai tot dreptul, replică Elinor calmă.

Apoi făcură câţiva paşi în tăcere. Lucy vorbi prima.

— N-am nici o îndoială că vei păstra cu sfinţenie acest secret, pentru că trebuie să ştii cât e de important pentru noi să nu ajungă la urechile mamei lui; ea n-ar fi niciodată de acord, cred.

Eu n-am avere, şi îmi închipui că e o femeie extrem de mândră.

— Nu ţi-am cerut confidenţele, spuse Elinor, dar ai dreptate să mă consideri demnă de încredere. In ceea ce mă priveşte, secretul dumitale e în siguranţă; dar te rog să mă ierţi dacă îmi exprim mirarea faţă de o mărturisire pe care nu era deloc nevoie să o faci. Puteai cel puţin să te gândeşti că, aducându-mi-o Ia cunoştinţă, nu-i sporeai siguranţa.

Spunând aceasta, se uită cu atenţie la Lucy, sperând să descopere ceva pe faţa ei, poate falsitatea celei mai mari părţi din ce îi povestise. Insă figura lui Lucy nu suferi nici o schimbare.

— Mi-a fost teamă că ai să crezi că îmi iau o mare libertate cu dumneata povestindu-ţi toate astea, spuse ea. Nu te cunosc de multă vreme personal, însă din descrieri vă cunosc de mult timp pe dumneata şi familia dumitale; şi, de cum te-am văzut, am avut impresia că suntem cunoştinţe vechi. Pe lângă asta, în cazul de faţă, chiar am considerat că îţi datorez anumite explicaţii după ce ţi-am pus astfel de întrebări ciudate despre mama lui Edward; şi sunt foarte nefericită că n-am nici o făptură căreia să-i pot cere sfatul. Anne este singura persoană care ştie de asta, dar ea nu judecă deloc; ba chiar îmi face mai mult rău decât bine, căci mă tem permanent că mă trădează. Nu ştie să-şi ţină gura, după cum pesemne ai observat, şi am simţit cea mai mare spaimă din lume zilele trecute, când sir John a pomenit numele lui Edward, că o să mă dea de gol. Nici nu ştii cât sufăr în sinea mea din pricina asta. Mă mir că mai sunt în viaţă după câte am suferit de dragul lui Edward în aceşti patru ani. Totul e atât de nesigur! Şi l-am văzut foarte rar – nu ştiu dacă ne-am întâlnit de două ori pe an. Mă mir că nu mi s-a frânt de tot inima, îşi scoase batista, dar Elinor nu simţi multă compasiune.

— Câteodată, continuă Lucy după ce îşi şterse ochii, mă gân desc dacă n-ar fi mai bine pentru amândoi să rupem de tot logodna. Spunând asta, se uită direct la însoţitoarea ei. Pe de altă parte, n-am destul curaj pentru asta. Nu suport gândul să-l fac nefericit, şi ştiu că ar suferi dacă i-aş pomeni de aşa ceva. Şi eu aş fi tare nefericită, căci îmi este foarte drag… Ce m-ai sfătui să fac într-o asemenea situaţie, domnişoară Dashwood? Dumneata ce-ai face?

— Iartă-mă, dar în astfel de împrejurări nu pot să-ţi dau nici un sfat, răspunse Elinor, uimită de întrebare. Trebuie să te călăuzeşti numai după propria judecată.

După câteva minute de tăcere, Lucy continuă:

— Sigur că mama lui trebuie să-l întreţină un timp, dar bietul Edward e foarte amărât din cauza asta! Nu ţi s-a părut îngrozitor de abătut când a fost la Barton? Era atât de nefericit când ne-a lăsat la Longstaple ca să vină la dumneata, încât m-am temut că o să crezi că e bolnav.

— Aşadar, când a venit în vizită la noi, venea din casa un chiului dumitale?

— Da! A stat două săptămâni la noi. Ai crezut că venea direct de la Londra?

— Nu, răspunse Elinor, convinsă cu fiecare amănunt de ade vărul spuselor lui Lucy. Ţin minte că ne-a spus că a stat două săptămâni la nişte prieteni din apropiere de Plymouth. Şi mai ţinea minte şi cât de mirată fusese la acea vreme de faptul că el nu mai pomenise nimic de acei prieteni, de tăcerea lui totală cu privire la numele lor.

— Nu vi s-a părut extrem de abătut? Repetă Lucy.

— Ba da, mai ales când a sosit.

— L-am implorat să se silească să nu arate, de teamă că o să bănuiţi situaţia. Dar faptul că nu a putut sta cu noi mai mult de două săptămâni şi că mă vedea atât de afectată l-a întristat foarte tare. Sărmanul de el! Mă tem că la fel e şi acum, căci scrie cu amărăciune. Am primit veşti de la el chiar înainte de a pleca din Exeter, spuse ea, scoţând din buzunar o scrisoare şi arătându-i lui Elinor cu neglijenţă adresa. Aş zice că îi cunoşti scrisul

— E încântător. Dar asta nu e scrisă aşa de frumos ca de obicei.

Era obosit, aş spune, căci tocmai umpluse foaia, scriind foarte mărunt.

Elinor văzu că era scrisul lui şi nu mai avu nici o îndoială. Îşi îngăduise să creadă că miniatura ar fi putut obţinută întâmplător; putea să nu fi fost darul lui Edward; dar corespondenţa dintre ei nu putea dăinui decât în cazul unei logodne de netăgăduit, nimic altceva nu o autoriza. Preţ de câteva clipe, fu cât pe-aci să îşi piardă cumpătul – inima i se

strânse şi abia mai putu să stea în picioare; dar trebuia să se stăpânească şi se luptă cu atâta hotărâre să-şi înăbuşe sentimentele, încât reuşi să-şi revină foarte repede şi pe deplin.

— Singura alinare pe care o avem în această despărţire atât de lungă este să ne scriem, spuse Lucy, băgând scrisoarea la loc în buzunar. Da, eu mai am o alinare în portretul lui, dar sărma nul Edward nu o are nici pe aceasta. Spune că, dacă ar fi avut portretul meu, i-ar fi fost mai uşor. Când a fost ultima dată la Longstaple, i-am dat o buclă din părul meu montată într-un inel şi asta l-a mai alinat puţin, spunea el, dar nu la fel ca un portret.

Ai observat, cumva, inelul când l-ai văzut/

— Da, răspunse Elinor cu un glas liniştit, sub care se ascun deau o emoţie şi o amărăciune cum nu mai simţise până atunci.

Era ofensată, uluită, zăpăcită.

Din fericire pentru ea, ajunseseră la vilă, şi conversaţia nu mai putea continua. După ce statură cu ele câteva minute, domnişoarele Steele se întoarseră la conac, iar Elinor dobândi libertatea să se gândească şi să sufere.

VOLUMUL II CAPITOLUL I ORICÂT DE PUŢINA ÎNCREDERE ar fi avut Elinor în adevărul spuselor lui Lucy, îi fu cu neputinţă s-o bănuiască de minciună în cazul de faţă, căci nici o tentaţie nu justifica nebunia de a născoci o astfel de poveste. De aceea, Elinor nu putu, nu îndrăzni să se mai îndoiască de adevărul afirmaţiilor lui Lucy, căci erau susţinute de împrejurări şi dovezi şi contrazise doar de dorinţele ei. Faptul că avuseseră prilejul să se cunoască în casa domnului Pratt era un argument pentru tot restul, indiscutabil şi totodată alarmant; iar vizita lui Edward în apropiere de Plymouth, starea lui melancolică, nemulţumirea lui faţă de propriile perspective, comportamentul lui nesigur faţă de ea, faptul că domnişoarele Steele ştiau multe despre Norland şi despre legăturile lor de familie, ceea ce o mirase adesea, portretul,

scrisoarea, inelul, toate laolaltă alcătuiau asemenea dovezi de netăgăduit încât învinseră orice teamă de a-l condamna pe nedrept şi stabiliră ca pe un fapt, pe care nici o părtinire nu-I putea da deoparte, purtarea lui urâtă faţă de ea. Resentimentul ei faţă de un astfel de comportament, indignarea la gândul că fusese înşelată o făcură să-şi plângă de milă scurt timp; curând apărură alte idei, alte considerente. Oare Edward o amăgise cu bună ştiinţă? Oare simulase o afecţiune pe care nu o simţea? Oare logodna lui cu Lucy era o logodnă a inimii? Nu; orice ar fi putut fi odată, nu mai era în prezent. Afecţiunea lui era în întregime a ei. In privinţa asta nu se putea înşela. La Norland, mama ei, surorile ei, Fanny îşi dăduseră toate seama de sentimentele lui pentru ea; nu era vorba de o iluzie a vanităţii sale. Era neîndoielnic că o iubea. Cât îi alina inima această convingere! Şi ce mult o îndemna să4 ierte! El se făcuse vinovat, foarte vinovat, de faptul că rămăsese la Norland după ce simţise prima oară că influenţa ei asupra lui era mai mare decât s-ar fi cuvenit să fie; în privinţa asta, nu avea nici o scuză; dar dacă ei îi făcuse rău, lui îşi făcuse şi mai mult rău; dacă situaţia ei era demnă de milă, a lui era disperată. Imprudenţa lui o făcuse nefericită un timp, dar îl lipsise şi pe el de orice şansă de a fi altfel. Cu timpul, ea şi-ar fi putut recăpăta liniştea; dar el, el la ce să se aştepte? Ar fi putut fi vreodată cât de cât fericit cu Lucy Steele? Dacă afecţiunea lui pentru ea ieşea din discuţie, ar fi putut el, cu integritatea lui, cu delicateţea lui, cu mintea lui instruită, să fie mulţumit cu o soţie ca Lucy – incultă, prefăcută şi egoistă?

Era firesc ca pasiunea tinerească de la nouăsprezece ani să-l fi făcut orb la toate în afară de frumuseţea şi firea ei blajină; dar patru ani la rând – ani care, dacă sunt folosiţi cu judecată, dezvoltă mult puterea de înţelegere – trebuiau să-i fi deschis ochii la defectele ei de educaţie, în timp ce aceeaşi perioadă de timp, petrecută de ea într-o societate

inferioară şi cu îndeletniciri frivole, îi răpise acea simplit'ate care ar fi putut da un caracter interesant frumuseţii ei.

Crezuse că, însurându-se cu ea, piedicile pe care le-ar fi întâmpinat din partea mamei lui aveau să fie mari; cu cât mai mari ar fi fost acum, când logodnica lui era inferioară ca poziţie socială şi, probabil, ca avere! Dar, cum inima lui se înstrăinase de Lucy, poate că acele piedici nu-i puneau răbdarea la încercare; iar melancolia era starea persoanei care simţise ca pe o uşurare eventuala opoziţie a familiei!

În timp ce era chinuită de aceste gânduri, îl compătimi mai mult pe el decât pe sine. Susţinută de convingerea că nu făcuse nimic ca să merite nefericirea prezentă şi consolată de credinţa că Edward nu făcuse nimic pentru a pierde dreptul la stima ei, se gândi că şi acum, după prima durere a loviturii grele, putea să se stăpânească îndeajuns pentru a ascunde adevărul de mama şi surorile ei. Şi răspunse atât de bine propriilor sale aşteptări încât, după numai două ore, când le întâlni la masă, nimeni n-ar fi bănuit că jelea în taină, gândindu-se la obstacolele care trebuiau s-o despartă pentru totdeauna de cel pe care îl iubea, tot aşa cum n-ar fi bănuit nici că Marianne se gândea la calităţile unui bărbat a cărui inimă credea că îi aparţine şi pe care se aştepta să îl vadă în fiecare caleaşca ce se apropia de casa lor.

Nevoia de a se ascunde de mama ei şi de Marianne, deşi o obliga la eforturi necontenite, nu-i adânci lui Elinor nefericirea. Dimpotrivă, se simţi uşurată că nu e nevoită să le împărtăşească ceva ce le-ar fi supărat foarte tare şi că e scutită să le audă con-damnându-l pe Edward din exces de afecţiune părtinitoare pentru ea, ceea ce ar fi fost mai mult decât ar fi putut îndura.

Ştia că sfaturile sau conversaţia lor n-ar fi putut s-o ajute; blândeţea şi durerea lor i-ar fi sporit nefericirea, în timp ce stăpânirea ei de sine n-ar fi fost încurajată nici de exemplul, nici de lauda lor. Era mai puternică singură, şi bunul-simţ o susţinea atât de bine încât fermitatea ei era neclintită, iar aerul ei vesel neabătut, atât cât se putea în prezenţa unor

regrete puternice şi vii. Oricât de mult suferise de pe urma primei conversaţii cu Lucy pe tema respectivă, simţi curând dorinţa de a o reînnoi; şi aceasta din mai multe motive. Voia să audă din nou amănuntele logodnei lor, voia să înţeleagă mai bine ce simţea cu adevărat Lucy pentru Edward, voia să-şi dea seama dacă fusese sinceră atunci când declarase că simţea pentru el o afecţiune profundă şi, mai ales prin redeschiderea discuţiei şi prin calmul de care avea să dea dovadă cu acel prilej, voia să o convingă pe Lucy că nu o interesa subiectul decât ca prietenă, lucru care, se temea ea, fusese cel puţin îndoielnic din cauza agitaţiei involuntare pe care o manifestase în cursul conversaţiei lor de dimineaţă. Era foarte probabil ca Lucy să fie geloasă pe ea; faptul că Edward o vorbise întotdeauna de bine şi o lăudase era evident, nu doar din spusele lui Lucy, ci şi din curajul acesteia de a-i încredinţa un secret atât de important, deşi se cunoşteau de puţin timp. Şi chiar şi informaţiile date în glumă de sir John trebuie să fi avut o anumită greutate. Insă, Elinor fiind foarte sigură în sinea ei că Edward o iubea, nu era nevoie să se gândească prea mult pentru a-şi da seama că Lucy era geloasă; însăşi mărturisirea ei era o dovadă că aşa era. Ce alte motive ar fi avut să-i dezvăluie povestea, dacă nu s-o informeze pe Elinor de drepturile pe care ea, Lucy, le avea asupra lui Edward şi s-o îndemne să-l evite pe viitor? Nu-i era greu să înţeleagă intenţiile rivalei ei şi, cu toate că era ferm hotărâtă să se poarte aşa cum dictau toate principiile cinstei şi onoarei, să lupte împotriva afecţiunii pe care o avea pentru Edward şi să-l vadă cât mai puţin cu putinţă, nu-şi putu refuza mângâierea de a se strădui să o convingă pe Lucy că inima ei nu era rănită. Şi cum n-ar mai fi putut auzi lucruri mai dureroase decât cele ce se spuseseră deja, nu se îndoia de puterea ei de a asculta calm repetarea amănuntelor.

Dar prilejul nu apăru imediat, deşi Lucy era la fel de dispusă ca ea să profite de orice ocazie care s-ar fi ivit; căci

vremea nu mai era destul de frumoasă pentru a le îngădui să facă împreună o plimbare în cursul căreia le-ar fi fost uşor să se desprindă de ceilalţi; şi, cu toate că se întâlneau cel puţin o dată la două zile fie la conac, fie la vilă, dar cu mai ales la conac, nu puteau sta de vorbă. Lui sir John şi soţiei sale nici nu le trecea prin minte aşa ceva şi, prin urmare, se acorda foarte puţină libertate pentru conversaţia generală, şi deloc pentru discuţia particulară. Se întâlneau ca să mănânce, să bea şi să râdă, să joace cărţi sau jocuri de salon zgomotoase.

Avuseseră loc mai multe întâlniri de acest gen, fără ca Elinor să aibă prilejul să stea de vorbă între patru ochi cu Lucy când, într-o dimineaţă, sir John trecu pe la vilă pentru a le ruga să ia masa, toate, în ziua aceea cu lady Middleton, întrucât el era obligat să se ducă la clubul din Exeter şi, altfel, lady Middleton ar fi rămas doar cu mama ei şi cele două domnişoare Steele. Elinor, care întrezări o posibilitatea de a aborda problema pe care o avea în vedere într-o astfel de împrejurare, în care aveau să se simtă mai în largul lor sub oblăduirea liniştită şi politicoasă a lui lady Middleton decât atunci când le aduna soţul ei pentru îndeletniciri gălăgioase, acceptă pe loc invitaţia. Margaret, cu încuviinţarea mamei ei, fu la fel de îndatoritoare, iar Marianne, cu toate că nu era niciodată dispusă să ia parte la astfel de petreceri, fu convinsă şi ea de mama ei să se ducă, doamna Dashwood neîndurând s-o vadă respingând orice prilej de distracţie.

Domnişoarele se duseră la conac şi astfel lady Middleton avu fericirea să fie scutită de înspăimântătoarea singurătate care o ameninţa. Întâlnirea fu anostă, exact cum se aşteptase Elinor; nu scoase la iveală nimic nou, nici ca idei, nici ca exprimare, şi nimic n-ar fi putut să fie mai puţin interesant decât conversaţia purtată atât în salon, cât şi în sufragerie, unde le însoţiră şi copiii; cât timp rămaseră acolo, Elinor se convinse de imposibilitatea de a atrage atenţia lui Lucy asupra subiectului care o interesa. Copiii

plecară numai o dată cu scoaterea din sufragerie a serviciului de ceai. Apoi fu aşezată masa de joc şi Elinor se întrebă cum de putuse să-şi închipuie măcar că va avea timp de conversaţie la conac. Se ridicară toate, pregătindu-se pentru partida de cărţi.

— Mă bucur că n-ai să termini în seara asta coşul sărmanei micuţe Annamaria, îi spuse lady Middleton lui Lucy, căci sunt sigură că or să te doară ochii dacă lucrezi filigran la lumina lumânării. O să vedem noi mâine dimineaţă cum o să-i alinăm dezamăgirea, şi sper să izbutim să o facem să nu-i mai pară atât de rău.

Această aluzie fu de ajuns să se adune pe loc şi să spună:

— Vă înşelaţi foarte tare, lady Middleton. Aşteptam doar să ştiu dacă puteţi juca fără mine, altfel aş fi fost deja la filigranul meu. Nu l-aş dezamăgi pentru nimic în lume pe îngeraşul nostru şi, dacă aveţi nevoie de mine acum la masa de joc, sunt hotărâtă să termin coşuleţul după cină.

— Eşti foarte bună, şi sper să nu te doară ochii. Eşti drăguţă să suni să ţi se aducă nişte lumânări ca să vezi mai bine când lucrezi? Ştiu că biata mea fetiţă ar fi tare dezamăgită dacă acest coşuleţ n-ar fi gata până mâine, căci, cu toate că i-am spus că în mod sigur nu o să fie, sunt sigură că ea este convinsă că o să-l aibă.

Lucy trase numaidecât măsuţa de lucru aproape şi se aşeză la ea cu o vioiciune şi o veselie care păreau să sugereze că, pentru ea, nu putea exista o mai mare plăcere decât să lucreze în filigran un coş pentru un copil răsfăţat.

Lady Middleton le propuse celorlalte o partidă de casino1. Nimeni nu ridică vreo obiecţie în afară de Marianne care, cu obişnuita ei neglijenţă faţă de politeţe, exclamă:

— Sper să aveţi bunătatea să mă scuzaţi, lady Middleton, căci ştiţi că detest jocul de cărţi. Am să mă duc la pian; nu l-am atins de când a fost acordat.

Şi, fără altă scuză, se duse la pian.

Lady Middleton arăta de parcă mulţumea Cerului că ea, una, nu se exprimase niciodată cu atâta grosolănie.

— Ştiţi că Marianne nu poate fi ţinută mult timp departe de acel instrument, doamnă, spuse Elinor, străduindu-se să atenueze jignirea; şi nici nu mă prea miră, căci este pianul cel mai bine acordat pe care l-am auzit vreodată.

Cele cinci rămase urmau acum să tragă cărţile.

— Poate că, dacă s-ar întâmpla să ies din joc, i-aş putea fi de ajutor domnişoarei Steele, răsucind hârtia, continuă Elinor. Mai este mult de lucru la coşuleţ şi cred că, dacă lucrează singură, o să-i fie cu neputinţă să-l termine în seara asta. Dacă mă lasă s-o ajut, mi-ar plăcea nespus să lucrez şi eu la el.

— Ba ţi-aş fi chiar foarte recunoscătoare pentru ajutor, căci constat că e mai mult de lucru decât mi-am închipuit! Exclamă Lucy. Şi ar fi îngrozitor s-o dezamăgim pe draga noastră Annamaria.

— Oh, chiar că ar fi înspăimântător! Spuse domnişoara Steele. Draga de ea, ce mult o iubesc!

— Eşti foarte amabilă, îi spuse lady Middleton lui Elinor.

Dacă spui că ţi-ar plăcea să lucrezi, probabil că nu te-ar supăra să intri în joc la următoarea partidă, sau vrei să-ţi încerci norocul acum?

Elinor profită cu bucurie de prima propunere şi astfel, cu puţină diplomaţie, pe care Marianne nu s-ar fi obosit niciodată s-o pună în aplicare, îşi atinse scopul şi o mulţumi, în acelaşi timp, şi pe lady Middleton. Lucy îi făcu loc numaidecât, şi cele două rivale blonde se aşezară alături la aceeaşi masă şi, în cea mai deplină armonie, se angajară în terminarea aceluiaşi lucru.

Din fericire, pianul la care cânta Marianne, atât de cufundată în muzică şi în propriile-i gânduri încât uitase că mai era şi altcineva în cameră, era atât de aproape de ele încât domnişoara Dashwood aprecie că, la adăpostul zgomotului lui, putea aborda cu siguranţă interesantul subiect, fără nici un risc de a fi auzită de la masa de joc.

CAPITOLUL II PE UN TON FERM, dar plin de prudenţă, Elinor începu astfel:

— N-aş fi demnă de încrederea cu care m-ai onorat dacă n-aş simţi dorinţa sau curiozitatea de a continua subiectul. De aceea, n-am să-mi cer scuze pentru faptul că îl redeschid.

— Iţi mulţumesc că ai spart gheaţa! Exclamă Lucy. Mi-ai luat o piatră de pe inimă căci, într-un fel, mă temeam că te-am supărat prin cele ce ţi-am spus în lunea aceea.

— Să mă superi! Cum ai putut să-ţi închipui una ca asta? Te rog să mă crezi că n-am avut nici cea mai mică intenţie să-ţi dau de înţeles aşa ceva, adăugă Elinor cu toată sinceritatea. Puteai să ai vreun motiv să-mi acorzi încrederea ta, care să nu fie onorabil şi măgulitor pentru mine?

Cu ochişorii şireţi plini de înţeles, Lucy răspunse:

— Totuşi, te asigur că mi s-a părut că văd în purtarea dumitale răceală şi nemulţumire, şi asta m-a făcut să nu mă simt deloc bine. Eram sigură că te-ai supărat pe mine şi de atunci îmi tot reproşez că mi-am permis să te deranjez cu problemele mele. Dar mă bucur mult să aflu că n-au fost decât închipuirile mele şi că, de fapt, nu mă învinuieşti. Dacă ai şti ce mângâiere a fost pentru mine să-mi uşurez sufletul vorbindu-ţi de ceea ce mă preocupă în fiecare clipă a vieţii mele, sunt sigură că mila te-ar face să treci cu vederea orice altceva.

Note:

1 Joc de cărţi apărut în secolul al XVII-lea (N. Tx).

— Mi-e uşor să cred că pentru dumneata a fost o mare uşurare să-mi împărtăşeşti situaţia voastră şi fii sigură că n-ai să ai niciodată motiv să te căieşti că mi-ai spus. Cazul vostru este foarte nefericit; am impresia că sunteţi înconjuraţi de greutăţi şi veţi avea nevoie de toată afecţiunea reciprocă pentru a le depăşi. Domnul Ferrars, cred eu, este întru totul dependent de mama lui.

— Nu are decât două mii de lire ale lui, ar fi o nebunie să ne căsătorim în astfel de condiţii deşi, din partea mea, aş renunţa fără şovăială la orice altă perspectivă. Am fost

întotdeauna obişnuită cu un venit foarte mic şi, de dragul lui, m-aş lupta cu sărăcia; însă îl iubesc prea mult pentru a fi mijlocul egoist de a-l lipsi de tot ce i-ar da mama lui dacă s-ar însura după placul ei.

Trebuie să aşteptăm, şi asta ar putea să dureze mulţi ani. Dacă ar fi vorba de aproape oricare alt bărbat din lume, ar fi o perspec tivă alarmantă; însă ştiu că nimic nu m-ar putea lipsi de afecţi unea şi statornicia lui Edward.

— Probabil că această convingere este totul pentru dumnea ta, şi nu încape îndoială că şi el e susţinut de aceeaşi încredere în dragostea şi fidelitatea dumitale. Dacă tăria ataşamentului vostru reciproc ar slăbi, aşa cum în mod firesc s-ar întâmpla la mulţi oameni şi în multe împrejurări în decursul unei logodne de patru ani, situaţia voastră ar fi cu adevărat demnă de milă.

La aceste cuvinte, Lucy ridică privirea, dar Elinor avu grijă ca faţa ei să nu trădeze nimic care ar fi dat vorbelor ei motiv să stârnească bănuiala.

— Dragostea lui Edward pentru mine a fost pusă din plin la încercare de despărţirea noastră îndelungată şi a rezistat atât de bine la proba timpului încât nu aş putea să mă îndoiesc de ea acum. Pot spune cu toată siguranţa că, începând din clipa în care ne-am cunoscut, nu mi-a dat nici un motiv să-mi fac griji în această privinţă.

La această afirmaţie, Elinor nu prea ştiu dacă să zâmbească sau să ofteze. Lucy continuă:

— Sunt cam geloasă din fire şi, din cauză că avem situaţii diferite, din cauză că el a ieşit în lume mult mai mult decât mine şi din cauză că am fost mereu despărţiţi, eram destul de bănu itoare ca să descopăr imediat adevărul dacă aş fi observat cea mai mică schimbare în purtarea lui faţă de mine când ne întâlneam, sau vreo tristeţe pe care n-aş fi putut să mi-o explic, sau dacă ar fi vorbit mai mult despre o doamnă decât despre alta, sau ar fi părut în vreo privinţă mai puţin fericit la Longstaple decât înainte. Nu vreau să spun că am un spirit de observaţie foarte dezvoltat sau ochi

ageri dar, dacă era vorba de aşa ceva, sunt sigură că nu m-aş fi înşelat.

„Toate astea sunt foarte frumoase, dar niciuna dintre noi nu se înşală”, se gândi Elinor.

— Dar ce planuri aveţi? Întrebă ea după o scurtă tăcere. Sau nu aveţi niciunul în afară de cel de a aştepta moartea doamnei Ferrars, ceea ce ar fi o soluţie tristă şi cutremurătoare? Oare fiul ei a hotărât să se supună acestei soluţii şi monotoniei atâtor ani de aşteptare în care să te implice şi pe dumneata, în loc să rişte să o supere o vreme, spunându-i adevărul?

— Măcar de-am fi siguri că o să fie supărată numai o vreme!

Doamna Ferrars e o femeie mândră şi foarte încăpăţânată şi e foarte probabil ca, după prima criză de furie la auzul acestui lucru, să-i lase totul lui Robert, iar acest gând îmi alungă orice pornire de a lua măsuri pripite, de dragul lui Edward.

— Şi de dragul dumitale, sau mergi cu dezinteresul dincolo de orice raţiune?

Lucy se uită din nou la Elinor şi rămase tăcută.

— II cunoşti pe domnul Robert Ferrars? Întrebă Elinor.

— Deloc, nu l-am văzut niciodată, dar îmi închipui că nu seamănă defel cu fratele lui – trebuie că e prost şi mare filfizon.

— Mare filfizon! Repetă domnişoara Steele, prinzând din zbor cuvintele într-o pauză făcută brusc de Marianne la pian. Oh, cred că vorbesc despre curtezanii lor!

— Nu, surioară, aici te înşeli! Exclamă Lucy. Curtezanii noştri nu sunt mari filfizoni.

— Despre cel al domnişoarei Dashwood pot garanta eu că nu este, spuse râzând cu poftă doamna Jennings. E unul dintre cei mai modeşti şi mai bine crescuţi tineri pe care i-am văzut în viaţa mea; cât despre Lucy, e o fată atât de alunecoasă, încât n-ai cum să afli cine îi place.

— Oh! Exclamă domnişoara Steele, privind în jur cu subînţe les. Aş zice că adoratorul lui Lucy este tot atât de modest şi de bine crescut ca al domnişoarei Dashwood.

Elinor roşi fără să vrea. Lucy îşi muşcă buza şi se uită supărată la sora ei. Un timp, în cameră domni tăcerea. Lucy fu prima care îi puse capăt, coborând şi mai mult glasul, deşi Marianne le oferea acum puternica pavăză a unui concert magnific.

— Am să-ţi spun sincer ce plan mi-a venit în minte în ultima vreme pentru a face lucrurile suportabile; sunt chiar obligată să-ţi împărtăşesc secretul, căci eşti faci parte din el. Cred că îl cunoşti destul de bine pe Edward ca să ştii că el preferă biserica oricărei alte profesii. Planul meu e ca el să intre în rândul preoţilor cât mai repede cu putinţă şi apoi, cu ajutorul protecţiei dumitale, pe care sunt sigură că ai să ai bunătatea să i-o oferi din prietenie pentru el şi, sper, din puţină simpatie pentru mine, că fratele dumitale ar putea fi convins să-i dea parohia de la Norland, care am înţeles că e foarte bună, şi se pare că actualul paroh nu mai are mult de trăit. Asta ar îndeajuns pentru a ne putea căsători, iar restul îl vom încredinţa timpului şi norocului.

— Aş fi oricând fericită să-mi dovedesc stima şi prietenia pentru domnul Ferrars, răspunse Elinor. Însă nu-ţi dai seama că, într-o astfel de situaţie, nu e deloc nevoie de protecţia mea? El e fratele doamnei John Dashwood – şi asta este de ajuns ca să-l recomande soţului ei.

— Dar doamna John Dashwood nu e de acord ca Edward să îmbrace hainele preoţeşti.

— Atunci bănuiesc că nici intervenţia mea nu o să fie de mare ajutor.

Rămaseră iarăşi tăcute mai multe minute. In cele din urmă, Lucy spuse oftând adânc:

— Cred că cel mai înţelept ar fi să punem imediat capăt afa cerii, rupând logodna. Se pare că suntem încolţiţi de greutăţi din toate părţile şi, cu toate că o vreme o să fim

nefericiţi, poate că în cele din urmă o să fie mai bine pentru noi. N-ai vrea să-mi dai un sfat, domnişoară Dashwood?

— Nu, răspunse Elinor cu un zâmbet care ascundea simţămintele foarte agitate. Într-o astfel de problemă cu sigu ranţă n-am să-ţi dau. Ştii foarte bine că, pentru dumneata, păre rea mea n-ar avea nici o greutate, decât dacă ar fi de partea do rinţelor dumitale.

— Mă nedreptăţeşti, răspunse Lucy solemn. Nu cunosc pe nimeni la a cărui părere să ţin mai mult decât la a dumitale, şi am convingerea că, dacă mi-ai spune: „Te sfătuiesc să rupi negreşit logodna cu Edward Ferrars, căci va fi spre binele amân durora”, aş face-o neîntârziat.

Elinor roşi de ipocrizia viitoarei soţii a lui Edward şi răspunse:

— Acest compliment m-ar înspăimânta îndeajuns ca să nu-mi spun părerea în această privinţă, presupunând că aş avea una.

Îmi exagerezi influenţa; puterea de a despărţi două persoane atât de strâns legate este prea mult pentru o persoană indiferentă.

— Tocmai pentru că eşti o persoană indiferentă, judecata dumitale ar avea greutate pentru mine, spuse Lucy cu o oarecare iritare şi apăsând pe cuvântul „indiferentă”. Dacă s-ar bănui că eşti influenţată în vreo privinţă de sentimente, părerea dumitale n-ar merita să fie cerută.

Elinor se gândi că era mai înţelept să nu răspundă acestor cuvinte, ca nu cumva să se provoace una pe cealaltă la o sporire nepotrivită a intimităţii şi lipsei de rezervă; ba era chiar hotărâtă să nu mai pomenească subiectul. De aceea, în această discuţie interveni o altă pauză care ţinu multe minute, şi tot Lucy fu prima care puse capăt.

— O să vii la Londra în iarna asta, domnişoară Dashwood?

Întrebă ea cu obişnuita ei mulţumire de sine.

— Nu.

— Îmi pare rău, răspunse cealaltă, în timp ce ochii i se luminau la auzul informaţiei. Mi-ar fi făcut mare plăcere să

ne întâlnim acolo. Dar cred că tot ai să vii până la urmă. Sunt sigu ră că fratele şi cumnata dumitale te vor invita la ei.

— Nu va fi în puterea mea să le accept invitaţia, dacă mi-o fac.

— Ce ghinion! Mă bizuiam foarte mult pe întâlnirea noastră acolo. La sfârşitul lui ianuarie, eu şi Anne trebuie să mergem la nişte rude care de câţiva ani tot aşteaptă să le facem o vizită. Dar eu mă duc numai ca să-l văd pe Edward. Va fi acolo în februarie, altfel Londra n-ar avea nici un farmec pentru mine; n-am chef de ea.

Curând Elinor fu chemată la masa de joc, la încheierea primei partide, şi astfel discuţia confidenţială dintre cele două domnişoare luă sfârşit, lucru care fu acceptat de amândouă fără părere de rău, căci de nici o parte nu se spusese nimic care să le facă să se antipatizeze mai puţin ca înainte. Elinor se aşează la masa de joc cu trista convingere că Edward nu numai că nu o iubea pe cea care urma să-i fie soţie, dar nici măcar nu avea şansa de a fi cât de cât fericit în căsnicie, şansă pe care afecţiunea ei sinceră pentru el i-ar fi dat-o, căci numai egoismul putea îndemna o femeie să oblige un bărbat să menţină o logodnă despre care părea pe deplin conştientă că îl chinuia.

De atunci, subiectul nu mai fu deschis de Elinor, iar când era abordat de Lucy, care rareori scăpa ocazia de a-l menţiona şi avea mare grijă să-şi informeze confidenta ori de câte ori primea o scrisoare de la Edward, Elinor îl trata cu calm şi prudenţă şi îl abandona de îndată ce politeţea permitea, căci considera că o astfel de conversaţie era o plăcere pe care Lucy nu o merita, iar pentru ea era periculoasă.

Vizita domnişoarelor Steele la conac se prelungi mult peste perioada implicată de invitaţia iniţială; prezenţa lor deveni indispensabilă. Sir John nici nu voia să audă de plecarea lor şi, în ciuda numeroaselor obligaţii pe care le aveau de multă vreme la Exeter şi a necesităţii de a se

întoarce de îndată acolo pentru a le împlini, lucru pe care nu uitau să îl sublinieze la sfârşitul fiecărei săptămâni, fură convinse să mai rămână aproape două luni la conac şi să ajute la organizarea acelei sărbători care, pentru a-şi dovedi importanţa, impune mai multe baluri şi mai multe ospeţe decât de obicei.

CAPITOLUL III Cu TOATE CĂ DOAMNA JENNINGS avea obiceiul să petreacă o bună parte a anului la copii şi prieteni, nu. Era lipsită de o reşedinţă proprie. De la moartea soţului ei, care făcuse comerţ cu succes într-o parte mai puţin elegantă a Londrei, locuia iarna într-o casă de pe o stradă de lângă Portman Square. Către această casă începu să-şi îndrepte gândurile o dată cu apropierea lui ianuarie şi, într-o zi, absolut pe neaşteptate, le invită pe cele două domnişoare Dashwood mai mari s-o însoţească acolo. Elinor, fără să observe schimbarea la faţă a surorii ei şi nici privirea însufleţită care spunea că acest plan nu-i era indiferent, mulţumi pentru invitaţie, dar o refuză în numele amândurora, convinsă fiind că dădea glas dorinţei lor comune. Presupusul motiv fu hotărârea lor neclintită de a nu-şi părăsi mama în acea perioadă a anului. Doamna Jennings primi refuzul cu o oarecare mirare şi repetă numaidecât invitaţia.

— Oh, Doamne, sunt sigură că mama voastră se poate lipsi de voi foarte bine şi vă implor să-mi faceţi favoarea să veniţi, căci ţin foarte mult la asta. Să nu vă închipuiţi că o să mă deranjaţi în vreun fel, căci n-am să-mi schimb deloc modul de viaţă pen tru voi. Doar că va trebui s-o trimit pe Betty cu diligenta, şi nu-i mare scofală. Noi trei o să putem călători foarte bine cu caleaşca mea. Iar când vom fi la Londra, dacă nu o să vreţi să mergeţi unde merg eu, foarte bine, puteţi oricând să mergeţi cu una din tre fetele mele. Sunt sigură că mama voastră nu va avea nimic împotrivă, căci eu am fost atât de norocoasă când mi-am dat copiii de acasă, încât mă poate considera foarte potrivită să am grijă de voi; iar dacă n-am s-o mărit bine măcar pe una dintre voi

înainte de a pleca de la mine, n-o să fie vina mea. Am să vă pun o vorbă bună tuturor tinerilor, fiţi sigure de asta.

— Am impresia că domnişoara Marianne n-ar avea nimic împotriva unui asemenea plan, dacă ar fi acord şi sora ei mai mare, spuse sir John. Ba cred că e foarte nedrept să nu aibă parte de puţină plăcere din cauză că domnişoara Dashwood nu doreşte. Aşa că v-aş sfătui pe voi două să porniţi spre Londra, când vă veţi fi plictisit de Barton, fără să-i spuneţi o vorbă domnişoarei Dashwood.

— Nu! Exclamă doamna Jennings. Sunt sigură că am să mă simt minunat în compania domnişoarei Marianne, fie că va veni şi domnişoara Dashwood, fie că nu, dar cred că va fi mai vesel dacă suntem mai multe şi cred că le-ar fi mai bine să fie împreună, pentru că, dacă se plictisesc de mine, pot vorbi între ele şi pot râde pe la spate de ciudăţeniile mele. Insă trebuie neapărat să am pe una dintre ele, dacă nu pe amândouă. Dumnezeu să mă aibă în pază, cum crezi că aş putea trăi singură, eu care, până în iarna asta, am fost obişnuită să o am mereu pe Charlotte cu mine! Hai să batem palma, domnişoară Marianne, şi, dacă domnişoara Dashwood se va răzgândi, cu atât mai bine.

— Vă mulţumesc, doamnă, vă mulţumesc sincer, spuse cu căldură Marianne. Vă rămân veşnic recunoscătoare pentru invi taţie şi ar fi pentru mine cea mai mare fericire s-o pot accepta, însă mama, scumpa şi buna mea mamă… Ii dau dreptate lui Elinor. Dacă absenţa noastră ar face-o mai puţin fericită şi liniştită… Oh, nu, nimic nu trebuie să mă ispitească s-o părăsesc.

Nu vreau să am inima îndoită.

Doamna Jennings o asigură din nou că doamna Dashwood se putea lipsi foarte bine de ele, iar Elinor, care acum o înţelegea pe sora ei şi vedea cât era de indiferentă la toate în nerăbdarea ei de a fi iarăşi cu Willougby, nu se mai opuse pe faţă planului, spunând doar că mama lor era cea care hotăra, deşi nu se prea aştepta să primească vreun sprijin din partea acesteia în strădania ei de a împiedica o

călătorie care nu putea fi folositoare pentru Marianne şi pe care ea însăşi avea motive deosebite să o evite. Mama lor era dornică să susţină tot ce dorea Marianne – nu se aştepta să o influenţeze să se poarte cu prudenţă într-o problemă în care nu izbutise să-i insufle neîncrederea; şi nu îndrăznea să explice motivul pentru care ea nu avea tragere de inimă să meargă la Londra. Faptul că Marianne, pretenţioasă cum era şi cunoscând foarte bine manierele doamnei Jennings, care o dezgustau mereu, trecuse cu vederea toate neplăcerile de acest fel, neţinând cont că nervii ei aveau să lie puşi la încercare şi urmărind un singur scop, era dovada cea mai puternică a importanţei pe care îl avea acel scop pentru ea. De aceea, în ciuda a tot ce se întâmplase, Elinor nu se aştepta la înţelepciune. Când fu informată despre invitaţie, doamna Dashwood, convinsă că o asemenea excursie avea să le ofere multă distracţie ambelor fete şi dându-şi seama cât de mult ţinea Marianne să o accepte, în ciuda atenţiei drăgăstoase faţă de ea, nici nu vru să audă ca ele să refuze oferta din cauza ei; insistă ca amândouă să o accepte neîntârziat, iar apoi, cu obişnuitul ei optimism, începu să întrevadă tot felul de avantaje pentru ele de pe urma acestei despărţiri.

— Mă încântă propunerea! Exclamă ea. Este exact ce îmi doream. Margaret şi cu mine o să avem de câştigat de pe urma ei tot atât cât voi. După plecarea voastră şi a familiei Middleton, noi o să ne continuăm viaţa liniştite şi fericite cu cărţile şi mu zica noastră! Când vă veţi întoarce, Margaret va fi făcut mari progrese. Şi mai am şi un mic plan de modificare a dormitoarelor voastre, care poate fi executat acum fără să incomodeze pe nimeni. E foarte bine să vă duceţi la Londra; orice tânără de condiţia voastră trebuie să cunoască obiceiurile şi distracţiile de acolo. O să fiţi în grija unei femei care o să vă fie ca o mamă, de a cărei bunătate faţă de voi nu mă îndoiesc. Şi, după toate proba bilităţile, îl veţi vedea pe fratele vostru şi, indiferent ce cusururi ar

avea el sau soţia lui, nu suport să vă ştiu total înstrăinate de el, când mă gândesc al cui fiu este.

— Cu toate că, în obişnuita-ţi dorinţă de a ne vedea fericite, ai îndepărtat toate impedimentele acestui plan, există o obiecţie care, după părerea mea, nu poate fi înlăturată aşa de uşor.

Marianne se posomorî.

— Şi ce vrea să sugereze draga şi prudenta mea Elinor/ între bă doamna Dashwood. Ce obstacol extraordinar vrea să ne pre zinte? Să nu aud o vorbă despre cheltuială.

— Obiecţia mea este următoarea: deşi am cea mai bună pă rere despre inima doamnei Jennings, nu este o femeie a cărei societate să ne facă plăcere sau a cărei protecţie să ne înalţe în ochii lumii.

— Asta e foarte adevărat, răspunse doamna Dashwood, însă n-o să fiţi numai în societatea ei, iar în public veţi apărea aproape mereu cu lady Middleton.

— Dacă pe Elinor o sperie antipatia ei faţă de doamna Jennings, pe mine nu mă împiedică să-i accept invitaţia, spuse Marianne. Eu nu am astfel de reţineri şi sunt sigură că am să mă acomodez foarte uşor cu orice neplăcere de acest fel.

Elinor nu se putu abţine să zâmbească la această manifestare de indiferenţă faţă de manierele unei persoane faţă de care îi fusese deseori greu să o convingă pe Marianne să se poarte cât de cât politicos şi hotărî în sinea ei că, dacă sora ei insista să se ducă, avea să meargă şi ea, întrucât nu i se părea potrivit ca Marianne să fie lăsată să judece numai după capul ei sau ca doamna Jennings să fie lăsată pe seama lui Marianne în timpul petrecut în casă. Îi fu mai uşor să se împace cu această hotărâre amintindu-şi că, din spusele lui Lucy, Edward Ferrars nu avea să fie la Londra până în februarie şi că vizita lor, fără să fie scurtată fără motiv, putea să se încheie până atunci.

— Vreau să vă duceţi amândouă, spuse doamna Dashwood.

Aceste obiecţii nu au sens. Vă va face mare plăcere să mergeţi la Londra, şi mai ales împreună. Iar dacă Elinor ar binevoi să se gândească la distracţiile care vă aşteaptă, ar vedea că sunt de mai multe feluri. Poate că relaţiile ei cu familia cumnatei sale se vor îmbunătăţi.

Elinor îşi dorise deseori să aibă prilejul s-o facă pe mama ei să nu se mai bizuie atât pe ataşamentul dintre Edward şi ea, pentru ca şocul să fie mai puţin dureros când întregul adevăr avea să iasă la iveală, iar acum, în faţa acestui atac, deşi aproape fără speranţă de succes, se sili să-şi pună planul în aplicare spunând:

— Îmi place foarte mult Edward Ferrars şi îmi va face întotdeauna plăcere să-l întâlnesc, însă în ceea ce priveşte restul familiei lui, îmi este absolut indiferent dacă mă va cunoaşte vreodată.

Doamna Dashwood zâmbi şi nu spuse nimic. Marianne ridică ochii uimită, şi Elinor ghici că ar fi fost mai bine să-şi ţină gura.

După ce mai discutară puţin, hotărâră să accepte amândouă invitaţia. Doamna Jennings primi vestea cu multă bucurie, asigurându-le că va avea mare grijă de ele. Insă nu fu singura care se bucură. Sir John fu încântat căci, pentru un bărbat a cărui neliniştе predominantă era singurătatea, sporirea numărului locuitorilor din Londra cu încă două persoane era ceva. Chiar şi lady Middleton îşi dădu osteneala să fie încântată, ceea ce nu-i prea stătea în fire; cât despre domnişoarele Steele, mai ales Lucy, în viaţa lor nu fuseseră mai fericite ca atunci când li se aduse la cunoştinţă această veste.

Elinor se supuse aranjamentului care contravenea dorinţelor ei cu mai puţină reţinere decât se aşteptase să aibă. În ceea ce o privea, acum îi era indiferent dacă se ducea sau nu Ia Londra, iar când o văzu pe mama ei atât de încântată de plan, iar pe sora ei revenită la obişnuita ei vioiciune şi chiar mai veselă ca de obicei, cauza nu o mai

nemulţumi, şi abia dacă îşi permise să se gândească la eventualele consecinţe neplăcute.

Bucuria lui Marianne aproape că întrecea fericirea, într-atât era de emoţionată şi nerăbdătoare să se vadă plecată. Singurul lucru care o mai domolea era părerea de rău că îşi părăsea mama. Nici tristeţea mamei lor nu era mai mică şi, dintre ele trei, numai Elinor părea să nu considere despărţirea veşnică.

Plecarea lor avu loc în prima săptămână din luna ianuarie. Familia Middleton urma să plece după câteva zile. Domnişoarele Steele rămaseră la conac, urmând să-l părăsească o dată cu restul familiei.

CAPITOLUL IV ELINOR ABIA URCA ÎN CALEAŞCA alături de doamna Jennings, pornind în călătoria la Londra, sub protecţia şi la invitaţia ei, că şi începu să se mire de propria-i situaţie, ţinând cont de cât de puţin timp o cunoşteau pe această doamnă, de cât de nepotrivite erau ca vârstă şi ca fel de a fi şi de câte obiecţii avusese împotriva acestei plecări cu doar câteva zile în urmă! Insă toate aceste obiecţii fuseseră depăşite sau trecute cu vederea cu acea înflăcărare fericită a tinereţii, pe care Marianne şi mama ei o împărtăşeau în egală măsură, iar Elinor, în ciuda îndoielilor cu privire la trăinicia sentimentelor lui Willoughby, pe care le avea uneori, nu putea să fie martoră la extazul plin de încântare care umplea pe de-a întregul sufletul lui Marianne şi îi făcea ochii să zâmbească, fără să cugete la cât de searbădă era perspectiva sa, la cât de lipsită de veselie era starea sa de spirit în comparaţie cu cea a surorii ei şi fără să-şi spună că ar fi fost mult mai îngăduitoare cu veselia surorii ei dacă ar fi avut în vedere acelaşi ţel însufleţitor, aceeaşi şansă de a spera. Totuşi, în scurt timp aveau să constate care erau adevăratele intenţii ale lui Willoughby. După toate probabilităţile, el era deja la Londra. Nerăbdarea lui Marianne de a se vedea plecată dovedea că era sigură că avea să-l găsească acolo; iar Elinor era hotărâtă nu doar să profite de orice lămurire cu

privire la caracterul lui, pe care propriile ei observaţii sau informaţiile altora puteau să i-o ofere, ci şi să urmărească cu mare atenţie comportamentul lui faţă de sora ei pentru ca, înainte să fi avut loc multe întâlniri, să ştie sigur cine era el şi ce intenţii avea. Dacă rezultatul observaţiilor ei avea să fie nefavorabil, era hotărâtă să-i deschidă ochii surorii ei cu orice preţ; iar dacă avea să fie altfel, strădaniile ei aveau să fie de altă natură – trebuia să înveţe să evite orice comparaţie egoistă şi să înlăture orice regret care ar fi împiedicat-o să se bucure pe deplin de fericirea lui Marianne.

Făcură trei zile pe drum şi în tot acest timp purtarea lui Marianne fu un exemplu grăitor al amabilităţii şi companiei plăcute la care se putea aştepta pe viitor de la ea doamna Jennings. Rămase tăcută aproape pe tot drumul, învăluită în gândurile ei, şi abia dacă vorbi de bunăvoie, în afară de cazul când vreo priveliştе o făcea să scoată o exclamaţie de încântare adresată doar surorii ei. Prin urmare, pentru a mai îndulci acest comportament, Elinor îşi luă numaidecât în primire postul de ambasador al politeţii, pe care şi-l asumase singură, se purtă cu cea mai mare atenţie cu doamna Jennings, vorbi şi râse cu ea şi o ascultă atât cât îi fu cu putinţă; la rândul ei, doamna Jennings le tratа pe amândouă cu deosebită amabilitate, avu mereu grijă ca ele să se simtă bine şi să nu se plictisească, şi singurul lucru care o necăji fu că nu reuşi să le facă să aleagă mâncarea la han, nici să le smulgă mărturisirea dacă preferau somon sau cod, ori pui fiert sau cotlete de viţel. În cea de a treia zi, pe la trei, ajunseră la Londra, bucuroase că, după aşa un drum, scăpau de chinul de a sta închise în caleaşca şi gata să savureze plăcerea unui foc bun.

Casa era frumoasă şi bine mobilată, şi cele două domnişoare primiră numaidecât un apartament foarte confortabil. Fusese înainte al lui Charlotte, şi deasupra poliţei căminului încă mai atârna un peisaj din mătase

colorată, lucrat de mâna ei, ca mărturie că îşi petrecuse cu folos şapte ani într-o şcoală bună din Londra.

Cum masa nu putea fi gata în mai puţin de două ore de la sosirea lor, Elinor se hotărî să folosească acest răgaz scriindu-i mamei ei şi, în acest scop, se aşează la o masă. In câteva clipe, Marianne făcu la fel.

— Scriu eu acasă, Marianne, spuse Elinor. N-ar fi mai bine să-ţi amâni scrisoarea cu câteva zile?

— Dar nu mamei îi scriu, răspunse Marianne în grabă, de parcă voia să evite altă întrebare.

Elinor nu mai spuse nimic; îi trecu imediat prin minte că îi scria lui Willoughby, şi concluzia care urmă pe loc fu că, oricât doreau ei să păstreze misterul, erau logodiţi. Această convingere, deşi nu întru totul satisfăcătoare, îi făcu plăcere şi îşi continuă scrisoarea cu şi mai mult zel. Marianne şi-o termină pe a ei în numai câteva minute; ca lungime, nu putea să fie mai mare decât un bilet, apoi o împături, puse pecetea şi scrise foarte repede adresa. Lui Elinor i se păru că distinge în adresă un W mare; de cum termină de scris, Marianne sună din clopoţel şi, când apăru lacheul, îl rugă să pună scrisoarea la poştă. Acest lucru lămuri pe loc problema.

Marianne continuă să fie bine dispusă, dar în veselia ei era o agitaţie care nu îi era pe plac surorii ei şi care crescu pe măsură ce se apropia seara. La masă, abia dacă se atinse de mâncare, iar când se întoarseră după aceea în salon părea să asculte neliniştită orice zgomot de trăsură. Elinor era foarte nemulţumită că doamna Jennings, fiind foarte ocupată în camera ei, nu vedea ce se întâmplă. Se aduse ceaiul şi, după ce Marianne fu în mai multe rânduri dezamăgită de câte ori auzea o bătaie în uşa vecinilor, se auzi deodată una puternică care nu putea fi de la vreo altă casă. Elinor avu certitudinea că ea anunţa apariţia lui Willoughby, iar Marianne se ridică şi se îndreptă spre uşă. Tăcerea deplină nu putu fi suportată mai mult de câteva secunde; deschise uşa, făcu câţiva paşi către scară şi, după

ce ascultă o jumătate de minut, se întoarse în cameră cu toată emoţia produsă de convingerea că l-a auzit.

Prea emoţionată ca să se mai poată stăpâni, exclamă:

— Oh, Elinor, e Willoughby, e chiar el!

Părea gata să se arunce în braţele lui, când apăru colonelul Brandon.

Lovitura fu prea puternică pentru a fi suportată cu calm, şi Marianne părăsi imediat încăperea. Şi Elinor fu dezamăgită dar, totodată, consideraţia pe care o avea faţă de colonelul Brandon o făcu să-l întâmpine cu căldură, şi îi păru deosebit de râu că un bărbat care ţinea atât de mult la sora ei nu provoca decât durere şi dezamăgire. Era limpede că lui nu-i scăpase această atitudine a lui Marianne; o urmări cu atâta uimire şi îngrijorare când părăsi camera, încât reuşi cu greu să-şi revină şi să se poarte cu politeţea cerută de prezenţa ei.

— Sora dumitale e bolnavă? Întrebă el.

Elinor răspunse că nu se simţise prea bine, iar apoi vorbi de dureri de cap, de deprimare şi de oboseală, orice ar fi putut scuza purtarea surorii ei.

El o ascultă cu cea mai mare atenţie, însă păru să-şi revină şi nu mai spuse nimic pe acea temă, ci începu să vorbească direct despre plăcerea lui de a le vedea la Londra şi să pună obişnuitele întrebări despre călătorie şi prietenii pe care îi lăsase în urmă.

Continuară să discute liniştiţi, prea puţin interesaţi de ceea ce discutau, amândoi abătuţi şi cu mintea în altă parte. Lui Elinor îi venea să-l întrebe dacă Willoughby era la Londra, însă nu voia să-l îndurereze întrebându-l de rivalul lui; în cele din urmă, ca să spună ceva, îl întrebă dacă fusese în Londra de când nu-l mai văzuse.

— Da, răspunse el oarecum stânjenit, aproape de atunci. Am fost de câteva ori la Delaford pentru câteva zile, dar n-am putut să mă întorc la Barton.

Aceste cuvinte şi felul în care fuseseră spuse îi amintiră imediat lui Elinor de toate amănuntele legate de plecarea

lui de la conac, de neliniştea şi bănuielile pe care aceasta i le pricinuise doamnei Jennings şi se temu ca nu cumva întrebarea ei să fi trădat mai multă curiozitate decât simţise ea de fapt.

Curând veni şi doamna Jennings.

— Oh, domnule colonel, mă bucur nespus să te văd! Spuse ea cu obişnuita-i veselie. Îmi pare rău că n-am venit mai înainte, te rog să mă ierţi, dar a trebuit să mă îngrijesc puţin şi să-mi rezolv treburile, căci am lipsit mult de acasă, şi ştii că întotdeauna sunt de făcut o mulţime de lucruri mărunte după ce ai fost plecat o vreme; şi a trebuit să o aranjez şi cu Cartwrigh. Doamne, de la cină am muncit ca o albină! Dar rogu-te, domnule colonel, cum ai ghicit că am să fiu azi în Londra?

— Am avut plăcerea să aud acest lucru în casa domnului Palmer, unde am luat masa.

— Oh, aşa! Şi ce mai fac cei de acolo? Cum se simte Charlotte? Trebuie să fi luat proporţii serioase acum.

— Doamna Palmer părea să fie foarte bine, şi sunt însărcinat să vă spun că o veţi vedea în mod sigur mâine.

— Da, sigur, aşa mă gândeam şi eu. Ei bine, domnule colonel, am adus cu mine două domnişoare… Adică, acum vezi doar una dintre ele, dar există şi alta pe undeva. Şi nu-ţi va părea rău să auzi că e vorba de prietena dumitale, domnişoara Marianne. Nu ştiu cum te vei înţelege cu Willoughby în privinţa ei. Da, e grozav să fii tânăr şi frumos. Mă rog, şi eu am fost tânără odată, dar nu prea frumoasă – ghinionul meu. Totuşi, am avut un soţ foarte bun, şi nu ştiu ce poate face mai mult frumuseţea. Oh, săr manul, e mort de opt ani şi mai bine. Dar, domnule colonel, pe unde ai fost de când ne-am despărţit? Şi cum îţi merg treburile?

Ei, haide, haide, fără secrete între prieteni.

El îi răspunse cu obişnuita-i blândeţe la toate întrebările, însă fără s-o mulţumească. Elinor începu să pregătească ceaiul, iar Marianne fu obligată să reapară.

După intrarea ei, colonelul deveni mai gânditor şi mai tăcut decât până atunci, iar doamna Jennings nu putu să-l convingă să rămână mai mult. In seara aceea nu mai apăru alt musafir şi doamnele se hotărâră să meargă la culcare devreme.

În dimineaţa următoare Marianne se scula bine dispusă şi fericită. In aşteptarea a ceea ce avea să se întâmple în acea zi, dezamăgirea din seara dinainte părea uitată. Nici nu-şi terminară bine micul dejun când trăsura doamnei Palmer se opri la uşă, şi în câteva minute doamna intră râzând în cameră; atât de încântată era să le vadă pe toate, încât era greu de spus dacă se bucura mai mult să-şi revadă mama sau pe domnişoarele Dashwood. Se arătă foarte mirată de faptul că aceasta venise la Londra şi foarte supărată că acceptaseră invitaţia mamei ei după ce o refuzaseră pe a ei deşi, totodată, nu le-ar fi iertat niciodată dacă nu veneau!

— Domnul Palmer va fi mai mult decât fericit să vă vadă, spuse ea. Ce credeţi că a spus când a aflat că veniţi cu mama? Am uitat ce-a zis, dar a fost ceva foarte amuzant!

După o oră sau două petrecute în ceea ce mama ei numea pălăvrăgeală plăcută, sau, cu alte cuvinte, după o serie de întrebări privitoare la toate cunoştinţele lor puse de doamna Jennings şi râsete fără rost din partea doamnei Palmer, aceasta din urmă le propuse tuturor să o însoţească Ia câteva prăvălii unde avea treabă în acea dimineaţă, propunere acceptată numaidecât de doamna Jennings şi de Elinor, întrucât aveau şi ele de făcut nişte cumpărături. Marianne, deşi la început refuză, fu convinsă să meargă şi ea.

Oriunde merseră, Marianne stătea continuu la pândă. In Bond Street mai ales, unde făcură mare parte din cumpărături, ochii ei cercetară neîncetat mulţimea, şi în toate magazinele fu la fel de absentă la ceea ce avea în faţa ochilor şi deloc interesată de ceea ce le preocupa pe celelalte. Neliniştită şi nemulţumită pretutindeni, sora ei nu putu să-i obţină părerea cu privire la vreun articol de

cumpărat care ar fi putut să le intereseze pe amândouă. Nimic nu-i mai făcea plăcere; abia aştepta să se întoarcă acasă şi îşi stăpânea cu greu enervarea pricinuită de plictisitoarea doamnă Palmer, ai cărei ochi erau atraşi de orice lucru frumos, scump sau nou, care voia să cumpere tot şi nu se hotăra la nimic, pierzându-şi vremea în încântare şi nehotărâre. Când se întoarseră acasă, dimineaţa era pe sfârşite; nici nu intrară bine, că Marianne o şi rupse la fugă pe scări, iar când Elinor o urmă, o găsi întorcându-se de la masă cu faţa tristă, ceea ce dovedea că Willoughby nu trecuse pe acolo.

— N-a fost lăsată nici o scrisoare pentru mine cât am fost ple cată/îl întrebă ea pe lacheul care intrase cu pachetele. Când i se răspunse negativ, adăugă: Eşti absolut sigur? Eşti sigur că nici un servitor, nici un portar n-a lăsat vreo scrisoare sau vreun bilet?

Omul răspunse că nu lăsase nimeni nimic.

— Ce ciudat! Spuse ea cu glasul coborât şi dezamăgit, întor cându-se spre fereastră.

„Foarte ciudat, într-adevăr”, îşi spuse în sinea ei Elinor, cercetându-şi sora cu nelinişte. „Dacă n-ar fi ştiut că e în Londra, nu i-ar fi scris, aşa cum a făcut; i-ar fi scris la Combe Magna; dar dacă e în Londra, e ciudat că nici nu vine, nici nu scrie! Oh, dragă mamă, greşeşti încuviinţând o logodnă între o fată atât de tânără şi un bărbat atât de puţin cunoscut, logodnă care decurge atât de îndoielnic şi de misterios! Tare aş vrea să cercetez situaţia, dar oare cum va fi privit amestecul meu?”

După un oarecare timp de gândire, hotărî că, dacă aparenţele continuau să fie la fel de neplăcute ca acum, trebuia să-i prezinte mamei ei, cu toată tăria, necesitatea unei investigaţii serioase a problemei.

Luară masa cu doamna Palmer şi două doamne în vârstă, prietene bune cu doamna Jennings, cu care aceasta se întâlnise în cursul dimineţii şi le invitase la prânz. Una dintre ele plecă la scurt timp după ceai, pentru a îndeplini

nişte obligaţii pe care le avea pentru acea seară, iar Elinor fu nevoită să ajute la organizarea unei partide de whist pentru celelalte. În astfel de ocazii, Marianne nu era de nici un folos, căci nu voia să înveţe să joace whist, însă, cu toate că fu liberă să facă ce voia, seara nu-i oferi nicicum mai multe plăceri decât lui Elinor, căci timpul se scurse în neliniştea aşteptării şi durerea dezamăgirii. Se strădui în câteva rânduri să citească preţ de câteva minute, dar cartea fu aruncată curând deoparte şi ea reveni la mai interesanta îndeletnicire de a umbla de colo-colo prin cameră, oprindu-se o clipă ori de câte ori ajungea la fereastră, în speranţa de a desluşi mult aşteptata bătaie în uşă.

CAPITOLUL V A DOUA Zi, când se întâlniră la micul dejun, doamna Jennings spuse:

— Dacă vremea asta frumoasă mai ţine mult, sir John nu o să vrea să plece de la Barton săptămâna viitoare; pentru vânători e trist să piardă plăcerea unei zile de vânătoare. Sărmanii de ei!

Mi-e milă de ei ori de câte ori se întâmplă s-o piardă, căci se pare că pun mult la inimă lucru ăsta.

— Asta e adevărat! Exclamă cu glas vesel Marianne, îndreptându-se spre fereastră pentru a vedea cum era vremea. La asta nu m-am gândit. Vremea asta îi ţine pe mulţi vânători la ţară.

Această amintire fericită îi redădu toată buna dispoziţie.

— Pentru ei chiar că e o vreme încântătoare, continuă ea în timp ce se aşeza la masă, cu chipul fericit. Câtă plăcere trebuie să le facă! Insă nu cred să dureze mult, adăugă ea, iarăşi uşor neliniştită. În perioada asta a anului şi după aşa ploi, în mod sigur nu o să ne mai bucurăm mult de ea. Va veni în curând îngheţul şi, după câte se pare, va fi un ger cumplit. Poate chiar peste o zi sau două. Vremea asta extrem de blândă nu poate să mai ţină mult… Da, s-ar putea să fie îngheţ chiar la noapte!

— In orice caz, cred că la sfârşitul săptămânii viitoare îi vom avea la Londra pe sir John şi pe lady Middleton spuse Elinor, dorind s-o împiedice pe doamna Jennings să citească la fel de bine ca ea gândurile surorii ei.

— Da, draga mea, garantez că aşa va fi. Mary ştie întotdeau na să-şi impună punctul de vedere.

„Iar acum o să scrie la Combe cu poşta de azi”, presupuse în gând Elinor.

Dar dacă Marianne chiar scrise, scrisoarea fu întocmită şi expediată în taină, căci, cu toată atenţia ei, Elinor nu observă nimic care să confirme faptul. Oricare ar fi fost adevărul şi oricât de puţin mulţumită se simţea Elinor, atâta timp cât o vedea pe Marianne bine dispusă, nu se simţea nici ea prea rău. Iar Marianne era bine dispusă; era fericită de blândeţea vremii şi mai fericită încă în aşteptarea gerului.

Îşi petrecură o mare parte a dimineţii lăsând cărţi de vizită pe la casele cunoştinţelor doamnei Jennings, pentru a le înştiinţa că era în Londra, iar Marianne fu ocupată tot timpul cu observarea direcţiei vântului, a schimbărilor cerului şi modificărilor survenite în aer.

— Nu ţi se pare mai frig decât azi-dimineaţă, Elinor/Mie mi se pare că diferenţa e foarte clară. Mi-e frig la mâini chiar şi în manşon. Ieri nu era aşa, cred. Şi norii par să se risipească şi într-o clipă o să iasă soarele; o să avem o după-amiază senină.

Elinor era când amuzată, când îndurerată, însă Marianne persevera, văzând în fiecare seară, din strălucirea focului, şi în fiecare dimineaţă, din aspectul atmosferei, simptomele sigure ale gerului care se apropia.

Domnişoarele Dashwood nu aveau motive să fie nemulţumite de stilul de viaţă şi de cunoştinţele doamnei Jennings şi nici de purtarea lor faţă de ele, mereu amabilă. Toate treburile din gospodăria ei erau conduse după un plan extrem de flexibil şi, în afară de câţiva prieteni vechi la care nu renunţase, spre regretul lui lady Middleton, nu se

vizita cu nimeni a cărui prezenţă să le fi indispus pe tinerele ei tovarăşe. Mulţumită să constate că, în această privinţă, lucrurile stăteau mai bine decât se aşteptase, Elinor era foarte dispusă să se împace cu lipsa de distracţie adevărată a petrecerilor de seară la care, fie că se ţineau acasă, fie în oraş, se jucau numai cărţi, ceea ce nu o amuza deloc.

Colonelul Brandon, care primise invitaţia de a le vizita oricând, era la ele aproape în fiecare zi; venea să se uite la Marianne şi să stea de vorbă cu Elinor, căreia deseori conversaţia cu el îi făcea mai multă plăcere decât oricare alt eveniment zilnic, dar care, totodată, vedea cu multă îngrijorare că interesul lui faţă de sora ei rămânea neschimbat. Se temea că era un interes care devenea mai puternic. O îndurera să vadă cât de arzător o privea deseori pe Marianne, şi era în mod sigur mai abătut decât la Barton.

Cam la o săptămână de la sosirea lor, deveni sigur că sosise şi Willoughby. Într-o dimineaţă, când se întoarseră de la o plimbare cu trăsura, găsiră pe masă cartea lui de vizită.

Doamne sfinte! Exclamă Marianne. A fost aici în timp ce eram plecate!

Elinor, bucuroasă să-l ştie în Londra, se aventură să spună:

— Fii sigură că mâine va veni din nou.

Dar Marianne abia dacă o auzi şi, la intrarea doamnei Jennings, fugi cu preţioasa carte de vizită.

Aceste eveniment îi ridică moralul lui Elinor, dar pe sora ei o făcu să fie şi mai agitată decât până atunci. Din această clipă mintea ei nu mai cunoscu linişte; nerăbdarea de a-l vedea apărând în orice moment o făcu să nu mai fie bună de nimic. In dimineaţa următoare, când celelalte ieşiră în oraş, ea insistă să rămână acasă.

Elinor nu se gândi decât la ce s-ar fi putut întâmpla în Berkeley Street în absenţa lor; însă, când se întoarseră, fu suficient să-i arunce surorii ei o privire ca să-şi dea seama că Willoughby nu mai făcuse o a doua vizită. Tocmai atunci fu adus şi lăsat pe masă un bilet.

— Pentru mine? Strigă Marianne, înaintând repede.
— Nu, doamnă, pentru stăpâna mea.
Dar, neconvinsă, Marianne îl ridică pe loc.
— Într-adevăr, e pentru doamna Jennings. Ce păcat!
— Aştepţi o scrisoare? Întrebă Elinor, nemaiputând să tacă.
— Da, oarecum…
După o scurtă pauză, Elinor spuse:
— N-ai încredere în mine, Marianne.
— Vai, Elinor, tocmai tu îmi reproşezi asta, tu, care n-ai încredere în nimeni!
— Eu! Exclamă Elinor, puţin derutată. Dar, Marianne, eu nu am nimic de spus.
— Nici eu, răspunse Marianne cu energie. Suntem în situaţii asemănătoare. Niciuna dintre noi nu are nimic de spus; tu, pen tru că nu eşti comunicativă, iar eu, pentru că n-am nimic de ascuns.
Mâhnită de această acuzaţie de închidere în sine, pe care nu o putea respinge, Elinor nu ştiu cum s-o facă pe Marianne să-şi deschidă sufletul mai mult.
Curând apăru şi doamna Jennings şi, după ce i se dădu biletul, îl citi cu glas tare. Era de lady Middleton, care o anunţa că sosiseră în Conduit Street şi o ruga să treacă pe acolo în acea seară, împreună cu verişoarele ei. Treburile lui sir John şi răceala de care suferea ea îi împiedicau să vină în Berkeley Street. Invitaţia fu acceptată; însă, când se apropie ora de plecare, cum politeţea elementară faţă de doamna Jennings cerea ca amândouă s-o însoţească în acea vizită, lui Elinor îi fu destul de greu să-şi convingă sora să meargă, căci aceasta nu îl văzuse încă pe Willoughby şi, de aceea, nu numai că nu avea chef de distracţie, ci se şi temea că el va trece iarăşi pe acolo în lipsa ei.
În seara aceea Elinor descoperi că firea omului nu se schimbă în mod esenţial o dată cu schimbarea locuinţei, căci, abia instalat la Londra, sir John reuşise să adune în jurul său vreo douăzeci de tineri şi să-i distreze cu un bal.

Totuşi, ăsta era un lucru cu care lady Middleton nu era de acord. La ţară, un bal pe nepregătite era absolut acceptabil; însă la Londra, unde reputaţia de eleganţă era mult mai importantă şi mai greu de obţinut, era un risc prea mare să se afle că lady Middleton organizase un bal mic cu numai opt sau nouă perechi, două viori şi un simplu bufet rece, şi asta numai pentru a face plăcere câtorva fete.

Domnul şi doamna Palmer erau şi ei prezenţi. Domnul Palmer, pe care nu-l văzuseră când sosise la Londra, întrucât avea grijă să evite impresia că-i acorda atenţie soacrei lui şi nici nu se apropia de ea, nu dădu nici un semn de recunoaştere la intrarea lor. Le privi în treacăt, de parcă nu ştia cine sunt, şi se mulţumi s-o salute pe doamna Jennings dând din cap, din cealaltă parte a încăperii. Când intră, Marianne aruncă o privire în jur; fu destul ca să constate că el nu era acolo, şi se aşeză la fel de puţin dispusă să se amuze sau să-i amuze pe ceilalţi. Cam după o oră, domnul Palmer se îndreptă agale spre domnişoarele Dashwood pentru a-şi exprima uimirea că le vedea la Londra, deşi colonelul Brandon fusese primul care îl informase despre sosirea lor, iar el însuşi spusese ceva foarte amuzant când aflase că urmau să vină.

— Credeam că sunteţi în Devonshire, spuse el.

— Da/răspunse Elinor.

; ţ.

— Când vă întoarceţi acolo?

— Nu ştiu.

Ft Şi astfel conversaţia lor luă sfârşit.

Marianne nu fusese niciodată în viaţa ei mai puţin doritoare să danseze ca în acea seară, şi niciodată efortul nu o obosise atât de tare. Se plânse de acest lucru când se întoarseră în Berkeley Street.

— Of, cunoaştem prea bine motivul, spuse doamna Jennings.

Dacă ar fi fost acolo o anumită persoană, pe care n-am s-o numesc, n-ai mai fi câtuşi de puţin obosită; şi, ca să fim

drepţi, n-a fost deloc frumos din partea lui să evite să te întâlnească, deşi a fost invitat.

— Invitat! Exclamă Marianne.

— Aşa mi-a spus fiica mea, lady Middleton, căci se pare că sir John s-a întâlnit cu el pe stradă azi-dimineaţă.

Marianne nu mai spuse nimic, dar arătă nespus de îndurerată, în această situaţie, nerăbdătoare să facă ceva ce i-ar fi putut aduce alinare surorii ei, Elinor se hotărî să-i scrie mamei sale în dimineaţa următoare, în speranţa că teama pentru sănătatea lui Marianne o va face să întreprindă acele cercetări atât de mult amânate; şi fu şi mai nerăbdătoare să treacă la această măsură a doua zi, după micul dejun, când o văzu pe Marianne scriindu-i iarăşi lui Willoughby, căci nu-şi putea închipui că scrie altcuiva.

Pe la prânz, doamna Jennings ieşi singură în oraş cu treburi şi Elinor începu deodată să scrie, în timp ce Marianne, prea neliniştită ca să facă ceva, prea tulburată ca să înceapă o conversaţie, familia Middleton. Şi poate tot n-aş fi crezut, căci, atunci când mintea nu doreşte să fie convinsă, găseşte întotdeauna ceva care să-i susţină îndoielile, dacă, cu totul întâmplător, n-aş fi văzut în mâna servitorului care mi-a deschis azi un bilet adresat domnului Willoughby cu scrisul surorii durnitale. Am venit să întreb, deşi eram convins înainte de a pune întrebarea. Este totul hotărât? Oare nu e cu putinţă să nu?… Insă eu n-am nici un drept, şi n-aş putea avea vreo şansa de izbândă. Scuză-mă, domnişoară Dashwood. Cred că am greşit vorbind atât de mult, dar nu prea ştiu ce să fac şi întotdeauna am avut mare încredere în înţelepciunea dumitale. Spune-mi că totul e hotărât, că orice încercare ar fi zadarnică – pe scurt, că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-mi ascund sentimentele, dacă acest lucru mai este cu putinţă.

Aceste cuvinte, care erau o mărturisire făţişă a dragostei lui pentru sora ei, o mişcară foarte tare pe Elinor. Pe moment, nu fu în stare să spună nimic şi îi trebui un oarecare timp pentru a se gândi la răspunsul cel mai

potrivit. Adevărata stare a lucrurilor dintre Willoughby şi sora ei îi era atât de puţin cunoscută încât, în străduinţa de a o lămuri, primejdia de a spune prea mult era la fel de mare cu aceea de a spune prea puţin. Totuşi, întrucât era convinsă că afecţiunea lui Marianne pentru Willoughby nu-i lăsa nici o speranţă colonelului Brandon, oricare ar fi fost deznodământul acelei afecţiuni, şi dorind totodată să nu se expună la vreo critică, după o oarecare chibzuială hotărî că era mai prudent şi mai puţin dureros să spună mai mult decât ştia cu adevărat sau credea. Prin urmare, recunoscu că, deşi nu fusese informată de către ei despre termenii în care erau, nu avea nici o îndoială asupra afecţiunii lor reciproce şi nu era uimită să audă de corespondenţa dintre ei.

Colonelul o ascultă cu atenţie, în tăcere, şi, când ea încetă să vorbească, se ridică numaidecât de la locul lui şi după ce spuse cu un glas emoţionat: „Surorii dumitale îi doresc toată fericirea din lume, iar lui Willoughby să-şi dea silinţa s-o merite”, îşi luă rămas-bun şi plecă. Prinse privirea, şi [săi vorbească cu ea L n-o fi văzut, apoi Lor se întoarse Jf-jţia putea rămâne Litri: şi ea şi, cu faţa it spre el pe loc, Lacolo. Oh, de ce ţel?

Această conversaţie nu-i oferi lui Elinor prilejul să-şi alunge neliniştea cu privire la alte aspecte; dimpotrivă, rămase neplăcut impresionată de nefericirea colonelului Brandon, iar nerăbdarea de a afla evenimentul care trebuia să o confirme o împiedică să dorească s-o înlăture.

CAPITOLUL VI ÎN URMĂTOARELE TREI SAU PATRU ZILE nu se întâmplă nimic care s-o facă pe Elinor să regrete că apelase la mama ei, căci Willoughby nici nu veni, nici nu scrise.

Pe la sfârşitul acelei perioade trebuiră s-o însoţească pe lady Middleton la o petrecere la care doamna Jennings nu putea lua parte din cauză că fiica ei cea mică nu se simţea prea bine, iar Marianne, pe deplin abătută, nepăsătoare la înfăţişarea sa şi vădit indiferentă dacă mergea sau rămânea

acasă, se pregăti pentru acea petrecere fără să manifeste speranţă sau plăcere. După ceai, stătu lângă focul din salon până la sosirea lui lady Middleton, fără să se mişte de pe scaun sau să-şi schimbe poziţia, cufundată în propriile-i gânduri şi insensibilă la prezenţa surorii ei, iar când în cele din urmă li se spuse că lady Middleton le aşteaptă la uşă tresări de parcă uitase că aştepta pe cineva.

Sosiră la timp la locul de destinaţie şi, de îndată ce şirul de căleşti din faţa lor le permise, se dădură jos, urcară scările şi îşi auziră numele anunţate cu un glas sonor de la un palier la altul şi intrară într-o sală luminată splendid, plină de lume, în care era înăbuşitor de cald. După ce, conform regulilor bunei-cuviinţe, îşi prezentară omagiile stăpânei casei, se amestecară în mulţime şi îşi luară partea de căldură şi lipsă de confort, pe care sosirea lor le spori. După un oarecare timp petrecut în tăcere şi nemişcare, lady Middleton luă Ioc la masa de cărţi şi, cum Marianne nu avea chef să se mişte prin salon, ea şi Elinor avură norocul să găsească două scaune şi se aşezară, nu departe de masa de joc.

Nu stăteau de mult timp astfel când Elinor îl zări pe Willoughby, la câţiva metri de ele, angajat într-o conversaţie aprinsă cu o tânără foarte elegantă. Curând îi prinse privirea, şi el se înclină numaidecât, dar fără să încerce să vorbească cu ea sau să se apropie de Marianne, deşi nu putea să n-o fi văzut, apoi îşi continuă conversaţia cu aceeaşi doamnă. Elinor se întoarse involuntar spre Marianne, să vadă dacă situaţia putea rămâne neobservată de către ea. In acel moment îl zări şi ea şi, cu faţa strălucind brusc de încântare, s-ar fi îndreptat spre el pe loc, dacă sora ei n-ar fi oprit-o.

— Doamne sfinte! Exclamă ea. E acolo… E acolo… Oh, de ce nu se uită la mine? De ce nu pot să vorbesc cu el?

— Te rog să te linişteşti şi să nu-ţi dai în vileag sentimentele în faţa celor prezenţi, spuse Elinor. Poate că încă nu te-a observat.

Insă nici ea nu credea asta, iar a fi liniştită într-un astfel de moment nu era numai peste puterile lui Marianne, ci şi dincolo de dorinţa ei. Şedea pe scaun chinuită de nerăbdare, ceea ce îi schimba toate trăsăturile.

În cele din urmă el se răsuci din nou şi se uită la amândouă; Marianne se ridică numaidecât şi, pronunţându-i numele cu un glas afectuos, îi întinse mâna. El se apropie şi, adresându-i-se mai degrabă lui Elinor decât lui Marianne, de parcă dorea să-i evite privirea, şi hotărât să nu-i ia în seamă atitudinea, se interesă în grabă de doamna Dashwood şi întrebă de cât timp erau în Londra, în faţa unei astfel de purtări, Elinor se pierdu cu firea şi nu putu să scoată o vorbă. Sora ei, însă, îşi exprimă pe loc sentimentele. Roşie toată la faţă, exclamă cu un glas copleşit de emoţie:

— Doamne sfinte, Willoughby! Ce înseamnă toate astea?

N-ai primit scrisorile mele? Nu vrei să dai mâna cu mine?

Atunci, el nu mai putu să evite s-o facă, însă atingerea ei îi păru dureroasă şi îi ţinu mâna numai o clipă. In tot acest timp, Marianne se lupta evident să-şi recapete stăpânirea de sine. Elinor îi urmări faţa şi văzu că expresia ei se liniştea. După o clipă, Willoughby rosti calm:

— Am avut onoarea să trec marţea trecută prin Berkeley Street şi am regretat foarte mult că n-am avut norocul să vă gă sesc acasă nici pe dumneavoastră, nici pe doamna Jennings. Sper că nu s-a pierdut cartea mea de vizită.

— Dar n-ai primit biletele de la mine/întrebă Marianne, cu cea mai sălbatică nelinişte. Sunt sigură că e o greşeală aici – o greşeală îngrozitoare. Ce poate să însemne asta/Pentru Dumnezeu, Willoughby, spune-mi ce s-a întâmplat!

El nu răspunse; se schimbă la faţă şi toată stânjeneala îi reveni; dar, întâlnind privirea domnişoarei cu care discutase înainte şi simţind parcă nevoia unui efort imediat, îşi reveni iarăşi şi spuse:

— Da, am avut plăcerea să primesc informaţia cu privire la sosirea dumneavoastră la Londra, pe care aţi avut

amabilitatea să mi-o transmiteţi.

Apoi, cu o mică plecăciune, se întoarse în grabă lângă prietena lui.

Marianne, care acum arăta albă ca varul şi nu se mai putea ţine pe picioare, se prăbuşi pe scaunul ei, iar Elinor, care se aştepta s-o vadă leşinând în orice clipă, încercă să o ferească de privirile celorlalţi, în timp ce o readucea în simţiri cu apă de lavandă.

— Elinor, du-te la el şi fă-l să vină la mine! Spuse Marianne de îndată ce putu să vorbească. Spune-i că trebuie să-l văd iarăşi, că trebuie să vorbesc cu el numaidecât. N-am stare… N-am să mai am o clipă de linişte până nu se vor lămuri toate astea… Tre buie să fie la mijloc o neînţelegere. Oh, du-te la el în clipa asta!

— Cum să fac asta? Nu, draga mea Marianne, trebuie să ai răbdare. Aici nu-i locul pentru explicaţii. Aşteaptă până mâine.

Reuşi cu greu s-o împiedice să se ducă ea însăşi după el, îi fu cu neputinţă s-o convingă să-şi stăpânească agitaţia, să aştepte măcar până putea să vorbească cu el între patru ochi, căci Marianne continuă să-şi exprime neîncetat, cu glas coborât, nefericirea pe care o simţea, prin exclamaţii de durere. In scurtă vreme Elinor îl văzu pe Willoughby părăsind încăperea pe uşa care dădea spre scară şi, spunându-i lui Marianne că plecase, o convinse că era cu neputinţă să mai vorbească iarăşi cu el în acea seară, îndemnând-o din nou să se liniştească. Marianne o rugă pe sora ei să stăruie pe lângă lady Middleton să le ducă acasă, întrucât era prea nefericită ca să mai rămână un minut. Informată că Marianne nu se simţea bine, lady Middleton, deşi era în mijlocul unei partide de cărţi, era prea politicoasă pentru a se împotrivi dorinţei ei de a pleca şi, trecându-şi cărţile unei prietene, ieşi de îndată ce fu adusă caleaşca. Pe drumul de întoarcere în Berkeley Street nu se rosti nici o vorbă. Marianne suferea în tăcere, prea îndurerată ca să poată măcar să plângă; însă, cum din

fericire doamna Jennings nu venise acasă, putură să se ducă direct în camerele lor, unde sărurile de amoniu o readuseră puţin în simţiri. În scurt timp era dezbrăcată şi culcată şi, cum părea dornică să fie singură, sora ei o părăsi şi, în timp ce aştepta întoarcerea doamnei Jennings, avu destul timp să se gândească la cele petrecute.

Nu se putea îndoi că între Willoughby şi Marianne existase. Un fel de logodnă, şi părea la fel de limpede că Willoughby se plictisise de ea; căci orice speranţă ar fi putut anima încă dorinţele lui Marianne, ea, una, nu putea atribui un astfel de comportament vreunei greşeli sau neînţelegeri. Nimic nu o putea explica, în afară de o schimbare totală a sentimentelor. Indignarea ei ar fi fost şi mai puternică dacă n-ar fi fost martoră la acea stânjeneală care părea o recunoaştere a purtării lui urâte şi o împiedica să-l considere atât de lipsit de scrupule încât să se fi jucat de la bun început cu sentimentele surorii ei fără vreun scop. Poate că absenţa îi slăbise afecţiunea, iar comoditatea îl făcuse să şi-o înfrângă, însă ea nu se îndoia că acea afecţiune existase la început.

Cât despre Marianne, nu putea să se gândească fără cea mai adâncă îngrijorare la durerea pe care o întâlnire atât de neferi cită trebuie să i-o fi provocat deja şi la suferinţa şi mai mare care, cu siguranţă, avea să vină. Prin comparaţie ea avea o situaţie fericită, căci putea să-l stimeze pe Edward la fel ca până atunci, chiar dacă ar fi fost despărţiţi în viitor. Insă se părea că toate împrejurările care ar fi putut face şi mai rău se uniseră pentru a spori nefericirea lui Marianne prin despărţirea definitivă de Willoughby, prin ruptura imediată şi irevocabilă cu el., CAPITOLUL VII ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE, înainte ca fata în casă să Ie aprindă focul sau ca soarele să capete putere asupra unei zile reci şi mohorâte de iarnă, Marianne stătea în genunchi, îmbrăcată numai pe jumătate, lângă pervazul unei ferestre, unde avea puţină lumină, şi scria atât de repede cât îi permiteau lacrimile care îi curgeau fără încetare pe obraji.

Aşa o zări Elinor când fu deşteptată de agitaţia şi suspinele ei şi, după ce o urmări neliniştită câteva clipe, o întrebă cu cea mai mare blândeţe:

— Marianne, pot să întreb…

— Nu, Elinor, nu întreba nimic, răspunse ea. Curând vei afla totul.

Calmul disperat cu care rosti aceste cuvinte nu ţinu decât atât cât le spuse, fiind urmat imediat de revenirea aceleiaşi dureri fără limite. Trecură câteva minute până putu să-şi continue scrisoarea, şi desele răbufniri de durere care o sileau să se oprească din scris din când în când erau dovezi grăitoare a ceea ce simţea scriindu-i, mai mult ca sigur, pentru ultima oară lui Willoughby.

Elinor dădu dovadă de toată atenţia discretă de care era în stare, şi ar fi căutat să o aline şi s-o liniştească şi mai mult, dacă Marianne nu ar fi implorat-o, cu înfocarea celei mai mari nervozităţi, să nu-i mai vorbească pentru nimic în lume. In astfel de împrejurări, era mai bine pentru amândouă să nu stea mult împreună; starea de spirit agitată a lui Marianne o făcu nu doar să părăsească încăperea de îndată ce se îmbrăcă, ci şi să rătăcească prin casă, evitând să vadă pe cineva.

La micul dejun, Marianne nici măcar nu încercă să mănânce ceva, iar Elinor îşi dădu toată silinţa, nu s-o îndemne să mănânce sau s-o compătimească, ci s-o facă pe doamna Jennings să fie atentă numai la ea, şi nu la Marianne.

Cum micul dejun era masa preferată a doamnei Jennings, ţinu destul de mult şi, după ce se sfârşi, tocmai se aşezau la masa de lucru când Marianne primi o scrisoare pe care o luă nerăbdătoare din mâna servitoarei şi, făcându-se albă ca varul, fugi imediat în cameră. Dându-şi seama din comportarea lui Marianne că scrisoarea trebuia să fie de la Willoughby, Elinor simţi dintr-o dată că i se face rău, abia mai putu să-şi ţină capul sus şi începu să tremure atât de tare încât se temu că era cu neputinţă ca doamna Jennings

să nu bage de seamă. Totuşi, buna doamnă văzu numai că Marianne primise o scrisoare de la Willoughby, ceea ce i se păru o glumă foarte bună şi o tră ca atare, exprimându-şi râzând speranţa că avea s-o găsească pe^placul ei. Era prea ocupată cu măsurarea firelor de lână pentruycarpeta la care lucra ca să bage de seamă ceva. După ce Marianne dispăru, continuă liniştită:

— Pe cuvântul meu că n-am văzut în viaţa mea o tânără atât de îndrăgostită! Fetele mele au fost nimic pe lângă ea, deşi au fost şi ele destul de prostuţe; cât despre domnişoara Marianne, e o făptură cu totul schimbată. Sper din toată inima că el n-o să mai aştepte mult, căci e dureros s-o vezi arătând atât de bolnavă şi pierită. Spune-mi, rogu-te, când urmează să se căsătorească?

Cu toate că Elinor nu fusese nicicând mai puţin dispusă să vorbească, se văzu nevoită să răspundă unui asemenea atac şi, prin urmare, încercând să zâmbească, replică:

— Chiar v-aţi convins, doamnă, că sora mea e logodită cu domnul Willoughby? Credeam că e doar o glumă, dar o întrebare atât de serioasă pare să sugereze mai mult; de aceea, mă văd obligată să vă rog să nu vă mai amăgiţi. Vă asigur că nimic nu m-ar mira mai mult decât să aud că ei urmează să se căsătorească.

— Ruşine, domnişoară Dashwood, ruşine! Cum poţi să vorbeşti aşa? Oare nu ştim cu toţii că trebuie să fie o căsătorie, că s-au îndrăgostit până peste cap din clipa în care s-au cunos cut? Oare nu i-am văzut zi de zi, în Devonshire, de dimineaţă până seara, împreună? Şi crezi că nu ştiu că sora dumitale a venit cu mine la Londra cu scopul de a-şi cumpăra haine de nuntă?

Haide, haide, asta nu se face. Pentru că dumneata eşti atât de vicleană în privinţa asta, crezi că nimeni altcineva nu are minte; dar lucrurile nu stau aşa, ţi-o spun eu, căci lucrul ăsta e de mult cunoscut în tot oraşul. Le-am spus tuturor despre asta, şi la fel şi Charlotte.

— Chiar că vă înşelaţi, doamnă, spuse Elinor, foarte serios. Faceţi un lucru foarte rău răspândind o astfel de veste, şi veţi vedea că aşa este, deşi acum nu vreţi să mă credeţi.

Doamna Jennings râse din nou, dar Elinor nu mai avu chef să mai spună ceva şi, cum era nerăbdătoare să ştie ce scrisese Willoughby, se duse în grabă în camera lor unde, deschizând uşa, o văzu pe Marianne întinsă pe pat, aproape sufocată de durere, cu o scrisoare în mână şi alte două sau trei zăcând lângă ea. Elinor se apropie, dar nu scoase o vorbă; şi, aşezându-se pe pat, o luă de mână, o sărută drăgăstos de mai multe ori, apoi izbucni în lacrimi care, la început, fură la fel de violente ca ale lui Marianne. Deşi nu era în stare să vorbească, Marianne păru să simtă toată blândeţea acestei purtări şi, după ce plânseră împreună un timp, îi înmâna lui Elinor toate scrisorile, apoi îşi îngropa faţa în batistă şi aproape că urlă de durere. Elinor, care ştia că o aşa durere trebuia să-şi urmeze cursul, oricât de tulburător era să fii martor la ea, aşteptă până când Marianne se mai linişti puţin apoi, nerăbdătoare, luă scrisoarea lui Willoughby şi citi următoarele: Stimată domnişoară, Tocmai am avut onoarea de a primi scrisoarea dumneavoastră, pentru care vă rog să primiţi sincerele mele mulţumiri. Mă îngrijorează mult că purtarea mea de aseară nu a întrunit aprobarea dumneavoastră şi, deşi mi-e greu să descopăr cum am putut să să am nenorocul să vă supăr, vă cer iertare pentru ceea ce, vă asigur, a fost absolut neintenţionat. Nu o să mă gândesc niciodată decât cu cea mai mare plăcere la fostele mele legături cu familia dumneavoastră din Devonshire, şi mă amăgesc cu gândul că ele nu vor fi întrerupte de vreo greşeală sau înţelegere greşită a faptelor mele. Stima mea pentru toată familia dumneavoastră este foarte sinceră, dar, dacă am avut ghinionul să dau naştere unei credinţe că a existat ceva mai mult decât am simţit sau am vrut să exprim, am să-mi reproşez că n-am fost mai prudent în exprimarea acestei stime. Veţi fi de acord că era cu neputinţă să mă fi gândit la

mai mult, când veţi înţelege că afecţiunea mea era de mult angajată în altă parte, şi cred că nu vor trece multe săptămâni până când această logodnă va fi un fapt împlinit. Mă supun cu mare regret poruncii dumneavoastră de a vă înapoia scrisorile cu care am fost onorat şi şuviţa de păr pe care mi-aţi dăruit-o cu atâta mărinimie.

Rămân, stimată domnişoară, al dumneavoastră supus şi umil servitor, John Willoughby.

E uşor de închipuit cu ce indignare trebuie s (ă fi fost citită o astfel de scrisoare de către domnişoara Dashwood. Cu toate că, încă înainte s-o înceapă, ştia că trebuia să aducă o dovadă a nestatorniciei lui şi să confirme despărţirea lor definitivă, nu ştia că se puteau folosi astfel de vorbe pentru a o anunţa şi nici nu-l credea pe Willoughby în stare să se abată atât de mult de la aparenţa sentimentelor onorabile şi delicate, potrivite cu buna-cuviinţă firească a unui gentleman, încât să trimită o scrisoare atât de neruşinat de crudă, o scrisoare care, în loc să arate, o dată cu dorinţa lui de a-şi recăpăta libertatea, şi manifestări de regret, nu recunoştea înşelarea încrederii, nega orice afecţiune aparte – o scrisoare în care fiecare rând era o insultă şi care dovedea că autorul ei era un ticălos înrăit.

Elinor se uită un timp la ea cu uimire şi indignare, apoi o reciti de câteva ori; ceea ce nu făcu decât să-i sporească sila faţă de cel care o scrisese, iar sentimentele împotriva lui erau atât de înverşunate, încât nu îndrăzni să vorbească, de teamă să n-o facă pe Marianne să sufere şi mai mult, tratând ruperea logodnei lor nu ca pe o pierdere regretabilă, ci ca pe o salvare de la cel mai rău şi mai iremediabil dintre toate lucrurile, o legătură pe viaţă cu un bărbat fără scrupule.

Meditând cu seriozitate la conţinutul scrisorii, la ticăloşia acelei minţi care o dictase şi la mintea foarte diferită a unei persoane foarte diferite, care avea o legătură cu povestea asta doar prin sentimentele pe care i le dăruise inima ei, Elinor uită de suferinţa imediată a surorii ei, uită că avea în

poală încă trei scrisori necitite, uită cu desăvârşire că era de mult în acea cameră, astfel încât, atunci când auzi o trăsură oprindu-se în faţa casei, se duse la fereastră să vadă cine putea să vină atât de devreme şi fu uimită să descopere trăsura doamnei Jennings, care, ştia ea, era comandată pentru ora unu. Hotărâtă să nu o lase singură pe Marianne, cu toate că ştia că în acele clipe nu-i putea aduce multă alinare, se grăbi să se scuze de la a o însoţi pe doamna Jennings, motivând că sora ei nu se simţea bine. Doamna Jennings o scuti numaidecât, exprimându-şi sincera îngrijorare pentru indispoziţia surorii ei, iar Elinor, după ce o văzu plecată, se întoarse la Marianne, care tocmai încerca să se dea jos din pat; ajunse la timp ca s-o împiedice să cadă, slăbită şi ameţită cum era din pricina îndelungatei lipse de hrană şi odihnă, căci trecuseră multe zile de când nu mai avusese deloc poftă de mâncare şi multe nopţi de când nu mai dormise cu adevărat; dar acum, când febra aşteptării nu o mai însufleţea, urmările se făceau simţite prin dureri de cap, senzaţie de leşin şi epuizare nervoasă. Elinor îi aduse îndată un pahar de vin, care o mai întrema, şi în cele din urmă putu să-şi exprime recunoştinţa faţă de bunătatea surorii sale spunând:

— Sărmană Elinor! Câtă nefericire îţi pricinuiesc!

— N-aş vrea decât să pot face ceva ca să te simţi mai bine, răspunse Elinor.

Aceste cuvinte fură prea mult pentru Marianne care în chinul inimii ei nu putu decât să exclame „Oh, Elinor, sunt într-adevăr nefericită!”, după care glasul îi pieri de tot în suspine.

Elinor nu mai putu să fie martoră la acest torent de durere nestăvilită fără să spună nimic.

— Străduieşte-te să te linişteşti, dragă Marianne, dacă nu vrei să mori şi să-i omori pe toţi care te iubesc! Strigă ea.

Gândeşte-te la mama, gândeşte-te la cât de nefericită e că suferi.

Trebuie să te stăpâneşti de dragul ei.

— Nu pot, nu pot! Strigă Marianne. Dacă te supăr, pleacă, părăseşte-mă, urăşte-mă, uită-mă, dar nu mă chinui aşa. Oh, ce uşor le este să vorbească de stăpânire celor care n-au nici o durere! Fericită Elinor, n-ai ideea cât sufăr eu!

— Mă numeşti fericită, Marianne? Ah, dacă ai şti!… Şi cum poţi să crezi că sunt fericită când te văd atât de nenorocită?

— Iartă-mă, iartă-mă! Exclamă Marianne, înlănţuindu-i gâtul cu braţele. Ştiu că suferi din cauza mea, ştiu ce inimă ai.

Totuşi tu trebuie să fii fericită. Edward te iubeşte… Oh, ce poate ucide o aşa o fericire?

— Multe, multe împrejurări, spuse Elinor cu gravitate.

— Nu, nu, nu! Strigă cu sălbăticie Marianne. El te iubeşte pe tine şi numai pe tine. Tu nu poţi să ai vreo durere.

— Nu pot să am nici o plăcere când te văd în starea asta.

— Şi n-ai să mă vezi niciodată altfel. Nimic nu poate alunga nefericirea mea.

— Nu trebuie să vorbeşti aşa, Marianne. N-ai nici o alinare, nici un prieten? Oare pierderea ta nu lasă loc de consolare?

Acum suferi mult, dar gândeşte-te cât ai fi suferit dacă îi desco pereai mai târziu caracterul, dacă logodna voastră ar fi ţinut luni în şir, cum se putea întâmpla, înainte ca el să aleagă să-i pună capăt. Fiecare zi de încredere nefericită din partea ta ar fi făcut lovitura şi mai îngrozitoare.

— Logodnă! Exclamă Marianne. N-a existat nici o logodnă.

— Nici o logodnă?

— Nu, nu e atât de nedemn pe cât îl crezi. Nu a încălcat niciodată nici un jurământ de credinţă faţă de mine.

— Dar ţi-a spus că te iubeşte?

— Da… Nu… Niciodată categoric. M-a lăsat să cred asta în fiecare zi, dar nu mi-a declarat-o niciodată în mod deschis.

Uneori mi se părea că o spune… Dar n-a spus-o niciodată.

— Şi totuşi i-ai scris.

— Da… Ce putea fi rău în asta, după toate cele petrecute?… Dar nu pot să vorbesc.

Elinor nu mai spuse nimic şi, întorcându-se la cele trei scrisori care îi stârneau acum o şi mai mare curiozitate, începu imediat să le citească. Prima, pe care sora ei i-o trimisese lui Willoughby când sosiseră la Londra, suna în felul următor: Berkeley Street, ianuarie Vei fi uimit, Willoughby, la primirea acestei scrisori, şi cred că vei fi mai mult decât uimit când vei afla că sunt la Londra. Prilejul de a veni încoace, deşi cu doamna Jennings, a fost o ispită căreia n-am putut să-i rezist. Aş vrea să primeşti această scrisoare la timp ca să poţi să vii aici diseară, dar nu mă voi bizui pe asta. În orice caz, am să te aştept mâine. Deocamdată, la revedere.

M. D.

Al doilea bilet, care fusese scris în dimineaţa de după balul de la familia Middleton, conţinea următoarele: N-am cuvinte să-ţi spun cât am fost de dezamăgită că n-am fost acasă alaltăieri când ai trecut pe aici şi nici cât am fost de uimită că n-am primit nici un răspuns la biletul pe care ţi l-am trimis acum mai mult de o săptămână. Aşteptăm veşti de la tine şi, mai mult chiar, să te vedem apărând în orice clipă. Te rog să treci iarăşi de îndată ce poţi şi să-mi explici motivul pentru care am aşteptat în zadar. Altă dată ar fi bine să vii mai devreme pentru că, în general, ieşim în oraş pe la unu. Aseară am fost la lady Middleton, unde a fost un bal. Mi s-a spus că ai fost şi tu invitat la petrecere. Dar oare aşa să fie? Dacă aşa stau lucrurile şi n-ai venit acolo, trebuie să te fi schimbat foarte mult de când ne-am despărţit. Insă nu vreau să cred că este adevărat, şi sper să primesc foarte curând asigurarea ta că este altfel.

M. D.

Conţinutul ultimului ei bilet către el era următorul: Ce trebuie să înţeleg, Willoughby, din comportarea ta de aseară? Iţi cer din nou o explicaţie. Eram pregătită să te întâlnesc cu plăcerea căreia despărţirea noastră era firesc să-i dea naştere, cu famâiaritatea pe care intimitatea noastră de la Barton mi se pare că o justifică. Insă am fost

respinsă! Am petrecut o noapte nefericită, străduindu-mă să găsesc scuze unei purtări care cu greu poate fi numită mai puţin decât insultătoare; însă, cu toate că n-am putut încă găsi o scuză rezonabilă pentru comportamentul tău, sunt gata să-ţi ascult justificarea. Poate că ai fost greşit informat sau înşelat cu bună ştiinţă în legătură cu mine, ceea ce m-ar putea coborî în ochii tăi, spune-mi despre ce este vorba, arată-mi pe ce temei te-ai purtat aşa, şi voi fi mulţumită să pot să-ţi dau explicaţii. M-ar îndurera să fiu nevoită să gândesc rău despre tine; dar, dacă trebuie s-o fac, dacă trebuie să aflu că nu eşti ceea ce te-am crezut până acum, că stima ta pentru noi n-a fost deloc sinceră, că purtarea ta faţă de mine era menită doar să înşele, fie s-o aflu cât mai repede. În prezent, sentimentele mele sunt într-o stare de incertitudine îngrozitoare; aş dori să te achit de vinovăţie, dar e mai bine pentru amândoi să cunoaştem adevărul, decârsă sufăr ca acum. Dacă sentimentele tale nu mai sunt cele care au fost, te rog să-mi înapoiezi biletele şi şuviţa de păr care se află în posesia ta.

M. D.

Gândindu-se la Willoughby, lui Elinor nu-i venea să creadă că asemenea scrisori, atât de pline de afecţiune şi încredere, putuseră să primească un astfel de răspuns. Insă faptul că îl condamna nu o orbea într-atât încât să nu-şi dea seama că n-ar fi trebuit deloc să fie scrise, şi suferea în tăcere din cauza imprudenţei care condusese la astfel de dovezi de dragoste nesolicitate, nemotivate şi foarte sever condamnate de cele întâmplate. Marianne, văzând că ea terminase de citit scrisorile, făcu observaţia că nu conţineau decât ceea ce ar fi scris oricine într-o situaţie asemănătoare şi îi spuse:

— Mă simţeam atât de angajată faţă de el, pe parcă ne-ar fi legat cel mai serios acord legal.

— Te cred, spuse Elinor, însă, din păcate, el nu simţea acelaşi lucru.

— Ba da, Elinor, săptămâni la rând a simţit acelaşi lucru.

Sunt sigură de asta. Orice ar fi putut să-l schimbe acum – şi nu poate să fie decât cea mai mârşavă minciună împotriva mea – cândva i-am fost atât de dragă pe cât putea să-şi dorească sufle tul meu. Această şuviţă de păr, la care a renunţat acum cu atâta uşurinţă, mi-a fost cerută cu cele mai arzătoare rugăminţi. Să-i fi auzit atunci glasul, să-i fi văzut privirea şi purtarea din acea clipă! Ai uitat ultima seară pe care am petrecut-o împreună la Barton? Şi dimineaţa în care ne-am despărţit, când mi-a spus că s-ar putea să treacă multe săptămâni până ne vom reîntâlni… Ce nefericit era… Aş putea uita vreodată cât de nefericit era?

Câteva clipe nu mai putu să spună nimic, dar, când această emoţie trecu, adăugă pe un ton mai ferm:

— Am fost folosită cu cruzime, Elinor, dar nu de către Willoughby.

— Draga mea Marianne, de cine, dacă nu de el? Cine putea să-l instige?

— Mai degrabă toată lumea, decât inima lui. Mai degrabă aş crede că toate cunoştinţele mele s-au aliat să mă distrugă în ochii lui, decât să-l cred în stare de o aşa cruzime. Poate că femeia asta de care îmi scrie, oricine ar fi ea, sau oricine altcine va în afară de tine, de mama şi de Edward, are o inimă atât de haină încât să mă vorbească de rău. În afară de voi trei, există vreo făptură pe lume pe care să n-o bănuiesc de răutate mai mult decât pe Willoughby, a cărui inimă o cunosc atât de bine?

Elinor nu voia să se certe şi se mulţumi să spună:

— Indiferent cine sunt duşmanii tăi, surioară, fă-i să nu aibă parte de victoria lor răutăcioasă, arată-le cum conştiinţa nevi novăţiei tale şi a bunelor tale intenţii îţi susţine moralul.

Mândria care rezistă în faţa unei asemenea rele voinţe este nimerită şi lăudabilă.

— Ba nu! Strigă Marianne. O nefericire precum este a mea nu are mândrie. N-au decât să se bucure ştiindu-mă

nenorocită.

Elinor, celor care nu suferă le dă mâna să fie mândri şi indepen denţi, să facă faţă insultei sau să întoarcă umilinţa, însă eu nu pot. Eu trebuie să sufăr, trebuie să fiu nefericită, şi cei care se bucură de asta n-au decât să o facă.

— Dar de dragul mamei şi al meu…

— Aş face mai mult decât de al meu. Dar să par fericită când sunt atât de nefericită… Oh, cine poate să-mi ceară asta?

Un timp, tăcură amândouă. Elinor se plimba îngândurată de la cămin la fereastră şi de Ia fereastră la cămin, fără să simtă căldura primului şi fără să vadă ceva pe a doua; iar Marianne, aşezată la piciorul patului, cu capul rezemat de un stâlp de-al lui, începu să recitească scrisoarea lui Willoughby şi, după ce se cutremură la fiecare rând, exclamă:

— E prea mult! Oh, Willoughby, Willoughby, ar putea fi asta scrisoarea ta? Eşti crud, crud – nimic nu te poate dezvinovăţi.

Nimic nu poate, Elinor. N-ar fi trebuit să nu mai creadă în mine, indiferent ce ar fi auzit împotriva mea. Trebuia să-mi fi spus şi mie, trebuia să-mi fi dat şansa să mă dezvinovăţesc.„…Şuviţa de păr (citi ea din scrisoare) pe care mi-aţi dăruit-o cu atâta mări nimie…”, asta este de neiertat! Undcţi-era inima, Willoughby, când ai scris aceste cuvinte? Oh, câtă cruzime şi insolenţă! Ce justificare o fi având, Elinor?

— Niciuna, Marianne.

— Şi totuşi, femeia asta… Cine ştie ce şiretlicuri o fi folosit…

De când o fi pus la cale asta… Şi câte o fi născocit! Cine e? Cine poate să fie? Despre care dintre cunoştinţele lui feminine l-am auzit spunând că e tânără şi atrăgătoare? Oh, despre niciuna – vorbea numai despre mine.

Se lăsă din nou tăcerea; Marianne era pradă agitaţiei, şi îi puse capăt astfel:

— Trebuie să plec acasă, Elinor. Trebuie să mă duc s-o liniştesc pe mama. N-am putea să plecăm mâine?

— Mâine, Marianne?

— Da. De ce aş mai rămâne aici? Am venit numai de dragul lui Willoughby, iar acum cui îi pasă de mine? Cine se gândeşte la mine?

— Ar fi cu neputinţă să plecăm mâine. Îi datorăm doamnei Jennings mai mult decât politeţe, iar politeţea cea mai elemen tară nu îngăduie o plecare atât de pripită.

— Bine, atunci peste o zi sau două. Dar nu pot să mai rămân mult aici, nu pot să rămân şi să îndur întrebările acestor oameni.

Cum am să suport mila familiilor Middleton şi Palmer? Mila unei femei precum lady Middleton! Oh, ce-ar spune el de asta?

Elinor o sfătui să se întindă din nou pe pat şi Marianne o ascultă; însă, agitată cum era, nu-şi găsea locul, se foia întruna, schimbându-şi poziţia şi devenind tot mai nervoasă, astfel încât sora ei reuşi cu greu s-o ţină în pat şi un timp se temu că o să fie constrânsă să ceară ajutor. Până la urmă, totuşi, o convinse să ia câteva picături de apă de lavandă, care se dovediră de folos şi, până la sosirea doamnei Jennings, Marianne rămase în pat liniştită şi nemişcată.

CAPITOLUL VIII CÂND SE ÎNTOARSE, doamna Jennings veni numaidecât în camera lor şi, fără să aştepte să fie poftită, deschise uşa şi păşi înăuntru cu un aer de îngrijorare adevărată.

— Cum te simţi, draga mea? Întrebă ea cu mare compasiune pe Marianne, care îşi întoarse faţa fără să răspundă. Cum se simte, domnişoară Dashwood? Biata de ea, arată foarte rău! Nu-i de mirare. Da, e adevărat. Urmează să se însoare foarte curând. Un om de nimic! Mă scoate din sărite. Doamna Taylor mi-a spus asta acum o jumătate de oră, iar ei i-a spus o prietenă bună a domnişoarei Grey înseşi, altfel sigur n-aş fi crezut; şi era să leşin când am aflat. Ei bine, am spus, tot ce pot să spun este

că, dacă este adevărat, s-a purtat detestabil cu o domnişoară pe care o cunosc, şi îi doresc din tot sufletul ca soţia lui să-i frângă inima. Şi am s-o spun mereu, draga mea, fii sigură de asta. Nu mi-am închipuit că un bărbat poate să se comporte astfel, iar dacă o fi să-l mai întâlnesc vreodată, am să-i trag o săpunealã de n-o să mă uite curând. Dar, dragă domnişoară Marianne, există o alinare; nu e singurul bărbat din lume cu care meritã să te măriţi şi, cu chipul dumitale frumos, n-ai să duci niciodată lipsă de admiratori. Bietul sufleţel! Nu vreau s-o mai deranjez, căci este mai bine pentru ea să-şi verse durerea acum şi să termine cu asta. Din fericire, familiile Parry şi Sanderson vin diseară aici, şi asta o va amuza.

Apoi plecă, ieşind în vârful picioarelor din cameră, de parcă îşi închipuia că durerea tinerei sale prietene putea fi sporită de zgomot.

Spre mirarea ei, Marianne se hotărî să ia masa cu ele. Elinor o sfătui să rămână în cameră. Dar nu, ea voia să coboare; putea să suporte foarte bine încercarea, iar zarva din jurul ei avea să fie mică. Elinor, mulţumită s-o vadă deocamdată călăuzită de un astfel de motiv, deşi nu prea credea că o să poată sta cât ţinea masa, nu spuse nimic şi, aranjându-i rochia cât putu de bine, în timp ce Marianne era tot în pat, era pregătită s-o ajute să coboare în sufragerie de îndată ce erau chemate la masă.

Când acest lucru se întâmplă şi se aşezară la masă, deşi părea extrem de nefericită, Marianne mancă mai mult şi fu mai liniştită decât se aşteptase soja^ei. Dacă ar fi încercat să vorbească sau dacă ar fi fost conştientă de jumătate din atenţiile bine intenţionate, dar prost gândite ale doamnei Jennings, acest calm n-ar fi putut fi păstrat; însă de pe buzele ei nu scăpă nici o silabă şi neatenţia ei cauzată de gânduri o făcu să fie neştiutoare de tot ce se petrecea în jurul ei.

Elinor, care onoră amabilitatea doamnei Jennings, deşi izbucnirile ei erau deseori supărătoare şi uneori aproape

ridicole, răspunse la acele amabilităţi şi întoarse acele politeţuri la care sora ei nu putea să răspundă sau pe care nu putea să le întoarcă ea însăşi. Buna lor prietenă vedea că Marianne era nefericită şi considera că era de datoria ei să facă tot ce putea pentru a-i micşora durerea. De aceea, o tratã cu toată tandreţea îngăduitoare a unui părinte faţă de copilul preferat în ultima zi de vacanţă. Marianne trebuia să aibă cel mai bun loc lângă foc, trebuia să fie îndemnată să mănânce toate delicatesele mesei şi să fie distratã relatându-i-se toate noutăţile zilei. Dacă expresia tristă a surorii ei n-ar fi împiedicat-o să râdă, Elinor s-ar fi amuzat pe seama strădaniilor doamnei Jennings de a lecui o dezamăgire în dragoste prin tot felul de dulciuri, măsline şi un foc bun. Totuşi, de îndată ce Marianne îşi dădu seama de toate astea, dat fiind faptul că îi erau întruna repetate, nu putu să mai stea. Cu o exclamaţie scurtă de nefericire şi cu un semn către sora ei, prin care o ruga să n-o urmeze, se ridică imediat şi ieşi în grabă din încăpere.

— Bietul sufleţel, exclamă doamna Jennings de cum o văzu plecată, cât mă îndurerează s-o văd aşa! Şi a plecat fără să-şi termine vinul! Şi n-a mâncat nici cireşele uscate! Doamne, se pare că nimic nu-i face bine! Dacă aş şti că i-ar face plăcere ceva, aş trimite în tot oraşul după acel lucru. Pentru mine, cel mai ciudat lucru e ca un bărbat să se poarte atât de urât cu o fată atât de drăguţă! Dar când de o parte sunt o mulţime de bani, iar de cealaltă aproape niciunul, Dumnezeu să ne ierte, bărbaţilor nu le mai pasă de astfel de lucruri!

— Atunci, doamna – cred că i-aţi spus domnişoara Grey – e foarte bogată?

— Cincizeci de mii de lire, draga mea. Ai văzut-o vreodată?

Se spune că e o fată elegantă, stilată, dar nu frumoasă. O ţin minte foarte bine pe mătuşa ei, Biddy Henshawe; s-a măritat cu un bărbat extrem de înstărit. Dar toţi din familie sunt bogaţi.

Cincizeci de mii de lire! Şi, din câte se spune, pică la tanc, căci lumea zice că el e la pământ. Şi nu-i de mirare, când umblă toată ziua cu cabrioleta şi se duce Ia vânătoare! Ei bine, n-are rost să mai vorbim, dar când un tânăr, cine-o fi, vine şi curtează o fată frumoasă şi promite că o ia în căsătorie, n-are de ce să nu se ţină de cuvânt numai din cauză că a sărăcit şi că o fată mai bogată e gata să-I ia de bărbat. In cazul ăsta, de ce nu-şi vinde caii, de ce nu-şi închiriază casa, de ce nu-şi concediază servitorii şi nu face pe dată o reformă amănunţită? Iţi garantez că domnişoara Marianne ar fi fost gata să aştepte până când lucrurile s-ar fi îndreptat. Dar în ziua de azi nu se face aşa; tinerii de acum nu renunţă la nici o plăcere.

— Ştiţi ce fel de fată e domnişoara Grey? E drăguţă?

— N-am auzit nimic rău despre ea, ba nici n-am prea auzit de ea; numai ce mi-a spus doamna Taylor azi-dimineaţă, şi anume că, într-o zi, cineva a spus că familiei Ellison i-ar părea bine s-o mărite pe domnişoara Grey, întrucât ea şi doamna Ellison nu s-au înţeles niciodată.

— Şi cine sunt domnul şi doamna Ellison?

— Tutorii ei, draga mea. Insă acum este majoră şi poate să aleagă singură. Şi ce alegere bună a făcut! Ce facem acum? Între bă ea după o scurtă pauză. Îmi închipui că sărmana dumitale soră s-a dus în camera ei să jelească singură. Nu putem face nimic s-o alinăm? Draga de ea, mi se pare o cruzime s-o lăsăm singură.

Ei bine, curând o să vină nişte prieteni şi asta o va distra puţin.

Ce să jucăm atunci? Din câte ştiu, nu-i place whistul; nu e nici un joc care să-i placă?

— Dragă doamnă, nu e nevoie să vă frământaţi. Cred că Marianne nu va mai ieşi din cameră în seara asta. Am s-o conving, dacă pot, să se culce devreme, căci sunt sigură că are nevoie de odihnă.

— Da, cred câ-exel mai bine pentru ea. Să spună ce vrea să mănânce şi apoi să se culce. Doamne, nu-i de mirare că

de două săptămâni arată atât de rău, căci presupun că problema asta a frământat-o tot timpul! Iar scrisoarea care a venit azi i-a pus capac. Bietul sufleţel! Dacă aş fi avut vreo idee, n-aş fi glumit pe seama ei pentru nimic în lume. Dar de unde era să ghicesc una ca asta? M-am gândit că era o simplă scrisoare de dragoste, şi ştiu că tinerilor le place să fie tachinaţi în legătură cu asta. Doamne, ce rău o să le pară lui sir John şi fetelor mele când vor auzi de asta! Dacă nu mă pierdeam cu firea, aş fi trecut prin Conduit Street în drum spre casă şi le-aş fi spus. Dar am să-i văd mâine.

— Îmi închipui că nu e nevoie să le atrageri atenţia doamnei Palmer şi lui sir John să nu pomenească numele lui Willoughby sau să facă vreo aluzie la cele întâmplate de faţă cu sora mea.

Cred că, buni la suflet cum sunt, or să-şi dea seama şi singuri că n-ar fi potrivit să arate că ştiu totul când ea e prezentă. Şi cu cât îmi vor vorbi şi mie mai puţin despre acest subiect, cu atât îmi vor cruţa sentimentele, după cum vă daţi seama prea bine, dragă doamnă.

— Oh, Doamne! Da, sigur că-mi dau seama. Trebuie să fie cumplit pentru dumneata să auzi vorbindu-se despre asta. Cât despre sora dumitale, pentru nimic în lume n-aş mai pomeni despre povestea asta în faţa ei. Ai văzut că n-am făcut-o deloc la masă. Şi n-au s-o facă nici sir John, nici fetele mele, căci sunt foarte atenţi şi plini de consideraţie, mai ales dacă le fac o aluzie, cum în mod sigur am să fac. Din partea mea, cu cât se vorbeşte mai puţin despre asta, cu atât mai bine şi mai repede va fi uitată lovitura asta. Şi la ce bun să tot vorbim?

— In povestea asta, vorbitul nu poate să facă decât rău, şi poate că mai mult decât în alte cazuri de acest fel, căci a fost însoţită de împrejurări care, de dragul celor implicaţi în ea, o fac nepotrivită să devină subiect de conversaţie publică. Trebuie să recunosc un merit al domnului Willoughby – el nu a rupt nici o logodnă clară cu sora mea.

— Nu încerca să-l aperi, draga mea. Nici o logodnă clară!

După ce a dus-o prin toată casa de la Allenham şi au stabilit fiecare cameră în care aveau să locuiască după aceea!

De dragul surorii ei, Elinor nu mai insistă asupra subiectului şi speră să nu i se ceară să-l continue, spre binele lui Willoughby, întrucât, deşi Marianne putea să piardă mult, el putea să câştige foarte puţin de pe urma ieşirii la iveală a adevărului. Şi, după un timp în care tăcură amândouă, doamna Jennings izbucni cu toată veselia ei înnăscută:

— Ei bine, draga mea, colonelului Brandon i se potriveşte de minune zicala care spune că tot răul e spre bine. În sfârşit, o să pună mâna pe ea; da, o va face. Ţine minte ce-ţi spun: până la Sânziene o să fie căsătoriţi. Doamne, ce-o să mai râdă pe înfun date când o afla vestea! Sper să vină în seara asta. Şi, fără doar şi poate, o să fie o partidă mult mai bună pentru sora dumitale.

Două mii de lire pe an, fără nici o datorie… În afară de fetiţa din flori; da, uitasem de ea; dar poate n-ar costa mult să o dea la o meserie, şi atunci ce mai contează? Delaford este un loc frumos, pot să te asigur de asta. Este o casă frumoasă de modă veche, cu tot confortul, este înconjurată de o grădină mare, cu ziduri înalte, în care cresc cei mai buni pomi fructiferi din ţinut, iar într-un colţ este un dud grozav! Doamne, ce ne-am mai îndopat Charlotte şi cu mine singura dată când am fost acolo! Şi mai are şi o hulubărie şi câteva iazuri minunate cu peşti şi un canal foarte frumos, pe scurt, tot ce şi-ar putea dori cineva. Şi, mai mult, e aproape de biserică şi numai la un sfert de milă de drumul mare, aşa că nu te plictiseşti niciodată, căci nu trebuie decât să te aşezi într-un boschet de tisă din spatele casei ca să vezi toate trăsurile care trec. Oh, e un loc foarte frumos! Măcelăria e foarte aproape, în sat, iar casa parohială la o azvârlitură de băţ. După părerea mea, e de o mie de ori mai frumos decât Barton Park, unde tre buie să trimită după carne la trei mile şi n-au alt vecin mai apropiat decât mama

dumitale. Ei bine, am să-l încurajez pe colonel de îndată ce o să am ocazia. Vorba aceea, cui pe cui se scoate. Numai de-am izbuti să i-l scoatem din cap pe Willoughby!

— Da, dacă vom putea face asta, o să reuşim cu sau fără aju torul colonelului Brandon, spuse Elinor.

Apoi, ridicându-se, se duse la Marianne, pe care o găsi, aşa cum se aştepta, în camera ei, aplecată cu tristeţe peste resturile unui foc care, până la intrarea lui Elinor, fusese singura lumină din încăpere.

— Mai bine m-ai lăsa singură, fu singura atenţie pe care sora ei o primi de la ea.

— Am să te las, dacă te culci, spuse Elinor.

Însă, din încăpăţânarea de moment a unei suferinţe fără alinare, Marianne nu o ascultă la început. Totuşi, Elinor reuşi să o înduplece, vorbindu-i serios, dar cu blândeţe şi, înainte de a pleca, o văzu culcându-şi pe pernă capul care o durea, gata să se cufunde într-un somn liniştit, aşa cum sperase.

Când se întoarse în salon, veni curând şi doamna Jennings, cu un pahar plin în mână.

— Draga mea, tocmai mi-am adus aminte că am în casă un vin bun şi vechi de Constantia, aşa căi-am adus un pahar surorii dumitale. Ce mult îi plăcea sărmanului meu soţ! Ori de câte ori avea o criză de gută bea un pahar şi spunea că îi făcea mai bine decât orice pe lume. Du-i-l, te rog, surorii dumitale.

— Ce bună sunteţi, dragă doamnă! Spuse Elinor, zâmbind la deosebirea durerilor pentru care era recomandat vinul. Dar, când am lăsat-o, Marianne era aproape adormită şi, cum cred că nimic nu i-ar face mai bine decât odihna, cu permisiunea dum neavoastră am să beau eu vinul.

Doamna Jennings, deşi regretă că nu adusese vinul cu cinci minute mai devreme, fu mulţumită de compromis; şi, în timp ce Elinor înghiţi o mare parte din el, reflectă că, deşi efectele lui în criza de gută o interesau prea puţin deocamdată, puterile lui tămăduitoare asupra unei inimii

dezamăgite putea fi încercate la fel de bine pe ea ca şi pe sora ei.

Colonelul veni în timp ce erau Ia ceai şi, din felul în care se uită prin cameră după Marianne, Elinor îşi dădu seama numaidecât că nici nu se aştepta şi nici nu dorea să o vadă acolo şi, pe scurt, că aflase deja ce pricinuise absenţa ei. Doamnei Jennings nu-i trecu prin minte gândul acesta căci, la scurt timp după sosirea lui, se apropie de masa unde Elinor pregătea ceaiul şi îi şopti:

— Vezi, colonelul arată la fel de grav ca întotdeauna. Nu ştie nimic despre cele întâmplate. Spune-i, te rog, draga mea.

Curând după aceea, el îşi trase un scaun lângă cel al lui Elinor şi, cu un aer care confirma convingerea lui Elinor că era cu la curent cu tot, se interesă de sora ei.

— Marianne nu se simte bine, spuse Elinor. A fost toată ziua indispusă şi am convins-o să se ducă la culcare.

— Atunci, probabil ce am auzit în dimineaţa asta ar putea să fie… Poate că există mai mult adevăr în asta decât mi-a fost cu putinţă să cred la început, spuse colonelul şovăitor.

— Ce aţi auzit?

— Că un gentleman, despre care aveam motive să cred… pe scurt, un bărbat pe care îl ştiam logodit… Dar cum să-ţi spun/

Dacă dumneata ştii deja, după cum e sigur, poate ai să mă cruţi.

— Vă referiţi la căsătoria domnului Willoughby cu domnişoara Grey, răspunse Elinor cu un calm forţat. Da, ştim totul. Se pare că a fost o zi lămuritoare pentru toată lumea, căci abia în dimineaţa asta ni s-a dezvăluit şi nouă adevărul. Domnul Willoughby este foarte ascuns! Unde aţi auzit noutatea/

— Într-o papetărie din Pali Mall, unde aveam treabă. Două doamne aşteptau trăsura şi una dintre ele îi povestea celeilalte despre căsătoria ce urmează să aibă loc fără să se ferească deloc, aşa că era cu neputinţă să nu aud totul.

Primul lucru care mi-a atras atenţia a fost numele lui Willoughby, John Willoughby, repetat în mod frecvent; iar din cele ce au urmat am aflat că acum căsătoria lui cu domnişoara Grey este stabilită, nu mai e nici un secret, şi că urmează să aibă loc în câteva săptămâni, şi multe alte amănunte în legătură cu pregătirile. Ţin minte un lucru în mod anume, pentru că m-a ajutat să identific persoana: de îndată ce seTOn ffâÂ ceremonia, vor pleca la Combe Magna, reşedinţa lui din Somersetshire. Ce mare mi-a fost mirarea! Insă îmi e cu neputinţă să descriu ce am simţit. Interesându-mă cine era doamna cea vorbăreaţă, căci am rămas în prăvălie după ple-caregflor, am aflat că este o anume doamnă Ellison şi, din informaţiile primite ulterior, că domnişoara Grey este pupila ei.

— Aşa e. Dar aţi auzit, de asemenea, că domnişoara Grey are cincizeci de mii de lire? Dacă e să existe o explicaţie, o putem găsi în asta.

— Se poate. Willoughby e în stare… Cel puţin eu aşa cred…

Se opri o clipă, apoi adăugă cu un glas care părea nesigur: Şi sora dumitale… Cum se simte…?

— Suferinţa ei e foarte mare. Nu-mi rămâne decât să sper că, pe cât e de puternică, pe atât o să fie de scurtă. A fost şi este o lovitură foarte crudă. Până ieri, cred eu, nu s-a îndoit o clipă de dragostea lui şi nici chiar acum… Însă eu sunt aproape convinsă că nu a ţinut niciodată cu adevărat la ea. A fost foarte prefăcut şi, în anumite privinţe, se pare că are o inimă insensibilă.

— Ah, aşa este! Spuse colonelul Brandon. Dar sora dumitale

— Parcă aşa ai spus – nu crede la fel ca dumneata?

— Ştiţi cum e firea ei şi vă puteţi da seama că încă i-ar găsi justificări dacă ar putea.

Colonelul nu răspunse şi curând după aceea, o dată cu scoaterea serviciului de ceai şi aranjarea mesei de joc, subiectul nu mai putu fi abordat. Doamna Jennings, care îi

urmărise cu plăcere în timp ce vorbeau şi care se aşteptase să vadă efectele celor împărtăşite de domnişoara Dashwood într-o manifestare instantanee de veselie din partea colonelului Brandon, firească la un bărbat în floarea tinereţii, a speranţei şi a fericirii, îl văzu cu uimire rămânând toată seara mai serios şi mai îngândurat decât de obicei.

CAPITOLUL IX DUPĂ O NOAPTE DE MAI MULT SOMN decât se aşteptase, Marianne se trezi la fel de nefericită cum era când închisese ochii.

Elinor o încuraja să-şi descarce sufletul şi, înainte de a fi chemate la micul dejun, discutară subiectul iar şi iar, cu aceeaşi convingere fermă şi sfaturi afectuoase din partea lui Elinor şi aceleaşi sentimente impetuoase şi păreri schimbătoare din partea lui Marianne ca până atunci. Uneori, ea îl credea pe Willoughby la fel de nefericit şi nevinovat ca ea, iar alteori pierdea orice consolare în neputinţa de a-l dezvinovăţi. Într-o clipă îi era absolut indiferent ce spunea lumea, pentru ca în clipa următoare să vrea să se izoleze de ea pentru totdeauna, ca apoi să vrea iarăşi s-o înfrunte cu energie. Totuşi, într-o privinţă era statornică, şi anume să evite pe cât posibil prezenţa doamnei Jennings, iar când nu avea încotro şi trebuia s-o suporte, să o îndure într-o tăcere încăpăţânată. In inima ei era convinsă că doamna Jennings nu putea să-i privească durerea cu compasiune.

— Nu, nu, nu, nu se poate! Strigă ea. Nu poate să fie simţitoare. Amabilitatea ei nu e înţelegere, firea ei bună nu e duioşie. Tot ce vrea e să bârfească, şi mă place numai pentru că acum îi dau prilej s-o facă.

Elinor nu avusese nevoie de această dovadă pentru a-şi da seama cât de nedrepte erau uneori părerile surorii ei despre oameni, din cauza irascibilităţii ei şi a faptului că punea prea mult preţ pe fineţea unei sensibilităţii puternice şi pe farmecul unei purtări alese. La fel ca jumătate din restul oamenilor, Marianne, care avea însuşiri excelente şi

un caracter deosebit, nu era nici rezonabilă, nici sinceră. Ea se aştepta ca toţi ceilalţi să aibă aceleaşi păreri şi sentimente ca ale ei, şi le judeca motivele prin efectul imediat al acţiunilor lor asupra ei. O astfel de împrejurare avu loc după micul dejun, când surorile erau în camera lor, împrejurare care o coborî şi mai mult pe doamna Jennings în ochii ei pentru că, din pricina propriei slăbiciuni, întâmplarea se dovedi o bună sursă de durere pex| deşi doamna Jennings acţiona cu cele mai bune i|

Cu o scrisoare în mână întinsă şi faţa veselătej^ convinsă că aducea împăcare, ea intră în camer^

— Ei, draga mea, îţi aduc ceva care sunt sigur bine.

Lui Marianne nu-i trebui mai mult. Într-o clipă, imaginaţia îi puse dinainte o scrisoare de la Willoughby, o scrisoare plină de tandreţe şi de căinţă, care explica tot ce se întâmplase, satisfăcător şi convingător, şi care într-o clipă era urmată de Willoughby în persoană, alergând nerăbdător în cameră pentru a întări, la picioarele ei, prin elocvenţa ochilor lui, asigurările date în scrisoare. Lucrarea unei clipe fu distrusă de următoarea. Acum avea sub ochi scrisul mamei sale, care fusese întotdeauna pentru ea bine venit şi, după ascuţimea dezamăgirii care urmă unui asemenea extaz al speranţei, se simţi de parcă până în acea clipă nu suferise niciodată.

Nici un limbaj care i-ar fi fost la îndemână în momentele ei de maximă elocinţă n-ar fi putut exprima cruzimea doamnei Jennings, iar acum i-o putu reproşa numai prin lacrimile care îi şiroiau din ochi cu o violenţă pătimaşă, un reproş ce nu fu totuşi înţeles de doamna Jennings care, după ce îşi exprimă de multe ori mila, se retrase, nu fără a se referi iarăşi la scrisoare ca la un motiv de alinare. Însă, când se linişti îndeajuns pentru a o putea citi, scrisoarea nu-i aduse alinare. Numele lui Willoughby umplea toate paginile. Mama ei, încrezătoare încă în logodna lor şi bizuindu-se la fel ca întotdeauna pe statornicia lui, fusese doar stârnită de rugăminţile lui Elinor să-i ceară lui Marianne să fie mai

deschisă cu ele amândouă şi manifesta în scrisoare atâta duioşie faţă de Marianne, atâta afecţiune faţă de Willoughby şi aşa o convingere în fericirea lor viitoare, încât Marianne plânse de durere tot timpul cât citi.

Toată nerăbdarea ei de a fi iarăşi acasă se redeşteptă acum; mama ei îi era mai dragă ca oricând, mai dragă prin însuşi excesul de încredere greşită în Willoughby, şi dorea cu sălbăticie, să plece. Elinor, care nu-şi dădea seama dacă era mai bine pentru Marianne să rămână la Londra sau să se întoarcă acasă, nu-i dădu nici un sfat, ci doar o rugă să aibă răbdare până vor afla dorinţele mamei lor şi, în cele din urmă, sora ei consimţi să aştepte.

Doamna Jennings le părăsi mai devreme ca de obicei, căci nu avea linişte până nu ştia că familiile Middleton şi Palmer erau la fel de îndurerate ca ea şi, după ce refuză categoric oferta lui Elinor de a o însoţi, plecă în oraş singură pentru restul dimineţii. Elinor, cu inima foarte grea, conştientă de durerea pe care avea s-o comunice şi dându-şi seama din scrisoarea primită de Marianne că nu reuşise să pregătească terenul pentru ea, se aşeză să-i scrie mamei ei pentru a-i relata cele întâmplate şi pentru a-i cere instrucţiuni pentru viitor. Marianne, care după plecarea doamnei Jennings venise şi ea în salon, rămase neclintită la masa la care scria Elinor, urmărind înaintarea peniţei, compătimind-o că trebuia să ducă la îndeplinire o sarcină atât de grea şi îndurerată de efectele ei asupra mamei lor.

Astfel se scurse cam un sfert de oră, când Marianne, ai cărei nervi nu mai puteau suporta nici un zgomot brusc, tresări la o bătaie în uşă.

— Cine poate să fie? Întrebă Elinor. Şi atât de devreme! Credeam că suntem în siguranţă.

Marianne se duse la fereastră.

— E colonelul Brandon, spuse ea cu supărare. De el n-o să scăpăm niciodată.

— Nu va vrea să intre, întrucât doamna Jennings nu e acasă.

— Nu m-aş bizui pe asta, spuse Marianne grăbindu-se să se retragă în camera ei. Un om care n-are ce face cu timpul lui nu îşi dă seama că îi deranjează pe ceilalţi.

Presupunerea ei se dovedi adevărată, cu toate că dădea dovadă de nedreptate şi eroare; căci colonelul Brandon intră în casă, iar Elinor, care era convinsă că îngrijorarea pentru Marianne îl aducea acolo şi care văzu acea îngrijorare în expresia lui tulburată şi tristă şi în întrebarea neliniştită, deşi scurtă, despre starea ei, nu putu să-şi ierte sora pentru că îl aprecia atât de puţin.

— Am întâlnit-o pe doamna Jennings în Bond Street, spuse el după ce o salută mai întâi. Ea m-a încurajat să vin încoace şi m-am lăsat cu atât mai uşor convins cu cât am crezut că am să

^te găsesc singură, ceea ce doream foarte mult. Scopul meu… Dorinţa mea… Sper, cred că este… Să aduc alinare; ba nu, nu trebuie să spun alinare… Nu alinare, de fapt, ci convingere, o convingere de durată pentru mintea surorii dumitale. Respectul meu pentru ea, pentru dumneata, pentru mama dumitale… Dă-mi voie să-l dovedesc relatându-ţi anumite împrejurări, mânat fiind de o afecţiune sinceră… De dorinţa arzătoare de a vă fi de folos… Sper să nu greşesc, deşi însuşi faptul că mi-au trebuit atâtea ore să mă conving că am dreptate să fac ceea ce intenţionez să fac arată că n-am motiv să cred că m-aş putea înşela. Se opri.

— Vă înţeleg, spuse Elinor. Aveţi să-mi spuneţi ceva despre domnul Willoughby, ceva care va face şi mai multă lumină cu privire la caracterul lui. Faptul că îl spuneţi va fi cel mai mare gest de prietenie faţă de Marianne. Veţi primi imediat recunoştinţa mea pentru orice informaţie în această privinţă, iar pe a ei o veţi câştiga cu timpul. Spuneţi-mi, rogu-vă, tot ce ştiţi.

— Am să-ţi spun; ca să fiu scurt, în octombrie, când am ple cat de la Barton… Dar nu vei înţelege dacă încep povestea de atunci, trebuie să merg mai în urmă. O să mă crezi un povestitor foarte stângaci, domnişoară Dashwood; nu prea

ştiu cu ce să încep. Cred că va trebui să spun câteva cuvinte despre mine şi am să o fac pe scurt. Nu mă ispiteşte deloc să vorbesc despre acest subiect, spuse el oftând din greu.

Se opri o clipă ca să-şi adune gândurile apoi, cu un alt oftat, continuă:

— Probabil că ai uitat de tot o discuţie… E greu de presupus că ţi-a făcut vreo impresie… O discuţie pe care am avut-o într-o seară la Barton Park – era seara unui bal – în care am făcut aluzie la o tânără pe care am cunoscut-o cândva şi care semăna, într-o oarecare măsură, cu sora dumitale.

— Ba n-am uitat-o, spuse Elinor.

Colonelul păru încântat că ea îşi aducea aminte şi adăugă:

— Dacă nu mă înşală nesiguranţa şi părtinirea amintirilor unei minţi fragede, cum era atunci a mea, între ele există o asemănare puternică, fizică şi spirituală. Aceeaşi inimă caldă, aceeaşi înflăcărare a firii şi a imaginaţiei. Această doamnă era una dintre cele mai apropiate rude ale mele, orfană de la o vârstă fragedă, şi era sub tutela tatălui meu. Eram cam de aceeaşi vârstă şi încă din primii ani am fost tovarăşi de joacă şi prieteni. Nu-mi amintesc să fi existat o vreme când n-am iubit-o pe Eliza şi, pe măsură ce creşteam, afecţiunea mea pentru ea devenea atât de puternică încât, judecându-mă după tristeţea şi gravitatea de acum, nu m-ai putea crede în stare s-o fi simţit vreodată. Afecţiunea ei pentru mine era, cred eu, la fel de fierbinte ca aceea a surorii dumitale pentru Willoughby; şi a fost, deşi din motive diferite, nu mai puţin nefericită. La şaptesprezece ani, am pierdut-o pentru totdeauna. A fost măritată, împotriva voinţei ei, cu fratele meu. Averea ei era mare, iar domeniul familiei noastre era înglodat în datorii. Şi mă tem că asta e tot ce se poate spune despre purtarea celui care îi era totodată unchi şi tutore. Fratele meu nu o merita; nici măcar nu o iubea. Sperasem că dragostea ei pentru mine avea s-o ajute să treacă prin toate greutăţile, şi un timp aşa a şi fost; însă, până la urmă, situaţia ei nefericită, căci

îndura numai umilinţe, îi înfrânse hotărârea şi, cu toate că îmi promisese că nimic… Dar ce dezlânat povestesc! Nu ţi-am spus cum s-a ajuns la asta. Mai aveam câteva ore până să fugim amândoi în Scoţia. Trădarea, sau prostia servitoarei verişoarei mele ne-a dat în vileag. Eu am fost izgonit în casa unei rude care locuia departe, iar ei nu i s-a îngăduit nici o libertate, nici o companie, nici o distracţie, până ce tata n-a obţinut ce voia. Mă bizuisem foarte mult pe tăria ei, şi lovitura primită a fost puternică, dar dacă ar fi fost fericită în căsnicie, tânăr cum eram pe atunci, în câteva luni m-aş fi împăcat cu situaţia, sau cel puţin n-aş mai deplânge-o acum. Dar nu s-a întâmplat aşa. Fratele meu nu avea nici un sentiment pentru ea; plăcerile lui erau altele decât s-ar fi cuvenit să fie şi de la bun început s-a purtat urât cu ea. Rezultatul acelei purtări a fost cât se poate de firesc pentru o minte atât de tânără, de vioaie şi de lipsită de experienţă ca aceea a doamnei Brandon. La început s-a resemnat cu situaţia ei nefericită; dacă ar fi fost fericită, n-ar fi trebuit să se lupte cu regretele pe care i le stârnea amintirea mea. Dar ne putem mira că alături de un soţ care o provoca la nestatornicie şi fără nici un prieten care s-o sfătuiască sau să o înfrâneze (căci tatăl meu n-a mai trăit decât câteva luni după căsătoria lor, iar eu eram cu regimentul meu în Indiile de Est) a decăzut? Poate că dacă rămâneam în Anglia… Însă am vrut să contribui Ia fericirea lor plecând departe de ea câţiva ani şi în acel scop am obţinut mutarea. Lovitura pe care mi-a dat-o căsătoria ei a fost un fleac, a fost nimic faţă de ce am simţit când am auzit la vreo doi ani după aceea de divorţul ei. Acea lovitură a atras această tristeţe… Chiar şi acum, amintirea acelei suferinţe…

Nu putu să mai spună nimic şi, ridicându-se repede, se plimbă câteva minute prin încăpere. Impresionată de relatarea lui şi încă şi mai mult de nefericirea lui, Elinor rămase mută. El văzu tulburarea ei şi, venind la ea, îi luă

mâna, i-o strânse şi i-o sărută cu respect şi recunoştinţă. După alte minute de tăcere, reuşi să continue cu calm:

— Trecuseră aproape trei ani de la această perioadă nefericită când m-am întors în Anglia. De cum am sosit, prima mea grijă a fost să o caut; însă căutarea a fost pe cât de zadarnică, pe atât de tristă. N-am reuşit decât să dau de urma primului bărbat care o sedusese, şi aveam toate motivele să mă tem că îl părăsise doar pentru a se afunda şi mai mult într-o viaţă de desfrâu. Alocaţia pe care o primea prin lege nu era pe măsura averii ei, nici suficientă pentru a trăi confortabil, şi am aflat de la fratele meu că, în urmă cu câteva luni, împuternicise pe altă persoană să o primească. El îşi închipuia că extravaganţa ei, a cărei consecinţă era mizeria, o obligase să cedeze alocaţia pentru a ieşi dintr-un impas. In cele din urmă, totuşi, la doar şase luni de la întoarcerea mea în Anglia, am reuşit să o găsesc. Simpatia faţă de un fost servitor de-al meu, care avusese o soartă nefericită, m-a îndemnat să-l vizitez într-un adăpost pentru datornici şi acolo, în aceeaşi casă, închisă din aceleaşi motive, am găsit-o pe nefericita mea cumnată. Era atât de schimbată, atât de ofilită, atât de istovita din pricina suferinţelor de tot felul! Nu mi-a venit să cred că făptura tristă şi bolnăvicioasă din faţa mea fusese cândva fata sănătoasă, înfloritoare şi fermecătoare pe care o iubisem nebuneşte! Cât am suferit găsind-o astfel… Dar n-am nici un drept să-ţi rănesc sentimentele încercând să-ţi descriu asta, deja te-am îndurerat prea mult. După toate aparenţele, era în ultimul stadiu de tuberculoză şi, în situaţia în care se afla, asta a fost pentru mine cea mai mare consolare. Viaţa nu mai putea face nimic pentru ea, în afară de a-i da timp să se pregătească mai bine de moarte. Am avut grijă să fie mutată într-o locuinţă confortabilă, sub o îngrijire corespunzătoare. In puţinul timp cât a mai trăit, am vizitat-o în fiecare zi, am fost alături de ea în ultimele clipe.

Se opri din nou pentru a se aduna, iar Elinor, printr-o exclamaţie plină de duioşie, îşi exprimă sentimentele faţă de soarta nefericitei lui prietene.

— Sper că sora dumitale nu se poate simţi jignită de asemănarea pe care o găsesc eu între ea şi sărmana mea rudă dezonorată. Soarta lor, norocul lor nu pot să fie la fel. Dacă firea blândă din naştere a verişoarei mele ar fi fost apărată de o minte hotărâtă sau de o căsnicie mai fericită, ar fi putut să fie tot ce va fi Marianne. Dar la ce duc toate astea? Se pare că te-am necăjit degeaba. Oh, domnişoară Dashwood… Un subiect ca ăsta, neatins de paisprezece ani, e periculos de mânuit! Dar promit să fiu mai concis. Ea mi-a lăsat în grijă singurul ei copil, o fetiţă, vlăstarul primei ei legături vinovate, care avea pe atunci în jur de trei ani. O iubea pe copilă şi o ţinuse mereu lângă ea. Încrederea ei în mine era nepreţuită şi aş fi răspuns cu bucurie la ea, ocupându-mă personal de educaţia copilei, dacă situaţia mi-ar fi permis. Însă eu nu aveam familie, nu aveam un cămin şi, de aceea, micuţa Eliza a fost plasată într-un internat. Mă duceam s-o văd ori de câte ori puteam, iar după moartea fratelui meu, care a survenit în urmă cu cinci ani şi care m-a lăsat moştenitorul familiei, Eliza mă vizita frecvent la Delaford. Am spus că era o rudă îndepărtată, dar ştiu bine că, în general, lumea bănuia că între noi exista o legătură mult mai strânsă. Acum trei ani (tocmai împlinise paisprezece ani) am luat-o de la internat şi am dat-o în grija unei femei foarte respectabile, care locuieşte în Dorsetshire, şi care avea în grijă alte patru sau cinci fete cam de aceeaşi vârstă, şi timp de doi ani am avut toate motivele să fiu mulţumit de situaţia ei. Însă, în februarie trecut, aproape cu un an în urmă, a dispărut dintr-o dată. La rugăminţile ei insistente, o lăsasem să se ducă la Bath, un lucru total imprudent, cum s-a dovedit mai târziu, cu una dintre prietenele ei care îşi însoţea acolo tatăl, din motive de sănătate. Ştiam că era un om foarte cumsecade şi aveam o părere bună despre fiica lui – mai bună decât merita căci,

cu toate că ştia totul, s-a încăpăţânat în mod nechibzuit să păstreze secretul, nevrând să spună nimic, nevrând să dea nici un indiciu. Tatăl ei, un om bine intenţionat, dar nu foarte perspicace, chiar n-a putut să dea nici o informaţie, căci în general stătuse în casă, pe când fetele hoinăreau prin oraş şi făceau cunoştinţă cu cine aveau chef. Bătrânul a încercat să mă convingă, fiind întru totul convins de cele ce spunea, că fiica lui nu avea nici o legătură cu toată povestea. Pe scurt, n-am putut să aflu dacă plecase, iar tot restul, timp de opt luni ce păreau că nu se mai termine, a fost lăsat pe seama presupunerilor. E lesne de înţeles ce-am gândit, de ce m-am temut şi ce-am suferit.

— Doamne sfinte! Exclamă Elinor. Să fi fost… Să fi fost Willoughby?

— Primele veşti despre ea au venit într-o scrisoare trimisă chiar de ea în octombrie trecut. Era expediată de la Delaford şi mi-a fost înmânată chiar în dimineaţa când urma să mergem în excursie la Whitwell, de aceea am plecat atât de brusc, ceea ce la vremea aceea trebuie să le fi părut ciudat tuturor, unii dintre ei simţindu-se chiar jigniţi. Îmi închipui că, atunci când mă criti ca din priviri pentru lipsa de politeţe de care mă făceam vinovat zădărnicind excursia, domnului Willoughby nici nu-i trecea prin minte că eram chemat să aduc alinare celei pe care o nenorocise.

Şi chiar să fi ştiut, la ce-ar fi folosit? I-ar fi zâmbit surorii dumi tale puţin mai vesel sau mai puţin fericit? Nu, căci făcuse deja ceea ce un bărbat cu simţire n-ar fi făcut. O abandonase pe fata de a cărei tinereţe şi inocenţă profitase, într-o situaţie extrem de nefericită, fără o casă onorabilă, fără ajutor, fără prieteni, fără să-i cunoască adresa! O lăsase promiţând să se întoarcă, însă nici nu s-a întors, nici n-a scris, nici nu i-a adus vreo consolare.

— Asta le întrece pe toate! Exclamj Elinor.

— Acum îţi dai seama ce caracter are; este un cheltuitor şi un desfrânat înrăit. Ştiind toate astea, întrucât le ştiu de multe săptămâni, cred că-ţi dai seama ce-atu simţit văzând

că sora dumitale ţine la el mai mult decât oricând şi încredinţat fiind că urmează să se mărite cu el. Imaginea2â-ţi cu câtă îngrijorare m-am gândit la familia dumitale. Săptămâna trecută, când am trecut pe aici şi te-am găsit singură, venisem hotărât să aflu ade vărul, deşi nu prea ştiam ce am să fac atunci când îl voi şti.

Probabil că atitudinea mea ţi s-a părut ciudată, dar acum o înţelegi. Mă durea inima să vă văd pe toate înşelate, pe sora dumitale… Dar ce puteam să fac? Nu aveam nici o speranţă că intervenţia mea ar fi avut succes şi mă gândeam, câteodată, că influenţa surorii dumitale l-ar putea îndrepta. Dar acum, după un astfel de comportament dezonorant, cine şţje ce planuri avea cu ea? Însă oricare ar fi fost intenţiile, poate că de acum încolo domnişoara Marianne o să fie recunoscătoare pentru situaţia ei, când o va compara cu cea a sărmanei tnele Eliza când o să se gândească la situaţia nefericită şi fără speranţă a acestei biete fete care l-a iubit la fel de mult ca ea şi Care toată viaţa va fi chi nuită de remuşcări. Această comparaţie îi va fi în mod sigur de folos. Va considera că suferinţa ei a fost nimic, nu a fost rezulta tul unei purtări nepotrivite care s^-i fi adus dezonoare.

Dimpotrivă, această suferinţă i-a apropiat $ mai mult de ea pe toţi prietenii ei. Îngrijorarea pricinuită de suferinţa ei şi admi raţia pentru curajul cu care a îndurat-0 vor spori ataşamentul prietenilor ei. In tot cazul, domnişoară Dashwood, foloseşte-ţi discreţia când ai să-i comunici ce ţi-am Spus. Dumneata trebuie să ştii cel mai bine ce efecte va avea. Dacă n-aş fi crezut în mod serios, din toată inima, că o să-i fie de folos, că o s-o facă să regrete mai puţin, n-aş fi îndrăznit să te Supăr cu această relatare despre necazurile familiei mele, cu un monolog care ar putea părea menit să mă ridice în ochii familiei dumitale în detrimen tul altora.

Elinor îi mulţumi cu multă recunoştinţă pSwjiVlAt ce îi spusese, însieurându-l că Marianne avea de câştigat jji vÂH&irm. A celor relatate.

— Ce mă îndurerează mai mult decât toate, spuse ea, sunt încercările ei de a-l absolvi de orice vină, căci asta o face să sufere mai mult decât dacă ar fi încredinţată de nevrednicia lui.

Acum, deşi la început va suferi mult, sunt sigură că în curând îi va fi mai uşor. Apoi, după o scurtă pauză, continuă: L-aţi mai văzut pe domnul Willoughby de când aţi plecat de la Barton?

— Da, răspunse el cu gravitate. L-am văzut o dată. O întâl nire era inevitabilă.

Uimită de tonul lui, Elinor se uită neliniştită la el şi spuse:

— Cum? L-ai întâlnit ca să…

— Nu puteam să-l întâlnesc altfel. Eliza îmi mărturisise, deşi cu cea mai mare reţinere, numele amantului ei, iar când s-a întors la Londra, ceea ce s-a întâmplat la vreo două săptămâni de la întoarcerea mea, ne-am întâlnit pentru un duel, el pentru a se apăra, eu pentru a-l pedepsi. Niciunul dintre noi nu a fost rănit şi de aceea vestea duelului nu s-a răspândit.

Elinor oftă gândindu-se la duel, iar colonelul Brandon continuă:

— Aşa o asemănare între soarta mamei şi a fiicei! Şi ce prost mi-am îndeplinit misiunea!

— Ea e tot la Londra?

— Nu. De îndată ce şi-a revenit din lăuzie, căci atunci când am găsit-o mai avea puţin până să nască, i-am dus pe ea şi pe copil la ţară, şi au rămas acolo.

Curând după aceea, amintindu-şi probabil că o luase pe Elinor de lângă sora ei, puse capăt vizitei, primind iarăşi aceleaşi asigurări de recunoştinţă din partea ei şi lăsând-o copleşită de compasiune şi de stimă pentru el.

CAPITOLUL X CÂND, FOARTE CURÂND după plecarea colonelului Brandon, domnişoara Dashwood îi repetă surorii ei amănuntele acestei conversaţii, efectul acestora nu fu în întregime cel la care spera. Nu că Marianne ar fi părut să nu dea crezare celor povestite, căci ascultă tot cu cea mai

mare atenţie, nu făcu nici o obiecţie şi nici o remarcă, nu încercă să-i ia apărarea lui Willoughby şi, prin lacrimi, arătă că nu considera că era cu neputinţă să fie adevărat. Acest comportament o asigură pe Elinor că sora ei se convinsese în sfârşit de vinovăţia lui Willoughby, iar efectul acestui lucru era că nu-l mai evita pe colonelul Brandon când trecea pe acolo, ba chiar stătea de vorbă cu el de bunăvoie, arătându-i un respect plin de înţelegere, însă nu putu să nu observe că, deşi era mai puţin irascibilă decât până atunci, Marianne nu era mai puţin nefericită. Mintea i se liniştise într-adevăr, dar acea linişte se manifesta printr-o deprimare posacă. Pierderea încrederii în caracterul lui Willoughby era pentru ea o lovitură mai grea decât pierderea inimii lui. Faptul că el o sedusese şi apoi o părăsise pe domnişoara Williams, nefericirea acelei sărmane fete şi îndoiala cu privire la planurile pe care el ar fi putut să le aibă cândva* în legătură cu ea însăşi o frământau într-atât încât nu se putea hotărî să vorbească nici măcar cu Elinor despre ceea ce simţea, iar faptul că se chinuia în tăcere o îndurera pe sora ei mai mult decât dacă i-ar fi mărturisit deschis sentimentele ei.

Sentimentele conţinute în răspunsul doamnei Dashwood la scrisoarea lui Elinor nu fură decât o repetare a celor deja trăite de fetele ei – o dezamăgire aproape la fel de dureroasă ca aceea a lui Marianne şi o indignare şi mai mare decât a lui Elinor. Acestei scrisori îi urmară, una după alta, alte scrisori lungi, în care le spunea tot ce gândea şi cât suferea şi îşi exprima îngrijorarea pentru Marianne, implorând-o să înfrunte nenorocirea cu curaj.

Împotriva intereselor sale, doamna Dashwood hotărâse că, în acele clipe, pentru Marianne ar fi fost mai bine să fie oriunde numai la Barton nu, unde totul i-ar fi amintit de trecut, aducân-du-i-l mereu în gând pe Willoughby, aşa cum îl văzuse acolo.

Drept care le recomandă fetelor ei să nu-şi scurteze vizita la Londra, a cărei durată, deşi nu foarte clar hotărâtă, era

de aşteptat să fie de cel puţin cinci sau şase săptămâni. Acolo aveau să fie inevitabil o mulţime de îndeletniciri şi vizite care la Barton ieşeau din discuţie şi care, spera ea, aveau s-o abată pe Marianne din când în când de la gândurile ei şi chiar s-o facă să se distreze puţin, chiar dacă acum respingea ideea.

Cât despre primejdia de a-l revedea pe Willoughby, mama ei o considera cel puţin la fel de mică la Londra ca şi la ţară, întrucât cei care se numeau prietenii ei mai mult ca sigur acum nu-l mai cunoşteau. Aşa că nu aveau cum să se întâlnească în vreo casă, iar posibilitatea să se întâlnească din întâmplare era mult mai mică în aglomeraţia din Londra decât în izolarea de la Barton, unde ghinionul l-ar fi putut aduce în calea ei în timp ce era în vizită la Allenham cu ocazia căsătoriei lui, lucru de care acum doamna Dashwood era foarte sigură, deşi la început îl vedea ca pe un eveniment probabil.

Şi mai avea un motiv pentru care dorea ca fetele ei să rămână acolo unde erau; o scrisoare de la fiul ei vitreg o înştiinţase că el şi soţia lui aveau să fie la Londra pe la mijlocul lui februarie, iar ea socotea că era bine ca ele să-şi vadă fratele din când în când.

Marianne promisese să urmeze sfaturile mamei ei, de aceea se supuse lor fără împotrivire, deşi ele se dovediră total diferite de ceea ce dorea ea şi ce aşteptase. Se consolă însă cu gândul că ceea ce era rău pentru ea era bine pentru sora ei. Elinor, pe de altă parte, bănuind că nu avea cum să-l evite pe Edward, se mângâie cu ideea că, deşi prelungirea vizitei lor nu putea să fie decât un prilej de nefericire pentru ea, lui Marianne avea să-i facă mai bine decât întoarcerea imediată la Devonshire.

Grija de a o feri pe sora ei să audă pomenindu-se numele lui Willoughby nu fu zadarnică. Deşi fără să ştie, Marianne avu de câştigat de pe urma ei, căci nici doamna Jennings, nici sir John şi nici măcar doamna Palmer nu mai vorbiră niciodată despre el în prezenţa ei. Elinor ar fi vrut să fie şi

ea scutită de comentariile lor, însă lucrul acesta fu cu neputinţă, şi fu nevoită să asculte zi de zi indignarea lor.

Lui sir John nu-i venea să creadă că fusese cu putinţă aşa ceva. Un om despre care avusese întotdeauna motive întemeiate să-şi facă o părere bună! Un tânăr atât de simpatic! Un călăreţ îndrăzneţ cum nu credea să mai existe altul în toată Anglia! Era o întâmplare de neînţeles. Ii dorea din toată inima să-l înghită Iadul. Pentru nimic în lume nu avea să mai schimbe o vorbă cu el, oriunde l-ar fi întâlnit! Ce individ ticălos! Ce câine mincinos! Şi el, care nu mai departe de ultima dată când se întâlniseră îi oferise unul dintre căţeluşii lui Folly! Dar cu asta, gata!

În felul ei, doamna Palmer era la fel de supărată. Era hotărâtă să rupă numaidecât orice legătură cu el şi era foarte mulţumită că nu fusese niciodată în relaţii cu el. Îşi dori din toată inima ca reşedinţa Combe Magna să nu fi fost atât de aproape de Cleveland, dar asta nu avea importanţă, căci era mult prea departe pentru vizite; îl ura atât de mult încât era hotărâtă să nu-i mai pomenească numele şi să le spună tuturor ce om de nimic era.

Doamna Palmer îşi mai dovedi simpatia prin aflarea tuturor amănuntelor legate de apropiata căsătorie şi împărtăşirea acestora lui Elinor. Curând fu în măsură să spună unde se construia noua caleaşca, ce pictor făcea portretul domnului Willoughby şi în ce atelier puteau fi văzute hainele domnişoarei Grey.

Nepăsarea calmă şi politicoasă a lui lady Middleton în această împrejurare fu o adevărată uşurare pentru Elinor, pe care amabilitatea zgomotoasă a celorlalţi o deprima deseori. Pentru ea, era o mare consolare să ştie că măcar o persoană din cercul lor de prieteni nu era interesată de subiect, că se putea întâlni cu ea fără să aibă vreo curiozitate pentru amănunte sau vreo nelinişte pentru sănătatea surorii ei.

Orice însuşire este ridicată uneori de împrejurările de moment la o valoare mai mare decât cea adevărată; iar

Elinor, pe care compătimirea exagerat de amabilă o istovea deseori, ajunsese să considere buna creştere mai de folos decât amabilitatea.

Dacă subiectul era luat foarte des în discuţie, lady Middleton îşi exprima sentimentele exclamând o dată sau de două ori „Este foarte neplăcut!”, iar dacă la început nu trăda nici cea mai mică emoţie când le văzu pe domnişoarele Dashwood, foarte curând nu mai aminti nici un cuvânt despre întreaga poveste; şi după ce susţinu astfel demnitatea propriului sex şi critică defectele celuilalt, se consideră liberă să se îngrijească de petrecerile ei şi, ca atare, hotărî (deşi cam împotriva părerii lui sir John), că, întrucât doamna Willoughby avea să fie o femeie elegantă şi bogată, avea să-i lase cartea ei de vizită de îndată ce se va mărita.

Întrebările discrete şi delicate ale colonelului Brandon erau oricând bine venite pentru domnişoara Dashwood. El îşi câştigase cu prisosinţă dreptul la o discuţie intimă despre dezamăgirea surorii ei şi conversau întotdeauna cu inima deschisă, Privirea plină de milă cu care îl privea uneori Marianne şi blândeţea glasului ei ori de câte ori era obligată sau se simţea obligată să-i vorbească, deşi lucrul acesta nu se întâmpla des, erau cea mai mare răsplată pentru efortul dureros de a-şi dezvălui suferinţele trecute şi umilinţele prezente. Colonelul ştia acum că efortul lui îi sporise bunăvoinţa faţă de el, iar Elinor începu să spere că această bunăvoinţă avea să fie şi mai mare cu timpul; doamna Jennings însă, care habar n-avea despre toate astea şi vedea doar că atitudinea gravă a colonelului era neschimbată, începea să creadă după vreo două zile că nu aveau să fie căsătoriţi până la Sânziene, ci până la Sfântul Mihail, iar după o săptămână era încredinţată că nu mai avea să fie nici o nuntă. Buna înţelegere dintre colonel şi domnişoara Dashwood părea să arate că onoarea de a deveni stăpâna dudului, a canalului şi a crângului de tisă avea să-i revină mai degrabă ei şi, o vreme, doamna

Jennings încetă cu desăvârşire să se mai gândească la domnul Ferrars.

Pe la începutul lui februarie, cam la vreo două săptămâni după primirea scrisorii lui Willoughby, Elinor avu sarcina dureroasă de a-şi informa sora că el se însurase. Avusese grijă ca ştirea să-i fie dată mai întâi ei, deoarece nu voia ca Marianne să afle din ziarele pe care le cerceta cu înfrigurare în acea dimineaţă.

Marianne primi vestea cu un calm hotărât, nu făcu nici o remarcă şi, la început, nu vărsă nici o lacrimă, însă curând după aceea izbucni în plâns şi tot restul zilei fu într-o stare la fel de jalnică precum cea în care fusese când aflase prima dată despre eveniment.

Soţii Willoughby părăsiră Londra imediat după căsătorie, iar Elinor speră să reuşească să-şi convingă sora, care nu mai părăsise casa de când primise lovitura, să iasă iarăşi câte puţin în oraş, aşa cum făcea înainte, întrucât acum nu mai exista pericolul de a-l vedea pe vreunul dintre ei.

Cam pe la acea vreme, cele două domnişoare Steele, sosite de curând în casa verişoarei lor din Bartlett Buildings, Holborn, se prezentară iarăşi dinaintea rudelor lor mai importante din Conduit Street şi Berkeley Street şi fură primite de toate cu mare cordialitate.

Numai Elinor nu se bucură să le vadă. Prezenţa lor era mereu pentru ea prilej de durere şi cu greu putu să răspundă cu amabilitate la extraordinara bucurie a lui Lucy de a o fi găsit încă în Londra.

— Aş fi fost foarte dezamăgită dacă nu te-aş mai fi găsit aici, spuse ea în mod repetat, subliniind puternic cuvântul mai. Însă mereu m-am gândit că am să te găsesc. Eram aproape sigură că n-ai să părăseşti Londra încă o vreme, deşi la Barton parcă mi-ai spus că nu intenţionezi să stai mai mult de o lună. Ar fi fost păcat să pleci înainte de sosirea fratelui şi a cumnatei dumitale. Acum sunt sigură că n-ai să te mai grăbeşti să pleci. Mă bucur tare mult că nu te-ai ţinut de cuvânt.

Elinor înţelese foarte bine ce voia să spună şi trebui să facă apel la întreaga sa stăpânire de sine pentru a da impresia că nu pricepuse.

— Ei bine, draga mea, cum aţi călătorit? Întrebă doamna Jennings.

— Nu cu diligenta, răspunse domnişoara Steele, entuziasmându-se dintr-o dată. Am venit cu o caleaşca închiriată şi am fost însoţite de un tânăr foarte elegant. Doctorul Davies tocmai venea la Londra şi ne-am gândit să venim şi noi cu el; iar el s-a purtat ca un gentleman şi a plătit cu zece-doisprezece şilingi mai mult decât noi.

— Oh, oh! Exclamă doamna Jennings. Foarte frumos, într-a devăr, şi garantez că doctorul nu e însurat.

— Ei, asta-i acum! Spuse făcând pe mironosiţa domnişoara Steele. Toată lumea face glume pe seama mea şi a doctorului şi zău dacă ştiu de ce. Verişoarele mele spun că am făcut o cucerire, însă în ce mă priveşte, declar că nu mă gândesc la el. „Doamne, uite că vine amorezul tău, Nancy!”, mi-a spus verişoara mea zilele trecute când l-a văzut trecând strada spre casă. „Amorezul meu, ce să zic!”, am spus eu. „Nu ştiu la cine te referi. Doctorul nu e deloc amorezul meu.”

— Ei, lasă că ştiu eu că doctorul e alesul, spuse verişoara domnişoarei Steele.

— Ba nu, replică aceasta cu seriozitate afectată, şi te rog să contrazici acest lucru dacă vei auzi vreodată vorbindu-se de el.

Doamna Jennings îi dădu asigurări că nu avea s-o facă, lucru care o mulţumi de-a dreptul pe domnişoara Steele.

— Presupun că vă veţi duce să staţi cu fratele şi cumnata voastră când vor sosi în Londra, domnişoară Dashwood, spuse Lucy reluându-şi atacul după o încetare a aluziilor ostile.

— Nu, nu cred că o vom face.

— Oh, ba da, cred că da.

Elinor nu vru să-i facă pe plac contrazicând-o în continuare.

— Ce lucru fermecător că doamna Dashwood se poate lipsi de amândouă atâta timp!

— Care atâta timp? Interveni doamna Jennings. Vai, vizita lor abia a început!

Lucy fu redusă la tăcere.

— Îmi pare rău că nu putem s-o vedem pe sora dumitale, spuse Steele. Îmi pare rău că nu se simte bine.

— Eşti foarte bună. Şi surorii mele îi va părea rău că nu a putut să vă vadă, însă în ultima vreme au chinuit-o nişte dureri de cap cumplite, din care cauză nu poate să facă faţă companiei sau conversaţiei.

— Oh, mare păcat! Dar cred că ar putea să vadă nişte pri etene atât de bune ca Lucy şi ca mine, iar noi nu vom scoate o vorbă.

Elinor refuză cu multă politeţe propunerea. Probabil că sora ei era în pat sau în capot şi, prin urmare, nu putea să vină la ele.

— Oh, dacă e vorba numai de asta, putem să mergem noi s-o vedem! Spuse domnişoara Steele.

Pe Elinor această obrăznicie începu s-o scoată din răbdări; însă fu scutită de deranjul de a-i pune capăt de dojana aspră a lui Lucy.

CAPITOLUL XI DUPĂ O OARECARE ÎMPOTRIVIRE, Marianne cedă rugăminţilor surorii ei şi consimţi să iasă într-o dimineaţă, jumătate de oră, cu ea şi cu doamna Jennings. Puse totuşi o condiţie, şi anume să nu facă nici o vizită şi să nu le însoţească decât până la magazinul Gray, în Sackville, unde Elinor ducea o negociere pentru schimbarea unor bijuterii demodate ale mamei ei.

Când se opriră la uşă, doamna Jennings îşi aduse aminte că la celălalt capăt de al străzii locuia o doamnă pe care ar fi trebuit s-o viziteze şi, cum ea nu avea nici o treabă la Gray, hotărî să-şi facă vizita cât îşi rezolvau treburile tinerele ei prietene, iar apoi să vină să le ia.

Urcând scările, domnişoarele Dashwood descoperiră că în încăpere era atâta lume încât nu avea cine să se ocupe de ele şi erau nevoite să aştepte. Se aşezară la capătul tejghelei care părea să promită o înaintare mai rapidă şi unde se găsea un singur domn care, nădăjdui Elinor, avea să fie destul de politicos pentru a-şi termina mai repede treaba. Dar agerimea ochilor şi rafinamentul gustului lui se dovediră mai presus de politeţe. Îşi comanda o cutie pentru scobitori şi, până se hotărî asupra mărimii, formei şi ornamentelor de pe ea, după ce examina un sfert de oră toate cutiile pentru scobitori din prăvălie, nu avu răgaz să le acorde celor două doamne prea multă atenţie, în afară de câteva priviri foarte vagi, care îi lăsară lui Elinor amintirea unei persoane absolut neinteresante, deşi împodobită după ultima modă. Marianne fu scutită de sentimentele de dispreţ şi resentiment pe care le provocau neruşinarea cu care le cerceta trăsăturile şi dovezile de proastă creştere în examinarea diferitelor feluri de cutii pentru scobitori, pentru simplul motiv că nu-i remarcă prezenţa; căci, atunci când era cufundată în gânduri, nu mai vedea nimic din ce era în jurul ei, indiferent unde s-ar fi aflat.

În cele din urmă, domnul se hotărî. După ce stabili ultima zi în care trebuia să-i fie trimisă acasă cutia de fildeş cu aur şi perle, domnul îşi trase mănuşile cu gesturi leneşe şi, aruncând încă o privire spre domnişoarele Dashwood, însă una care părea mai degrabă să pretindă admiraţie decât să o exprime, ieşi din prăvălie cu un aer fericit de îngâmfare adevărată şi indiferenţă afectată.

Elinor nu pierdu timpul pentru a spune pentru ce venise, şi era pe punctul de a încheia afacerea când un alt domn se apropie de ea. Ridicând ochii, văzu cu mirare că era fratele ei.

Afecţiunea şi plăcerea cu care se întâlniră fură de ajuns pentru a face o bună impresie în prăvălia domnului Gray. John Dashwood era cu adevărat departe de a regreta că îşi revedea surorile, lucru care le făcu să fie mulţumite, iar

întrebările lui cu privire la mama lor erau pline de respect şi atenţie.

Elinor află că el şi Fanny erau de două zile la Londra.

— Am dorit foarte mult să trecem ieri pe la voi, spuse el, însă a fost cu neputinţă, căci a trebuit să-l ducem pe Harry la Exeter Exchange să vadă animalele sălbatice, iar restul zilei l-am petrecut în compania doamnei Ferrars. Harry a fost nespus de încântat. Azi-dimineaţă aş fi venit cu dragă inimă să vă văd dacă aş fi găsit o jumătate de oră liberă, însă întotdeauna sunt atâtea de făcut când ajungi la Londra! Am venit aici să-i comand lui Fanny o pecete. Mâine, însă, vom veni negreşit în Berkeley Street pentru a fi prezentaţi prietenei voastre, doamna Jennings. Din câte am auzit, o e femeie foarte bogată. Şi mai trebuie să mă prezentaţi şi familiei Middleton. Întrucât sunt rudele mamei mele vitrege, voi fi fericit să-mi exprim toată consideraţia faţă de ei. Am înţeles că vă sunt buni vecini la ţară.

— Aşa este. N-am cuvinte să descriu grija lor pentru confor tul nostru şi prietenia lor în cel mai mic amănunt.

— Pe cuvântul meu, mă bucură nespus să aud asta, mă bucură extraordinar. Dar aşa se şi cuvine să fie, sunt oameni foarte bogaţi, sunt rude cu voi şi e de aşteptat să se poarte astfel încât să vă simţiţi cât mai bine. Aşadar, v-aţi aranjat foarte con fortabil în vila voastră şi nu mai aveţi nevoie de nimic. Edward ne-a spus că vila este cu adevărat fermecătoare – cea mai reuşită căsuţă din câte a văzut, spunea el, şi părea să vă placă mai mult decât orice. A fost o mare bucurie pentru noi să auzim asta, vă asigur.

Elinor se simţi puţin ruşinată pentru fratele ei şi nu-i păru rău că fu scutită de necesitatea de a-i răspunde prin sosirea servitorului doamnei Jennings, care veni să le spună că stăpâna lui aştepta la uşă.

Domnul Dashwood le însoţi afară, fu prezentat doamnei Jennings la uşa caleştii ei şi, repetând speranţa de a putea să treacă pe la ele a doua zi, îşi luă la revedere.

Vizita avu loc. Domnul Dashwood sosi scuzând-o pe cumnata lor că nu putuse să vină şi ea, întrucât era atât de ocupată cu mama ei încât chiar că nu mai avea timp să meargă nicăieri. Totuşi, doamna Jennings îl asigură de îndată că ea nu ţinea la ceremonie, căci erau cu toţii veri, sau aşa ceva, şi că foarte curând avea să se ducă ea la doamna Dashwood, aducându-i şi cumnatele să o vadă. Purtarea lui faţă de ele fu amabilă, dar fără exagerare, iar faţă de doamna Jennings, extrem de atentă şi politicoasă. Când, la scurt timp după el, sosi colonelul Brandon, îl măsură cu o curiozitate care părea să spună că nu voia decât să ştie că era bogat pentru a se purta cu el la fel de politicos.

După ce stătu cu ele o jumătate de oră, o rugă pe sora lui să-l însoţească în Conduit Street şi să-l prezinte lui sir John şi lui lady Middleton. Vremea era extraordinar de frumoasă, iar ea primi pe loc. De îndată ce ieşiră din casă, el începu să-i pună întrebări.

— Cine e colonelul Brandon? E un om cu avere?

— Da, are proprietăţi foarte bune în Dorsetshire.

— Mă bucur de asta. Pare un gentleman şi cred, Elinor, că pot să te felicit pentru perspectiva unui aranjament foarte respectabil în viaţă.

— Pe mine? Ce vrei să spui, frate?

— Te place. L-am urmărit îndeaproape şi sunt convins de asta. La ce sumă se ridică averea lui?

— La vreo două mii de lire pe an, cred.

— Două mii pe an! Exclamă el, iar apoi, ambalându-se până la o culme de generozitate entuziasmată, adăugă: De dragul tău, Elinor, aş fi vrut din toată inima să fie de două ori pe atât.

— Te cred, spuse Elinor, dar sunt foarte sigură că nu are nici cea mai mică dorinţă să se însoare cu mine.

— Te înşeli, Elinor; te înşeli foarte mult. Dacă ţi-ai da puţin osteneala, ai pune mâna pe el numaidecât. Poate că în momen tul de faţă nu este foarte hotărât; l-ar putea reţine

faptul că nu prea ai avere; poate că prietenii îl sfătuiesc să nu facă acest pas.

Dar puţină încurajare şi câteva mici atenţii din acelea la care femeile se pricep atât de bine îl vor face să se hotărască, în ciuda voinţei lui. Şi n-ai nici un motiv ca să nu încerci. Nu cred că te-ar putea împiedica vreo legătură anterioară – cred că ştii că o ast fel de legătură e cu totul exclusă, obiecţiile sunt de neînlăturat, eşti prea deşteaptă să nu-ţi dai seama de asta. Trebuie să pui mâna pe colonelul Brandon. Am să mă port cu el în aşa fel încât să fie încântat de tine şi de familia ta. E o partidă care le va aduce tuturor satisfacţie. Pe scurt – şi aici coborî glasul până la şoaptă —, va fi un lucru extrem de bine venit pentru toate părţile.

Totuşi, adunându-se, adăugă: Adică, vreau să spun… Prietenii tăi sunt cu toţii dornici să te vadă aranjată bine, mai ales Fanny, căci ea ţine foarte mult la tine, crede-mă. Şi mama ei, doamna Ferrars, o femeie foarte bună din fire, s-ar bucura foarte mult, sunt sigur; chiar spunea asta zilele trecute.

Elinor nu catadicsi să dea nici un răspuns.

— Ar fi extraordinar, ar fi ceva nemaipomenit de nostim ca Fanny să aibă un frate şi o cumnată care să se aşeze la casa lor în acelaşi timp! Şi nu e deloc imposibil.

— Domnul Ferrars urmează să se căsătorească? Întrebă Elinor cu un glas hotărât.

— De fapt, nu e ceva stabilit, dar circulă un astfel de zvon.

Are o mamă extraordinară. In cazul în care căsătoria are loc, doamna Ferrars este gata să-i asigure, cu cea mai mare generozi tate, un venit de o mie de lire. Tânăra este onorabila domnişoară Morton, unica fiică a răposatului lord Morton, care are treizeci de mii de lire. O căsătorie foarte de dorit de ambele părţi, şi n-am nici o îndoială că o să aibă loc la timp. Pentru o mamă e mare lucru să renunţe pentru totdeauna la o mie de lire pe an, însă doamna Ferrars este o fire nobilă. Zilele trecute, de îndată ce am sosit la Londra, dându-şi seama că s-ar putea să nu avem prea mulţi bani la

noi, i-a dat lui Fanny în mână bancnote în va loare de două sute de lire. Şi ne-au prins foarte bine, căci trebuie să trăim pe picior mare cât stăm aici.

Se opri, aşteptând aprobarea şi compătimirea ei, iar ea făcu un efort ca să spună:

— Cheltuielile voastre atât la Londra, cât şi la ţară, sunt cu siguranţă considerabile, însă venitul vostru e mare.

— Nu atât de mare pe cât presupun mulţi. Totuşi, nu vreau să mă plâng; e un venit îndestulător, fără îndoială, şi sper să de vină şi mai mare cu timpul. Împrejmuirea păşunilor de la Norland, care se desfăşoară acum, ne seacă de bani. Şi apoi, în ultima jumătate de an, am mai făcut o mică achiziţie: am cumpărat ferma Kingham, trebuie să îţi aduci aminte de ea, unde trăia bătrânul Gibson. Pământul era convenabil din toate punctele de vedere şi se învecina cu proprietatea mea, aşa că am considerat de datoria mea să îl cumpăr. N-aş fi avut conştiinţa împăcată dacă l-aş fi lăsat să încapă pe mâini străine. Omul tre buie să plătească pentru tihna lui, iar pe mine m-a costat o gră madă de bani.

— Mai mult decât crezi că valorează cu adevărat?

— Vai, sper că nu. Aş putea să-l vând şi mâine, cu mai mult decât am dat. Dar referitor la banii de cumpărare, chiar că puteam să am mare ghinion, căci acţiunile la acea vreme erau atât de scăzute încât, dacă bancherul meu n-ar fi avut suma necesară, ar fi trebuit să-mi vând stocul în mare pierdere.

Elinor se mulţumi să zâmbească.

— Şi am avut şi alte cheltuieli mari şi inevitabile când ne-am mutat la Norland. După cum bine ştii, stimatul nostru tată i-a lăsat mamei tale toate lucrurile de la Stanhill, şi erau foarte va loroase. Departe de mine gândul să-i port pică pentru asta; fără doar şi poate, avea tot dreptul să dispună de averea lui cum cre dea de cuviinţă. Însă, ca urmare a acestui lucru, am fost nevoiţi să cumpărăm multe pânzeturi, veselă şi altele pentru a înlocui ceea ce s-a luat. După toate cheltuielile astea, cred că-ţi dai seama

cât'suntem de departe de a fi bogaţi şi cât de binevenită este mărinimia doamnei Ferrars.

— Sigur, spuse Elinor, şi, ajutaţi de mărinimia ei, sper să trăiţi totuşi confortabil.

— S-ar putea ca peste un an sau doi să putem spune asta, răspunse el cu gravitate. Totuşi, mai sunt o mulţime de lucruri de făcut. La sera lui Fanny nu s-a mai pus nici o piatră, cât despre grădina de flori, nu s-a întocmit decât planul.

— Unde o să fie sera?

— Pe colina din spatele casei. Ca să-i facem loc, am doborât toţi nucii bătrâni. Va fi o privelişte frumoasă din orice punct al parcului, iar grădina de flori va coborî panta chiar în faţa ei şi va fi nemaipomenit de frumoasă. Am înlăturat toţi mărăcinii care creşteau pe vârful colinei.

Elinor păstră pentru sine regretele şi criticile şi fu foarte mulţumită că Marianne nu era de faţă pentru a-i împărtăşi supărarea.

După ce spuse destul pentru a-şi dovedi sărăcia şi scăpă de obligaţia de a-i cumpăra fiecăreia dintre surorile lui o pereche de cercei la următoarea sa vizită la Gray, domnul Dashwood se înveseli dintr-o dată şi o felicită că avea o prietenă ca doamna Jennings.

— Pare o femeie foarte valoroasă. Casa, stilul ei de viaţă, toate dovedesc un venit extrem de bun, iar prietenia cu ea nu numai că v-a fost de mare folos până acum ci, până la urmă, s-ar putea să fie avantajoasă şi din punct de vedere material. Faptul că v-a invitat la Londra este un semn bun: arată că, într-adevăr, ţine la voi atât de mult încât, după toate probabilităţile, n-o să vă uite când o să moară. Trebuie să aibă o grămadă de lăsat.

— Mai degrabă aş zice că nimic, căci nu are decât uzufructul proprietăţilor, care va reveni copiilor ei.

— Dar nu e de imaginat că îşi cheltuieşte tot venitul. Puţini oameni cât de cât prudenţi ar face asta. Tot ce economiseşte va lăsa moştenire.

— Şi nu crezi că e mai probabil să lase fetelor ei decât nouă?

— Fetele ei sunt măritate amândouă extrem de bine, aşa că nu văd necesitatea de a le mai lăsa ceva. După părerea mea, fap tul că vă bagă atât de mult în seamă şi vă tratează cu atâta ama bilitate vă dă dreptul să credeţi că se va gândi şi pe viitor la voi, lucru pe care o femeie cu cap nu l-ar nesocoti. Nu se poate să fie atât de amabilă cu voi fără să-şi dea seama că dă naştere anumi tor aşteptări.

— Dar nu nouă. Zău, frăţioare, grija pentru binele şi prospe ritatea noastră te duce cu gândul prea departe.

— Aşa e, spuse el, părând să se adune. Nu stă totul în pute rea oamenilor. Dar, dragă Elinor, care e problema cu Marianne?

Arată foarte rău, şi-a pierdut culoarea din obraji şi a slăbit foarte mult. E bolnavă?

— Nu se simte bine, suferă cu nervii de mai multe săptămâni.

— Îmi pare rău. La vârsta ei, boala distruge strălucirea pen tru totdeauna! A ei a fost foarte scurtă. Anul trecut în septem brie era cea mai frumoasă fată din câte am văzut şi avea şanse mari să atragă bărbaţii. Frumuseţea ei avea ceva care îi ispiteşte în mod deosebit. Ţin minte că Fanny spunea că o să se căsăto rească mai repede şi mai bine ca tine; nu că n-ar ţine la tine foarte mult, dar aşa i se părea ei. Totuşi, se pare că s-a înşelat.

Acum mă îndoiesc că Marianne se va mărita cu un bărbat care să aibă mai mult de cinci sau şase sute de lire pe an, cel mult, şi înseamnă că mă înşel foarte tare dacă tu n-ai să faci o partidă foarte bună. Dorsetshire! Cunosc foarte puţin Dorsetshire dar, draga mea Elinor, o să-mi facă mare plăcere să-l cunosc mai bine, şi pot să te asigur că Fanny şi cu mine vom fi printre primii oaspeţi ai tăi, şi cei mai încântaţi.

Elinor îşi dădu toată silinţa să-l convingă că nu era deloc probabil ca ea să se mărite cu colonelul Brandon, însă

fratele ei îşi dorea prea mult asta ca să se lase convins şi era hotărât să stabilească o relaţie mai apropiată cu acel domn şi să încurajeze căsătoria prin tot felul de atenţii. Îşi reproşase destul că el, unul, nu făcuse nimic pentru surorile lui, pentru a fi extrem de dornic ca alţii să facă foarte mult; iar o cerere în căsătorie din partea colonelului Brandon sau o moştenire de la doamna Jennings erau cel mai simplu mijloc de compensare a propriei neglijenţe.

Avură norocul s-o găsească acasă pe lady Middleton, iar înainte ca vizita lor să ia sfârşit veni şi sir John. Ambele părţi se întrecură în politeţuri. Sir john era dispus să placă pe oricine şi, cu toate că domnul Dashwood părea să nu se priceapă la cai, în scurt timp îl consideră un tânăr foarte simpatic, în timp ce lady Middleton descoperi în înfăţişarea lui destulă eleganţă ca să merite să intre în relaţii cu el; iar domnul Dashwood plecă încântat de amândoi.

— Fanny o să fie încântată de ce am să-i povestesc, spuse el în timp ce se întorcea cu sora lui. Lady Middleton este cu adevărat o femeie extrem de elegantă! Sunt sigur că Fanny va dori să cunoască o astfel de femeie. Doamna Jennings este şi ea o femeie cu purtări alese, deşi nu atât de elegantă ca fiica ei. Cumnata ta nu trebuie să aibă nici o reţinere de a o vizita, căci a cam avut, ca să fiu sincer, şi era normal să fie aşa, deoarece noi ştiam doar că doamna Jennings este văduva unui om care şi-a agonisit averea în mod necinstit. Doamna Ferrars şi Fanny erau foarte hotărâte să nu aibă nimic de a face nici cu ea, nici cu fetele ei. Acum însă pot să le spun despre amândouă numai lucruri frumoase.

CAPITOLUL XII DOAMNA JOHN DASHWOOD avea atâta încredere în judecata soţului ei încât chiar a doua zi le făcu o vizită doamnei Jennings şi fiicei ei; iar încrederea îi fu răsplătită prin aceea că descoperi că prima, femeia la care stăteau cumnatele ei, nu era nicicum nedemnă de a fi băgată în seamă de ea; cât despre lady Middleton, era una dintre cele mai încântătoare fiinţe din lume!

Lady Middleton fu la fel de încântată de doamna Dashwood. Amândouă aveau un fel de egoism rece care le atrăgea reciproc; şi apreciau una la cealaltă aceleaşi reguli insipide de bună-cuvi-inţă în comportament şi lipsa de duh.

Totuşi, aceleaşi maniere care câştigară părerea bună a lui lady Middleton despre doamna John Dashwood nu fură pe placul doamnei Jennings, care o văzu ca pe o femeiuşcă mândră cu comportament rece, care le tratase pe surorile soţului ei fără afecţiune şi aproape fără să aibă ceva a le spune, căci în jumătate de oră petrecută la Berkeley Street, cel puţin şapte minute şi jumătate nu scosese o vorbă.

Deşi nu întrebă, Elinor ar fi vrut tare mult să ştie dacă Edward era în Londra; dar nimic n-ar fi făcut-o pe Fanny să-i pomenească de bunăvoie numele în faţa ei, până nu era în măsură să-i spună că nunta lui cu domnişoara Morton era hotărâtă sau până când aşteptările soţului ei cu privire la colonelul Brandon nu se adevereau; pentru că ea îi credea atât de ataşaţi unul de celălalt încât nici o strădanie în vorbă sau în faptă nu i-ar fi putut despărţi. Însă, foarte curând, informaţia pe care ea nu voia să o dea veni din altă sursă. La scurt timp după aceea, Lucy veni să fie compătimită de Elinor pentru faptul că nu putea să-l vadă pe Edward, deşi sosise la Londra o dată cu domnul şi doamna Dashwood. Nu îndrăznise să vină la Bartlett's Buildings de teamă să nu fie descoperit şi, cu toate că amândoi erau nerăbdători să se întâlnească, în prezent nu puteau să facă nimic decât să-şi scrie.

La foarte scurt timp, Edward le aduse personal la cunoştinţă că era la Londra, venind de două ori în Berkeley Street. Cartea lui de vizită fu găsită de două ori pe masă, când se întoarseră de la treburile pe care le avuseseră dimineaţa în oraş. Elinor era încântată că trecuse, dar şi mai încântată că nu le găsise acasă.

Soţii Dashwood erau atât de cuceriţi de familia Middleton încât, deşi nu le prea stătea în obicei să dea ceva, se hotărâră să le ofere… O masă şi, la scurt timp după ce se

cunoscuseră, îi invitară la masă în Harley Street, unde închiriaseră pe trei luni o casă foarte frumoasă. Fură invitate şi doamna Jennings şi domnişoarele Dashwood, iar John Dashwood avu grijă să-l invite şi pe colonelul Brandon care, oricând bucuros să fie acolo unde erau domnişoarele Dashwood, primi invitaţia cu o oarecare mirare, dar şi cu multă plăcere. Urmau să o cunoască pe doamna Ferrars, însă Elinor nu putu afla dacă aveau să vină şi fiii ei. Totuşi, perspectiva de a o vedea pe ea fu suficientă pentru a privi cu interes evenimentul. Deşi acum se putea întâlni cu mama lui Edward fără acea nelinişte puternică ce promitea, cândva, să însoţească o astfel de întâlnire, iar acum părerea acesteia despre ea îi era absolut indiferentă, dorinţa ei de a fi în compania doamnei Ferrars, curiozitatea ei de a şti cum era se dovediră la fel de vii.

Interesul cu care aştepta întâlnirea spori la scurt timp după aceea, auzind că aveau să vină şi domnişoarele Steele.

Intraseră atât de mult pe sub pielea lui lady Middleton prin zelul cu care se comportau în prezenţa ei încât, deşi Lucy nu era deloc elegantă, iar sora ei nici măcar rafinată, fu la fel de promptă ca sir John în a le pofti să petreacă o săptămână sau două la Conduit Street, iar de îndată ce domnişoarele Steele aflară de invitaţia soţilor Dashwood, găsiră foarte potrivit să-şi înceapă vizita cu câteva zile înainte ca petrecerea să aibă loc.

Poate că doamna John Dashwood n-ar fi dat importanţă pretenţiilor lor de a fi luate în seamă ca nepoate ale domnului care ani de zile avusese grijă de fratele ei într-atât încât să le asigure locuri la masa ei, dar ca musafire ale lui lady Middleton erau bine venite. Iar Lucy, care de multă vreme dorea să cunoască personal familia pentru a putea aprecia mai bine caracterele lor şi propriile greutăţi şi pentru a avea prilejul de a se strădui să le fie pe plac, rareori în viaţa ei fusese mai fericită ca atunci când primise cartea de vizită a doamnei John Dashwood.

Efectul cărţii de vizită asupra lui Elinor fu foarte diferit. Presupuse numaidecât că Edward, care locuia cu mama lui, era şi el invitat la petrecere, şi nu ştia cum avea să suporte să-l vadă după toate câte se întâmplaseră, şi încă în compania lui Lucy!

Probabil că aceste temeri nu se bazau pe raţiune şi cu siguranţă deloc pe adevăr. Totuşi, ele fură înlăturate prin bunăvoinţa lui Lucy, care credea că o să-i producă o mare dezamăgire spunându-i că Edward sigur nu avea să fie marţi în Harley Street, şi chiar spera să împingă durerea şi mai departe convingând-o că el se ţinea deoparte din cauza imensei afecţiuni pentru ea, pe care nu o putea ascunde când erau împreună.

Veni şi importanta zi de marţi, care urma să le prezinte pe cele două domnişoare acestei formidabile soacre.

— Ai milă de mine, domnişoară Dashwood! Spuse Lucy în timp ce urcau scările împreună. N-am pe nimeni aici care să mă compătimească. Îţi jur că abia mă mai ţin pe picioare! Doamne sfinte! Peste o clipă am să dau ochii cu persoana de care depinde toată fericirea mea… Care urmează să-mi fie mamă!

Elinor ar fi putut s-o liniştească imediat sugerând posibilitatea ca doamna pe care erau să o întâlnească să devină mai degrabă mama domnişoarei Morton decât a ei, însă în loc de asta o asigură, cu cea mai mare sinceritate, că într-adevăr îi era milă de ea, spre marea uimire a lui Lucy care, deşi chiar nu se simţea în largul ei, spera ca măcar să fie obiectul unei invidii nestăpânite din partea lui Elinor.

Doamna Ferrars era o femeie mică, slabă, cu o siluetă dreaptă, chiar ţeapănă, şi cu o înfăţişare serioasă, chiar acră. Avea tenul palid, trăsăturile mici, fără frumuseţe şi, firește, fără expresie; însă fruntea îngustă îi salvase înfăţişarea de la insipiditate, dându-i un aer de mândrie şi răutate. Nu era o femeie care vorbea mult, spre deosebire de majoritatea oamenilor, îşi împărţea cuvintele la numărul ideilor şi, din puţinele silabe care îi scăpară, niciuna nu-i fu

adresată domnişoarei Dashwood, pe care era hotărâtă s-o antipatizeze cu orice preţ.

Acest comportament n-o mai putea face acum nefericită pe Elinor. În urmă cu câteva luni ar fi durut-o mult, însă acum doamnei Ferrars nu-i mai stătea în putere s-o facă să sufere, iar faptul că se purta mult mai amabil cu domnişoarele Steele, anume ca s-o umilească şi mai mult, nu făcea decât să o amuze. Nu putea decât să zâmbească văzând bunăvoinţa pe care mama şi fiica i-o arătau înseşi persoanei pe care să fi fost cel mai dornice s-o umilească, dacă ar fi ştiut câte ştia ea. Însă, în timp ce zâmbea văzând acea amabilitate atât de prost plasată, nu putu să nu remarce atenţiile studiate cu care domnişoara Steele întreţineau acea amabilitate fără să le dispreţuiască din adâncul inimii pe toate patru.

Lucy exulta toată văzând că i se acordă atâta atenţie, iar domnişoara Steele nu avea nevoie decât să fie tachinată în legătură cu doctorul Davies pentru a fi pe deplin fericită.

Masa fu grandioasă, servitorii numeroşi, totul dovedea înclinaţia stăpânei spre ostentaţie şi capacitatea stăpânului de a o susţine. În ciuda îmbunătăţirilor şi adăugirilor care i se aduceau domeniului Norland şi în ciuda faptului că proprietarul lui fusese cândva la un pas de a-şi vinde acţiunile în pierdere, nimic nu trăda vreun simptom al acelei sărăcii pe care încercase să o sugereze; sărăcia nu se manifestă decât în conversaţie, unde lipsurile era considerabile. John Dashwood nu avea multe de spus care să merite să fie auzite, iar soţia lui şi mai puţin. Dar acest lucru nu era o ruşine pentru ei, căci cam tot aşa stăteau lucrurile cu majoritatea invitaţilor, care aproape toţi aveau destule neajunsuri pentru a fi agreabili – lipsă de înţelepciune, înnăscută sau dobândită, lipsă de eleganţă, lipsă de caracter sau lipsă de stăpânire de sine.

Când, după cină, doamnele se retraseră în salon, această sărăcie fu şi mai evidentă, căci domnii mai aduseseră, totuşi, o oarecare varietate în conversaţie, prin discuţiile

despre politică, despre îngrădirea proprietăţilor şi dresarea cailor; însă toate acestea fiind sfârşite, singurul subiect de discuţie care le rămase doamnelor până la sosirea cafelei fu care dintre cei doi băieţi era mai înalt, Harry Dashwood sau William, al doilea fiu al lui lady Middleton, care erau cam de aceeaşi vârstă.

Dacă ambii copii ar fi fost acolo, problema s-ar fi putut rezolva foarte uşor măsurându-i pe loc; însă cum numai Harry era prezent, de ambele părţi se făceau doar presupuneri, fiecare doamnă având dreptul să fie la fel de categorică în părerea ei şi s-o repete cât de des voia.

Părţile aveau următoarea poziţie: Cele două mame, deşi fiecare era convinsă că băiatul ei era mai înalt, decideau din politeţe în favoarea celuilalt.

Cele două bunici, cu mai puţină părtinire, dar cu mai multă sinceritate, îşi susţineau cu aceeaşi înfocare propriul urmaş.

Lucy, care dorea în aceeaşi măsură să placă ambelor tabere, considera că băieţii erau amândoi foarte înalţi pentru vârsta lor, şi pentru nimic în lume n-ar fi putut fi convinsă că exista vreo diferenţă, cât de mică, între ei; iar domnişoara Steele, cu şi mai multă bunăvoinţă, atribui diferenţa, atât cât putu, în favoarea fiecăruia.

După ce îşi spuse părerea în favoarea Iui William, lucru care o jigni pe doamna Ferrars şi încă şi mai mult pe Fanny, Elinor nu mai simţi nevoia să-şi întărească spusele prin alte argumente, iar Marianne, când i se ceru părerea, le jigni pe toate spunând că nu are nici o părere de dat întrucât nici nu se gândise la asta.

Înainte de a pleca de la Norland, Elinor pictase pentru cumnata ei două paravane în miniatură, foarte frumoase, care, montate şi aduse acasă, împodobeau salonul; iar aceste paravane miniaturale, atrăgând privirea lui John Dashwood când îi însoţi pe ceilalţi domni în salon, fură înmânate cu serviabilitate colonelului Bradon pentru a le admira.

— Au fost făcute de sora mea cea mare, spuse el, şi aş îndrăzni să spun că vei fi încântat de ele, căci eşti un om cu gust. Nu ştiu dacă ai avut prilejul să vezi până acum vreo lucrare de-a ei, dar toată lumea spune că desenează foarte bine.

Colonelul, deşi tăgădui toate pretenţiile de cunoscător, admiră cu căldură paravanele, aşa cum ar fi făcut cu orice lucru pictat de domnişoara Dashwood, iar curiozitatea celorlalţi fiind în mod firesc stârnită, ele fură trecute din mână în mână pentru a fi cercetate de toţi. Doamna Ferrars, neştiind că erau opera lui Elinor, ţinu neapărat să se uite la ele şi, după ce se bucurară de mărinimoasa apreciere a lui lady Middleton, îi fură înmânate de către Fanny care, totodată, o informă că erau făcute de domnişoara Dashwood.

— Hm! Spuse doamna Ferrars. Foarte drăguţe…

Şi, fără să se uite deloc la ele, le înapoie fiicei sale. Probabil că, preţ de o clipă, Fanny consideră că mama ei fusese extrem de nepoliticoasă căci, roşind puţin, spuse imediat:

— Sunt foarte frumoase, mamă, nu-i aşa? Insă poate de teamă că era prea politicoasă şi prea încurajatoare, adăugă: Nu crezi că au ceva din stilul de a picta al domnişoarei Morton? Ea chiar pictează absolut minunat! Ce frumos este ultimul peisaj pictat de ea!

— Chiar că e frumos! Tot ce face ea e admirabil.

Marianne nu mai putu suporta; era deja foarte scârbită de doamna Ferrars, iar lauda atât de prost plasată adusă alteia în defavoarea lui Elinor, deşi nu bănuia ce scop avea, o provocă imediat să spună cu aprindere:

— Admiraţia asta este foarte ciudată! Ce ne interesează pe noi domnişoara Morton? Cine o cunoaşte sau cui îi pasă de ea?

Noi vorbim acum despre Elinor!

Şi, spunând aceste cuvinte, luă paravanele din mâinile cumnatei sale pentru a le admira ea însăşi aşa cum se

cuvenea.

Doamna Ferrars păru nespus de supărată şi, după ce se făcu şi mai băţoasă, rosti cu un glas tăios:

— Domnişoara Morton este fiica lordului Morton.

Şi Fanny arăta foarte supărată, iar soţul ei era înspăimântat la culme de îndrăzneala surorii lui. Lui Elinor, înflăcărarea lui Marianne îi făcu mai mult rău decât motivul care o produsese, însă privirile colonelului Brandon aţintite asupra lui Marianne arătau că el nu remarcase decât ceea ce era nobil în acea înflăcărare, inima afectuoasă care nu suporta să-şi vadă sora desconsiderată.

Indignarea lui Marianne nu se opri aici. Insolenţa rece cu care se purtase în general doamna Ferrars cu sora ei părea să prevestească, după părerea ei, greutăţi şi amărăciune pentru Elinor, iar inima ei rănită o făcea să se gândească cu groază la ele. Mânată de o puternică pornire de afecţiune, se duse după o clipă la scaunul surorii ei şi, cuprinzând-o cu braţul pe după gât şi lipindu-şi obrazul de al ei, spuse cu glas scăzut, dar pătimaş:

— Draga, scumpa mea Elinor, nu le băga în seamă. Nu le lăsa să te mâhnească.

Nu putu să spună mai mult; copleşită, îşi îngropa faţa în umărul lui Elinor şi izbucni în plâns. Lucrul acesta atrase atenţia tuturor şi aproape fiecare se îngrijoră. Fără să ştie ce face, colonelul Brandon se ridică şi se duse la ele. Doamna Jennings, cu un „Ah, sărăcuţa!” plin de simţire, îi dădu imediat sărurile ei, iar sir John se înfurie atât de tare pe autorul acestei suferinţe nervoase încât se mută de îndată lângă Lucy Steele şi-i povesti pe scurt, în şoaptă, întreaga poveste şocantă. In câteva minute, totuşi, Marianne îşi reveni suficient pentru a pune capăt agitaţiei şi îşi reluă locul, însă toată seara păstra amintirea celor întâmplate.

— Sărmana Marianne! Îi spuse cu glas scăzut fratele ei colonelului Brandon ce îndată ce reuşi să-i atragă atenţia. Sănătatea ei nu e atât de bună ca a surorii ei... E foarte

nervoasă… Nu are constituţia lui Elinor… Şi trebuie să admitem că, pentru o tânără care a fost odată o frumuseţe, este foarte supărător să-şi fi pierdut farmecele personale. Poate n-ai să mă crezi, dar Marianne era extraordinar de frumoasă acum câteva luni; la fel de frumoasă ca Elinor. După cum vezi, toată frumuseţea s-a dus.

CAPITOLUL XIII CURIOZITATEA LUI ELINOR de a O vedea pe doamna Ferrars era satisfăcută. Cunoscând-o, ajunse la concluzia că tot ce ar fi putut duce la o legătură mai strânsă între familii nu era de dorit. Îi văzuse prea bine mândria, meschinăria şi pornirea împotriva ei ca să-şi dea seama că doamna Ferrars ar fi încurcat logodna şi ar fi întârziat căsătoria dintre Edward şi ea, dacă el ar fi fost liber, şi văzuse destule pentru a fi recunoscătoare că un obstacol mai mare o împiedica să sufere de pe urma vreunuia creat de doamna Ferrars, că o ferea să depindă de capriciile ei şi o scutea de orice grijă de a-i face o părere bună. Se gândi că, dacă Lucy ar fi. Fost mai bună, ar fi trebuit să se bucure pentru ea.

Se întreba dacă Lucy putea să fie într-atât de entuziasmată de politeţea doamnei Ferrars şi dacă vanitatea o orbea într-atât încât să considere că atenţia care i se dăduse doar pentru că ea nu era Elinor era un compliment făcut ei înseşi. Răspunsul la această întrebare îl avu în dimineaţa următoare, când lady Middleton o lăsă pe Lucy la uşa casei din Berkeley Street, la dorinţa ei. Lucy spera s-o găsească singură pe Elinor, pentru a-i spune ce fericită era.

Speranţa i se adeveri, căci la scurt timp după sosirea ei doamna Jennings primi un mesaj de la doamna Palmer şi plecă la ea.

— Draga mea prietenă, am venit să-ţi vorbesc despre feri cirea mea, spuse Lucy de îndată ce rămăseseră singure. Oare poate să existe ceva mai măgulitor decât felul în care s-a purtat ieri cu mine doamna Ferrars? Ce amabilă a fost! Ştii ce groază îmi era să dau ochii cu ea, dar s-a purtat atât

de frumos cu mine din prima clipă. Cred că m-a îndrăgit de îndată de i-am fost prezen tată. Nu-i aşa? Doar ai văzut tot. Nu te-a impresionat?

— Cu siguranţă, a fost foarte politicoasă cu dumneata.

— Politicoasă! Dumneata n-ai văzut decât politeţe? Eu am văzut mult mai mult. Nimănui nu i-a arătat mai multă bunătate decât mie! S-a purtat cu mine fără pic de mândrie, fără pic de aroganţă, şi cumnata dumitale la fel – numai drăgălăşenie şi amabilitate!

Elinor ar fi vrut să vorbească despre altceva, însă, cum Lucy tot insista să recunoască faptul că avea toate motivele să fie fericită, Elinor fu nevoită să continue subiectul şi spuse:

— Nu încape îndoială că, dacă ar fi ştiut de logodna voastră, nimic n-ar mai fi fost măgulitor decât felul în care te-au tratat, dar, cum lucrurile nu stau aşa…

— Bănuiam eu că ai să-mi spui asta, spuse repede Lucy, însă doamna Ferrars nu ar fi avut nici un motiv să-şi arate simpatia faţă de mine dacă nu m-ar fi plăcut cu adevărat, iar faptul că mă place înseamnă totul pentru mine. N-ai să mă convingi că n-am de ce să fiu mulţumită. Sunt sigură că totul se va termina cu bine şi că nu voi întâmpina nici un obstacol, aşa cum crezusem.

Doamna Ferrars este o femeie fermecătoare şi cumnata dumitale la fel. Amândouă sunt cu adevărat încântătoare! Mă mir că nu te-am auzit niciodată spunând că doamna Dashwood este o femeie extrem de agreabilă!

Elinor nu avu nici un răspuns de dat la aceasta, şi nici nu încercă.

— Eşti bolnavă, domnişoară Dashwood? Pari abătută… Nu vorbeşti… Sigur nu te simţi bine.

— N-am fost niciodată mai sănătoasă.

— Mă bucur din toată inima, dar zău că nu pari. Mi-ar părea tare râu să fii bolnavă tocmai dumneata, care ai fost cea mai mare mângâiere din lume pentru mine! Numai Dumnezeu ştie ce m-aş fi făcut fără prietenia dumitale…

Elinor încercă să dea un răspuns politicos, deşi se îndoia de reuşită. Insă o convinse pe Lucy, care răspunse imediat:

— Sunt convinsă de sentimentele pe care le ai pentru mine şi, alături de dragostea lui Edward, ele sunt cea mai mare alinare pe care o am… Sărmanul Edward!… Insă acum lucrurile merg spre bine, o să ne putem întâlni şi o să ne întâlnim destul de des, căci lady Middleton este încântată de doamna John Dashwood, aşa că vom fi des în Harley Street, cred, iar Edward îşi petrece jumătate din timp la sora lui… În plus, lady Middleton şi doam na Ferrars se vor vizita acum şi, cum doamna Ferrars şi cumnata dumitale au fost atât de bune cu mine o dată, vor fi oricând bucuroase să mă vadă. Sunt nişte femei absolut fermecătoare!

Sunt sigură că, dacă ai să-i spui cumnatei dumitale ce cred despre ea, n-ai putea vorbi îndeajuns de elogios.

Insă Elinor nu vru s-o încurajeze să spere că avea să-i spună cumnatei ei. Lucy continuă:

— Sunt convinsă că aş fi văzut numaidecât dacă doamna Ferrars nu m-ar fi plăcut. Dacă mi-ar fi făcut doar o reverenţă formală, de exemplu, fără să spună o vorbă şi fără să mă bage în seamă după aceea, dacă nu s-ar fi uitat măcar o dată frumos la mine – ştii ce vreau să spun – şi dacă m-ar fi tratat cu aro ganţă, aş fi renunţat la tot. Cu disperare. N-aş fi putut suporta.

Căci ştiu că, atunci când nu poate să sufere pe cineva, este extrem de violentă.

Însă Elinor nu mai apucă să răspundă ceva, căci uşa se deschise şi, după ce servitorul îl anunţă pe domnul Ferrars, Edward intră imediat.

Fu un moment foarte jenant şi lucrul acesta se văzu pe faţa fiecăruia. Toţi arătau extrem de fâstâciţi, iar Edward părea mai înclinat să iasă din cameră decât să înainteze. Se aflau într-o situaţie pe care toţi ar fi dorit s-o evite. Domnişoarele îşi reveniră primele. Nu era treaba lui Lucy să facă oficiile de gazdă, şi aparenţa de discreţie trebuia păstrată. De aceea, nu-şi manifestă afecţiunea decât prin

priviri şi, după ce îi adresă câteva cuvinte, nu mai spuse nimic.

Insă Elinor avea mai multe de făcut şi era atât de dornică să se achite bine de îndatoririle sale, încât îşi impuse să se stăpânească şi, după o clipă în care se adună, îi ură bun venit cu o privire şi o atitudine care păreau aproape fireşti şi sincere. Nu vru ca prezenţa lui Lucy sau faptul că i se făcuse o nedreptate s-o împiedice să-i spună că era fericită să-l vadă şi că regretase foarte mult că nu fusese acasă când el venise în Berkeley Street. Nu vru ca, de teama ochilor cercetători ai lui Lucy, să nu-i acorde atenţia cuvenită ca prieten şi aproape rudă, deşi curând observă că Lucy o urmărea îndeaproape.

Purtarea ei îl linişti oarecum pe Edward şi îi dădu destul curaj ca să ia loc; cu toate acestea, cum era de aşteptat, el era mai încurcat decât cele două domnişoare, căci inima lui nu era indiferentă ca a lui Lucy şi nici conştiinţa lui nu era atât de curată ca a lui Elinor.

Cu un aer sfios şi liniştit, Lucy părea hotărâtă să nu contribuie la confortul celorlalţi şi nu vru să scoată o vorbă; aproape tot ce se spuse veni de la Elinor, care se văzu nevoită să dea de bunăvoie toate informaţiile despre sănătatea mamei ei, despre venirea lor la Londra şi aşa mai departe, informaţii pe care s-ar fi cuvenit să le ceară Edward, dar pe care nu le cerea.

Eforturile ei nu se opriră aici; curând după aceea, făcu un gest eroic lăsându-i singuri, sub pretextul că se ducea s-o aducă pe Marianne. De îndată ce auzi că Edward era acolo, Marianne alergă bucuroasă în salon. Plăcerea pe care o simţi văzându-l fu pe măsura celorlalte sentimente ale ei, puternică şi manifestată făţiş. Veni spre el cu mâna întinsă şi un glas care exprima afecţiunea unei surori.

— Ce clipă fericită, dragă Edward! Exclamă ea. Ar trebui să compenseze aproape totul!

Edward încercă să răspundă acestei amabilităţi aşa cum se cuvenea, însă în faţa unor asemenea martori nu îndrăzni

să spună nici jumătate din ce simţea. Se aşezară din nou cu toţii şi, preţ de câteva clipe, nimeni nu spuse nimic, timp în care Marianne se uita cu multă duioşie când la Edward, când la Elinor, crezând că plăcerea lor de a se revedea era ţinută în frâu de prezenţa deloc bine venită a lui Lucy. Edward vorbi primul, remarcând schimbarea înfăţişării lui Marianne şi exprimându-şi teama că poate Londra nu-i pria.

— Oh, nu te gândi la mine! Replică ea cu înfocare, deşi ochii îi erau plini de lacrimi. Nu te gândi la sănătatea mea! După cum vezi, Elinor e bine. Asta trebuie să vă fie de ajuns amândurora.

Această remarcă nu fu menită să-i facă pe Elinor şi pe Edward să se simtă mai bine şi nici să atragă bunăvoinţa lui Lucy, care se uită la Marianne cu o expresie foarte răutăcioasă.

— Îţi place Londra? Întrebă Edward, dorind să spună ceva care să ducă la schimbarea subiectului.

— Deloc. Mă aşteptam să găsesc aici tot felul de distracţii, dar n-am găsit niciuna. Singurul lucru plăcut de care am avut parte este să te văd pe dumneata, Edward. Slavă Domnului că eşti neschimbat!

Se opri şi nimeni nu spuse nimic. Curând după aceea, Marianne adăugă:

— Elinor, cred că ar trebui să-l rugăm pe Edward să aibă grijă de noi când ne întoarcem la Barton. Presupun că o să plecăm într-o săptămână sau două şi sunt încredinţată că Edward nu o să aibă nimic împotrivă să accepte sarcina.

Bietul Edward îngână ceva, însă nimeni nu ştiu ce anume, nici chiar el. Însă Marianne, care îi văzu agitaţia, o puse pe seama motivului care îi convenea ei, fu mulţumită şi începu să vorbească despre altceva.

— Vai, Edward, ce zi am petrecut ieri la Harley Street! Atât de plictisitoare! Îngrozitor de plictisitoare! Am multe să-ţi spun despre asta, dar nu pot s-o fac acum.

Şi, cu această discreţie admirabilă, amână pe altă dată, când aveau să se bucure de mai multă intimitate,

dezvăluirea faptului că le găsise pe rudele lor comune mai dezagreabile ca niciodată şi că mama lui, mai ales, o dezgustase foarte tare.

— Dar tu de ce n-ai fost acolo, Edward? Tu de ce n-ai venit?

— Aveam o obligaţie în altă parte.

— Obligaţii! Ce obligaţii puteau să fie, când trebuia să te întâlneşti cu nişte prieteni foarte buni?

Lucy, care părea să se răzbune pe ea, interveni.

— Poate că dumneata, domnişoară Marianne, crezi că tinerii nu îşi onorează niciodată obligaţiile, mici sau mari, dacă n-au chef de ele.

Elinor se supără foarte tare, însă Marianne păru total insensibilă la înţepătură, căci răspunse cu calm:

— Ba nu-i aşa, căci, serios vorbind, cred că numai conştiinţa l-a ţinut pe Edward departe de Harley Street. Şi sunt încredin ţată că are cea mai delicată conştiinţă din lume, cea mai scrupu loasă când vine vorba să se schite de obligaţii, oricât ar fi ele de mărunte şi oricât de mult ar contrazice acestea interesele sau plăcerea lui. N-am văzut om pe lume care să se ferească mai mult decât el să producă durere sau dezamăgire sau care să fie atât de incapabil de egoism. Aşa este, Edward, şi ţin să o spun. De ce nu vrei să fii lăudat? Atunci înseamnă că nu-mi eşti prieten, căci cei care îmi acceptă iubirea şi stima trebuie să se supună şi la criticile mele făţişe.

Totuşi, laudele ei nu fură deloc pe placul a două tinere din auditoriu şi se dovediră atât de deprimante pentru Edward încât, foarte curând, se ridică să plece.

— Pleci atât de repede! Exclamă Marianne. Dragă Edward, nu se poate!

Şi, trăgându-l puţin deoparte, îi şopti că era convinsă că Lucy nu avea să mai stea mult. Însă nici această încurajare nu avu succes, căci el ţinu să plece, iar Lucy, care ar fi rămas mai mult decât el chiar dacă vizita lui ar fi durat câteva ore, plecă la scurt timp după aceea.

— Ce poate s-o aducă aici atât de des? Întrebă Marianne după plecarea lor. Oare n-a văzut că doream să plece? Ce neplă cut pentru Edward!

— De ce să fie neplăcut? Suntem prietenele lui, iar pe Lucy o cunoaşte de mai multă vreme decât pe noi. Este absolut firesc să-i facă tot atâta plăcere s-o vadă ca pe noi.

Marianne o privi ţintă şi spuse:

— Elinor, nu pot să suport genul ăsta de discuţie, să ştii. Dacă speri să ţi se contrazică afirmaţiile, cum presupun că e cazul, ar trebui să-ţi aduci aminte că eu sunt ultima fiinţă din lume care s-o facă. Nu îngădui să mi se smulgă prin viclenie asigurări de care nu e nevoie.

După aceste cuvinte, părăsi încăperea. Elinor nu îndrăzni s-o urmeze pentru a-i spune mai multe ca să o convingă, căci era legată de promisiunea făcută lui Lucy. Nu-i rămase decât să spere că durerea care însoţise recenta întâlnire nu avea să se repete – lucru la care avea toate motivele să se aştepte.

CAPITOLUL XIV LA CÂTEVA ZILE după această întâlnire, ziarele anunţau lumii că doamna Thomas Palmer dăduse naştere unui fiu şi moştenitor, lucru foarte interesant şi mulţumitor, cel puţin pentru toate cunoştinţele apropiate care ştiau asta dinainte.

Acest eveniment extrem de important pentru fericirea doamnei Jennings produse o schimbare în modul ei de a-şi petrece timpul şi influenţă, în aceeaşi măsură, şi modul de viaţă al tinerelor ei prietene. Dorind să fie cât mai mult cu Charlotte, doamna Jennings pleca într-acolo în fiecare dimineaţă şi nu se întorcea decât seara târziu. Domnişoarele Dashwood, la insistenţele familiei Middleton, îşi petreceau toată ziua în Conduit Street, zi de zi. Pentru liniştea lor, ar fi preferat să rămână, măcar dimineaţa, în casa doamnei Jennings, dar nu se putură opune dorinţei tuturor. Prin urmare, îşi petreceau timpul cu lady Middleton şi cele două domnişoare Steele, care de fapt le preţuiau tot atât de puţin compania pe cât se prefăceau că o caută.

Domnişoarele Dashwood aveau prea multă minte pentru a fi o companie de dorit pentru lady Middleton, iar de celelalte erau privite cu invidie deoarece, după părerea lor, se băgau peste ele şi le răpeau politeţurile pe care voiau să le monopolizeze. Deşi purtarea lui lady Middleton faţă de Elinor şi Marianne era cum nu se poate mai politicoasă, soţia lui sir John nu le plăcea deloc. Din cauză că ele nu îi linguşeau niciodată nici pe ea, nici pe copiii ei, nu le credea bune la suflet, şi pentru că lor le plăcea să citească, îşi închipuia că sunt sarcastice, fără să ştie probabil ce înseamnă să fii sarcastic; dar asta nu avea importanţă. Pentru ea însemna să critici cu uşurinţă.

Prezenţa lor le stânjenea atât pe lady Middleton, cât şi pe Lucy. Celei dintâi îi era ruşine să trândăvească în faţa lor, iar cealaltă se temea că va fi dispreţuită pentru linguşelile pe care era mândră să le rostească în alte ocazii. Dintre cele trei, domnişoara Steele era cel mai puţin deranjată de prezenţa lor şi s-ar fi putut înţelege foarte bine cu ea dacă i-ar fi povestit în amănunţime întreaga afacere amoroasă dintre Marianne şi Willoughby drept compensaţie pentru sacrificiul pe care îl făcea cedând, după masă, cel mai bun loc de lângă foc, sau măcar dacă ar fi tachinat-o în legătură cu doctorul Davies. Insă ele ţineau atât de puţin să-i câştige simpatia încât, dacă sir John n-ar fi luat masa acasă, zilele s-ar fi scurs într-o plictiseală îngrozitoare.

Totuşi, toate aceste invidii şi nemulţumiri erau atât de departe de a fi bănuite de doamna Jennings, încât ea considera că era încântător că fetele erau împreună şi, în fiecare seară, îşi felicita tinerele prietene că scăpaseră de compania unei bătrâne proaste. Le însoţea câteodată acasă la sir John, iar alteori rămânea cu ele acasă. Insă oriunde s-ar fi aflat, era întotdeauna bine dispusă, încântată şi plină de importanţă că Charlotte se simţea bine datorită grijii ei, şi gata să ofere o prezentare atât de amănunţită a situaţiei ei cum numai domnişoara Steele putea să fie curioasă să afle. Un lucru, totuşi, o supăra, şi se plângea de el zilnic.

Domnul Palmer era de părere, ca de altfel toţi bărbaţii, dar pentru asta nu mai puţin nedemn de un tată, că toţi bebeluşii seamănă între ei; şi, deşi doamna Jennings văzuse de multe ori, în ocazii diferite, o asemănare izbitoare între bebeluş şi fiecare dintre rudele lui de ambele părţi, nu reuşea cu nici un chip să-l convingă pe tată de acest lucru; nu putea să-l convingă că nu era la fel cu nici un alt copil de aceeaşi vârstă şi nici să-l facă să recunoască faptul că era cel mai frumos copil din lume.

Trebuie să relatăm acum un necaz care, cam pe la acea vreme, se abătu asupra doamnei John Dashwood. Întâmplarea făcuse ca, atunci când cumnatele ei şi doamna Jennings îi făceau prima vizită în Harley Street, altă cunoştinţă de-a ei să treacă pe acolo, împrejurare care, în sine, nu părea să producă vreun rău. Insă cum imaginaţia unora îi face să ne judece greşit comportamentul şi să decidă asupra lui după cele mai neînsemnate aparenţe, fericirea omului este întotdeauna, într-o oarecare măsură, la mila norocului. In cazul de faţă, doamna care venise după cele două surori mersese cu imaginaţia atât de departe încât, la simpla pomenire a numelui domnişoarelor Dashwood şi înţelegând că erau surorile domnului Dashwood, trăsese numaidecât concluzia că locuiau în Harley Street. Această neînţelegere avu drept urmare trimiterea unor cărţi de vizită care le invitau să ia parte, împreună cu fratele şi cumnata lor, la o mică serată muzicală ce urma să aibă loc în casa ei.

Consecinţa acestui lucru fu că doamna John Dashwood nu numai că se văzu obligată să se supună marelui inconvenient de a trimite caleaşca după domnişoarele Dashwood ci, şi mai rău, fu silită să îndure neplăcerea de a da impresia că le trata cu atenţie; şi cine putea spune că nu aveau să se aştepte să iasă în lume cu ea şi a doua oară? Pe de altă parte, stătea acum în puterea ei să le dezamăgească.

Marianne se obişnuise de acum să iasă în fiecare zi din casă şi ajunsese să-i fie indiferent dacă ieşea sau nu. Se pregătea cu calm şi mecanic pentru fiecare obligaţie mondenă, fără să se aştepte la cea mai mică distracţie şi, foarte des, fără să ştie până în ultima clipă unde se ducea.

Ajunsese să fie atât de indiferentă la îmbrăcămintea şi înfăţişarea ei încât, pe toată durata toaletei, nu le acorda nici jumătate din atenţia pe care o primea de la domnişoara Steele în primele cinci minute după ce era gata. Nimic nu scăpa cercetării minuţioase şi curiozităţii acesteia; ea vedea totul şi întreba totul, nu avea linişte până nu ştia preţul fiecărui articol al îmbrâcă-minţii lui Marianne, ştia mai bine decât Marianne numărul rochiilor acesteia şi spera să afle, înainte de a se despărţi, cât o costa spălatul pe săptămână şi cât cheltuia pe an cu persoana ei. Obrăznicia acestor cercetări amănunţite se încheia, în general, cu un compliment care, deşi era venit să răsplătească răspunsurile primite, era considerat de Marianne cea mai mare impertinenţă dintre toate, căci, după ce era supusă unei examinări minuţioase privind valoarea şi croiala rochiei ei, culoarea pantofilor şi aranjarea părului, era sigură că avea să i se spună: „Eşti foarte elegantă, şi aş zice că ai să faci multe cuceriri”.

Cu o astfel de încurajare fu expediată şi de această dată la caleaşca fratelui ei, în care urcară după cinci minute după ce se oprise la uşă, punctualitate ce nu prea fu pe placul cumnatei lor, care sperase ca ele să întârzie spre nemulţumirea ei sau a vizitiului.

Evenimentele serii nu fură deosebite din cale-afară. Petrecerea, ca oricare altă serată muzicală, adună un mare număr de oameni care chiar se pricepeau la muzică, dar şi mai mulţi care nu se pricepeau deloc; cât despre interpreţi, aceştia erau, ca de obicei, după propria lor apreciere şi cea a prietenilor intimi, cei mai buni interpreţi amatori din Anglia.

Cum Elinor nu se pricepea la muzică, şi nici n-o pretindea, nu avu nici o reţinere să-şi întoarcă privirile de la pian, ori de câte ori avea chef, şi să şi le aţintească asupra obiectelor din jur, fără să fie împiedicată de prezenţa harpei sau a violoncelului. Într-o astfel de ocazie îl zări într-un grup de tineri pe acela care le ţinuse o lecţie despre cutiile pentru scobitori la Gray. Curând după aceea îl zări uitându-se la ea şi vorbind familiar cu fratele ei. Tocmai se hotărâse să-i afle numele de la cel din urmă, când amândoi veniră spre ea şi domnul Dashwood i-l prezentă ca fiind domnul Robert Ferrars.

El i se adresă cu o politeţe degajată, răsucindu-şi capul într-o plecăciune care o asigură la fel de limpede cum ar fi făcut vorbele că era exact filfizonul descris de Lucy. Ce bine ar fi fost pentru ea dacă simpatia ei pentru Edward s-ar fi bazat mai puţin pe meritele lui decât pe meritele celor mai apropiate rude ale lui! Căci atunci plecăciunea fratelui lui ar fi dat lovitura finală în ceea ce începuseră răutăcioasa lui mamă şi nu mai puţin antipatica lui soră. Dar în timp ce se minuna de diferenţa dintre cei doi tineri, nu găsea că goliciunea sufletească şi îngâmfarea unuia ar fi putut să o facă să nu aprecieze modestia şi valoarea celuilalt. De ce erau deosebiţi îi explică însuşi Robert într-o conversaţie de un sfert de oră când, discutând despre fratele lui şi plângându-se de extraordinara stângăcie care, după părerea lui, îl ţinea departe de societatea corespunzătoare rangului său, o atribui cu candoare şi generozitate mult mai puţin vreunei deficienţe înnăscute decât unei nefericite educaţii particulare; pe când el, care probabil nu era cu nimic mai înzestrat de natură, era la fel de capabil să se învârtă în lume ca oricare alt bărbat doar pentru că fusese la o şcoală publică.

— Pe cinstea mea, adăugă el, sunt încredinţat că nu e vorba de nimic mai mult. Şi i-o şi spun deseori mamei mele, când se necăjeşte din pricina asta. Ii spun: „Dragă doamnă, trebuie să te linişteşti. Acum răul e iremediabil, şi a fost în

întregime opera ta. De ce te-ai lăsat convinsă de unchiul meu, sir Robert, să-l plasezi pe Edward sub tutelă privată, în cea mai critică perioadă din viaţa lui? Dacă l-ai fi trimis la Westminster, ca pe mine, în loc să-l trimiţi la domnul Pratt, nu s-ar mai fi întâmplat toate astea.” Aşa privesc eu problema, şi mama este pe deplin convinsă că a greşit.

Elinor nu vru să-l contrazică pentru că, oricare ar fi fost părerea ei despre avantajele unei şcoli publice, nu se putea gândi cu mulţumire la faptul că Edward locuise la familia domnului Pratt.

— Locuieşti în Devonshire, parcă, spuse el apoi. Într-o vilă pe lângă Dawlish.

Elinor îl puse la curent cu aşezarea vilei şi el se arătă destul de mirat că cineva putea locui în Devonshire, fără să fie aproape de Dawlish. Totuşi, îşi exprimă profunda aprobare pentru genul de casă în care trăiau.

— In ceea ce mă priveşte, îmi plac nespus de mult vilele, spuse el. Sunt foarte confortabile şi foarte elegante. Dacă aş avea bani de pus deoparte, mi-aş cumpăra un petic de pământ şi mi-aş construi una la mică distanţă de Londra, unde să pot să mă duc oricând, să iau câţiva prieteni cu mine şi să fiu fericit. Sfătuiesc pe oricine vrea să construiască să-şi ridice o vilă. Zilele trecute a venit la mine prietenul meu lordul Courtland ca să-mi ceară sfatul, şi mi-a pus dinainte trei planuri ale renumitului arhitect Bonomi. Trebuia să hotărăsc care e cel mai bun. „Dragul meu Courtland, am spus aruncându-le imediat pe toate în foc, nu adopta niciunul, şi clădeşte-ţi neapărat o vilă.” Şi îmi închipui că asta o să şi facă. Unii îşi imaginează că vilele nu oferă confort şi nici spaţiu, dar se înşală. Am fost luna trecută acasă la prietenul meu Elliot, în apropiere de Dartford. Lady Elliot dorea să dea un bal. „Dar cum să fac, dragul meu Ferrars?”, m-a întrebat ea. „In vila asta încap zece perechi şi unde o să mai fie şi masa?” Eu am văzut imediat că totul se putea rezolva foarte simplu, aşa că i-am spus: „Dragă lady Elliot, linişteşte-te. In sufragerie vor

încăpea uşor optsprezece perechi; mesele de cărţi se pot pune în salonaş; biblioteca se poate deschide pentru ceai şi alte băuturi răcoritoare, iar cina poate fi servită în salonul cel mare”. Lady Elliot a fost încântată de idee. Am măsurat sufrageria şi am descoperit că în ea încăpeau exact optsprezece perechi, şi toată afacerea a fost aranjată după planul meu. Aşa că, vezi dumneata, dacă oamenii ştiu să abordeze problema, pot să aibă acelaşi confort într-o vilă ca în cea mai spaţioasă locuinţă.

Elinor fu de acord cu toate astea, căci nu considera că el merita complimentul contrazicerii raţionale.

Cum lui John Dashwood nu-i plăcea muzica mai mult decât celei mai mari dintre surorile lui, îşi luă aceeaşi libertate de a se gândi la cu totul altceva. Astfel, în timpul serii, îi veni o ideea pe care i-o împărtăşi soţiei lui când ajunse acasă. Greşeala doamnei Dennison de a presupune că surorile lui erau musafirele lor îl făcuse să se gândească la faptul că poate ar fi fost potrivit chiar să le invite să stea la ei cât timp obligaţiile doamnei Jennings o ţineau departe de casă. Cheltuiala ar fi fost nimic, şi deranjul la fel; şi, una peste alta, ar fi fost o atenţie absolut necesară pentru a-şi elibera conştiinţa de promisiunea făcută tatălui său. Propunerea o uimi pe Fanny.

— Nu văd cum le-am putea invita fără să-i aducem un afront lui lady Middleton, căci ele îşi petrec toată ziua la ea; altfel le-aş invita cu cea mai mare plăcere. Ştii că sunt gata oricând să le acord toată atenţia care îmi stă în putere, aşa cum am făcut-o şi în seara asta luându-le la petrecere. Dar ele sunt musafirele lui lady Middleton. Cum să le cer să plece de la ea?

Soţul ei îi spuse, cu multă umilinţă, că nu înţelegea obiecţia ei.

— Au petrecut deja o săptămână în Conduit Street şi lady Middleton nu are de ce să se supere dacă or să stea tot atâtea zile la nişte rude atât de apropiate.

Fanny se gândi o clipă apoi, cu vigoare reînnoită, spuse:

— Iubitul meu, le-aş invita din toată inima dacă mi-ar sta în putere. Dar tocmai mă hotărâsem să le invit pe domnişoarele Steele să stea câteva zile la noi. Sunt fete bune şi foarte bine crescute, şi cred că le datorăm atenţie, întrucât unchiul lor i-a făcut mult bine lui Edward. Pe surorile tale le putem invita şi în alt an, dar domnişoarele Steele s-ar putea să nu mai vină la Londra. Sunt sigură că îţi vor plăcea; ba le placi deja foarte mult, şi la fel şi mama. Şi sunt preferatele lui Harry!

Domnul Dashwood fu convins. Înţelese necesitatea de a le invita numaidecât pe domnişoarele Steele şi conştiinţa lui fu împăcată de hotărârea de a-şi invita surorile în alt an; în acelaşi timp, totuşi, bănuia cu viclenie că alt an avea să facă invitaţia inutilă, aducând-o pe Elinor la Londra ca soţie a colonelului Brandon, iar pe Marianne ca musafir al lor.

Fanny, bucurându-se că scăpase şi mândră de isteţimea cu care o făcuse, îi scrise dimineaţa următoare lui Lucy, invitând-o ca, împreună cu sora ei, să stea câteva zile în Harley Street, de îndată ce lady Middleton se putea lipsi de ele. Lucrul acesta fu de ajuns pentru a o face pe Lucy cu adevărat fericită. Doamna Dashwood părea să o ajute, întărindu-i speranţele şi încurajân-du-i intenţiile! Un astfel de prilej de a fi cu Edward şi familia lui îi servea mai mult decât orice altceva interesele, iar o astfel de invitaţie era cea mai mare încântare pentru inima ei!

Când biletul îi fu arătat lui Elinor, ceea ce se întâmplă la zece minute de la primirea lui, aceasta fu înclinată pentru prima dată să împărtăşească întrucâtva aşteptările lui Lucy, căci această dovadă de deosebită amabilitate acordată la un timp atât de scurt după ce se cunoscuseră părea să declare că bunăvoinţa arătată ei nu izvora doar din răutate faţă de Elinor şi, cu timpul, putea să ducă la tot ce îşi dorea Lucy. Linguşelile ei înfrânseseră deja mândria lui lady Middleton şi deschideau o uşă în inima închisă a doamnei John Dashwood.

Domnişoarele Steele se mutară în Harley Street, şi tot ce ajunse la Elinor despre influenţa lor acolo îi întări convingerea că aşteptările lui Lucy aveau să se împlinească. Sir John, care le vizita de multe ori, povestea că se bucurau de nişte favoruri extraordinare. Doamna Dashwood nu fusese în viaţa ei încântată de vreo tânără cum era de ele, le dăruise fiecăreia un manual de brodat, îi spunea lui Lucy pe numele de botez şi nu ştia dacă putea să se mai despartă de ele.

VOLUMUL III CAPITOLUL I DUPĂ DOUA SĂPTĂMÂNI, doamna Palmer se simţea atât de bine încât mama ei nu mai considera necesar să-i cedeze tot timpul său, mulţumindu-se s-o viziteze o dată sau de două ori pe zi, se întoarse în casa ei şi la obiceiurile ei, domnişoarele Dashwood fiind şi ele gata să-şi reia viaţa alături de ea.

În a treia sau a patra dimineaţă de la reinstalarea lor în Berkeley Street, întorcându-se din obişnuita ei vizită la doamna Palmer, doamna Jennings intră în salon, unde Elinor era singură, cu un aer atât de important şi grăbit, încât aceasta se pregăti să audă ceva minunat.

— Doamne! Draga mea domnişoară Dashwood, ai auzit vestea?

— Nu, doamnă. Ce este?

— Ceva foarte ciudat! Dar ai să auzi tot. Când am ajuns acasă la domnul Palmer, am găsit-o pe Charlotte foarte agitată din pricina copilului. Era sigură că era foarte bolnav – plângea, se agita şi era plin de bubuliţe. M-am uitat imediat la el şi am spus: „Doamne, draga mea, n-are decât o iritaţie de la dinţi”, şi dădaca i-a spus la fel. Dar Charlotte n-a fost mulţumită şi a tri mis după domnul Donovan. Norocul a făcut ca tocmai să se întoarcă din Harley Street, aşa că a venit imediat acolo, şi de cum a văzut copilul a spus exact ce spusesem şi noi, şi atunci Charlotte s-a liniştit. Insă tocmai când domnul Donovan dădea să plece, mi-a venit ideea să-l întreb dacă avea vreo noutate.

Atunci a zâmbit ipocrit, şi-a luat un aer grav, lăsând să se înţe leagă că ar şti el ceva şi în cele din urmă a spus în şoaptă: „De teamă să nu ajungă la urechile domnişoarelor pe care le ai în grijă vreo relatare neplăcută despre indispoziţia cumnatei lor, cred că e recomandabil să le spuneţi că sunt încredinţat că nu există nici un mare motiv de îngrijorare; sper că doamna Dashwood se va face bine.” – Cum? Fanny e bolnavă?

— Exact asta am spus şi eu, draga mea. „Doamne! Doamna Dashwood e bolnavă?”, am întrebat, şi atunci totul a ieşit la iveală. Ca să nu mai lungesc vorba, iată ce am aflat: Domnul Edward Ferrars, însuşi tânărul în legătură cu care glumeam deseori pe seama dumitale (dar, după cum se dovedeşte acum, mă bucur nespus că n-a fost niciodată nimic la mijloc), domnul Edward Ferrars, aşadar, se pare că e logodit de mai bine de un an cu verişoara mea Lucy! Şi nimeni n-a ştiut nimic în afară de Nancy! Ţi-ai fi închipuit una ca asta? Nu e de mirare că se plac, dar cine ar fi bănuit că lucrurile sunt atât de înaintate! E tare ciudat! Eu nu i-am văzut niciodată împreună, altfel sunt sigură că mi-aş fi dat seama numaidecât. Totul a fost făcut pe ascuns, de teama doamnei Ferras. Ei bine, şi nici ea, nici fratele sau cumnata dumitale n-au bănuit nimic, până azi-dimineaţă, când biata Nancy, care e o făptură bine intenţionată, dar nu se pricepe

la secrete, i-a dat de gol. S-a gândit că toată lumea ţine atât de mult la Lucy, încât n-o să-i facă greutăţi din pricina asta, aşa că s-a dus la cumnata dumitale, care era singură şi lucra la carpeta ei, nebănuind deloc ce avea să urmeze – căci tocmai îi spusese cu cinci minute înainte fratelui dumitale că se gândea să aranjeze o căsătorie între Edward şi fiica nu ştiu cărui lord, am uitat cine. Aşa că poţi să-ţi dai seama ce lovitură a fost pentru vanitatea şi mândria ei. A făcut pe loc o criză violentă de isterie şi a ţipat atât de tare încât a fost auzită de fratele dumitale, care era jos în camera lui, pregătindu-se să-i scrie o scrisoare administratorului său de la ţară. El a alergat imediat sus, şi a avut loc o scenă îngrozitoare, căci Lucy tocmai venea la ei, fără să-i treacă măcar prin gând ce se petrecea. Bietul sufleţel! Mi-e milă de ea. După părerea mea, a fost tratată foarte rău, căci după ce cumnata dumitale a certat-o ca o scorpie, sărmana Lucy a leşinat. Nancy căzuse în genunchi şi plângea amarnic, iar fratele dumitale umbla prin cameră, neştiind ce să facă. Doamna Dashwood le-a spus să nu mai rămână un minut în casă, iar fratele dumitale a fost nevoit să cadă şi el în genunchi ca s-o convingă să le lase să stea până îşi strângeau lucrurile. Atunci pe ea au apucat-o iarăşi istericalele şi el s-a speriat atât de tare încât a trimis imediat după domnul Donovan, iar domnul Donovan a găsit această gălăgie îngrozitoare în casă. Trăsura le aştepta la uşă şi bietele mele verişoare tocmai urcau în ea, când el a ieşit din casă. Biata Lucy, mi-a spus el, era într-un aşa hal încât abia se mai ţinea pe picioare, iar Nancy nu se simţea nici ea mult mai bine. Declar că n-am pic de înţelegere pentru cumnata dumitale şi sper din toată inima că, în ciuda ei, va fi o căsătorie. Doamne, ce lovitură o să fie pentru sărmanul domn Edward când va auzi asta! Iubita lui să fie tratată cu atâta dispreţ! Se spune că ţine foarte mult la ea, şi se poate să fie aşa. Nu m-ar mira să provoace un scandal îngrozitor, şi la fel crede şi domnul Donovan. Am vorbit cu el foarte mult despre asta, şi partea bună e că se întoarce în

Harley Street să fie acolo când i se va spune doamnei Ferrars despre asta, căci s-a trimis după ea de îndată ce verişoarele mele au părăsit casa. Cumnata dumitale era sigură că şi pe ea are s-o apuce isteria şi, din partea mea, poate s-o apuce. Nu mi-e milă de niciuna din ele. Nu ştiu de ce unii fac atâta caz de bani şi nobleţe. Nu există nici un motiv ca domnul Edward şi Lucy să nu se căsătorească, căci sunt sigură că doamna Ferrars îşi poate permite să fie generoasă cu fiul ei şi, cu toate că Lucy nu are aproape nimic, e una dintre puţinele persoane care ştiu să se gospodărească chibzuit. Cred că, dacă doamna Ferrars le-ar da numai cinci sute de lire pe an, ea ar face faţă la fel de onorabil cu ei ca alţii cu opt sute. Ar putea trăi confortabil într-o căsuţă ca a voastră – poate puţin mai mare – cu două slujnice şi doi servitori. Sunt sigură că le-aş putea găsi o fată în casă, căci Betty a mea are o soră care a rămas fără slujbă şi ar fi numai potrivită pentru ei.

Aici doamna Jennings se opri şi, cum Elinor avusese destul timp să-şi adune gândurile, fu în stare să-i dea un răspuns şi să facă observaţiile cerute în mod firesc de subiectul respectiv.

Bucuroasă să constate că nu era bănuită de vreun interes aparte în această problemă şi mulţumită că Marianne nu era de faţă, îi veni foarte uşor să vorbească despre toată afacerea fără stânjeneală şi să-şi exprime fără părtinire părerea despre purtarea tuturor celor în cauză.

Încă nu-şi dădea seama ce avea să însemne cu adevărat evenimentul pentru ea; totuşi, încercă să alunge gândul că el s-ar fi putut sfârşi şi altfel decât prin căsătoria lui Edward cu Lucy. Era curioasă să audă ce avea să spună şi să facă doamna Ferrars, deşi nu putea exista îndoială în această privinţă, şi era şi mai curioasă să ştie cum avea să se poarte Edward. Ii era tare milă de el. De Lucy, foarte puţin, dar chiar şi pentru acel puţin îi trebuiră ceva eforturi. Cât despre ceilalţi, nu îi era deloc milă de ei.

Întrucât doamna Jennings nu mai vorbea acum despre alt subiect, Elinor înţelese curând că trebuie s-o pregătească pe Marianne pentru discutarea lui. Nu mai trebuia să piardă timpul, ci să-i dezvăluie adevărul şi să o determine să îi asculte pe alţii vorbind despre el fără să-şi trădeze neliniştea pentru sora ei sau resentimentul faţă de Edward.

Sarcina lui Elinor era dureroasă. Urma să-i răpească surorii sale cea mai mare consolare, să-i dea astfel de amănunte despre Edward, care, se temea ea, aveau să distrugă pentru totdeauna părerea bună a lui Marianne despre el, şi, din cauza asemănării dintre situaţiile lor, s-o facă să-şi retrăiască propria dezamăgire. Dar oricât de nedorită era o astfel de sarcină, trebuia dusă la îndeplinire şi, de aceea, Elinor se grăbi să o execute.

Povestirea ei fu limpede şi simplă, şi neînsoţită de agitaţie sau de vreo izbucnire de durere, deşi nu şi de o oarecare emoţie. Marianne, care ascultă cu groază şi plânse amarnic, fu în schimb foarte agitată. Elinor trebuia să-i consoleze pe alţii şi când era vorba de suferinţa ei, nu doar a lor. Oferi de îndată toată alinarea pe care o puteau aduce asigurările că ea era foarte liniştită şi îl absolvi cu mare înflăcărare pe Edward de toate acuzaţiile, în afară de aceea de imprudenţă.

Însă, un timp, Marianne nu crezu niciuna, nici alta; Edward părea un al doilea Willoughby, iar dacă Elinor recunoştea că îl iubise din toată inima, atunci nu putea să sufere mai puţin decât ea. Cât despre Lucy Steele, o considera total nesuferită şi absolut incapabilă să atragă un bărbat cu minte, astfel că la început nu putu fi convinsă că Edward avea vreun sentiment de afecţiune pentru ea, iar după aceea nu putu fi convinsă să-l ierte.

Elinor nu apucă să-i vorbească decât despre logodnă şi de când exista, căci sentimentele lui Marianne o întrerupseră şi nu mai putu să-i dea nici un amănunt. Un timp, nu făcu decât să-i aline suferinţa, să-i alunge neliniştea şi să-i combată resentimentele. Prima întrebare pe care o puse

Marianne şi care conduse la amănunte ulterioare fu următoarea:

— De când ştii tu toate astea, Elinor? Ţi-a scris el?

— Le cunosc de patru luni. Când Lucy a venit la Barton Park anul trecut, în noiembrie, mi-a povestit în secret de logodna ei.

— Patru luni! Ştii despre asta de patru luni?

Elinor confirmă.

— Cum? În timp ce aveai grijă de mine în toată nefericirea mea, ai avut asta în inimă? Şi eu îţi reproşam că eşti fericită!

— Nu era nimerit atunci să ştii cât eram de nefericită.

— Patru luni! Exclamă iarăşi Marianne. Cum ai putut să fii atât de calmă şi atât de veselă?

— Simţind că îmi făceam datoria. Promisiunea pe care i-am făcut-o lui Lucy mă obliga să păstrez secretul. De aceea, eram datoare faţă de ea să evit orice aluzie la adevărata situaţie, iar faţă de familia mea şi de prieteni eram datoare să nu îi îngrijorez.

Marianne părea foarte impresionată.

— Am dorit deseori să vă dezvălui ţie şi mamei adevărul şi în câteva rânduri am şi încercat s-o fac pe ocolite, căci nu puteam să vă spun direct şi să trădez încrederea ce îmi fusese acordată!

— Patru luni! Şi tot îl iubeai!

— Da. Dar nu-l iubeam doar pe el. Gândmdu-mă la liniştea celor care îmi sunt dragi, am fost bucuroasă să-i cruţ de neplăcerea de a şti ce mult sufeream. Acum pot să mă gândesc şi să vorbesc despre asta cu prea puţină emoţie. Nu vreau să suferi din pricina mea, căci te asigur că nu mai sufăr. Am multe lucruri care mă susţin. Nu am pe conştiinţă faptul că l-am dezamăgit prin vreo imprudenţă de-a mea, şi am îndurat totul atât cât am putut fără să duc vorba mai departe. II iert pe Edward pentru felul urât în care s-a purtat. Ii doresc să fie foarte fericit, şi sunt sigură că, deşi s-ar putea ca acum să nutrească vreun regret, până la urmă

o să fie fericit. Lucy nu-i lipsită de minte, şi asta este temelia pe care se poate clădi tot ce este bun. Edward se va însura cu Lucy, o femeie superioară ca înfăţişare şi inteligenţă multora dintre semenele ei, şi timpul şi distanţa îl vor învăţa să uite că a considerat vreodată altă femeie mai bună decât ea.

— Dacă aşa gândeşti, dacă poţi să compensezi atât de uşor cu altceva pierderea a ceea ce este cel mai de preţ, atunci nu mai am de ce să mă mir atât de mult de curajul tău şi de stăpânirea ta. Mi-e mai uşor să le înţeleg.

— Te înţeleg. Tu îţi închipui că niciodată n-am suferit mult. Timp de patru luni, Marianne, toate astea mi-au împovărat mintea şi n-am avut libertatea de a vorbi despre ele. Adevărul mi-a fost spus – într-un fel, mi-a fost impus – de însăşi per soana a cărei logodnă îmi năruia toate speranţele şi mi-a fost spus, după cum mi s-a părut, cu un aer triumfător. De aceea, a trebuit să infirm bănuielile acelei persoane străduindu-mă să par indiferentă tocmai când eram mai interesată, şi nu numai o dată.

A trebuit să-i ascult în nemăsurate rânduri speranţele şi exaltările. Ştiam că eram despărţită pentru totdeauna de Edward, dar asta nu mă făcea să ţin la el mai puţin. Nimic nu dovedea că e nedemn; nimic nu arăta că era indiferent faţă de mine. A trebuit să suport lipsa de amabilitate a surorii lui şi insolenţa mamei lui, şi am fost pedepsite pentru un ataşament de ale cărui avantaje nu m-am bucurat. Toate astea s-au petrecut într-o vreme în care, după cum ştii, am avut şi alt motiv de nefericire. Dacă mă consideri capabilă de simţire, cred că îţi dai seama acum că am suferit.

Marianne se simţi ruşinată.

— Oh, Elinor, mi-e ruşine! Ce crudă am fost cu tine! Tocmai cu tine, care ai fost singura mea mângâiere, care mi-ai fost alături în toată suferinţa mea, care păreai că suferi numai pentru mine! Asta mi-e recunoştinţa!

Această destăinuire fu urmată de cele mai gingaşe mângâieri. In starea de spirit în care se afla acum Marianne, lui Elinor nu-i fu deloc greu s-o facă să-i promită tot ce dorea şi, la cererea ei, Marianne să angaja să nu vorbească cu nimeni despre acea poveste trădând cea mai mică urmă de amărăciune, să se întâlnească cu Lucy fără să arate că o antipatiza, iar cu Edward, dacă întâmplarea avea să-i aducă împreună, să se poarte cu obişnuita ei cordialitate. Erau concesii foarte mari, dar când Marianne considera că nedreptăţise pe cineva, nici o concesie nu era prea mare pentru ea.

Îşi ţinu admirabil promisiunea de a fi discretă. Ascultă tot ce avea de spus doamna Jennings pe tema respectivă fără să se schimbe la faţă, fără s-o contrazică măcar o dată, şi fu auzită spunând de trei ori „da, doamnă”. O ascultă lăudând-o pe Lucy doar mutându-se de pe un scaun pe altul, iar când doamna Jennings vorbi despre afecţiunea lui Edward, i se puse doar un nod în gât. Astfel de progrese spre eroism la sora ei o făcură pe Elinor să simtă că ea însăşi era în stare de orice.

Dimineaţa aduse încă o încercare pentru Marianne, căci fratele lor veni cu o înfăţişare foarte gravă să discute despre îngrozitoarea poveste şi să le dea veşti despre soţia lui. De îndată ce se aşeză, spuse cu mare solemnitate:

— Presupun că aţi auzit de descoperirea foarte supărătoare care a avut loc ieri sub acoperişul nostru.

Privirea lor arătă că auziseră; era un moment prea îngrozitor ca să poată vorbi.

— Cumnata voastră, continuă el, a suferit cumplit. Şi doam na Ferrars. Pe scurt, a fost o scenă greu de descris, dar sper că fur tuna va trece fără să ne fi doborât pe niciunul. Biata Fanny!

Toată ziua de ieri a avut crize. Dar nu vreau să vă alarmez prea tare. Donovan spune că nu sunt motive serioase de îngrijorare.

Constituţia ei e bună şi are o hotărâre care poate să treacă peste orice. A suportat totul cu o tărie extraordinară! Spune că nici o dată n-o să mai aibă o părere bună despre cineva, ceea ce nu poate să te mire după ce a fost atât de înşelată! Să ai de a face cu atâta nerecunoştinţa, după ce ai arătat atâta bunăvoinţă şi atâta încredere! Numai inima ei bună a făcut-o să le invite pe aceste tinere în casa ei; s-a gândit că merită să le acorde puţină atenţie, că erau fete bine crescute, nevinovate, şi că aveau să-i fie nişte tovarăşe plăcute, căci altfel amândoi doream foarte mult să vă invităm pe voi două să staţi la noi cât timp buna voastră prietenă o îngrijea pe fiica ei. Şi uite care ne-a fost răsplata! „îmi doresc din toată inima să le fi invitat pe surorile tale în locul lor”, a spus sărmana Fanny afectuos.

Aici se opri ca să primească mulţumiri şi, după ce le primi, continuă:

— Nu se poate descrie cât a suferit sărmana doamnă Ferrars când Fanny i-a dat vestea. Cum a fost cu putinţă ca în tot acel timp cât ea, cu dragostea profundă, plănuia pentru fiul ei o căsătorie cum nu se poate mai potrivită, el să fie logodit în secret cu altă persoană? Nici prin cap nu i-a trecut aşa ceva. Dacă a avut vreodată o bănuială, era îndreptată împotriva altcuiva. „Dinspre partea asta, mă consideram în siguranţă”, spunea ea. Oricum, ne-am consultat cu privire la ce trebuie făcut şi în cele din urmă ea s-a hotărât să trimită după Edward. El a venit. Dar mi-e greu să povestesc ce a urmat. Tot ce-a spus doamna Ferrars ca să-l facă să pună capăt logodnei, argumentele mele, după cum vă puteţi lesne închipui, şi rugăminţile fierbinţi ale lui Fanny au fost în zadar. Datoria, dragostea faţă de familie, toate au fost desconsiderate. Nu mi-aş fi închipuit niciodată că Edward e atât de încăpăţânat, atât de nesimţitor. Mama lui i-a explicat planurile ei generoase, în caz că se căsătoreşte cu domnişoara Morton, i-a spus că o să treacă pe numele lui domeniul Norfolk care, scutit de impozite, aduce un venit de o mie de lire pe an; când

problema a devenit disperată, s-a oferit chiar să-l sporească la o mie două sute; iar dacă el stăruia în nesăbuinţa lui şi continua acea logodnă josnică, i-a descris sărăcia sigură care o să însoţească acea căsătorie. I-a spus că îi va da cele două mii de lire ale lui şi că nu mai vrea să-l vadă; şi va merge până-ntr-acolo încât, dacă ar fi să intre în vreo profesie pentru a-şi rotunji veniturile, ea va face tot ce îi va sta în putere să-l împiedice să avanseze.

Aici, Marianne, în culmea indignării, pocni din palme şi strigă:

— Doamne sfinte! E cu putinţă?

— Ai dreptate să te miri de o încăpăţânare care a putut să reziste în faţa unor asemenea argumente, replică fratele ei.

Exclamaţia ta, Marianne, este foarte firească.

Marianne fu pe cale să-l contrazică, dar îşi aminti de promisiune şi se abţinu.

— Oricum, continuă fratele lor, totul a fost în zadar. Edward a vorbit foarte puţin, dar a fost foarte hotărât în ceea ce a spus.

Nimic n-a putut să-l convingă să renunţe la logodnă. A spus că nu-i va pune capăt, oricât l-ar costa.

— Atunci, s-a comportat ca un om cinstit! Exclamă doamna Jennings cu sinceritate, nemaiputând să tacă. Iertaţi-mă, dom nule Dashwood, dar dacă ar fi făcut altfel, l-aş fi considerat un ticălos. Mă priveşte oarecum şi pe mine această problemă, la fel ca pe dumneavoastră, căci Lucy Steele îmi este verişoară şi, după părerea mea, nu există pe lume fată mai bună, care să merite mai mult un soţ bun.

John Dashwood fu foarte uimit; însă era calm din fire, nu era receptiv la provocări şi nici nu dorea să jignească pe nimeni, mai ales pe cineva cu avere mare. Aşa că răspunse fără nici un resentiment:

— N-aş vorbi nicicum nerespectuos de vreo rudă de-a dum neavoastră, doamnă. Domnişoara Lucy Steele este, cred eu, o tânără plină de calităţi, însă în cazul de faţă legătura este imposi bilă. Şi este cu totul neobişnuit că s-a logodit în

secret cu un tânăr care se afla în grija unchiului ei, mai cu seamă că e fiul unei femei atât de bogate precum doamna Ferrars. Pe scurt, nu intenţionez că comentez comportamentul unei persoane la care ţineţi, doamnă Jennings. Cu toţii îi dorim numai fericire, iar purtarea doamnei Ferrars a fost, pe toată durata întâmplării, cea pe care ar fi adoptat-o într-o astfel de împrejurare orice mamă bună şi chibzuită. A fost demnă şi generoasă. Edward şi-a ales singur soarta, şi teamă îmi este că n-o să fie prea bună.

Marianne oftă, manifestându-şi astfel şi ea temerile, iar inima lui Elinor se strânse gândindu-se la sentimentele lui Edward, în timp ce înfrunta ameninţările mamei sale, pentru o femeie care nu-l putea răsplăti.

— Ei bine, domnule, cum s-au terminat lucrurile? Întrebă doamna Jennings.

— Îmi pare rău că trebuie să vă spun, doamnă, printr-o rup tură cât se poate de nefericită. Mama lui Edward nu mai vrea să ştie de el. Ieri a părăsit casa ei, dar nu ştiu unde s-a dus sau dacă mai e la Londra, căci, desigur, nu ne putem interesa.

— Sărmanul tânăr! Ce-o să se aleagă de el?

— Chiar aşa, doamnă! E trist să te gândeşti. Cu ce perspec tive de îndestulare s-a născut! Nu-mi pot imagina o situaţie mai jalnică. Cum poate să trăiască un om din dobânda la două mii de lire? Şi când te gândeşti că, dacă n-ar fi fost atât de nechibzuit, în trei luni putea să aibă un venit de două mii cinci sute de lire pe an (căci domnişoara Morton are treizeci de mii de lire)!

Nu-mi pot imagina o situaţie mai nenorocită. Tuturor ne pare rău pentru el, mai cu seamă că nu ne stă deloc în putere să-l ajutăm.

— Sărmanul tânăr! Exclamă doamna Jennings. Ar fi bine venit în casa mea, pentru hrană şi adăpost, şi i-aş spune-o dacă l-aş vedea. Nu se cuvine să trăiască pe propria cheltuială, prin camere mobilate şi taverne.

În sinea ei, Elinor îi mulţumi din suflet pentru bunătatea faţă de Edward, deşi nu se putu abţine să zâmbească de felul în care era exprimată.

— Dacă s-ar fi descurcat bine singur, aşa cum toţi prietenii lui ar fi dorit s-o facă, acum ar fi fost în situaţia în care s-ar fi cuve nit să fie şi n-ar mai fi avut nevoie de nimic, spuse John Dashwood. Insă, aşa cum stau lucrurile acum, nimeni nu-l poate ajuta. Şi i se mai pregăteşte ceva, care trebuie să fie mai râu decât toate – mama lui s-a hotărât să-i dăruiască numaidecât lui Robert acel domeniu care, în condiţii corespunzătoare, putea să fie al lui Edward. Am lăsat-o azi-dimineaţă cu avocatul, dis cutând afacerea.

— Ei bine, spuse doamna Jennings, asta e răzbunarea ei.

Fiecare are felul lui de a fi. Însă eu nu cred că m-aş fi purtat aşa

— Să-l fac independent pe un fiu, pentru că celălalt m-a necăjit.

Marianne se ridică şi începu să se plimbe prin cameră. John Dashwood continuă:

— Ce poate să-i trezească mai multă invidie unui bărbat decât să-şi vadă fratele mai mic posesor al unui domeniu care putea să fie al lui? Sărmanul Edward! Îmi pare sincer rău pentru el.

După alte câteva minute petrecute în acelaşi gen de efuziune, îşi încheie vizita şi, după ce le asigură în mod repetat pe surorile lui că indispoziţia lui Fanny nu era cu adevărat periculoasă şi, prin urmare, nu trebuiau să-şi facă prea multe griji din cauza asta, plecă, lăsându-le pe cele trei femei având aceleaşi sentimente cu privire la prezenta împrejurare, cel puţin în ceea ce privea purtarea doamnei Ferrars, a sorilor Dashwood şi a lui Edward.

Indignarea lui Marianne izbucni de îndată ce el părăsi încăperea; şi, cum vehemenţa ei nu-i permise lui Elinor să fie rezervată, iar doamna Jennings nu avea de ce să fie rezervată, se uniră toate într-o critică însufleţită a grupului.

CAPITOLUL II DOAMNA JENNINGS LĂUDĂ CU multă căldură conduita lui Edward, însă numai Elinor şi Marianne înţelegeau adevăratul ei merit. Doar ele ştiau cât de mică era tentaţia care-l făcuse să-şi sfideze familia şi ce mică era consolarea, dincolo de conştiinţa că îşi făcea datoria, care putea să-i rămână în urma pierderii prietenilor şi a averii. Elinor îi ridică în slăvi integritatea, iar Marianne, din compasiune pentru pedeapsa lui, îi iertă toate greşelile. Dar, cu toate că această dezvăluire publică restabili încrederea dintre ele, nici uneia nu-i făcea plăcere să abordeze acest subiect când erau singure. Elinor îl evita din principiu, deoarece asigurările prea înflăcărate şi prea categorice ale lui Marianne aveau tendinţa să-i insufle credinţa nedorită că Edward continua s-o iubească. Marianne îşi pierdu curând curajul de a discuta un subiect care de fiecare dată o făcea tot mai nemulţumită de ea, în urma comparaţiei dintre purtarea lui Elinor şi a ei.

O zi sau două nu mai auziră nimic despre frământările din Harley Street sau Bartlett's Buildings. Însă, deşi cunoştea deja foarte multe în această problemă şi ar fi avut destul de lucru răspândind mai departe ceea ce ştia, doamna Jennings se hotărî să le facă o vizită verişoarelor ei de îndată ce numărul vizitatorilor, mai mare decât de obicei, avea să scadă.

A treia zi de la aflarea amănuntelor, o duminică însorită, vremea era atât de frumoasă încât atrase în parcul Kensington o mulţime de locuitori ai Londrei, cu toate că era abia a doua săptămână din martie. Printre ei se aflau şi doamna Jennings şi Elinor. Marianne, care aflase că doamna şi domnul Willoughby se întorseseră în Londra şi avea o groază constantă de a-i întâlni, preferă să rămână acasă decât să se aventureze într-un loc atât de frecventat.

De îndată ce intrară în parc, o prietenă bună a doamnei Jennings li se alătură şi, în timp ce aceasta se întreţinea cu doamna Jennings, Elinor fu lăsată cu gândurile ei. Nu-i văzu nici pe soţii Willoughby şi nici pe Edward, şi o vreme nu

observă nimic vesel sau trist care să o intereseze. In cele din urmă, se pomeni acostată de domnişoara Steele care, deşi părea destul de timidă, îşi exprimă marea bucurie de a le fi întâlnit şi, încurajată de deosebita amabilitate a doamnei Jennings, îşi părăsi pentru scurt timp grupul cu care venise pentru a li se alătura. Doamna Jennings îi şopti imediat lui Elinor:

— Scoate tot de la ea, draga mea. Dumitale îţi va spune tot, dacă o întrebi. După cum vezi, nu pot s-o las singură pe doamna Clarke.

Din fericire pentru curiozitatea doamnei Jennings şi a lui Elinor, ea spuse tot fără să fie întrebată.

— Mă bucur tare mult că te-am întâlnit, spuse domnişoara Steele, luând-o cu familiaritate de braţ pe Elinor. Dintre toate fiinţele din lume, pe dumneata voiam să te întâlnesc. Apoi, cu glas coborât, adăugă: Presupun că doamna Jennings a aflat tot. E supărată?

— Pe voi nu e deloc supărată, cred eu.

— Asta-i bine. Dar lady Middleton… Ea e supărată?

— Nu văd de ce ar fi.

— Mă bucur tare mult. Doamne sfinte! Câte am pătimit! În viaţa mea n-am văzut-o pe Lucy atât de furioasă. La început s-a jurat că în viaţa ei n-o să-mi mai tivească vreo pălărie nouă sau să mai facă ceva pentru mine. Dar acum şi-a mai revenit şi sun tem la fel de bune prietene ca întotdeauna. Uite, ea mi-a făcut aseară funda asta la pălărie şi a băgat pana în ea. Ei, hai, şi dum neata ai să râzi de mine. Dar de ce n-aş purta panglici roz? Ce dacă e culoarea preferată a doctorului? Nici n-aş fi ştiut că e, dacă nu mi-ar fi spus-o el. Verişoarele mele mă necăjesc mult cu asta. Să-ţi spun drept, câteodată nici nu ştiu cum să apar îmbră cată în faţa lor.

Se abătuse de la subiectul care o interesa pe Elinor şi de aceea consideră necesar la scurt timp să revină la el şi spuse cu glas triumfător:

— Ei bine, domnişoară Dashwood, spună lumea ce-o vrea, dar eu ştiu că nu-i adevărat că domnul Ferrars a declarat că n-o vrea pe Lucy. E o ruşine că se răspândesc zvonuri atât de rău voitoare. Orice ar gândi Lucy despre asta, nu e treaba altora să le dea ca sigure, să ştii.

— N-am auzit nimic despre vreo aluzie de genul ăsta, te asi gur, spuse Elinor.

— Oh! Serios? Dar s-a spus, ştiu prea bine, şi nu numai o dată. Domnişoara Godby i-a spus domnişoarei Spark că nimeni întreg la minte nu se poate aştepta ca domnul Ferrars să renunţe la o femeie ca domnişoara Morton, care are treizeci de mii de lire, pentru Lucy Steele, care nu are nimic. Asta o ştiu de la domnişoara Sparks. Pe lângă asta, însuşi vărul meu Richard a spus, când a venit vorba, că îi e teamă că domnul Ferrars o să renunţe la Lucy; şi, când Edward n-a mai venit pe la noi trei zile la rând, n-am mai ştiut ce să cred şi, în inimă, sunt încredinţată că Lucy îl considera pierdut, căci noi am plecat miercuri din casa dumitale şi joi, vineri şi sâmbătă n-am mai ştiut nimic de el. O dată Lucy s-a gândit să-i scrie, dar s-a răzgândit din mândrie. Totuşi, a venit azi-dimineaţă, tocmai când ne întorceam de la biserică. Ne-a povestit tot ce s-a întâmplat, cum a fost chemat miercuri în Harley Street şi mustrat de mama lui şi de toţi ceilalţi şi cum a declarat în faţa tuturor că el nu o iubeşte decât pe Lucy şi că nu vrea să se însoare cu nimeni altcineva în afară de Lucy. Şi ne-a spus că fusese atât de supărat de cele întâmplate încât, după ce părăsise casa mamei lui, se suise pe cal şi plecase de supărare să se gândească în linişte. După ce s-a gândit bine la întreaga situaţie, a spus el, i s-a părut că acum, când nu mai are nici o avere, nimic, ar fi urât din partea lui s-o mai ţină legată de el, pentru că ea n-ar avea decât de pierdut, căci el nu are decât două mii de lire şi nici o speranţă la altceva; iar dacă ar fi să intre în rândul preoţilor, aşa cum se gândise, n-ar putea ajunge decât diacon, şi cum ar putea trăi numai cu atât? Nu putea să suporte gândul că Lucy o s-o ducă atât de

rău, aşa că a implorat-o, dacă asta o deranja câtuşi de puţin, să pună capăt pe loc logodnei şi să-l lase să se descurce singur cum o putea. L-am auzit spunând toate astea foarte limpede. Spunea că vrea să se retragă spre binele ei şi ţinând seamă de interesele ei, nu ale lui. Jur că nu i-a scăpat o vorbuliţă cum că s-ar fi săturat de ea sau că ar dori să se însoare cu domnişoara Morton. Insă Lucy nici n-a vrut să audă de aşa ceva şi i-a spus numaidecât – folosind o mulţime de vorbe drăgăstoase precum „iubitule” şi „scumpule”, ştii dumneata, tot felul de cuvinte din astea, care nu se pot repeta – că nu are nici cea mai mică intenţie să rupă logodna, căci poate trăi foarte bine alături de el cu o nimica toată, şi că va fi fericită cu el, oricât de puţin ar avea, sau ceva de genul ăsta. Şi atunci el a fost nespus de fericit şi au mai vorbit un timp despre ce ar trebui să facă şi au căzut de acord ca el să intre numaidecât în rândul clerului şi să aştepte cu căsătoria până capătă el o parohie. Şi tocmai atunci n-am mai putut să aud nimic, căci verişoara mea m-a strigat de jos să-mi spună că doamna Richardson venise cu trăsura să o ia în parcul Kensington pe una dintre noi; aşa că am fost nevoită să intru în cameră şi să-i întrerup, întrebând-o pe Lucy dacă dorea să meargă ea; însă ea nu a vrut să-l lase pe Edward, aşa că am alergat jos, mi-am pus o pereche de ciorapi de mătase şi am plecat cu familia Richardson.

— Cum adică i-ai întrerupt? Întrebă Elinor. Nu eraţi toţi în aceeaşi încăpere?

— Oh, nu. Crezi dumneata, domnişoară Dashwood, că oamenii se giugiulesc când sunt şi alţii de faţă? Ruşine să-ţi fie.

Te credeam mai înţeleaptă. Nu, nu, se închiseseră în salon şi am auzit tot numai ascultând la uşă.

— Poftim?! Exclamă Elinor. Mi-ai repetat ce ai aflat numai ascultând la uşă? Îmi pare rău că n-am ştiut dinainte, căci fii şi gură că nu te-aş fi lăsat să-mi reproduci amănuntele unei con versaţii pe care n-ar fi trebuit s-o cunoşti nici

dumneata. Cum de te-ai purtat atât de incorect cu sora dumitale?

— Nu e nimic rău în asta. N-am făcut decât să stau la uşă şi să aud ce s-a putut. Şi sunt sigură că Lucy ar fi făcut la fel dacă ar fi fost vorba de mine. Acum un an sau doi, când eu şi Martha Sharpe ne împărtăşeam secretele, nu s-a sfiit să se ascundă în dulap sau după apărătoarea de la cămin ca să audă ce vorbeam.

Elinor încercă să schimbe vorba, dar domnişoara Steele nu lăsă să treacă nici două minute şi continuă subiectul care o interesa cel mai mult.

— Edward vorbeşte de apropiata plecare la Oxford, spuse ea, dar acum locuieşte în Pali Mall, la nr. Ce femeie rea e mama lui, nu-i aşa? Nici fratele şi cumnata dumitale n-au fost prea amabili! Totuşi, n-am să spun nimic împotriva lor în faţa dumi tale; în plus, ne-au trimis acasă cu trăsura lor, lucru la care nu m-am aşteptat. In ce mă priveşte, îmi era tare frică să nu ne ceară înapoi coşuleţele de lucru pe care ni le dăruiseră cu câteva zile înainte, însă n-au spus nimic despre ele, şi am avut grijă să-l ascund pe al meu. Edward are nişte trebuiri la Oxford, a zis, aşa că trebuie să se ducă acolo pentru un timp şi, după aceea, de îndată ce o să se pună bine cu un episcop, o să fie hirotonisit.

Oh, iată-i pe soţii Richardson. Mai aveam o mulţime de lucruri să-ţi spun, dar trebuie să mă întorc la ei. Te asigur că sunt nişte oameni foarte stilaţi. El câştigă enorm, şi au caleaşca. N-am avut timp să stau de vorbă cu doamna Jennings, dar te rog pe dumneata să-i spui că sunt nespus de fericită că nu e supărată pe noi, şi nici lady Middleton, şi că dacă o fi cumva ca dumneata şi sora dumitale să plecaţi lăsând-o fără cineva care să-i ţină tovărăşie, o să ne facă oricând o plăcere deosebită să venim să stăm cu ea. Îmi închipui că lady Middleton n-o să ne mai invite sezonul acesta. La revedere. Îmi pare rău că domnişoara Marianne n-a fost aici. Te rog să-i transmiţi salutările mele.

Şi, cu aceasta, plecă. Elinor avea acum destule informaţii la care să se gândească un timp, deşi nu aflase mare lucru în plus faţă de ce prevăzuse deja. Căsătoria lui Edward cu Lucy era tot atât de ferm hotărâtă, iar momentul în care urma să aibă loc rămânea tot atât de nesigur cum bănuise; după cum se şi aşteptase, totul depindea de acea promovare a lui care, în momentul de faţă, părea să fie de-a dreptul imposibilă.

De îndată ce se înapoiară la trăsură, doamna Jennings fu nerăbdătoare să afle noutăţile. Dar cum nu dorea să răspândească multe informaţii care fuseseră atât de necinstit obţinute, Elinor se mărgini să repete pe scurt câteva amănunte lipsite de importanţă, despre care era sigură că şi Lucy ar fi vrut să fie ştiute, în avantajul ei. Nu-i spuse decât că ei nu puseseră capăt logodnei şi ce aveau de gând să facă pentru a o înfăptui. Doamna Jennings făcu următoarea remarcă firească:

— Să aştepte până o să aibă o parohie! Ah, ştim cu toţii cum se va sfârşi asta! Au să aştepte un an şi, când or să vadă că n-o să iasă nimic bun, au să accepte un post de diacon cu cincizeci de lire pe an şi or să se descurce cu ele şi cu dobânda la cele două mii de lire şi cu puţinul pe care poate o să i-l dea lui Lucy domnul Steele şi domnul Pratt. Şi o să mai facă şi un copil în fiecare an! Dumnezeu să-i ajute, că tare săraci or să fie! Trebuie să văd ce pot să le dau ca să-şi mobileze casa. Şi eu, care zilele trecute mă gândeam la două slujnice şi doi servitori! Nu, nu, o să le trebuiască o fată voinică, bună la toate. În situaţia actuală, n-ar avea ce face cu sora lui Betty.

Dimineaţa următoare, Elinor primi o scrisoare chiar de la Lucy. Scrisoarea suna astfel: Dragă domnişoară Dashwood, sper că îmi vei ierta îndrăzneala de a-ţi scrie. Ştiu, însă, că prietenia pe care mi-o porţi te va face să te bucuri când ai să afli veşti bune despre mine şi dragul meu Edivard, după toate necazurile prin care am trecut în ultima vreme, de aceea n-am să mă mai scuz ci am să continui spunându-ţi

că, deşi am suferit îngrozitor, suntem acum amândoi foarte bine, slavă Domnului, aşa cum se cuvine să fim când ne bucurăm de dragostea celuilalt.

Am trecut prin încercări grele, am fost persecutaţi, dar, pe de altă parte, ne-am dat seama cu recunoştinţă că avem şi mulţi prieteni, dumneata numărându-te printre ei; mă voi gândi întotdeauna cu recunoştinţă la bunătatea dumitale, şi la fel şi Edutard, căruia i-am povestit despre ea. Sunt sigură că te vei bucura să afli că ieri după-amiază am petrecut două ore fericite cu el, după cum cred că se va bucura şi doamna Jennings. Nici nu a vrut să audă de o eventuală despărţire, cu toate că am insistat să renunţe la mine, căci am considerat că era de datoria mea s-o fac, având în vedere că ar fi fost mai bine pentru el. Dacă ar fi consimţit, m-aş fi despărţit pe loc de el; însă el mi-a spus că nu are s-o facă niciodată şi că, atâta timp cât are dragostea mea, nu-i pasă de supărarea mamei lui. Fireşte, perspectivele noastre nu sunt prea strălucite, dar nu ne rămâne decât să aşteptăm şi să sperăm că va fi bine. În scurt timp va fi hirotonisit şi, dacă o să ai cumva prilejul să-l recomanzi cuiva care are o parohie liberă, sunt foarte sigură că nu ne vei uita, după cum cred că şi scumpa noastră doamna Jennings o să pună o vorbă bună pentru noi la sir John sau domnul Palmer, sau la oricare alt prieten de-al ei care ne-ar putea da o mână de ajutor. Sărmana Anne a fost foarte vinovată pentru ce a făcut, dar nu ne-a vrut decât binele, aşa că nu spun nimic.

Sper că doamna Jennings nu o să considere că e prea mare deranj să ne facă o vizită, dacă se întâmplă să aibă drum pe aici într-o dimineaţă. Ar fi foarte amabil din partea ei, şi verişoarele mele ar fi mândre s-o cunoască. Trebuie să închei aici, rugându-te să transmiţi salutări pline de respect şi recunoştinţă atât ei cât şi lui sir John, lui lady Middleton şi scumpilor lor copilaşi, când ai să-i întâneşti, şi toată dragostea mea domnişoarei Marianne. A dumitale etc. Etc.

De îndată ce terminase de citit scrisoarea, Elinor înţelese care era adevăratul plan al celei care o scrisese, punând-o în mâinile doamnei Jennings, care o citi cu glas tare, cu multe exclamaţii de mulţumire şi laude.

— Foarte bine!… Ce frumos scrie!… A făcut exact ce se cuvenea, dezlegându-l de obligaţia de a continua logodna, dacă el ar fi dorit. Aşa e Lucy… Sărmanul sufleţel! Aş vrea din toată inima să-i pot da o parohie… Uite, vezi, îmi spune „scumpa doamnă Jennings”. Este fata cea mai bună la inimă pe care am văzut-o vreodată… Foarte bine, pe cuvântul meu. Fraza asta e foarte frumos scrisă… Da, da, am să mă duc s-o văd negreşit… Şi ce atentă e, gândindu-se la toţi!… Îţi mulţumesc că mi-ai arătat-o şi mie, draga mea. Este o scrisoare cum nu se poate mai frumoasă, şi face mare cinste minţii şi inimii lui Lucy.

CAPITOLUL III DOMNIŞOARELE DASHWOOD erau de mai bine de două luni la Londra şi nerăbdarea lui Marianne de a pleca sporea cu fiecare zi. Ofta după aerul, după libertatea şi liniştea de la ţară şi îşi închipuia că, dacă exista vreun loc care putea să-i aducă tihnă, acela era Barton. Elinor era şi ea tot atât de nerăbdătoare să plece şi dacă nu o făcea numaidecât era doar pentru că îşi dădea seama de dificultăţile unei călătorii atât de lungi, pe care Marianne nu voia să le recunoască. Totuşi, începu să se gândească serios la înfăptuirea ei şi deja îi menţionase dorinţa lor amabilei lor gazde, care i se opuse cu toată elocvenţa bunăvoinţei, când li se propuse un plan care, deşi le mai întârzia cu câteva săptămâni plecarea acasă, i se păru lui Elinor mult mai convenabil. Pe la sfârşitul lui martie, familia Palmer urma să plece la Cleveland pentru a sărbători Pastele, iar doamna Jennings fu invitată cu multă căldură de Charlotte să meargă cu ei, împreună cu prietenele ei. Invitaţia în sine nu fu suficientă pentru delicateţea lui Elinor, însă fu întărită cu politeţe sinceră de către însuşi domnul Palmer, fapt care, alături de schimbarea în bine a

atitudinii lui faţă de ele de când aflase de nefericirea lui Marianne, o făcu să o accepte cu plăcere.

Totuşi, când o informă pe Marianne de ceea ce făcuse, reacţia acesteia nu fu prea bună.

— Cleveland! Exclamă ea, foarte agitată. Nu, nu pot să merg la Cleveland…

— Uiţi că aşezarea lui nu este… Că nu se află în vecinătatea lui…

— Dar este în Somersetshire. Nu pot să merg în Somersetshire… Acolo, unde abia aşteptam să mă duc… Nu, Elinor, nu te aştepta de la mine să merg acolo.

Elinor nu vru să se certe spunându-i că era vremea să-şi învingă astfel de sentimente, ci se strădui să i le alunge apelând la altele; prin urmare, îi arătă că şederea lor la Cleveland putea să grăbească întoarcerea la scumpa lor mamă, pe care dorea atât de mult s-o vadă. Distanţa de la Cleveland la Barton putea fi parcursă în cel mult o zi, iar servitorul mamei lor putea veni uşor acolo pentru a le însoţi la întoarcere. Şi cum nu aveau de ce să stea la Cleveland mai mult de-o săptămână, în mai puţin de trei săptămâni puteau fi acasă. În cele din urmă, dragostea sinceră a lui Marianne pentru mama ei reuşi să învingă răul închipuit.

Doamna Jennings era departe de a se fi săturat de invitatele ei, drept care insistă foarte mult ca ele să se întoarcă la Londra cu ea de la Cleveland. Elinor îi mulţumi pentru atenţie, însă spuse că nu puteau să-şi schimbe planul. Cum în curând primiră şi aprobarea mamei lor, puseră la punct toate amănuntele cu privire la întoarcere şi Marianne se mai linişti şi începu să numere orele care o mai despărţeau de Barton.

— Oh, domnule colonel, nu ştiu ce o să ne facem fără domnişoarele Dashwood! Fu primul lucru pe care i-l spuse doam na Jennings colonelului Brandon la prima lui vizită după sta bilirea plecării lor. Sunt foarte hotărâte să plece acasă, de la familia Palmer. Ce singuri o să fim când am să

mă întorc acasă! O să stăm şi o să ne uităm unul la celălalt ca două pisici plictisite.

Poate că, prin această prezentare grăitoare a viitoarei plictiseli, doamna Jennings spera să-l provoace să facă acea ofertă care i-ar fi oferit lui însuşi o scăpare. Curând după aceea avu un motiv temeinic să creadă că reuşise căci, atunci când Elinor se duse la fereastră ca să măsoare dimensiunile unui tipar pe care voia să-l copieze pentru prietena ei, colonelul o urmă cu o privire plină de subînţeles şi stătu de vorbă cu ea câteva minute.

Doamnei Jennings nu-i scăpă nici efectul vorbelor lui asupra lui Elinor; însă, cum era o femeie prea respectabilă ca să tragă cu urechea – ca să nu audă, îşi mutase scaunul mai aproape de pianul la care cânta Marianne – observă doar că Elinor se schimbase la faţă şi că era agitată şi atentă la cele pe care i le spunea el. Avu o altă confirmare a speranţelor ei o când, în liniştea care se lăsă când Marianne trecu de la o partitură la alta, îi ajunseră la ureche câteva cuvinte rostite de colonel, cuvinte prin care părea să se scuze pentru starea proastă a casei. Asta puse capăt oricărei îndoieli. Se miră doar că el considera necesar să se scuze, însă presupuse că aşa cerea eticheta. Nu auzi răspunsul lui Elinor, dar, după mişcarea buzelor ei, ghici că ea nu considera asta o obiecţie majoră şi, în adâncul inimii, o lăudă că era atât de sinceră. Mai vorbiră câteva minute fără ca ea să mai prindă vreun sunet, când o altă pauză fericită în interpretarea lui Marianne îi aduse la ureche următoarele cuvinte rostite de glasul calm al colonelului:

— Mă tem că nu poate avea loc prea curând.

Uimită şi şocată de astfel de cuvinte atât de puţin potrivite unui îndrăgostit, fu cât pe cât să strige: „Doamne! Ce-ar putea s-o împiedice?”, dar se stăpâni şi îşi spuse în sinea ei: „Asta e foarte ciudat! Doar n-o vrea să aştepte până o îmbătrâni.”

Totuşi, această amânare din partea colonelului nu păru s-o supere câtuşi de puţin pe blânda lui interlocutoare căci,

curând după aceea, când îşi întrerupseră discuţia şi porniră în direcţii diferite, doamna Jennings o auzi foarte clar pe Elinor spunând, cu un glas care arătă că simţea ce spunea:

— Vă rămân foarte îndatorată.

Doamna Jennings fu încântată de recunoştinţa ei şi doar se miră că, după ce auzise o astfel de frază, colonelul plecă, la scurt timp, fără să dea un răspuns şi cu cel mai desăvârşit sânge rece! N-ar fi crezut niciodată că vechiul ei prieten putea să fie un pretendent atât de indiferent.

În realitate, între ei avusese loc următoarea conversaţie:

— Am auzit de nedreptatea pe care prietenul dumitale, dom nul Ferrars, a suferit-o din partea familiei lui, spuse colonelul cu multă compătimire. Dacă am înţeles eu bine, a fost alungat definitiv din cauză că nu a vrut să rupă logodna cu o tânără foarte merituoasă. Am fost bine informat? Aşa e?

Elinor îi spuse că da.

— Este cumplită cruzimea de a despărţi sau de a încerca să desparţi doi tineri care ţin de multă vreme unul la altul! Spuse el cu aprindere. Doamna Ferrars nu ştie ce face, la ce-ar putea să-l împingă pe fiul ei. L-am întâlnit pe domnul Ferrars de câte va ori în Harley Street şi sunt foarte încântat de el. Nu e un tânăr cu care poţi să te împrieteneşti bine într-un timp scurt, dar l-am cunoscut destul ca să-i doresc numai bine, cu atât mai mult cu cât e prietenul dumitale. Din câte am înţeles, vrea să între în rândul preoţilor. Vrei să fii atât de bună să-i spui că parohia de la Delaford, în prezent vacantă, cum am fost informat într-o scrisoare primită azi, este a lui, dacă vrea să o accepte? Insă, în împrejurările nefericite în care se află acum, ar fi o prostie să mă îndoiesc că o acceptă; aş dori doar să fi fost mai valoroasă. Este un prezbiteriu mic; fostul preot, cred eu, n-a scos mai mult de două sute de lire pe an şi, deşi situaţia s-ar mai putea îmbunătăţi, mă tem că nu într-atât încât să-i permită un venit foarte confor tabil.

Oricum, îmi va face mare plăcere să i-o ofer. Te rog să-Iasiguri de asta.

Dacă tăcutul colonel i-ar fi oferit cu adevărat mâna lui, uimirea lui Elinor n-ar fi fost mai mare decât în faţa acestei propuneri. Promovarea, pe care nu numai două zile în urmă o considerase de nesperat pentru Edward, îi permitea acum să se însoare. Şi tocmai ea trebuia să i-o aducă la cunoştinţă! Încercă să-l convingă pe colonel că persoana cea mai îndreptăţită s-o facă era el însuşi, însă colonelul insistă ca propunerea să fie transmisă de ea, aşa că Elinor nu se mai opuse. Edward, credea ea, era încă la Londra, şi îi auzise adresa de la domnişoara Steele. Prin urmare, putea să-şi asume sarcina de a-l informa chiar în acea zi. După ce se stabili asta, colonelul Brandon începu să vorbească despre plăcerea de a-şi asigura un vecin atât de respectabil şi agreabil, şi acela fu momentul când menţiona, cu regret, că locuinţa era mică şi banală, un rău pe care Elinor, după cum presupusese doamna Jennings, îl tratã cu uşurinţă, cel puţin privitor la mărime.

— Nu cred că micimea casei e vreun inconvenient pentru ei, căci va fi pe măsura familiei şi venitului lor.

Prin aceste cuvinte, colonelul află cu surprindere că ea considera căsătoria domnului Ferrars drept consecinţă sigură a propunerii lui, întrucât el nu credea că era cu putinţă ca parohia Delaford să ofere un asemenea venit încât să facă pe cineva cu stilul lui de viaţă să se aventureze să se aşeze la casa lui, lucru pe care i-l şi spuse lui Elinor.

— Acest prezbiteriu mic e bun pentru domnul Ferrars numai ca holtei; nu-i dă posibilitatea să se căsătorească. Îmi pare rău să spun că protecţia mea se sfârşeşte cu asta. Dacă însă, prin vreo împrejurare neprevăzută, o să-mi stea în putere să-l ajut mai mult, am s-o fac cu mare plăcere. E adevărat că ce fac acum pen tru el pare o nimica toată, întrucât îl apropie prea puţin de ţelul lui principal, de singurul lucru care îl poate face fericit. Căsătoria lui este

încă îndepărtată… Mă tem, cel puţin, că nu poate să aibă loc prea curând.

Aceasta era propoziţia care, greşit înţeleasă de doamna Jennings, îi jignise sentimentele delicate, şi pe bună dreptate. Pe de altă parte, după această relatare a celor petrecute în realitate între colonelul Brandon şi Elinor în timp ce stăteau la fereastră, recunoştinţa exprimată de aceasta din urmă când se despărţiseră putea trece foarte bine drept recunoştinţa stârnită de o ofertă de căsătorie.

CAPITOLUL IV

— El BINE, domnişoară Dashwood, spuse doamna Jennings zâmbind atotştiutor de îndată ce colonelul Brandon plecă, n-am să te întreb ce ţi-a spus colonelul, căci cu toate că, pe onoarea mea, am încercat să nu aud ce vorbiţi, n-am putut să nu prind destul cât să înţeleg ce voia. Şi te asigur că în viaţa mea n-am fost mai încântată şi îţi doresc din toată inima să fii fericită.

— Vă mulţumesc, doamnă, răspunse Elinor. Sunt într-adevăr fericită şi consider că bunătatea colonelului Brandon este fără de margini. Nu mulţi ar face ce a făcut el. Puţini oameni au o inimă atât de simţitoare. În viaţa mea n-am fost mai uimită.

— Doamne, draga mea, eşti foarte modestă! Eu nu sunt câtuşi de puţin uimită, căci deseori în ultimul timp m-am gândit că e foarte probabil să se întâmple.

— Aţi judecat cunoscând bunăvoinţa colonelului în general, însă nu aţi prevăzut că prilejul o să apară atât de curând.

— Prilejul! Repetă doamna Jennings. Oh, cât despre asta, o dată ce un bărbat s-a hotărât la aşa ceva, mai devreme sau mai târziu va găsi el cumva un prilej. Ei bine, draga mea, îţi doresc din nou să te bucuri de asta; şi, dacă a existat vreodată pe lume un cuplu fericit, cred că am să ştiu curând unde să-l caut.

— Presupun că intenţionaţi să vă duceţi la Delaford după ei, spuse Elinor cu un zâmbet uşor.

— Da, draga mea, chiar asta am să fac. Cât despre faptul că locuinţa este proastă, nu ştiu ce ar vrea colonelul, căci am văzut că are o casă bună.

— Spunea că trebuie reparată.

— Ei, şi a cui vină e? De ce n-o repară? Cine s-o repare, dacă nu el?

Fură întrerupte de servitorul care intră pentru a le anunţa că trăsura aştepta la uşă. Doamna Jennings se pregăti numaidecât de plecare şi spuse:

— Ei bine, draga mea, trebuie să plec înainte de a fi spus nici jumătate din ce am pe suflet. Dar vom putea să continuăm dis cuţia diseară, căci vom fi singure. Nu te invit să mergi cu mine, căci aş zice că ai mintea prea plină de cele întâmplate ca să mai ai chef de companie. Pe lângă asta, trebuie că de-abia aştepţi să-i povesteşti surorii dumitale totul.

Marianne ieşise din cameră înainte de începerea conversaţiei.

— Sigur, doamnă, am să-i povestesc lui Marianne dar, deo camdată, n-am să spun nimănui altcuiva.

— Oh! Prea bine, spuse doamna Jennings destul de deza măgită. Atunci, probabil că nu vrei să ştie nici Lucy, căci am de gând să mă duc azi tocmai până la Holborn.

— Nu, doamnă, nici măcar Lucy. Vă rog. O amânare de o zi nu e importantă şi, până ce nu-i voi fi scris domnului Ferrars, cred că n-ar trebui să mai spunem şi altcuiva. Am să-i scriu ime diat. Este important ca să nu piardă timpul deloc, căci desigur va avea multe de făcut cu privire la hirotonisirea lui.

Aceste vorbe o nedumeriră la început pe doamna Jennings. De ce trebuia să i se scrie atât de grabnic domnului Ferrars despre asta? Nu înţelesese. Totuşi, după câteva moment de gândire, îi veni o idee foarte fericită şi exclamă:

— Aha, înţeleg! Domnul Ferrars o să fie omul. Ei, cu atât mai bine pentru el. Ei da, atunci sigur că trebuie hirotonisit

cât mai repede. Dar, draga mea, oare nu depăşeşte acest lucru obligaţiile tale? N-ar trebui să-i scrie colonelul însuşi? Sigur, el e persoana potrivită.

Elinor nu prea înţelese ce voise să spună doamna Jennings la început, dar nici nu consideră că merita să-i pună vreo întrebare în această privinţă, aşa că răspunse numai la ultimele cuvinte.

— Colonelul Brandon este un om atât de delicat, încât a dorit ca intenţiile lui să-i fie aduse la cunoştinţă domnului Ferrars de oricine în afară de el.

— Şi eşti nevoită s-o faci dumneata. Mă rog, ăsta-i un gen ciudat de delicateţe. Oricum, nu te mai deranjez, te las să scrii.

Dumneata îţi cunoşti cel mai bine interesele. La revedere, draga mea. N-am mai auzit ceva care să-mi facă atâta plăcere de când Charlotte a mea a rămas grea.

Doamna Jennings plecă, dar se întoarse după o clipă.

— Draga mea, tocmai mi-am adus aminte de sora lui Betty.

Mi-ar părea tare bine să-i găsesc o stăpână atât de bună. Dar nu ştiu dacă ar fi bună de cameristă. E o servitoare excelentă şi e foarte pricepută la cusut. Oricum, o să te gândeşti dumneata pe îndelete la asta.

— Sigur, doamnă, răspunse Elinor, nefiind prea atentă la ce spunea ea şi abia aşteptând să rămână singură.

Ce o preocupa acum era cum să înceapă, cum să se exprime în biletul către Edward. Situaţia deosebită dintre ei făcea o greutate din ceea ce pentru orice altă persoană ar fi fost cel mai uşor lucru din lume; îi era în egală măsură teamă să nu spună prea mult sau prea puţin, şi pierdu multă vreme chibzuind cu tocul în mână, aplecată asupra hârtiei, până când fu întreruptă de intrarea lui Edward însuşi.

Se întâlnise cu doamna Jennings la uşă, pe când venea să-şi lase cartea de vizită de rămas-bun, iar ea, după ce se scuzase că nu se întorcea, îl obligase să intre, spunându-i că

domnişoara Dashwood era sus şi voia să vorbească cu el într-o problemă foarte importantă.

Intrarea lui neaşteptată o uimi şi o tulbură foarte tare pe Elinor. Şi el părea foarte tulburat şi se aşezară amândoi cât se poate de stânjeniţi. El nu mai ţinea minte dacă îşi ceruse scuze pentru faptul că intrase neaşteptat în cameră, dar, pentru a fi sigur, o rugă ceremonios să-l ierte, de îndată ce putu să spună ceva, apoi continuă:

— Mi-a spus doamna Jennings că doreşti să-mi vorbeşti, sau cel puţin aşa am înţeles de la ea, căci altfel nu te-aş fi deranjat astfel. Deşi, totodată, mi-ar fi părut extrem de rău să părăsesc Londra fără să vă văd pe dumneata şi pe sora dumitale, mai ales că va trece în mod sigur ceva timp… E puţin probabil să am plăcerea să vă revăd curând. Mâine plec la Oxford.

Adunându-se hotărâtă să scape cât mai repede cu putinţă de ceea ce o înspăimânta atât de mult, Elinor răspunse:

— Totuşi, n-ai fi plecat fără să fi primit din partea noastră toate urările, chiar dacă n-am fi putut să ţi le trimitem personal.

Doamna Jennings a avut mare dreptate în ce ţi-a spus. Trebuie să-ţi aduc la cunoştinţă ceva important şi tocmai mă pregăteam s-o fac printr-o scrisoare. Mi s-a încredinţat o misiune cât se poate de plăcută. Colonelul Brandon, care a plecat doar de vreo zece minute, m-a rugat să te informez că, întrucât a aflat de dorinţa dumitale de a intra în rândul clerului, are plăcerea de a-ţi oferi parohia de la Delaford, care în prezent e vacantă, şi singura lui părere de rău este că nu e mai valoroasă. Dă-mi voie să te felicit că ai un prieten atât de respectabil şi de înţelept şi să mă alătur dorinţei lui ca parohia – care e la vreo două sute de lire pe an – Să fi fost mai considerabilă pentru ca să-ţi fi putut permite, nefiind doar un aranjament temporar, să-ţi vezi împlinite toate visele de fericire.

E greu de ştiut ce simţea Edward, căci nu era în stare să spună. Înfăţişarea lui trăda toată uimirea pe care nu putea

să n-o stârnească o veste atât de neaşteptată, şi rosti doar două cuvinte:

— Colonelul Brandon!

— Da, continuă Elinor, prinzând mai mult curaj, mai ales că trecuse de ce fusese mai greu. Colonelul Brandon s-a gândit să-ţi ofere parohia, drept mărturie a îngrijorării lui pentru ce s-a întâmplat în ultima vreme… Pentru situaţia crudă în care te-a adus purtarea de neiertat a familiei dumitale. Sunt sigură că această îngrijorare este împărtăşită de toţi prietenii dumitale, printre care Marianne şi cu mine. Colonelul vrea să-ţi dea astfel şi o dovadă a stimei lui deosebite pentru caracterul dumitale şi a deplinei sale aprobări pentru felul cum te-ai comportat în împre jurarea prezentă.

— Colonelul Brandon îmi oferă o parohie! E cu putinţă?

— Lipsa de înţelegere a rudelor dumitale te face să te miri că găseşti prietenie în altă parte.

— Ba nu, răspunse Edward, revenindu-şi dintr-o dată. Nu mă miră deloc că o găsesc la dumneata, căci îmi dau prea bine seama că toate astea ţi le datorez dumitale, bunătăţii dumitale. Osimt. Aş exprima-o dacă aş putea dar, cum bine ştii, nu sunt un bun orator.

— Te înşeli foarte tare. Te asigur că ele se datorează în întregime meritelor dumitale şi înţelegerii colonelului Brandon.

Eu n-am avut nici un amestec în asta. Nici n-am ştiut, până nu i-am aflat intenţia, că parohia este vacantă şi nici nu mi-a trecut prin minte că ar avea de dăruit o parohie. Însă pot să afirm că i-a făcut mare plăcere să ţi-o ofere. Aşadar, îţi dau cuvântul meu că nu datorezi nimic intervenţiei mele.

După ce Elinor tăcu, Edward rămase pe gânduri câteva clipe iar apoi, cu mare efort, spuse:

— Colonelul Brandon pare un om de mare valoare şi foarte respectabil. Mereu am auzit vorbindu-se astfel despre el, iar fratele dumitale îl preţuieşte foarte mult. Este fără doar

şi poate un om înţelept şi se poartă ca un adevărat gentleman.

— Într-adevăr, am convingerea că, atunci când îl vei cunoaşte mai bine, ai să constaţi că este întocmai cum ai auzit vorbindu-se despre el şi, întrucât veţi fi vecini (căci am înţeles că prezbiteriul este chiar lângă conac), este deosebit de important ca el să fie aşa cum a fost zugrăvit.

Edward nu răspunse, dar când ea întoarse capul îi aruncă o privire serioasă şi tristă, de parcă ar fi vrut să spună că ar fi dorit ca distanţa dintre casa parohială şi conac să fi fost mult mai mare.

— Din câte ştiu, colonelul Brandon locuieşte în St. James's Street, spuse el curând după aceea, ridicându-se de pe scaun.

Elinor îi spuse numărul casei.

— Atunci trebuie să mă grăbesc să-i aduc acele mulţumiri pe care nu vrei să mă laşi să ţi le ofer dumitale, să-l asigur că m-a făcut un om extrem de fericit.

„Când am să-l revăd, se gândi Elinor în timp ce uşa se închidea în urma lui, va fi soţul lui Lucy.”

Şi, la acest gând plăcut, se aşează să reflecteze la faptele petrecute, să-şi amintească vorbele lui Edward şi să încerce să-i înţeleagă sentimentele şi, firește, să se gândească la propria nemulţumire.

Când doamna Jennings veni acasă, mintea ei era încă foarte preocupată de secretul important pe care îl deţinea, drept care reveni la el de îndată ce Elinor îşi făcu apariţia.

— Ei bine, draga mea, ţi l-am trimis sus pe tânăr. N-am făcut bine? Bănuiesc că n-ai întâmpinat greutăţi mari… Nu s-a codit prea mult să-ţi accepte propunerea, nu-i aşa?

— Nu, doamnă, era puţin probabil să refuze.

— Şi când o să fie gata? Căci se pare că totul depinde de asta.

— De fapt, ştiu atât de puţin despre formalităţile de genul ăsta, încât nu pot să fac nici o presupunere cu privire la

timpul şi pregătirile necesare, dar îmi închipui că o să dureze două sau trei luni până va fi hirotonisit.

— Două sau trei luni! Exclamă doamna Jennings. Poate colonelul să mai aştepte două sau trei luni? Doamne, iartă-mă!

Eu, una, n-aş fi avut atâta răbdare. Şi cu toate că oricui i-ar face plăcere să-i facă un bine domnului Ferrars, chiar că nu cred că merită să aşteptaţi atâta timp după el. Sunt sigură că s-ar putea găsi altcineva la fel de bun: cineva care este deja hirotonisit.

— La ce vă gândiţi, dragă doamnă? Singurul scop al colonelului Brandon este să-i fie de folos domnului Ferrars.

— Domnul să te binecuvânteze, draga mea! Doar nu vrei să mă convingi că colonelul se însoară cu dumneata doar de dragul de a-i da zece guinee domnului Ferrars!

Aceste cuvinte puseră capăt neînţelegerii şi avu loc pe dată o explicaţie care le amuză pe moment pe amândouă.

— Da, da, prezbiteriul e mic, spuse doamna Jennings după primele izbucniri de uimire şi satisfacţie, şi mă tem că s-ar putea să aibă nevoie de reparaţii! Dar să auzi un om scuzându-se, după cum mi s-a părut, pentru o casă care, după ştiinţa mea, are cinci camere de zi la parter şi ar putea găzdui peste noapte cinci sprezece persoane – parcă aşa mi-a spus menajera – şi încă în faţa dumitale, care ai trăit în vila Barton! Mi s-a părut absolut ridicol! Dar, draga mea, trebuie să intervenim pe lângă colonel să facă ceva la casa parohială ca să fie confortabilă pentru ei, înainte ca Lucy să meargă acolo.

— Dar colonelul Brandon nu crede că venitul parohiei o să le permită să se căsătorească.

— Colonelul e un prostănac, draga mea; din cauză că el însuşi are două mii de lire pe an, crede că nimeni nu se poate însura cu mai puţin. Îţi dau cuvântul meu că, dacă mai trăiesc până atunci, am să fac o vizită la prezbiteriul Delaford înainte de Sf. Mihail, şi sigur n-am să mă duc dacă Lucy nu e acolo.

Elinor fu întru totul de părerea ei că era greu de crezut că ei vor mai amâna căsătoria.

CAPITOLUL V DUPĂ CE EDWARD II MULŢUMI colonelului Brandon, se duse să-i împărtăşească lui Lucy fericirea lui şi când ajunse în Bartlett's Buildings era într-o asemenea stare de euforie încât, când doamna Jennings se duse a doua zi s-o felicite pe Lucy, aceasta o încredinţa că nu-l văzuse în viaţa ei pe Edward atât de bine dispus.

Ea, cel puţin, era foarte fericită şi, la fel ca doamna Jennings, îşi exprimă speranţa ca, înainte de venirea toamnei, să petreacă împreună zile plăcute în casa parohială de la Delaford, arătându-şi totodată deplina recunoştinţă pe care, ca şi Edward, o avea faţă de Elinor, şi vorbind cu multă căldură despre prietenia pe care aceasta le-o arătase amândurora. Cât despre colonelul Brandon, nu numai că era gata să-l venereze ca pe un sfânt, ci şi mai mult decât nerăbdătoare să-l trateze ca atare în toate treburile lumeşti. Dorea ca daniile lui către biserică să fie cât mai mari şi, în secret, era hotărâtă, când avea să se stabilească la Delaford, să se folosească de servitorii lui, de trăsura lui, de vacile şi de păsările lui cât mai mult cu putinţă.

Trecuse o săptămână de la venirea lui John Dashwood în Berkeley Street şi, cum de atunci nu mai primiseră nici o veste despre indispoziţia soţiei lui, Elinor consideră că era necesar să îi facă o vizită. Totuşi, nu o trăgea inima să îndeplinească această obligaţie şi nici nu se bucura de vreun sprijin sau încurajare din partea tovarăşilor ei.

Marianne nu numai că refuza categoric să meargă, ci şi stărui s-o împiedice pe sora ei să se ducă, iar doamna Jennings, deşi îi punea oricând la dispoziţie trăsura ei lui Elinor, o detesta atât de mult pe doamna John Dashwood încât nici curiozitatea de a vedea cum arăta după descoperirea din urmă, nici puternica dorinţă de a o jigni luându-i partea lui Edward nu-i putură învinge sila de a fi în compania ei. Ca urmare, Elinor plecă singură să facă o

vizită pentru care nu avea nici cea mai mică tragere de inimă şi să înfrunte riscul să stea tete-â-tete cu o femeie pe care niciuna dintre celelalte două nu avea un motiv atât de mare să o deteste ca ea.

Află că doamna Dashwood nu primea pe nimeni dar, înainte ca trăsura să întoarcă, soţul ei ieşi întâmplător din casă. Îşi exprimă marea plăcere de a o întâlni pe Elinor, îi spuse că tocmai avea de gând să vină în Berkeley Street şi, asigurând-o că Fanny se va bucura foarte mult s-o vadă, o invită să intre.

Urcară în salon, însă acolo nu era nimeni.

— Fanny e în camera ei, presupun, spuse el. Am să mă duc numaidecât la ea, căci sunt sigur că nu va avea nici o obiecţie să te vadă. Nici vorbă de aşa ceva, crede-mă. Mai ales acum… Şi, oricum, tu şi Marianne aţi fost întotdeauna preferatele ei.

Marianne de ce n-a venit?

Elinor o scuză cum putu.

— Nu-mi pare rău că te văd singură, căci am o mulţime de lucruri să-ţi spun. Parohia asta a colonelului Brandon… O fi ade vărat?… Chiar i-a oferit-o lui Edward? Am auzit ieri despre asta, din întâmplare, şi veneam la voi ca să aflu mai multe.

— Este absolut adevărat. Colonelul Brandon i-a dat lui Edward parohia Delaford.

— Nu, zău? Ei bine, asta mă surprinde peste măsură! Nici măcar nu sunt rude! Şi acum parohiile se iau foarte scump! Ce valoare are asta?

— Cam vreo două sute de lire pe an.

— Foarte frumos. Pe o parohie de valoarea asta – pre supunând că fostul paroh era bătrân şi bolnav şi o elibera curând

— Ar fi putut căpăta o mie patru sute de lire, aş zice. Şi cum se face că n-a aranjat problema înainte de moartea persoanei?

Acum chiar că e prea târziu s-o mai vândă, dar nu te-ai fi aştep tat la asta de la un om atât de chibzuit precum colonelul Brandon! Mă mir că e atât de nesocotit într-o problemă atât de banală, de firească! Dacă stau însă şi mă gândesc bine, îmi închipui că, probabil, situaţia este următoarea: Edward o să deţină parohia numai până când persoana căreia colonelul i-a vândut-o de fapt o să aibă vârsta când o să poată s-o ia. Da, da, aşa stau lucrurile, fii sigură.

Totuşi, Elinor îl contrazise categoric şi, spunându-i că ea personal îi transmisese lui Edward oferta colonelului Brandon şi, prin urmare, cunoştea foarte bine condiţiile în care fusese făcută, îl obligă să îi dea crezare.

— Este cu adevărat uimitor! Exclamă el după ce o asculta.

Care o fi fost motivul colonelului?

— Unul cât se poate de simplu – să-i fie de folos domnului Ferrars.

— Mă rog, mă rog, oricum o fi colonelul Brandon, Edward e un om foarte norocos. Te rog, totuşi, să nu-i pomeneşti lui Fanny nimic, căci, deşi i-am dat vestea şi o suportă nespus de bine, nu-i va face plăcere să audă vorbindu-se mult despre asta. Apoi, coborând glasul, adăugă: Doamna Ferrars nu ştie deocamdată nimic despre asta şi cred că cel mai bun lucru ar fi să-i ascundem realitatea cât mai mult timp cu putinţă. Mă tem că oricum o să audă de asta când o să aibă loc căsătoria.

— Dar de ce trebuie luate astfel de precauţii/Ţinând seamă de cum s-a purtat în ultima vreme, de ce ar afecta-o în vreun fel/Aterminat-o cu fiul ei, l-a alungat pentru totdeauna şi i-a făcut şi pe cei asupra cărora are vreo influenţă să-l alunge. De bună seamă că, după ce a făcut asta, nu e de închipuit că o să se necăjească sau o să se bucure pe seama lui, că o mai interesează ceva legat de el.

— Ah, Elinor, raţionamentul tău e foarte bun, dar se bazează pe necunoaşterea firii omului. Când va avea loc nefericita căsă torie a lui Edward, fii sigură că mama lui va

suferi la fel de mult ca şi când nu l-ar fi dezmoştenit; prin urmare, orice împrejurare care poate grăbi acel eveniment îngrozitor trebuie să-i fie ascun să cât mai mult cu putinţă. Doamna Ferrars nu poate să uite că Edward este fiul ei.

— Mă uimeşti. Aş fi zis că acest amănunt i-a ieşit din minte până acum.

— O nedreptăţeşti foarte tare. Doamna Ferrars este una din tre cele mai afectuoase mame din lume.

Elinor nu mai spuse nimic. După o scurtă pauză, domnul Dashwood spuse:

— Acum ne gândim să-l căsătorim pe Robert cu domnişoara Morton.

Zâmbind în faţa tonului grav şi foarte important al fratelui ei, Elinor răspunse:

— Presupun că domnişoara n-are nici o preferinţă în proble ma asta.

— Preferinţă! Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că, după cum ai vorbit, s-ar părea că domnişoarei Morton îi este indiferent dacă se căsătoreşte cu Edward sau cu Robert.

— Categoric, nu e nici o diferenţă, căci acum Robert va fi considerat fiul cel mare şi, oricum, amândoi sunt nişte tineri foarte plăcuţi. N-aş putea spune care dintre ei e mai bun.

Elinor nu mai spuse nimic şi o vreme tăcu şi John Dashwood. In cele din urmă, acesta spuse, luând-o cu blândeţe de mână şi vorbindu-i în şoaptă.

— Pot să te asigur de un lucru, draga mea soră, şi am să o fac pentru că sigur o să te bucure. Am motive serioase să cred, pen tru că dacă n-aş şti din sursa cea mai autorizată n-aş sufla o vorbă, că doamna Ferrars n-ar fi fost nici pe jumătate supărată din pricina unei anumite legături – înţelegi în ce vreau să spun

— Pe cât este din pricina celei în cauză. Nu că doamna Ferrars mi-ar fi spus asta, ci fiica ei, care a auzit-o de la ea. Mi-a făcut mare plăcere să aflu că doamna Ferrars priveşte lucrurile într-o aşa lumină. Totuşi, cum nu mai poate fi

vorba de aşa ceva, nu merită să ne mai gândim sau să discutăm despre asta, dar am ţinut să îţi spun pentru că ştiam că te va bucura. Nu că ai avea vrem motiv să regreţi, draga mea Elinor; nu mă îndoiesc că îţi merge bine, la fel de bine sau poate chiar mai bine, dacă ţinem seama de toate. Colonelul Brandon a mai fost în ultima vreme pe la tine?

Elinor auzise destule lucruri care, în loc să-i mângâie vanitatea şi să-i sporească încrederea în sine, s-o enerveze şi s-o preocupe; prin urmare, fu recunoscătoare că intrarea în salon a domnului Robert Ferrars o scuti de a da un răspuns şi de pericolul de a mai auzi şi altceva de la fratele ei. După un taifas de câteva clipe, John Dashwood îşi aduse aminte că Fanny nu fusese încă informată că sora lui era acolo şi părăsi camera pentru a pleca în căutarea ei. Elinor avu astfel prilejul să-l cunoască mai bine pe Robert care, prin veselia lui nepăsătoare, prin mulţumirea de sine pe care o manifesta în timp ce se bucura atât de nedrept de iubirea şi generozitatea mamei sale, în dauna fratelui său izgonit, nu făcu decât să confirme părerea nefavorabilă pe care şi-o formase despre el.

Nu trecuseră două minute de când erau singuri, că Robert şi începu să vorbească despre Edward, căci şi el auzise de parohie, şi îi puse o mulţime de întrebări. Elinor repetă ce îi spusese şi lui John, impresionându-l pe cumnatul lui, însă în alt fel. Acesta râse cu poftă. Ideea că Edward avea să fie preot şi că avea să trăiască într-o căsuţă parohială îl amuză peste măsură şi nimic nu i se părea mai caraghios decât să şi-l imagineze pe Edward în veşminte albe, citind rugăciuni şi anunţând căsătoria dintre John Smith şi Mary Brown.

În timp ce aştepta în tăcere şi cu o gravitate de neclintit sfârşitul acestor cuvinte, Elinor nu se putu abţine să-l fixeze cu o privire care exprima întregul dispreţ stârnit de ele. Deşi privirea nu avu nici un efect asupra lui, ei îi uşura sufletul de ceea ce simţea. El deveni serios, nu în urma vreunui reproş de-al ei, ci prin propria-i judecată.

— Am tratat-o noi ca pe-o glumă dar, pe cinstea mea, este o afacere extrem de serioasă. Bietul Edward! E distrus pe vecie. Mi-e tare milă de el, căci are o inimă de aur şi e foarte bine intenţionat. Nu-l judeca după puţinul pe care îl cunoşti despre el, domnişoară Dashwood. Sărmanul Edward! Manierele lui nu sunt dintre cele mai fericite, fără îndoială, dar nu ne naştem toţi cu aceleaşi talente, cu aceleaşi calităţi. Bietul băiat! Să-l vezi într-un cerc de străini. E foarte jalnic dar, pe cinstea mea, are o inimă tare bună. Şi declar că n-am fost în viaţa mea mai uluit ca atunci când au izbucnit toate astea. Nu mi-a venit să cred. Mama a fost prima care mi-a dat vestea şi, simţindu-mă dator să acţionez cu hotărâre, i-am spus imediat: „Dragă doamnă, nu ştiu ce ai de gând să faci în această împrejurare, însă în ce mă priveşte, mărturisesc că, dacă Edward se căsătoreşte cu această femeie, nu vreau să-l mai văd.” Aşa i-am spus. Eram neînchipuit de supărat. Sărmanul Edward! Şi-a făcut-o singur – s-a izolat pentru totdeauna de societatea elegantă dar, aşa cum i-am spus pe loc mamei mele, asta nu mă miră câtuşi de puţin. Era oricând de aşteptat de la stilul de educaţie pe care l-a primit.

— Aţi văzut-o vreodată pe domnişoara în cauză?

— Da, o dată, pe când stătea în această casă. Am trecut pe aici vreo zece minute, dar a fost destul ca să-mi fac o părere. Osimplă provincială stângace, lipsită de rafinament şi eleganţă şi nici măcar frumoasă. Mi-o aduc aminte perfect. Este exact genul de fată capabilă să-i sucească minţile bietului Edward. De îndată ce mama mi-a relatat situaţia, m-am oferit de îndată să stau per sonal de vorbă cu el şi să-l conving să renunţe la acea căsătorie.

Am constatat, însă, că era prea târziu să mai pot face ceva căci, din nefericire, am aflat totul când ruptura avusese loc deja. Dacă aş fi fost informat cu câteva ceasuri mai devreme, mai mult ca sigur aş fi putut face ceva. I-aş fi prezentat situaţia într-o lumină foarte grăitoare. „Dragă băiete, i-aş fi spus, gândeşte-te ce faci.

Eşti pe cale să închei o căsătorie cât se poate de ruşinoasă, pe care familia ta o dezaprobă în mod unanim.” Pe scurt, nu pot să cred că n-aş fi găsit un mijloc ca să-l conving. Acum, însă, e prea târziu. Trebuie să fie mort de foame, să ştii, asta e sigur, absolut mort de foame.

Tocmai stabilise cu mult calm acest lucru, când intrarea lui Fanny în salon puse capăt subiectului. Deşi ea nu vorbea niciodată despre el în afara familiei, Elinor îşi dădu seama de influenţa lui asupra spiritului ei din expresia stânjenită cu care îşi făcuse apariţia şi din încercarea de a se purta cât mai prietenos cu ea. Doamna John Dashwood merse chiar până-ntr-acolo încât se arătă întristată când află că Elinor şi sora sa aveau să plece curând din Londra, întrucât ar fi dorit să le vadă mai des, o strădanie în care soţul ei, care o însoţise în cameră şi îi sorbea cu nesaţ vorbele, părea să distingă numai afecţiune şi bunăvoinţă.

CAPITOLUL VI O ALTA VIZITĂ SCURTA în Harley Street, în cursul căreia primi felicitările fratelui ei pentru că urmau să ajungă atât de aproape de Barton fără nici o cheltuială, ca apoi, la o zi sau două, să fie urmate la Cleveland de colonelul Brandon, încheie relaţiile dintre frate şi surori la Londra; şi o invitaţie vagă din partea lui Fanny să vină la Norland dacă avea să le fie vreodată în drum, lucru foarte puţin probabil, şi o asigurare mai călduroasă, dar mai puţin făţişă, din partea lui John pentru Elinor, că avea s-o viziteze la Delaford, fură semnele care prevesteau o întâlnire la ţară.

Pe Elinor o amuza să vadă că toţi prietenii ei păreau hotărâţi s-o trimită la Delaford, tocmai locul în care dorea cel mai puţin să se ducă sau să stea; căci nu numai fratele ei şi doamna Jennings îl considerau viitorul ei cămin, ci chiar şi Lucy care, când se despărţiră, îi făcu o invitaţie insistentă s-o viziteze acolo.

În primele zile din aprilie, într-o dimineaţă, cele două grupuri din Hanover Square şi Berkeley Street porniră din casele lor pentru a se întâlni la o oră stabilită pe drum.

Pentru confortul lui Charlotte şi al copilului ei, urmau să facă mai bine de două zile pe drum, iar domnul Palmer şi colonelul Brandon, care aveau să călătorească mai repede, ajungeau la Cleveland la scurt timp după ele.

Deşi orele de linişte în Londra fuseseră puţine şi era nerăbdătoare să părăsească oraşul, Marianne nu putu să-şi ia rămas-bun fără durere de la casa în care trăise ultimele clipe de speranţă şi încredere în Willoughby; şi nici să părăsească, fără să verse lacrimi, oraşul în care rămânea Willoughby, ocupat cu noi obligaţii şi noi proiecte la care ea nu era părtaşă.

Satisfacţia lui Elinor în clipa plecării fu mai puternică. Ea nu avea un asemenea subiect asupra căruia gândurile ei să zăbovească, nu lăsa în urmă pe nimeni de care să regrete fie şi-o clipă că se despărţea; era bucuroasă că scăpase de persecuţia prieteniei lui Lucy, era recunoscătoare că îşi lua sora de acolo fără să-l fi văzut pe Willoughby de la căsătoria acestuia şi aştepta cu nerăbdare şi speranţă ca liniştea câtorva luni la Barton să-i redea lui Marianne pacea sufletească şi s-o consolideze pe a ei.

Călătoria decurse în siguranţă. A doua zi ajunseseră în îndrăgitul sau interzisul comitat Somerset, căci astfel apărea el, pe rând, în gândurile lui Marianne, iar în dimineaţa celei de a treia zile ajunseră la Cleveland.

Cleveland era o casă spaţioasă, nouă, aşezată pe o pajişte înclinată. Nu avea parc, dar terenurile din jur erau destul de largi şi, ca oricare alt loc de aceeaşi importanţă, aveau întinderi cu tufe şi boschete şi, nu departe, o alee de plimbare în pădure; un drum cu pietriş mărunt, şerpuind în jurul unei plantaţii, ducea în faţa casei; pajiştea era presărată toată cu copaci, iar casa era străjuită de brazi, de frasini şi de salcâmi, care alcătuiau laolaltă o perdea deasă în care, din loc în loc, se înălţau plopii de Lombardia, iar dincolo de ea erau dependinţele.

Marianne intră în casă cu inima plină de emoţie, ştiindu-se la numai optzeci de mile de Barton şi la mai puţin de

treizeci de Combe Magna, şi nu stătu nici zece minute între pereţii ei şi o părăsi din nou, în timp ce toţi ceilalţi se agitau în jurul lui Charlotte şi al copilului. Furişându-se printre tufele şerpuitoare care tocmai începuseră să înverzească, ajunse pe o culme înde părtată unde, din templul grecesc de acolo, privirile ei rătăciră peste o întindere vastă ce se deschidea spre sud-est, ca apoi să se oprească pe şirul de coline înalte din zare, de pe care, îşi închipui ea, s-ar fi putut vedea Combe Magna. Această privelişte o făcu să se bucure că era la Cleveland şi, în timp ce se întorcea spre casă pe un alt drum, hotărî să-şi petreacă aproape fiecare ceas din zilele cât mai stătea acolo în astfel de hoinăreli solitare, bucurându-se de libertate în sânul naturii.,.,., Ajunse la timp pentru a li se alătura celorlalţi într-o excursie prin imediata vecinătate a casei. Restul zilei îl pe trecură în mod plăcut, plimbându-se prin grădina de zarzavat, admirând florile de pe zidurile ei şi ascultându-l pe grădinar plângându-se de mană, zăbovind prin seră, unde pierderea plantelor sale preferate, din cauza expunerii total nechibzuite la ger, stârni râsul lui Charlotte, vizitând ograda de păsări, unde nemulţumirile îngrijitoarei, stârnite de găinile care ciuguleau pe unde apucau sau de moartea unor pui abia ieşiţi din găoace, îi prilejuiră Iui Charlotte noi surse de veselie.

Dimineaţa era frumoasă şi senină şi, când îşi făcuse planul de a sta mai mult afară pe timpul şederii la Cleveland, Marianne nu pusese la socoteală vreo schimbare a vremii. De aceea, nu mică îi fu mirarea când o ploaie deasă o împiedică să iasă din casă.

Grupul lor era mic şi orele se scurgeau în linişte. Doamna Palmer îşi făcea de lucru cu copilul ei, iar doamna Jennings cosea la carpetă; vorbiră despre prietenii pe care îi lăsaseră la Londra, discutară obligaţiile mondene ale lui lady Middleton şi se întrebară dacă domnul Palmer şi colonelul Brandon aveau să treacă de Reading în seara aceea. Oricât de puţin o interesau pe Elinor acele subiecte, participă şi ea

la discuţii, iar Marianne, care în orice casă găsea întotdeauna drumul spre bibliotecă, îşi procură curând o carte.

Doamna Palmer îşi dădu toată silinţa să le facă să se simtă bine venite în casa ei, fiind permanent veselă şi prietenoasă. Sinceritatea şi cordialitatea ei compensau lipsa de eleganţă şi de stăpânire de sine care o făceau deseori să nu se conformeze regulilor cerute de etichetă. Bunătatea chipului ei şi frumuseţea lui erau de-a dreptul cuceritoare. Aiureala ei, deşi evidentă, nu era respingătoare, pentru că nu dovedea nici o urmă de înfumurare. Elinor putea să-i ierte totul, în afară de râs.

Cei doi domni sosiră a doua zi în jurul prânzului, lărgind în mod plăcut grupul şi adăugând o variaţie bine venită conversaţiei, care scăzuse considerabil în lunga dimineaţă de ploaie necontenită.

Elinor îl întâlnise foarte rar pe domnul Palmer şi, în puţinele daţi când îl văzuse, el se purtase atât de inconsecvent cu ea şi cu sora ei, încât nu ştia la ce să se aştepte de la el în mijlocul familiei lui. Constată, totuşi, că se comporta ca un domn cu toţi musafirii lui şi era doar uneori nepoliticos cu soţia şi soacra lui; văzu că poate fi o companie plăcută şi singurul lucru care îl împiedica să fie aşa mereu era faptul că se considera tot atât de superior oamenilor în general pe cât se considera faţă de doamna Jennings şi de Charlotte. Cât despre restul caracterului său şi obiceiuri, nu se deosebeau prin nimic de cele ale altor bărbaţi de aceeaşi vârstă. Mânca frumos şi nu era punctual; ţinea la copilul lui, deşi se prefăcea că nu-i dădea atenţie; îşi pierdea dimineaţa la biliard, în loc să se ocupe de afaceri. Una peste alta, îl plăcea mai mult decât se aşteptase şi în adâncul inimii ei nu regreta că nu putea să-l placă mai mult; nu putea să regrete, când îi compara grija pentru propriile plăceri, egoismul şi îngâmfarea cu firea generoasă a lui Edward, cu gusturile lui simple şi sentimentele de nesiguranţă de sine.

Despre Edward, sau cel puţin despre o parte din preocupările lui, primi informaţii de la colonelul Brandon, care fusese de curând în Dorsetshire şi care, considerând-o deopotrivă prietenă dezinteresată a domnului Ferrers şi confidenta lui, îi vorbi mult despre casa parohială de la Delaford, îi descrise neajunsurile acesteia şi îi spuse ce intenţiona să facă pentru a le înlătura. Comportamentul lui în această privinţă, ca şi în toate celelalte, faţă de ea, plăcerea sinceră de a o întâlni după o absenţă de numai zece zile, dorinţa lui de a sta de vorbă oricând cu ea şi respectul pe care îl arăta părerilor ei puteau fi prea bine dovada acelui ataşament de care era convinsă doamna Jennings şi poate ar fi fost de ajuns să o facă şi pe ea însăşi să-l bănuiască, dacă n-ar fi fost încredinţată că Marianne îl interesa, de fapt. Elinor era convinsă că spiritul ei de observaţie era mai fin decât cel al doamnei Jennings. Se lua numai după purtarea lui; şi, în timp ce îngrijorarea şi solicitudinea lui faţă de Marianne, care, având dureri de cap şi de gât, simţea apropierea unei răceli grave, trecură total neobservate de doamna Jennings din cauză că nu fură exprimate în cuvinte, ea putu să descopere în ele sentimentele vii şi panica exagerată ale unui îndrăgostit.

În a treia şi a patra după-amiază a şederii lor acolo, două plimbări încântătoare pe tot cuprinsul proprietăţii, până cele mai îndepărtate colţuri, unde natura era mai sălbatică, copacii mai bătrâni şi iarba mai mare şi mai umedă, făcură ca, din cauza marii imprudenţe de a rămâne în pantofii şi ciorapii uzi, Marianne să se aleagă cu o răceală atât de puternică încât, deşi la început nu-i dădu importanţă, până la urmă fu observată de toţi ceilalţi şi ea însăşi fu nevoită s-o bage în seamă. Sfaturile începură să curgă din toate părţile şi, ca de obicei, le respinse pe toate. Era încredinţată că febra şi toropeala, tuşea şi durerea de gât aveau să treacă după o noapte de odihnă. Când se duse la culcare, Elinor reuşi cu greu să o convingă să încerce unul sau două leacuri simple.

CAPITOLUL VII ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE Marianne se sculă la ora ei obişnuită; la toate întrebările răspunse că se simţea mai bine şi încercă s-o dovedească dedându-se îndeletnicirilor obişnuite, însă o zi petrecută stând şi tremurând lângă foc, ţinând în mână o carte pe care nu o putu citi sau zăcând istovită pe canapea nu lăsă să se întrevadă vreo îmbunătăţire a stării ei şi când, în cele din urmă, se duse la culcare, colonelul Brandon nu putu să nu se mire de calmul surorii ei care, în ciuda împotrivirilor lui Marianne, nu se dezlipise de ea toată ziua şi o îngrijise, dar care, fiind convinsă, ca şi sora ei, de eficacitatea sigură a somnului, nu era cu adevărat alarmată.

Insă această speranţă împărtăşită de amândouă fu spulberată de o noapte foarte agitată, cu febră; iar atunci când Marianne, după ce insistă să se scoale, mărturisi că nu putea să stea în picioare şi se întoarse de bunăvoie în pat, Elinor se grăbi să ţină cont de sfatul doamna Jennings şi trimise după doctorul domnului Palmer.

Acesta veni, o examina pe pacientă şi, deşi o încuraja pe domnişoara Dashwood să se aştepte ca sănătatea surorii ei să se refacă în câteva zile, lăsă totuşi să-i scape cuvântul „infecţie”, speriind-o pe loc pe doamna Palmer din pricina copilaşului. Doamna Jennings, care încă de la început îşi exprimase părerea că boala lui Marianne era mai gravă decât îşi închipuia Elinor, insistă asupra necesităţii ca Charâotte să plece numaidecât cu copilul. Domnul Palmer, deşi trata ca prostească neliniştea lor, nu se putu împotrivi spaimei şi pisălogelii soţiei sale. Se hotărî, aşadar, ca ea să plece şi, la vreo oră după sosirea doctorului Harris, porni împreună cu copilul şi doica spre casa unei rude apropiate a domnului Palmer, care trăia la câteva mile de Cleveland, unde soţul ei promise, la rugăminţile ei fierbinţi, să i se alăture într-o zi sau două. Doamna Palmer ţinu foarte mult să fie însoţită de mama ei, însă doamna Jennings, cu o bunătate care o făcu pe Elinor s-o iubească cu adevărat, declară că era ferm hotărâtă să nu se clintească de la

Cleveland cât timp Marianne era bolnavă şi să se străduiască, prin îngrijirea ei atentă, să ţină locul mamei de lângă care o luase. Elinor constată astfel că doamna Jennings era în orice împrejurare un ajutor de nădejde, gata să împartă cu ea oboseala şi deseori de mare folos prin experienţa ei mai mare.

Slăbită şi deprimată din pricina bolii, biata Marianne nu mai spera să se facă bine până a doua zi, când ar fi trebuit să-şi înceapă călătoria spre casă, însoţite de un servitor al doamnei Jennings, şi asta o făcu să se simtă şi mai rău. Puţinele cuvinte pe care le rosti exprimau toate profundul ei regret pentru această întârziere inevitabilă, cu toate că Elinor încercă să-i ridice moralul şi s-o facă să creadă, la fel cum credea şi ea atunci, că întârzierea avea să fie foarte scurtă.

Ziua următoare nu aduse nici o schimbare în starea pacientei, sau una foarte mică. Nu simţea sigur mai bine, dar nici mai râu. Grupul lor se micşoră şi mai mult, căci domnul Palmer, deşi nu-l trăgea deloc inima să plece, atât din omenie şi bunăvoinţă, cât şi din dorinţa de a nu părea că se teme de soţia lui, fu convins în cele din urmă de colonelul Brandon să-şi ţină promisiunea de a o urma. Şi, în timp ce el se pregătea de plecare, colonelul Brandon însuşi începu să spună că trebuia să plece şi el. De această dată, însă, buna doamnă Jennings interveni foarte hotărât spunându-i că şederea lui la Cleveland îi era necesară, că avea nevoie de el pentru a juca pichet seara, când Elinor era sus cu sora ei, şi aşa mai departe, îndemnându-l atât de stăruitor să rămână, încât el, care nu-şi dorea altceva decât să accepte, nici nu se mai osteni să obiecteze, mai ales că rugăminţile bătrânei doamnei fură călduros susţinute de domnul Palmer, care părea să se simtă mai liniştit ştiind că lăsa în urmă o persoană atât de capabilă s-o ajute sau s-o sfătuiască pe domnişoara Dashwood în caz de urgenţă.

Fireşte că toate aceste aranjamente îi fură ascunse lui Marianne. Ea nu ştia că, din cauza ei, stăpânii de la

Cleveland plecaseră de acolo la vreo şapte zile de la sosirea lor. N-o miră că nu o vedea deloc pe doamna Palmer şi, cum nici nu o preocupa persoana ei, nu pomeni de ea.

Trecură două zile de la plecarea domnului Palmer şi starea sănătăţii ei continuă să fie aceeaşi, cu mici variaţii. Domnul Harris, care venea zilnic să o vadă, vorbea încă de o însănătoşire rapidă, iar Elinor era la fel de optimistă. Dar aşteptările celorlalţi nu era nicidecum tot atât de vesele. Doamna Jennings ajunsese încă de la început la concluzia că Marianne nu avea să se mai facă bine, iar colonelul Brandon, al cărui rol era să asculte prezicerile doamnei Jennings, nu avea tăria sufletească de a se opune influenţei acestora. Încerca să se convingă că temerile lui nu aveau nici un temei, şi ele păreau într-adevăr absurde când stătea de vorbă cu doctorul; dar în numeroasele ceasuri când rămânea singur era chinuit de gânduri sumbre şi nu putea să-şi alunge din minte convingerea că nu avea s-o mai vadă pe Marianne.

Totuşi, în dimineaţa celei de a treia zile, presimţirile negre ale amândurora fură alungate aproape cu totul, căci atunci când sosi domnul Harris acesta declară că pacienta se simţea mult mai bine. Elinor, ale cărei speranţe erau astfel confirmate, fu plină de veselie şi se bucură că în scrisorile către mama ei se luase după propria-i judecată şi nu după cea a prietenei sale şi tratase cu uşurinţă indispoziţia care le reţinea la Cleveland; ba mersese până-ntr-acolo încât precizase ziua în care Marianne avea să fie în stare să călătorească.

Dar ziua nu se termină la fel de bine cum începuse. Spre seară, lui Marianne i se făcu iarăşi rău, devenind mai slăbită şi mai agitată decât înainte. Încă optimistă, sora ei fu dispusă să pună schimbarea doar pe seama faptului că stătuse în picioare cât i se făcuse patul. Şi, după ce îi administra cu grijă doctoriile prescrise, o văzu cu satisfacţie adormind în cele din urmă, nădăjduind că somnul avea să aibă cele mai benefice efecte şi hotărân-du-se să o vegheze

tot timpul. Doamna Jennings, care nu ştia de schimbarea survenită în starea pacientei, se dusese la culcare mai devreme ca de obicei, iar camerista ei, care era una dintre principalele infirmiere, se odihnea în camera menajerei, aşa că Elinor rămase singură cu sora ei.

Somnul acesteia deveni tot mai agitat şi Elinor, care o veghea cu o atenţie neostoită, văzând-o cum se răsucea de pe o parte pe alta şi scotea gemete de durere, începuse să gândească că n-ar fi fost rău s-o trezească din acel somn frământat când Marianne, deşteptată brusc de un zgomot din casă, se ridică repede în capul oaselor şi, delirând de febră, strigă:

— Mama vine?

— Încă nu, răspunse cealaltă, ascunzându-şi groaza şi ajutând-o să se culce la loc, dar sper că va fi curând aici. Ştii că de aici până la Barton e cale lungă.

— Dar nu trebuie să facă ocol prin Londra! Strigă Marianne la fel de surescitată. N-am s-o văd niciodată dacă vine prin Londra.

Elinor înţelese alarmată că aiura şi, în timp ce încerca s-o liniştească, îi luă pulsul. Era mai slab şi mai iute ca oricând. Şi, întrucât Marianne continua să vorbească fără noimă despre mama ei, se sperie atât de tare, încât se hotărî să trimită de îndată după domnul Harris şi să expedieze un mesager la Barton după mama ei. De cum stabili ce avea de făcut, se gândi să se consulte cu colonelul Brandon în legătură cu cel mai nimerit mijloc de a-şi anunţa mama şi, sunând-o pe cameristă să-i ţină locul lângă sora ei, se grăbi să coboare în salon, unde ştia că putea fi găsit chiar şi la o oră mult mai târzie.

Nu era timp pentru ezitări. Îi împărtăşi pe dată temerile şi ezitările ei. Colonelul nu avu nici curajul, nici încrederea să-i alunge temerile, şi le ascultă cu o deznădejde mută; însă ezitările ei fură pe loc înlăturate, căci se oferi să se ducă el s-o aducă pe doamna Dashwood. Elinor îi mulţumi în cuvinte puţine, dar pline de recunoştinţă şi, în timp ce

colonelul plecă să trimită repede servitorul după domnul Harris şi să poruncească să i se pregătească de îndată caii, Elinor îi scrise câteva rânduri mamei sale.

Era aproape miezul nopţii când Elinor se întoarse în camera unde se afla sora ei ca să-l aştepte pe doctor şi să o vegheze până dimineaţă. Orele treceau una după alta, aducându-i lui Marianne o suferinţă care nu o lăsa să doarmă, făcând s-o aiureze, iar lui Elinor o îngrijorare fără margini, care ţinu până la sosirea domnului Harris, nu înainte de ora cinci. Părerea lui îi compensa, totuşi, oarecum întârzierea, căci, deşi recunoscu o schimbare în rău la pacienta sa, îşi exprimă credinţa că nu putea fi vorba de o primejdie adevărată şi propuse un alt tratament, încrederea lui i se transmise, într-o mai mică măsură, şi lui Elinor. El promise să treacă iarăşi pe acolo peste trei sau patru ore şi le lăsă atât pe pacientă cât şi pe neliniştita ei însoţitoare mai calme decât le găsise.

Dimineaţă, doamna Jennings află cu multă îngrijorare de cele întâmplate şi le reproşa că nu fusese chemată în ajutor. Temerile pe care le avusese până atunci şi care acum îi erau confirmate atât de categoric de cele întâmplate o făcură să nu mai pună la îndoială tristul deznodământ şi, cu toate că încerca să o îmbărbăteze pe Elinor, convingerea bătrânei doamne cu privire la primejdia în care se afla Marianne nu îi îngăduia să-i ofere lui Elinor mângâierea speranţei. Inima ei era cu adevărat îndurerată. Moartea timpurie a unei fete atât de tinere şi fermecătoare ca Marianne ar fi impresionat şi o persoană mai puţin interesată de binele ei. Insă doamna Jennings avea şi alte motive să o compătimească. Marianne îi fusese tovarăşă timp de trei luni şi încă se mai afla în grija ei, şi toată lumea ştia ce greu fusese lovită tânăra de soartă şi cât de nefericită era. Mai era martoră şi la suferinţa surorii ei, la care ţinea în mod deosebit; cât despre mama lor, când doamna se gândea că probabil Marianne era pentru ea ce era Charlotte pentru sine, compătimirea faţă de suferinţa ei era cât se poate de sinceră.

Domnul Harris fu punctual când veni să-şi examineze pacienta însă, din păcate, îşi văzu înşelate speranţele pe care şi le făcuse în vizita precedentă. Leacurile pe care i le prescrisese dăduseră greş; temperatura nu scăzuse, iar Marianne, mai liniştită, zăcea într-o toropeală grea. Elinor, care înţelese într-o clipă temerile doctorului, propuse să se ceară şi sfatul altcuiva, însă domnul Harris nu consideră necesar acest lucru. Voia să încerce un tratament nou, de al cărui succes era aproape la fel de sigur ca şi de al precedentului, aşa că îşi încheie vizita cu asigurări încurajatoare, care ajunseră la urechea domnişoarei Dashwood, dar nu intrară în inima sa. Era calmă, în afară de clipele când se gândea la mamei ei, dar aproape fără speranţă, şi rămase în această stare până la amiază, abia dezlipindu-se de patul surorii ei, cu gândurile rătăcind de la o imagine a durerii la alta, de la un prieten în suferinţă la altul; cel mai mult o apăsa conversaţia doamnei Jennings, care nu se ferea să atribuie gravitatea şi pericolul acestei crize numeroaselor săptămâni de indispoziţie provocată de dezamăgirea lui Marianne. Elinor îşi dădea seama de justeţea ideii şi lucrul acesta era o nouă sursă de suferinţă pentru gândurile ei.

Totuşi, pe la amiază, începu să-şi închipuie că vedea o uşoară îmbunătăţire în starea surorii ei; aşteptă, urmări, îi luă pulsul iar şi iar şi, în cele din urmă, stăpânită de o agitaţie mai greu de ascuns sub calmul exterior decât toată nefericirea ei precedentă, se aventură să-şi comunice speranţele. Deşi forţată să recunoască o revigorare temporară, doamna Jennings încercă s-o împiedice pe prietena ei să-şi facă iluzii că va fi de durată, iar Elinor, evitând orice prilej de dezamăgire, îşi spuse şi ea că nu trebuie să nădăjduiască. Era însă prea târziu. Speranţa pusese deja stăpânire pe ea şi, nerăbdătoare şi agitată, se aplecă asupra surorii ei să urmărească… Nici ea nu prea ştia ce. Trecu o jumătate de oră şi simptomul continuă să o bucure, ba mai apărură şi altele. Respiraţia lui Marianne,

pielea şi buzele ei dădeau semne de ameliorare şi privirea pe care sora ei o aţintise asupra sa era lucidă, deşi somnambulă. Aşteptă cu înfrigurare sosirea domnului Harris, la patru, şi asigurările şi felicitările lui pentru însănătoşirea surorii ei îi dădură încredere, îi aduseră consolare şi lacrimi de bucurie.

Marianne era mult mai bine în toate privinţele şi el declară că era în afara oricărui pericol. Doamna Jennings, mulţumită de adeverirea parţială a temerilor ei din ultimul timp, îşi permise să se încreadă în judecata lui şi recunoscu cu bucurie neprefăcută probabilitatea recuperării în întregime.

Elinor nu se putea veseli. Bucuria ei era de cu totul altă natură. Gândul că Marianne revenise la viaţă, la sănătate, la cei apropiaţi şi la mama care o iubea la nebunie îi umplea inima de linişte şi profundă recunoştinţă, dar nu provocă demonstraţii exterioare de bucurie, nici cuvinte sau zâmbete. În pieptul lui Elinor domnea o mulţumire tăcută şi puternică.

Râmase toată după-amiaza alături de sora ei, liniştindu-i temerile, satisfăcându-i toate dorinţele, oferindu-i ajutor în toate privinţele şi urmărindu-i fiecare răsuflare. Când, pe la şase, o văzu cufundându-se într-un somn liniştit şi neîntrerupt şi, după toate aparenţele, confortabil, toate îndoielile ei se risipiră.

Se apropia ceasul în care colonelul Brandon trebuia să se întoarcă de la Barton. Elinor spera ca, pe la zece, mama ei să scape de îngrozitoarea încordare pe care trebuia s-o fi simţit în drum spre Cleveland. Iar colonelul nu era nici el mai puţin nefericit!

La şapte, lăsându-o pe Marianne tot adormită, coborî în salon să ia ceaiul cu doamna Jennings. Dimineaţă nu mâncase mare lucru de îngrijorare, iar la prânz, de bucurie; aşa că gustarea de acum era foarte bine venită. După ce băură ceaiul, doamna Jennings încercă să o convingă să se odihnească puţin până sosea mama ei,

lăsând-o pe ea la căpătâiul lui Marianne; însă Elinor nu se simţea obosită, nu putea să doarmă şi nu voia să plece de lângă sora ei decât cât era absolut necesar, aşa că doamna Jennings o însoţi în camera bolnavei pentru a se convinge că totul era bine, apoi o lăsă acolo şi se retrase în camera ei ca să scrie nişte scrisori.

Noaptea fu rece şi furtunoasă. Vântul mugea şi ploaia bătea în ferestre, dar, fericită, Elinor nu dădu importanţă vremii de afară.

Orologiul bătu ora opt. Dacă ar fi fost zece, Elinor ar fi fost convinsă în acea clipă că aude o caleaşca apropiindu-se de casă; şi totuşi, impresia că auzea fu atât de puternică încât, cu toate că era aproape imposibil ca ei să fi ajuns deja, se duse în camera de toaletă de alături şi deschise un oblon pentru a se convinge că nu i se păruse. Văzu de îndată felinarele pâlpâitoare ale unei căleşti şi, la lumina lor slabă, avu impresia că distinge patru cai, lucru care explica neaşteptata rapiditate cu care sosise mama sa, împinsă de îngrijorare. Nicicând nu-i fuse mai greu lui Elinor să fie calmă ca în clipa aceea. Gândindu-se la sentimentele pe care trebuia să le fi avut mama ei în timp ce caleaşca era pe punctul de a opri la uşă şi la ce trebuia să-i spună, îi era cu neputinţă să fie calmă. Tot ce îi rămăsese de făcut era să se grăbească. După ce o lăsă pe camerista doamnei Jennings cu sora ei, alergă pe scări în jos. Zarva din vestibul o asigură că musafirii intraseră deja în casă. Se repezi spre salon… Intră… Şi îl văzu numai pe Willoughby.

CAPITOLUL VIII DÂNDU-SE ÎNAPOI cu groază la vederea lui, Elinor ascultă de primul imbold al inimii ei care o îndemna să părăsească pe loc încăperea şi puse mâna pe clanţă, dar se opri, întrucât el înainta repede şi, cu un glas care mai degrabă poruncea decât ruga, spuse:

— Domnişoară Dashwood, te implor să stai o jumătate de oră… Zece minute.

— Nu, domnule, replică ea cu fermitate, n-am să stau.

Dumneata nu poţi să ai treabă cu mine. Presupun că servitorii au uitat să te informeze că domnul Palmer nu este acasă.

— Chiar şi să-mi fi spus că domnul Palmer şi toate rudele lui s-au dus la naiba, tot nu m-aş fi întors de la uşă! Strigă el cu vehemenţă. Cu dumneata şi numai cu dumneata am treabă.

— Cu mine! Exclamă ea în culmea uimirii. Ei bine, domnule, spune repede ce ai de spus şi, dacă poţi, fii mai puţin violent.

— Ia loc, şi vom câştiga amândoi timp.

Ea ezită; nu ştia ce să facă. Colonelul Brandon putea să apară oricând şi să dea de el acolo. Dar promisese să-l asculte şi voia să audă ce avea de spus nu numai pentru că îşi dăduse cuvântul, ci şi pentru că îi stârnise curiozitatea. Prin urmare, după o clipă în care îşi adună gândurile, ajungând la concluzia că era prudent să se grăbească, se îndreptă fără o vorbă spre un scaun şi se aşeză. Willoughby luă loc lângă ea şi, un timp, niciunul nu spuse nimic.

— Te rog să te grăbeşti, domnule, spuse nerăbdătoare Elinor.

El stătea cufundat în gânduri şi păru să n-o audă.

— Sora dumitale este în afară de orice pericol, spuse el dintr-o dată. Am auzit asta de la servitor. Slavă Domnului! Dar e ade vărat?… Chiar e adevărat?

Elinor nu vru să răspundă. El repetă întrebarea, cu şi mai multă nerăbdare.

— Pentru Dumnezeu, spune-mi, este sau nu în afară de orice pericol?

— Noi sperăm că este.

El se ridică şi începu să se plimbe prin cameră.

— Să fi ştiut măcar cu o jumătate de oră în urmă… Dar întrucât mă aflu aici… Ce înseamnă asta? Se întoarse la locul lui cu o vioiciune forţată. Măcar o dată, domnişoară Dashwood, probabil va fi şi ultima, să ne veselim împreună. Sunt vesel…

Spune-mi sincer, mă crezi ticălos sau prost? Întrebă el îmbujorându-se şi mai tare.

Elinor se uită la el uimită. Începea să creadă că băuse; ciudăţenia acestei vizite şi a purtării lui nu părea să aibă altă explicaţie. Cu această impresie, se ridică imediat, spunând:

— Domnule Willoughby, te sfătuiesc să te întorci de îndată la Combe. Nu am răgaz să mai rămân cu dumneata. Orice treabă ai avea cu mine, e mai bine să te aduni şi să-mi explici mâine.

— Te înţeleg, spuse el cu un zâmbet expresiv şi un glas abso lut calm. Da, sunt foarte beat. O carafă de porto la friptura rece de vacă de la Marlborough a fost de ajuns să mă dea peste cap.

— La Marlborough! Exclamă Elinor, înţelegând tot mai puţin unde voia să ajungă el.

— Da. Am părăsit Londra azi-dimineaţă la opt şi de atunci am irosit doar zece minute din călătorie, cu o gustare la Marlborough.

Faptul că se ţinea bine pe picioare şi avea ochii limpezi o convinse pe Elinor că, oricare ar fi fost nebunia de neiertat care îl aducea la Cleveland, nu fusese mânat acolo de beţie şi, după o clipă de reculegere, spuse:

— Domnule Willonughby, ar trebui să-ţi dai seama că, după toate câte s-au întâmplat, venirea dumitale aici şi insistenţa de a-mi vorbi necesită o scuză cu totul deosebită. Ce înseamnă această purtare?

— Vreau să te fac, dacă pot, să mă urăşti mai puţin decât mă urăşti acum, răspunse el serios şi cu forţă. Vreau să ofer un fel de explicaţie, un fel de scuză pentru cele întâmplate, să-mi deschid inima în faţa dumitale şi, convingându-te că, deşi am fost întot deauna un zevzec, n-am fost mereu un nemernic, să obţin iertare de la Ma... De la sora dumitale.

— Acesta este adevăratul motiv al venirii dumitale?

— Pe sufletul meu că da, răspunse el cu o înflăcărare care îi aminti lui Elinor de fostul Willoughby şi, împotriva voinţei

sale, îl consideră sincer.

— Dacă asta e tot, poţi să fii mulţumit deja, căci Marianne te-a iertat de mult.

— M-a iertat! Exclamă el, pe acelaşi ton serios. Atunci, m-a iertat înainte de a fi fost cuvenit s-o facă. Dar o să mă ierte iarăşi, şi pe temeiuri mai rezonabile. Vrei să mă asculţi?

Elinor încuviinţă dând din cap. După o pauză de gândire, el spuse:

— Nu ştiu cum ţi-ai explicat dumneata purtarea mea faţă de sora dumitale sau ce motiv diabolic mi-ai atribuit. Poate o să-ţi fie greu să-ţi faci o părere mai bună despre mine, dar merită să încerc, şi ai să auzi totul. Când m-am împrietenit cu familia dumitale, n-am avut altă intenţie decât să-mi petrec timpul în mod plăcut cât eram obligat să rămân în Devonshire, mai plăcut decât până atunci. Persoana încântătoare a surorii dumitale şi felul ei de a fi interesant nu puteau decât să îmi placă; iar purtarea ei faţă de mine încă de la început a fost de aşa natură încât inima mea nu a rămas nesimţitoare. Insă trebuie să măr turisesc că, la început, n-a făcut decât să îmi măgulească orgo liul. Prea puţin interesat de fericirea ei, gândindu-mă numai la propriul meu amuzament, m-am străduit prin tot ce mi-a stat în putere să mă fac plăcut în ochii ei, fără vreo intenţie de a-i întoarce afecţiunea.

Aruncându-i o privire mânioasă şi plină de dispreţ, domnişoara Dashwood îl opri, spunând:

— Din cele ce îmi spui, domnule Willoughby, nu prea merită să te mai ascult. Un asemenea început nu mai poate fi urmat de altceva. Nu mă îndurera obligându-mă să ascult mai mult.

— Insist să auzi tot, răspunse el. Averea mea nu a fost nici o dată mare şi întotdeauna am fost un cheltuitor, întotdeauna am avut obiceiul de a mă însoţi cu oameni cu un venit mai mare decât al meu. De când am devenit major, sau chiar dinainte, datoriile mele au crescut an de an. Şi, cu toate că moartea bătrânei mele verişoare, doamna Smith,

urma să mă elibereze de ele, acest eveniment era nesigur şi poate îndepărtat, astfel că, de câtăva vreme, mă hotărâsem să-mi restabilesc situaţia căsătorindu-mă cu o femeie cu avere. Prin urmare, nici nu mă gân deam să mă ataşez de sora dumitale şi, cu o meschinărie, un ego ism şi o cruzime pe care nici un dispreţ, nici o indignare, nici chiar ale dumitale, domnişoară Dashwood, nu le poate con damna îndeajuns, m-am comportat în felul acesta, încercând să-i cuceresc dragostea fără gândul de a i-o întoarce. Un singur lucru pot să spun în apărarea mea: chiar şi în acea stare îngrozitoare de vanitate egoistă, nu ştiam mărimea suferinţei pe care o produceam, pentru că atunci nu ştiam ce înseamnă să iubeşti. Dar am ştiut vreodată? Acest lucru poate fi pus la îndoială, căci, dacă aş fi iubit cu adevărat, mi-aş mai fi sacrificat sentimentele din vanitate şi avariţie, sau, şi mai mult, le-aş mai fi sacrificat pe ale ei? Dar am făcut-o. Pentru a evita o oarecare sărăcie, pe care afecţiunea şi societatea ei ar fi lipsit-o de toate neplăcerile, am pierdut tot ce ar fi putut face din ea o binecuvântare, alegând belşugul.

— Aşadar, te-ai simţit într-o vreme ataşat de ea? Întrebă Elinor, puţin mai îmblânzită.

— Cum puteam să fiu orb la acele farmece, cum puteam să rezist la atâta tandreţe? Da, m-am pomenit încetul cu încetul ataşat sincer de ea, şi cele mai fericite ceasuri din viaţa mea au fost cele petrecute alături de ea, când consideram că intenţiile mele erau strict onorabile şi sentimentele mele fără prihană.

Totuşi, chiar şi atunci, când eram pe deplin hotărât să-i cer mâna, mi-am permis să amân de la o zi la alta momentul, din lipsa de dorinţă de a încheia o logodnă cât timp situaţia mea era foarte încurcată. Nimic nu scuză neghiobia purtării mele. Timpul a dovedit că am fost un nătărău viclean, dându-mi un prilej şi mai mare de a deveni demn de dispreţ şi nenorocit pe vecie.

Oricum, în cele din urmă, m-am hotărât ca, de îndată ce o găseam singură, să-i explic atenţia cu care o tratasem mereu şi s-o asigur de sinceritatea afecţiunii mele. Însă, între timp, în decurs de câteva ore, s-a petrecut ceva… A avut loc o întâmplare nefericită care mi-a distrus hotărârea şi, o dată cu ea, toată liniştea. S-a făcut o descoperire… Doamna Smith a fost infor mată într-un fel sau altul, probabil de vreo rudă îndepărtată care avea tot interesul să mă lipsească de favoarea ei, despre o poveste amoroasă, o legătură… Dar nu e nevoie să spun mai mult, căci probabil ai auzit de mult întreaga poveste.

Aici, se uită la ea întrebător, cu faţa şi mai aprinsă.

— Am auzit tot, răspunse Elinor, roşind la rândul ei şi hotărându-se să nu-i mai fie milă de el. Şi trebuie să mărturisesc că nu ştiu cum îţi vei explica vinovăţia în acea poveste îngrozi toare.

— Nu uita de la cine ai primit relatarea! Strigă Willoughby.

Putea să fie nepărtinitoare? Recunosc că s-ar fi cuvenit să respect situaţia şi caracterul domnişoarei în cauză. Nu vreau să mă justific, dar totodată nu te pot lăsa să îţi închipui că nu am nimic de spus… Că, din pricină că a avut de suferit, era fără de pată şi că, din cauză că eu am fost libertin, ea trebuie să fi fost o sfântă. Dacă violenţa pasiunilor ei, slăbiciunea minţii ei… Dar nu vreau să mă apăr. Afecţiunea ei pentru mine merita un trata ment mai bun şi deseori mă gândesc, făcându-mi reproşuri, la tandreţea ei, care, pentru scurtă vreme, a avut puterea de a mă face să răspund la fel. Îmi doresc din toată inima să nu-i fi răspuns. Dar nu i-am făcut rău numai ei, am făcut rău şi altei persoane a cărei afecţiune pentru mine (oare pot s-o spun?) nu era mai mică decât a ei şi a cărei minte era, oh, infinit supe rioară!

— Oricât îmi este de neplăcut să discut un astfel de subiect, trebuie să spun că indiferenţa dumitale faţă de acea fată neferi cită nu e o scuză pentru cruzimea cu care ai neglijat-o. Nici o slăbiciune a ei, nici o lipsă înnăscută a

minţii ei nu îţi scuză cru zimea nesăbuită. In timp ce te distrai în Devonshire punând la cale planuri noi, veşnic vesel, veşnic fericit, trebuie să fi ştiut că ea se zbătea într-o sărăcie cumplită.

— Pe sufletul meu, n-am ştiut! Replică el cu aprindere. Nu mi-am amintit că omisesem să-i dau adresa mea. Şi, dacă avea puţină minte, ştia cum s-o afle.

— Ei bine, domnule, ce a spus doamna Smith?

— M-a acuzat numaidecât de destrăbălare, şi e lesne de închipuit în ce încurcătură mă aflam. Puritatea ei, concepţiile ei rigide, necunoaşterea lumii, toate erau împotriva mea. Nu puteam să îmi neg fapta şi am încercat în zadar să-i micşorez gravitatea. Pe scurt, totul s-a încheiat printr-o ruptură definitivă.

Mă puteam salva într-un singur fel. În înalta ei moralitate, biata femeie s-a oferit să uite cele întâmplate dacă mă căsătoream cu Eliza. Dar nu puteam să fac asta, aşa că pur şi simplu m-a izgonit din casa şi din inima ei. Noaptea care a urmat acestei întâmplări mi-am petrecut-o meditând la ce trebuia să fac pe viitor. Lupta a fost mare, dar s-a sfârşit prea curând. Afecţiunea mea pentru Marianne, convingerea că şi ea mă iubea n-au fost de ajuns pentru a înlătura groaza mea de sărăcie, pentru a învinge ideile greşite cu privire la necesitatea bogăţiei, spre care eram înclinat din fire şi pe care le încuraja societatea oamenilor avuţi cu care mă înconjurasem. Aveam motive să cred că actuala mea soţie voia să se căsătorească cu mine, dacă mă hotărâm să-i cer mâna, şi m-am convins că asta era singura cale înţeleaptă. Totuşi, înainte de a pleca din Devonshire, a trebuit să fac faţă unei situaţii foarte dificile. Chiar în acea zi, fusesem invitat să iau masa cu familia dumitale şi aveam nevoie de o scuză pentru a nu da curs invitaţiei. M-am gândit îndelung dacă să mă scuz în scris sau prin viu grai. Simţeam că ar fi fost îngrozitor s-o văd pe Marianne şi chiar mă îndoiam că puteam s-o revăd şi să rămân, totuşi, la hotărârea mea în această privinţă. Totuşi, mi-am subevaluat

setea de avuţie, căci m-am dus, am văzut-o, mi-am dat seama cât era de nefericită şi am părăsit-o aşa nefericită, sperând să n-o mai revăd.

— Dar de ce ai mai trecut pe la noi, domnule Willoughby? Un simplu bilet te-ar fi scos din încurcătură. De ce a trebuit să vii?

— Pentru mândria mea. Nu puteam să părăsesc ţinutul într-un fel care putea să vă facă să bănuiţi ceea ce se întâmplase în realitate între mine şi doamna Smith, aşa că, în drum spre Honiton, m-am hotărât să trec pe la vilă. Însă priveliştea pe care mi-a oferit-o scumpa dumitale soră a fost înspăimântătoare şi – ce a fost mai rău – am găsit-o singură. N-am să uit niciodată mâhnirea ei, dezamăgirea ei, adâncul ei regret când i-am spus că eram nevoit să părăsesc dintr-o dată comitatul Devonshire, şi mai ales marea ei încredere în mine! Oh, Doamne! Ce ticălos cu inima de piatră am fost!

Câteva clipe tăcură amândoi. Elinor vorbi prima.

— I-ai spus că ai să te întorci curând?

— Nu mai ştiu ce i-am spus, răspunse el surescitat. Nici nu mă pot gândi la scena aceea. Mi-e cu neputinţă! Şi pe urmă a venit scumpa dumitale mamă să mă îndurereze şi mai mult cu bunătatea şi încrederea ei în mine. Doamne, ce chin a fost! Nici n-ai idee, domnişoară Dashwood, ce mângâiere e pentru mine să privesc în urmă la propria-mi nefericire. Sunt dator faţă de mine să mă răzbun în felul ăsta pentru nechibzuinţa prostească şi ticăloasă a inimii mele, datorită căreia toate suferinţele mele trecute îmi pricinuiesc acum numai încântare. Ei bine, am plecat, am lăsat tot ce îmi era mai drag pentru a mă duce la cei cărora le eram, în cel mai bun caz, indiferent.

— Ei bine, domnule, asta e tot? Întrebă Elinor care, cu toate că îl compătimea, abia aştepta să-l vadă plecat.

— Tot? Ai uitat ce s-a întâmplat la Londra? Scrisoarea aceea ticăloasă? Nu ţi-a arătat-o?

— Ba da, am văzut întreaga corespondenţă.

— Când am primit primul bilet de la ea (şi l-am primit ime diat, pentru că am fost tot timpul în Londra), n-am cuvinte să spun ce-am simţit. Fiecare rând, fiecare cuvânt erau un pumnal înfipt în inima mea şi, ca să mă exprim tot printr-o metaforă, venirea lui Marianne la Londra a fost o lovitură de trăsnet!

Trăsnete şi pumnale!

Inima lui Elinor se înmuie din nou. Cu toate acestea, consideră de datoria ei să-l oprească să spună astfel de lucruri în prezenţa ei.

— Nu se cade, domnule Willoughby. Nu uita că eşti căsătorit.

Spune-mi doar ceea ce conştiinţa dumitale socoteşte că e nece sar să aud.

— Biletul lui Marianne mi-a trezit remuşcări îngrozitoare, căci îmi spunea că îi eram la fel de drag ca înainte, că, în ciuda multor săptămâni de despărţire, sentimentele ei nu se schim baseră şi că avea aceeaşi încredere deplină în statornicia mea.

Spun că mi-a trezit remuşcări, pentru că, de când eram la Londra, treburile şi desfrâurile mi le mai domoliseră întrucâtva; devenisem un ticălos înrăit, închipuindu-mă indiferent faţă de ea şi preferând să cred că şi eu îi devenisem indiferent; mă gân deam la tot ce fusese între noi ca la o poveste neserioasă şi încer cam să-mi înăbuş regretele spunându-mi adesea că mi-ar fi făcut plăcere să aflu că s-a măritat. Insă biletul de la ea m-a făcut să mă cunosc mai bine. Mi-am dat seama că îmi era mai dragă decât oricare altă femeie din lume şi că mă purtam cu ea în mod infam. Insă totul era stabilit între domnişoara Grey şi mine. Nu mai puteam da înapoi. Tot ce puteam să fac era să vă evit pe amândouă. Nu i-am răspuns lui Marianne, încercând s-o fac în felul ăsta să nu mă mai caute şi, o vreme, am fost hotărât să nu mai trec prin Berkeley Street. Până la urmă, însă, gândindu-mă că era mai înţelept să iau aerul detaşat al unei cunoştinţe obişnuite, mi-am lăsat

cartea de vizită într-o dimineaţă, după ce v-am văzut plecând de acasă.

— Ai aşteptat să ne vezi plecând!

— Chiar aşa. Te-ar uimi să ştii de câte ori v-am urmărit şi cât de des am fost pe punctul de a vă întâlni. Numai atenţia mea permanentă şi hotărârea nestrămutată de a nu mă lăsa văzut de voi au făcut să nu ne întâlnim atâta vreme. I-am evitat din răs puteri pe soţii Middleton şi pe toţi cei care se puteau dovedi a fi cunoştinţe comune. Neştiind, totuşi, că erau în Londra, am dat peste sir John în prima zi a sosirii lui, parcă şi la o zi după ce fu sesem acasă la doamna Jennings, iar el m-a invitat să vin în seara aceea la balul care avea loc acasă la el. In dimineaţa următoare am primit un alt bilet de la Marianne – tot afectuos, sincer, neprefăcut, încrezător, adică tot ce putea să mă fac să-mi detest purtarea. N-am putut să răspund. Am încercat, dar n-am putut să leg o propoziţie. Insă, din ziua aceea, nu cred că a existat clipă în care să nu mă gândesc la ea. Dacă poţi să mă compătimeşti, domnişoară Dashwood, compătimeşte-mă pentru situaţia mea de atunci. Cu mintea şi inima dăruite surorii dumitale, trebuia să fac pe iubitul fericit în faţa altei femei! Acele trei sau patru săp tămâni au fost cele mai grele. Ei bine, în cele din urmă, după cum nu mai e nevoie să-ţi spun, aţi dat peste mine… Şi ce figură frumoasă am mai făcut! Ce seară de chin a fost!… Marianne, fru moasă ca un înger, pe de o parte şi strigându-mă pe nume atât de dulce!… Oh, Doamne… Întinzând mâna spre mine, cerându-mi o explicaţie, cu ochii ei fermecători aţintiţi pe faţa mea cu o căl dură atât de grăitoare! Iar de cealaltă parte Sophia, geloasă ca diavolul, uitându-se la… Ei bine, nu mai are importanţă; acum s-a terminat… Ce seară! Am fugit de voi cât de repede am putut, dar nu înainte să fi văzut faţa dulce a lui Marianne albă ca varul… Asta a fost ultima imagine a ei cu care am rămas. N-am să uit niciodată! A fost o privelişte cumplită! Totuşi, când m-am gândit că e pe moarte, pentru mine a fost un fel de consolare să-mi

închipui că ştiu exact cum o să le apară celor care o văd pentru ultima dată în lumea asta. Tot drumul am avut-o în faţa ochilor mei, cu aceeaşi privire şi aceeaşi paloare ca în seara aceea.

Urmă o scurtă pauză în care amândoi căzură pe gânduri. Willoughby îşi reveni primul şi spuse:

— Ei bine, mă grăbesc să plec. Sora dumitale este sigur mai bine, este sigur în afară de orice pericol?

— Am fost asigurate de asta.

— Şi biata dumitale mamă, care o iubeşte ca pe ochii din cap pe Marianne!

— Dar, domnule Willoughby, despre scrisoarea dumitale nu ai nimic de spus?

— Ba da, ba da, mai ales despre ea. Chiar în dimineaţa urmă toare, sora dumitale mi-a scris din nou, ştii asta. Ai văzut ce mi-a spus. Luam micul dejun la familia Ellison şi scrisoarea ei mi-a fost adusă acolo împreună cu altele. Sophia a dat cu ochii de ea înaintea mea şi eleganţa hârtiei şi a scrisului i-au stârnit numaidecât bănuielile. Auzise ea ceva vag despre o legătură a mea cu o domnişoară din Devonshire, iar ce se petrecuse sub ochii ei în seara precedentă o făcuse să-şi dea seama cine era domnişoara şi s-o facă mai geloasă ca oricând. De aceea, luând un aer jucăuş, deschise îndată scrisoarea şi îi citi conţinutul. Îşi primi răsplata din plin pentru neruşinarea ei. I-aş fi putu supor ta nefericirea, dar patima ei… Răutatea… Astea trebuiau neapărat domolite. Pe scurt, ce părere ai de stilul soţiei mele de a scrie scrisori? Un stil delicat, blajin, cu adevărat feminin, nu-i aşa?

— Soţia dumitale! Scrisoarea era scrisă cu scrisul dumitale.

— Da, dar eu n-am făcut decât să copiez docil nişte propoziţii sub care mi-a fost ruşine să-mi trec numele. Originalul a fost opera ei. Dar ce puteam să fac? Eram logodiţi, totul era aranjat, ziua nunţii stabilită… Dar vorbesc ca un prost. Totul aranjat, ziua stabilită! Adevărul e că

aveam nevoie de banii ei şi, în situaţia în care eram, trebuia să fac orice pentru a evita o ruptură. Şi, la urma urmelor, ce importanţă mai avea pentru reputaţia mea în ochii lui Marianne şi ai celor din jurul ei felul în care era formulat răspunsul? Treaba mea era să mă declar un ticălos şi nu conta dacă o făceam cu eleganţă sau cu mojicie. „Oricum şi-au format o părere proastă despre mine, mi-am zis, şi nu voi mai putea niciodată să le frecventez, mă consideră lipsit de principii, aşa că scrisoarea nu va schimba nimic.” Am fost obligat să-i returnez cele trei bilete pe care mi le trimisese – din nefericire erau toate în portofelul meu, altfel aş fi negat că le mai aveam şi le-aş fi păstrat cu sfinţenie. La fel şi şuviţa de păr… Şuviţa scumpă, totul, toate amintirile mi-au fost smulse cu răutate de femeia aceasta.

— Nu faci bine, domnule Willoughby, spuse Elinor cu glasul plin de compătimire. N-ar trebui să vorbeşti aşa nici despre doamna Willoughby, nici despre sora mea. Singur ţi-ai ales soar ta. Nimeni nu te-a silit. Ii datorezi soţiei dumitale cel puţin respect şi politeţe. Probabil că ţine la dumneata, altfel nu te-ar fi luat de bărbat. Vorbind despre ea cu atât dispreţ şi atâta lipsă de amabilitate, nu-i aduci nici o consolare lui Marianne şi nici nu cred că îţi uşurezi conştiinţa.

— Să nu-mi vorbeşti de soţia mea, spuse el cu un oftat greu.

Nu merită compasiunea dumitale. Ştia că nu ţineam deloc la ea când ne-am căsătorit… Ei bine, ne-am căsătorit şi am venit Combe Magna să fim fericiţi şi după aceea ne-am întors la Londra să ne distrăm. Nici acum nu ţi-e milă de mine, domnişoară Dashwood? Am spus toate astea degeaba? Nu sunt mai puţin vinovat, fie şi un pic, în ochii dumitale decât eram înainte? Intenţiile mele n-au fost întotdeauna rele. Am reuşit să-mi înlătur măcar o parte din vinovăţie?

— Da, sigur, ai înlăturat ceva… Puţin… Te-ai dovedit mai puţin vinovat decât te-am crezut. Ai dovedit că ai o inimă

mai puţin ticăloasă, mult mai puţin ticăloasă. Dar nu prea ştiu…

Nefericirea pe care ai pricinuit-o… Nu ştiu ce ar fi putut s-o facă şi mai mare.

— Vrei să-i repeţi surorii dumitale, când se face bine, ce ţi-am povestit/Lasă-mă să fiu mai puţin vinovat şi în ochii ei.

Mi-ai spus că m-a iertat deja. Lasă-mă să-mi închipui că, dacă o să ştie mai bine ce este în inima mea şi care sunt sentimentele mele de acum, iertarea ei va fi mai spontană, mai firească, mai nobilă. Povesteşte-i despre nefericirea şi căinţa mea, spune-i că inima mea nu i-a fost niciodată nestatornică şi că, în clipa asta, mi-e mai dragă ca oricând.

— Ii voi spune tot ce este necesar pentru a-ţi explica purtarea. Dar nu mi-ai spus încă ce motiv te-a făcut să vii aici şi nici cum ai auzit de boala ei.

— Aseară, în foaierul teatrului Drury Lane, am dat de sir John Middleton şi, pentru prima dată după două luni, mi-a vor bit. Constatasem, fără mirare sau resentiment, că de când mă căsătorisem nu voia să mă mai cunoască. Totuşi, acum, bun la suflet, cinstit şi naiv cum este, plin de indignare împotriva mea şi îngrijorat de starea surorii dumitale, n-a putut rezista ispitei de a-mi spune ceea ce ştia că ar trebui să mă mâhnească profund, deşi probabil că se îndoia că vorbele lui vor avea vreun efect asupra mea. De aceea, mi-a spus pe şleau că Marianne Dashwood este pe moarte la Cleveland, din cauza unei infecţii foarte grave… Că o scrisoare pe care o primise în acea dimineaţă de la doamna Jennings declara că era în pericol iminent… Că soţii Palmer plecaseră de spaimă şi aşa mai departe. Vestea asta m-a lovit prea tare ca să pot să mai trec drept nesimţitor, chiar şi în ochii unui om atât de puţin perspicace ca sir John. Inima i s-a înmuiat când m-a văzut suferind şi mi-a strâns chiar şi mâna în timp ce îmi amintea de o veche promisiune de a-mi da un pui de ogar. Nici nu-ţi poţi închipui ce am simţit când am auzit că sora dumitale era pe moarte, şi mai ales gândindu-mă că avea să moară

socotindu-mă cel mai mare ticălos din lume, dispreţuindu-mă şi urându-mă în ultimele clipe ale vieţii ei! A fost îngro zitor! M-am hotărât repede, şi azi-dimineaţă la opt eram în caleaşca. Acum ştii tot.

Elinor nu răspunse. Se gândi în tăcere la răul ireparabil pe care o independenţă prea devreme câştigată, ale cărei consecinţe fireşti fusese predispoziţia la trândăvie şi desfrâu şi setea de lux, îl făcuse minţii, caracterului şi fericirii unui bărbat care, pe lângă faptul că era atrăgător şi talentat, era şi cinstit din fire, sensibil şi afectuos. Lumea îl făcuse risipitor şi orgolios. Risipa şi vanitatea îl făcuseră egoist şi îi împietriseră inima. Fiecare înclinaţie greşită care îl condusese la rău îl condusese şi la pedeapsă. Dragostea de care se rupsese împotriva onoarei, sentimentelor şi dorinţei de fericire îi stăpânea acum, când nu-i mai era permis, fiecare gând; iar căsătoria care îi adusese nefericire surorii ei se dovedea a fi pentru el o sursă de nefericire la fel de grea.

După câteva minute, Willoughby se smulse din gândurile lui şi, pregătindu-se de plecare, spuse:

— Nu are rost să mai rămân. Trebuie să plec.

— Te întorci la Londra?

— Nu, la Combe Magna. Am treabă acolo. La Londra mă duc peste o zi sau două. La revedere.

Întinse mâna. Elinor nu putu să refuze să i-o dea pe a ei. Willoughby i-o strânse cu afecţiune.

— Sper că acum ai o părere ceva mai bună despre mine, spuse el lăsându-i mâna şi rezemându-se de poliţa căminului, de parcă uitase că pleca.

Elinor îl asigură că aşa era, că îl ierta şi îi era milă de el şi îi ură numai bine, adăugând cu blândeţe câteva sfaturi cu privire la cum să se comporte pentru a fi fericit. Insă răspunsul lui nu fu prea încurajator.

— Cât despre asta, spuse el, trebuie să-mi duc crucea.

Fericirea în căsnicie iese din discuţie. Dacă aş putea spera că dumneata şi familia dumitale simţiţi un interes pentru

soarta mea şi pentru faptele mele, cel puţin aş avea pentru ce să trăiesc.

Marianne e sigur pierdută pentru mine pe vecie. Dacă, printr-o întâmplare fericită, aş fi iarăşi liber…

Elinor îl opri cu un reproş.

— Bine, spuse el, încă o dată, la revedere. Acum am să plec şi am să trăiesc cu groaza unui eveniment.

— La ce te referi?

— La căsătoria surorii dumitale.

— Te înşeli foarte tare. Nu poate să fie pierdută pentru dum neata mai mult decât este acum.

— Dar o va câştiga altcineva. Iar dacă acel cineva va fi per soana pe care o preţuiesc cel mai puţin dintre, toate… Dar nu mai spun nimic ca să nu pierd bunăvoinţa dumitale plină de compă timire. La revedere, şi Dumnezeu să te binecuvânteze!

Şi, cu aceste cuvinte, ieşi aproape în fugă din cameră.

CAPITOLUL IX DUPĂ PLECAREA LUI WlLLOUGHBY, Elinor rămase o vreme prea apăsată de o mulţime de gânduri diferite, dar toate triste, ca măcar să-şi aducă aminte de sora ei.

Willoughby, pe care cu o jumătate de oră în urmă îl urase, considerându-l cel mai nemernic dintre oameni, îi stârnea, în ciuda defectelor lui, o oarecare compătimire pentru suferinţa pricinuită de ele, suferinţă care acum o făcea să privească cu un sentiment de duioşie şi regret despărţirea lui definitivă de familia ei. Îşi dădea seama că influenţa lui asupra minţii ei era sporită de împrejurări care nu s-ar fi cuvenit să afecteze judecata, de acel farmec personal neobişnuit, de acel fel de a fi sincer şi afectuos, care nu erau un merit, şi de acea dragoste încă arzătoare pentru Marianne, care nu era nici măcar inocentă. Însă ştia că avea să mai treacă mult până când influenţa lui să scadă.

Când se întoarse în cele din urmă la Marianne, aceasta era pe cale de a se trezi, refăcută, cum sperase ea, de somnul lung şi binefăcător. Elinor avea inima grea. Trecutul,

prezentul, viitorul, vizita lui Willoughby, faptul că Marianne era în afara oricărei primejdii şi apropiata sosire a mamei sale îi dădeau o stare de agitaţie care îi alungă orice urmă de oboseală, făcând-o doar să se teamă că s-ar putea trăda în faţa surorii ei. Insă teama nu avu timp să pună cu desăvârşire stăpânire pe ea căci, la mai puţin o jumătate de oră de la plecarea lui Willoughby, zgomotul unei căleşti o făcu să coboare iarăşi scările. Dornică să o cruţe pe mama ei de orice clipă în plus de nelinişte chinuitoare, se repezi în vestibul şi ajunse la uşa din faţă tocmai la timp pentru a o primi şi sprijini în timp ce intra.

Doamna Dashwood, pe care spaima, pe măsură ce se apropiau de casă, aproape o convinsese că Marianne nu mai era în viaţă, nu mai avu glas să întrebe de ea şi nici să-i spună o vorbă lui Elinor; dar aceasta, fără mai aştepte salutări sau întrebări, îi dădu pe loc vestea cea bună, iar mama ei, primind-o cu. Obişnuita ei înflăcărare, fu într-o clipă tot atât de copleşită de fericire pe cât fusese mai înainte de spaimă. Intră în salon sprijinită de fiica ei şi de prietenul lor, iar acolo, vărsând lacrimi de bucurie şi tot neputând să rostească o vorbă, o îmbrăţişa iar şi iar pe Elinor, întorcându-se din când în când să strângă mâna colonelului Brandon, aruncându-i priviri pline de recunoştinţă, convinsă în sinea ei că el îi împărtăşea fericirea. El i-o împărtăşea, într-o tăcere şi mai adâncă decât a ei.

De îndată ce îşi reveni, prima dorinţă a doamnei Dashwood fu să o vadă pe Marianne; peste două minute era alături de iubita ei copilă, care ajunsese să-i fie mai dragă ca oricând din cauza absenţei, nefericirii şi pericolului. Încântarea lui Elinor când văzu emoţia fiecăreia prilejuită de revedere nu fu umbrită decât de teama că lui Marianne avea să-i piară somnul; însă doamna Dashwood putea să fie calmă, putea să fie chiar prudentă când era în joc viaţa unui copil. Marianne, mulţumită să ştie că mama ei era lângă ea şi conştientă că era prea slăbită pentru conversaţie, se

supuse de bunăvoie la tăcerea şi liniştea prescrise de toate îngrijitoarele din jurul ei. Doamna Dashwood insistă să o vegheze toată noaptea, iar Elinor, la rugăminţile mamei ei, se duse la culcare. Însă era prea agitată ca să se poată odihni. Willoughby, „sărmanul Willoughby", aşa cum îşi permitea acum să-i spună, îi revenea neîncetat în minte; nu trebuia decât să-l audă dezvinovăţindu-se, pentru ca acum să se acuze şi să-şi dea dreptate, pe rând, pentru că îl judecase atât de aspru. Insă promisiunea de a-i relata totul surorii ei era dureroasă. Ii era groază de efectul pe care putea să-l aibă asupra lui Marianne; se îndoia că, după o astfel de explicaţie, ea ar mai fi putut să fie fericită cu altul şi, preţ de o clipă, îşi dori ca Willoughby să fi rămas văduv. Apoi, aducându-şi aminte de colonelul Brandon, îşi reproşa acest gând, dându-şi seama că răsplata surorii ei se cuvenea mult mai mult suferinţelor şi statorniciei lui decât riva lului său, şi îşi dori orice altceva în afară de moartea doamnei Willoughby. „

Pe zi ce trecea, Marianne se simţea tot mai bine, iar veselia doamnei. Dashwood dovedea că era una dintre cele mai fericite fiinţe din lume, după cum se şi declara necontenit. Elinor nu putea să audă declaraţia, nici să fie martoră la dovezile ei, fără să se întrebe uneori dacă mama ei şi-l mai amintea măcar pe Edward. Insă doamna Dashwood, încrezându-se în felul moderat în care îşi descrisese Elinor dezamăgirea în scrisoarea pe care i-o trimisese, se lăsa pradă bucuriei ei şi nu se mai gândea la altceva. Marianne îi era redată dintr-un pericol spre care o împinsese şi ea, aşa cum începea să-şi dea seama, încurajând nefericitul ataşament faţă de Willoughby; iar vindecarea îi aducea un nou prilej de bucurie, pe care i-l împărtăşi lui Elinor de îndată ce se ivi prilejul să stea de vorbă între patru ochi.

— In sfârşit, suntem singure. Draga mea Elinor, nu cunoşti încă toată fericirea mea. Colonelul Brandon o iubeşte pe Marianne. Mi-a spus-o chiar el.

Simţindu-se pe rând încântată şi îndureratã, surprinsă şi nesurprinsă, fiica ei o ascultă în tăcere.

— Nu semeni deloc cu mine, dragă Elinor, altfel m-aş fi mirat văzându-te acum atât de liniştită. Dacă aş fi urmărit vreun posi bil avantaj pentru familia mea, m-aş fi gândit la căsătoria colonelului Brandon cu una dintre voi ca fiind lucrul cel mai de dorit. Şi cred că, dintre voi două, Marianne va fi cea mai fericită cu el.

Elinor se simţi înclinată s-o întrebe ce motiv avea să creadă asta, pentru că, dacă ar fi fost să ţină seamă de nepotrivirea de vârstă, de fire şi de sentimente, nu putea să aibă niciunul; însă mama lor se lăsa întotdeauna dusă de imaginaţie aşa că, în loc s-o mai întrebe ceva, zâmbi.

— Ieri, în timp ce călătoream, colonelul Brandon şi-a deschis inima în faţa mea. S-a întâmplat pe neaşteptate. După cum îţi închipui, eu nu puteam să vorbesc despre altceva decât despre copila mea, iar el nu îşi putea ascunde nefericirea. Mi-am dat seama că suferea la fel de mult ca mine. Apoi, dintr-o dată, dând frâu liber unor sentimente pe care nu le mai putea ascunde, mi-a adus la cunoştinţă dragostea lui statornică, serioasă şi sinceră pentru Marianne. S-a îndrăgostit de ea, dragă Elinor, de cum a văzut-o.

Aici, Elinor recunoscu nu limbajul şi declaraţiile colonelului Brandon, ci înfloriturile fireşti ale imaginaţiei mamei ei, care înfrumuseţa totul după cum îi plăcea.

— Afecţiunea lui pentru ea, depăşind cu mult tot ce ar fi putut să simtă sau să pretindă că simte Willoughby, fiind atât de caldă, de sinceră şi de statornică, nu l-a părăsit nici când a aflat de nefericitele sentimente ale lui Marianne pentru acel tânăr netrebnic şi, fără egoism, fără speranţă încurajatoare, ar fi putut s-o vadă fericită cu altul. Ce spirit nobil! Ce sinceritate! In pri vinţa lui, nimeni nu se poate înşela.

— Caracterul minunat al colonelului Brandon este recunos cut, spuse Elinor.

— Ştiu că este, spuse cu seriozitate mama ei, astfel, după o aşa avertizare, aş fi fost ultima care să încurajeze asemenea afecţiune, sau chiar să se bucure de ea. Dar faptul că a venit după mine, arătând atâta prietenie, este suficient pentru a dove di că este unul dintre cei mai valoroşi oameni din lume.

— Dar caracterul lui nu stă numai într-un singur act de bunătate, la care l-ar fi îndemnat afecţiunea pentru Marianne.

Doamna Jennings şi familia Middleton îl cunosc bine de multă vreme şi îl iubesc şi îl respectă; chiar şi eu pot să spun că îl cunosc foarte bine, deşi nu de multă vreme, şi îl preţuiesc atât de mult încât, dacă Marianne poate să fie fericită cu el, sunt gata, întocmai ca tine, să consider înrudirea noastră cu el cea mai mare binecuvântare din lume. Ce răspuns i-ai dat? I-ai lăsat vreo speranţă?

— Oh, draga mea, atunci nu puteam să vorbesc de speranţă.

Marianne putea să fie pe moarte în acea clipă. Dar el nu a cerut speranţă sau încurajare. A fost o mărturisire involuntară, o dorinţă irezistibilă de a linişti o prietenă, nu o cerere către un părinte. Totuşi, după un timp, i-am spus într-adevăr că, dacă Marianne va trăi, după cum nădăjduiam, cea mai mare fericire a mea va fi să-i ajut să se căsătorească; iar de când am ajuns, de când am văzut că primejdia a trecut, i-am repetat-o cu mai multă tărie, l-am încurajat cât am putut. I-am spus că timpul o să rezolve totul. Inima lui Marianne nu o să tânjească pe vecie după un om ca Willoughby. Meritele lui au să câştige repede dragostea lui Marianne.

— Totuşi, dacă e să judecăm după starea de spirit a colonelu lui, încă nu l-ai făcut să fie la fel de optimist ca tine.

— Nu, el crede că afecţiunea lui Marianne e înrădăcinată prea adânc ca să sufere vreo schimbare într-un timp scurt şi, chiar presupunând că inima ei ar fi iarăşi liberă, are prea puţină încredere în el ca să spere că, dată fiind diferenţa de

vârstă şi de fire, ar putea s-o facă vreodată să se ataşeze de el. Dar se înşală.

E mai în vârstă decât ea doar atât cât acest lucru să însemne un avantaj, şi sunt foarte convinsă că firea lui este tocmai potrivită pentru a o face fericită pe sora ta. De asemenea, înfăţişarea şi manierele sunt în avantajul lui. Nu sunt chiar atât de părtini toare ca să spun că e mai frumos decât Willoughby dar, totodată, chipul lui are ceva mult mai plăcut. Ochii lui Willoughby au avut întotdeauna ceva care nu îmi plăcea, dacă mai ţii minte.

Elinor nu ţinea minte, dar fără să aştepte vreo încuviinţare din partea ei mama sa continuă:

— Iar manierele colonelului nu numai că îmi plac mai mult decât mi-au plăcut vreodată cele ale lui Willoughby, ci vor fi în măsură şi s-o facă pe Marianne să se ataşeze mai trainic de el.

Bunătatea lui, atenţia sinceră faţă de ceilalţi oameni, simplitatea lui bărbătească se potrivesc mai bine adevăratei ei firi decât vioiciunea deseori artificială şi inoportună a celuilalt. Eu, una, sunt foarte sigură că, dacă Willoughby s-ar fi dovedit cu adevărat un om de treabă, cum nu s-a dovedit, Marianne n-ar fi fost atât de fericită cu el cum va fi cu colonelul Brandon.

Se opri. Fiica ei nu era deloc de acord cu ea, dar cum nu-şi exprimă cu glas tare dezaprobarea, nu produse nici o supărare.

— Chiar dacă am să rămân la Barton, Delaford va fi la mică distanţă de mine, continuă doamna Dashwood, şi, după toate probabilităţile, căci am auzit că e un sat mare, s-ar găsi o căsuţă pe-aproape, care să fie tot atât de convenabilă ca actuala noastră locuinţă.

Sărmana Elinor! Încă un plan de a o duce la Delaford. Insă ea avea o fire încăpăţânată.

— Şi când te gândeşti şi cât e de bogat! Când ajungi la vârsta mea, ţii seama şi de asta… Şi, cu toate că nu ştiu şi

nici nu vreau să ştiu precis ce avere are, sunt sigură că trebuie să fie frumoasă.

Aici fură întrerupte de intrare unei a treia persoane şi Elinor se retrase pentru a se gândi în linişte la toate, pentru a-i dori succes prietenului ei, simţind totuşi o strângere de inimă pentru Willoughby.

CAPITOLUL X BOALA LUI MARIANNE dură prea puţin ca ea să nu se însănătoşească repede, iar tinereţea şi vigoarea îi îngăduiră să se restabilească fără complicaţii şi, la patru zile de la sosirea doamnei Dashwood, să se mute în budoarul doamnei Palmer unde, la cererea ei anume, colonelul Brandon fu invitat să o viziteze, întrucât ea voia să-i mulţumească pentru că îi adusese mama.

Emoţia lui când intră în încăpere şi văzu cât de mult se schimbase şi când luă mâna pe care ea i-o întinse imediat izvora, după cum presupuse Elinor, din ceva mai mult decât afecţiunea lui pentru Marianne sau din faptul că ştia că era cunoscută de ceilalţi. Privirea tristă cu care se uita la Marianne şi faptul că se schimbă la faţă o făcură pe Elinor să creadă că sora ei îi amintea, prin asemănarea ei cu Eliza, de multe scene nefericite din trecut.

Doamna Dashwood, nu mai puţin atentă la ce se petrecea decât fiica ei, dar cu mintea influenţată cu totul altfel, văzu în purtarea colonelului numai ceea ce izvora din cele mai simple şi mai evidente sentimente, iar în gesturile şi cuvintele lui Marianne mai mult decât dovada recunoştinţei.

La capătul a încă două sau trei zile, întrucât Marianne era cu fiecare zi mai întremată, doamna Dashwood începu să vorbească de plecarea la Barton. De hotărârea ei depindeau măsurile pe care trebuiau să le ia prietenii săi; doamna Jennings nu putea părăsi Cleveland atât timp cât familia Dashwood era acolo, iar colonelul Brandon fu convins de toată lumea să considere şederea lui acolo la fel de hotărâtă, dacă nu şi la fel de indispensabilă. In schimb, doamna Dashwood acceptă să se folosească de caleaşca lui la întoarcere, pentru ca fiica ei bolnavă să călătorească mai

confortabil, iar colonelul se oferi cu plăcere să treacă peste câteva săptămâni pe la vilă şi cu ocazia acelei vizite să-şi ia înapoi caleaşca.

Sosi şi ziua despărţirii. După ce îşi luă rămas-bun pe îndelete de la doamna Jennings, un rămas-bun plin de recunoştinţă şi respect care izvorau din adâncul inimii, şi după ce îşi luă la revedere cu prietenie de la colonelul Brandon, Marianne fu ajutată de el cu multă grijă să urce în caleaşca. Apoi urcară doamna Dashwood şi Elinor, iar ceilalţi rămaseră să vorbească despre călătorie şi plictiseală, până când doamna Jennings fu chemată la trăsura ei şi-şi găsi în bârfa cu camerista ei alinare pentru pierderea tinerelor ei tovarăşe, iar curând după aceea colonelul Brandon luă drumul spre Delarofd.

Familia Dashwood făcu două zile pe drum, iar Marianne le suportă bine pe amândouă, fără să dea semne de mare oboseală. Cele două însoţitoare îşi dădură toată silinţa s-o facă să se simtă bine şi fură răsplătite de sănătatea ei trupească şi de cugetul ei senin.

Când se apropiară de Barton, însă, şi dădură cu ochii de peisaje în care fiecare ogor şi fiecare copac îi amintea lui Marianne de ceva deosebit şi dureros, aceasta deveni tăcută şi gânditoare şi, întorcând-şi faţa de la ele, rămase uitându-se cu jind pe fereastră. Insă Elinor nici nu se miră, nici nu o învinui; şi, când o ajută să coboare din caleaşca, văzu că plângea, iar această emoţie i se păru foarte firească şi menită să stârnească mila, după cum faptul că încerca să-şi ascundă lacrimile era spre lauda ei. În întreaga ei comportare de după aceea, Elinor remarcă hotărârea de a se stăpâni. De îndată ce intrară în camera lor de zi, Marianne se uită în jur cu o privire dârză, de parcă era hotărâtă să se obişnuiască imediat cu vederea obiectelor care puteau fi legate de amintirea lui Willoughby. Vorbi puţin, dar toate cuvintele rostite se străduiau să arate veselie şi, deşi uneori îi mai scăpa câte un oftat, acesta era imediat urmat de un zâmbet. După cină, ţinu să-şi încerce

pianul. Se duse la el, dar primele note care îi căzură sub ochi fură cele ale unei opere pe care i-o procurase Willoughby şi pe a cărei copertă era numele lui. Clătină din cap, puse partitura deoparte şi, după ce îşi trecu un minut degetele pe clape, se plânse că îi erau slăbite şi închise la loc instrumentul, declarând cu fermitate că, pe viitor, avea să exerseze.

Ziua următoare nu produse nici o modificare a acestor simp-tome fericite. Dimpotrivă, cu mintea şi trupul întărite în egală măsură de odihnă, arăta mai însufleţită, vorbind cu plăcere şi nerăbdare despre întoarcerea lui Margaret, care în lipsa doamnei Dashwood fusese luată de familia Carey, spunând că întregirea familiei ei dragi, îndeletnicirile comune şi societatea plină de veselie erau singura fericire demnă de invidiat.

— Când vremea se va aşeza şi îmi voi fi recăpătat puterile, spuse ea, o să facem plimbări lungi în fiecare zi. O să ne ducem până la nişte ogoare ale lui sir John de la Barton Cross şi Abbeyland, o să vizităm des ruinele fostei mănăstiri şi o să încercăm să dăm de urma fundaţiilor. Sunt sigură că o să fim fericite. Ştiu că vom petrece vara vesele. N-am să mă scol niciodată mai târziu de şase şi am să-mi împart timpul între muzică şi lectură. Mi-am pus în gând să încep să studiez serios. Biblioteca noastră mi-e prea cunoscută, dar la Barton Park sunt o mulţime de cărţi ce merită citite, şi apoi aş putea împrumuta altele, mai moderne, de la colonelul Brandon. Citind chiar şi numai şase ore pe zi, într-un an voi dobândi o educaţie mult mai aleasă decât cea pe care o am acum.

Elinor îşi lăuda sora pentru acest plan nobil, deşi în sinea ei zâmbi văzând la lucru aceeaşi fantezie arzătoare care o condusese la indolenţă şi melancolie. Zâmbetul i se transformă în supliciu când îşi aduse aminte că nu îşi îndeplinise încă promisiunea pe care i-o făcuse lui Willoughby. Teama de a nu o tulbura pe Marianne o făcu să aştepte până când sănătatea surorii ei avea să fie mai

sigură. Insă hotărârea aceasta fu luată doar pentru a fi încălcată.

Abia la trei zile de când Marianne se întorsese acasă vremea se făcu destul de frumoasă pentru a-i permite unei convalescente să se aventureze în aer liber; aşa că, într-o dimineaţă blândă, sprijinindu-se de braţul lui Elinor, Marianne porni la plimbare pe aleea din faţa casei.

Cele două surori mergeau încet, aşa cum o cerea sănătatea şubredă a lui Marianne, şi înaintaseră doar cât să poată avea în faţa ochilor întreaga privelişte a dealului din spatele casei când, oprindu-se, Marianne îşi întoarse privirea spre el şi spuse calmă:

— Acolo, exact acolo, arătă ea cu mâna, pe movila aceea am căzut... Şi acolo l-am văzut prima dată pe Willoughby.

Glasul i se stinse, dar la un moment dat îi reveni, şi adăugă:

— Sunt mulţumită să constat că pot să mă uit la acel loc cu aşa puţină durere! Să mai discutăm oare despre acest subiect, Elinor? Întrebă ea şovăitor. Sau nu e bine? Sper că acum pot să vorbesc despre el aşa cum se cuvine.

Elinor o îndemnă cu duioşie să-şi deschidă inima.

— Cât despre regret, spuse Marianne, în ceea ce îl priveşte pe el, am terminat cu asta. Nu vreau să-ţi vorbesc despre senti mentele pe care le-am avut pentru el, ci despre cele pe care le am acum. In momentul de faţă, dacă aş putea fi sigură că nu a jucat întotdeauna teatru, că nu m-a înşelat mereu, dar mai ales că niciodată nu a fost atât de ticălos cum mi l-am închipuit une ori, după ce am aflat povestea acelei nefericite fete...

Se opri. Elinor se bucură de cuvintele ei şi spuse:

— Crezi că, dacă ai pulea fi sigură de asta, ai fi liniştită.

— Da. Pacea minţii mele este de două ori implicată în asta; căci nu numai că e îngrozitor să bănuieşti de astfel de planuri o persoană care a însemnat ce a însemnat el pentru mine, dar cum apar eu în faţa mea? Într-o situaţie ca a mea,

la ce altceva putea să mă expună o afecţiune ruşinoasă şi de nestăpânit, dacă nu…

Bâinor o întrerupse:

— Bine, dar atunci cum ţi-ai explica purtarea lui?

— Atunci l-aş socoti – oh, şi cu câtă bucurie!

— L-aş socoti doar frivol, foarte, foarte frivol.

Elinor nu mai spuse nimic. În sinea ei încerca să se hotărască dacă era mai bine să-şi înceapă povestirea direct sau s-o amâne până Marianne ar fi fost mai rezistentă. Un timp, merseră în tăcere. În cele din urmă, Marianne spuse cu un oftat.

— Nu-i doresc prea mult bine, din moment ce aş vrea ca gân durile lui tainice să nu fie mai puţin plăcute decât ale mele. Va suferi destul din pricina lor.

— Îţi compari purtarea cu a lui?

— Nu, o compar cu ceea ce s-ar fi cuvenit să fie. O compar cu a ta.

— Dar situaţiile noastre nu seamănă deloc.

— Ba au semănat mai mult decât purtarea noastră. Draga mea Elinor, nu apăra din bunătate ceea ce ştiu bine că judecata ta condamnă. Boala mi-a dat prilejul să reflectez. Cu mult înainte de a-mi fi revenit îndeajuns ca să pot vorbi, am fost per fect capabilă să reflectez. M-am gândit la cele petrecute şi am constat în comportarea mea de la începutul relaţiei noastre cu el un şir de imprudenţe faţă de mine însămi şi o lipsă de bunătate faţă de voi. Mi-am dat seama că simţămintele mele mi-au adus suferinţă şi că lipsa mea de tărie în faţa lor era să mă bage în mor mânt. Dacă aş fi murit, ar fi fost o sinucidere. Nu am ştiut de pericolul în care mă aflam până nu a fost înlăturat, dar cu astfel de sentimente pe care mi le-au provocat aceste reflecţii mă mir că mi-am revenit, mă mir că însăşi dorinţa înflăcărată de a trăi pentru a avea timp să-mi răscumpăr greşelile în faţa lui Dumnezeu şi a voastră, a tuturor, nu m-a ucis pe loc. Dacă muream, în ce cumplită suferinţă te-aş fi lăsat pe tine, sora mea, prietena mea, infirmiera mea! Tu, care ai fost martora

egoismu lui meu din ultima vreme, care ai cunoscut tot zbuciumul inimii mele! Cum aş fi trăit în amintirea ta?… Şi mama! Cum s-o consolezi? Nu am cuvinte care să exprime cât mă detest. Ori de câte ori mă uitam în urmă, mi se părea că le-am făcut rău tuturor. N-am răsplătit nesfârşita bunătate a doamnei Jennings decât cu dispreţ şi nerecunoştinţa. Am fost insolentă şi nedreaptă cu familiile Middleton şi Palmer şi cu surorile Steele; aveam inima de gheaţă, nu le recunoşteam meritele, şi până şi atenţiile lor mă iritau. Lui John, ba chiar şi lui Fanny le-am oferit mai puţin decât le datoram, chiar dacă nu meritau prea mult. Dar şi pe rine, care eşti mai presus de toţi, mai presus chiar decât mama, te-am nedreptăţit. Şi numai eu ştiam ce era în inima ta şi cât sufereai. Şi cum m-a influenţat asta? Nu a stârnit nici o compătimire care să fi fost de folos. Iţi aveam exemplul în faţa ochilor. Dar la ce mi-a slujit? N-am făcut nici un efort, la care mă obligau datoria sau prietenia, să las durerea să sălăşluiască numai în sufletul meu, şi te-am lăsat să fii nefericită din pricina mea, tocmai pe tine, pentru care susţineam că am o afecţiune nemărginită.

Aici încetă şuvoiul de reproşuri pe care şi le făcea, iar Elinor, nerăbdătoare să o liniştească, deşi prea cinstită ca s-o măgulească, îi aduse pe dată laudele şi susţinerea pe care sinceritatea şi căinţa lui Marianne le meritau din plin. Aceasta îi strânse mâna şi spus:

— Eşti foarte bună. Viitorul va arăta că nu mint. Ţi-am spus planul meu şi, dacă mă voi ţine de el, am să-mi stăpânesc sentimentele şi am să-mi schimb firea în bine. De acum înainte n-am să trăiesc decât pentru familia mea. N-am să mai doresc niciodată să mă îndepărtez de voi sau de căminul meu, iar dacă va trebui vreodată să apar în societate, am să o fac numai ca să vă arăt că sunt mai smerită, că inima mea e mai bună şi că pot să fac faţă cum se cuvine, cu amabilitate şi răbdare, îndatoririlor mondene. Cât despre Willoughby, cred că nu are rost să pretind că am să-l uit curând sau că am să-l uit vreodată. Nici o schimbare

a împrejurărilor sau a părerilor nu poate să înlăture amintirea lui. Dar ea va fi ţinută în frâu de religie, de raţiune şi de îndeletniciri permanente. Se opri şi adăugă cu glas coborât: Dacă aş putea şti ce e în inima lui, totul ar fi mai uşor.

La aceste cuvinte, Elinor se pomeni povestindu-i totul.

Reuşi să-i relateze faptele cu pricepere, speră ea; o pregăti cu precauţie pe nerăbdătoarea ascultătoare, îi expuse simplu şi cinstit principalele aspecte pe care îşi întemeiase Willoughby scuzele, îi recunoscu căinţa şi nu atenua decât declaraţiile lui că o iuţ>ea şi acum pe Marianne. Marianne nu spuse o vorbă. Tremură, cu privirea aţintită în pământ, şi buzele i se albiră şi mai mult decât le lăsase boala. O mie de întrebări îi izvorau din inimă, dar nu îndrăzni să rostească niciuna. Sorbea cu nesaţ, cu răsuflarea întretăiată de emoţie fiecare silabă. Mâna ei i-o strângea tare pe cea a surorii ei, şi lacrimile îi acopereau obrajii.

Temându-se că o obosise, Elinor o conduse spre casă şi, până să ajungă la uşa vilei, dându-şi seama cât de curioasă era, deşi nu-i pusese nici o întrebare, nu-i vorbi decât despre Willoughby şi despre conversaţia lor, relatându-i în amănunt fiecare detaliu al înfăţişării şi vorbelor lui. De cum intrară în casă, Marianne o părăsi şi se retrase în camera ei, nu înainte de a o săruta cu recunoştinţă şi a rosti cu greu printre lacrimi următoarele câteva cuvinte:

— Spune-i şi mamei.

Neîncercând să tulbure o singurătate atât de pe drept căutată, şi hotărâtă să reia subiectul dacă Marianne nu o făcea, Elinor intră în salon pentru a duce la îndeplinire porunca primită la despărţire.

CAPITOLUL XI DOAMNA DASHWOOD ascultă înduioşată justificările fostului ei favorit. Se bucură că putea fi absolvit de o parte din vinovăţie, îi păru rău pentru el şi îi dori fericire. Dar sentimentele din trecut nu puteau fi înviate. Nimic nu i-l putea reda lui Marianne cu o reputaţie

nepătată şi o credinţă nezdruncinată. Nimic nu putea să şteargă suferinţele pe care i le pricinuise lui Marianne, nici să înlăture vinovăţia purtării lui faţă de Eliza. Prin urmare, nimic nu putea s-o facă pe doamna Dashwood să-l mai stimeze ca înainte, sau să dăuneze intereselor colonelului Brandon.

Dacă, la fel ca fiica ei, doamna Dashwood ar fi auzit povestea lui Willoughby chiar de la el, probabil că l-ar fi compătimit mai mult. Dar Elinor nu avu nici puterea, nici dorinţa de a trezi asemenea sentimente în inima ei printr-o relatare atât de amănunţită precum s-ar fi cuvenit. Judecând mai bine, devenise mai prudentă în legătură cu meritele lui Willoughby, aşa că nu făcu decât să prezinte realitatea aşa cum era şi să spună deschis faptele care se datorau cu adevărat caracterului lui, fără ca vreo înfrumuseţare izvorâtă din duioşie să conducă fantezia pe un drum greşit.

În aceeaşi seară, pe când se aflau toate trei împreună, Marianne începu să vorbească despre el de bunăvoie, însă obrajii îmbujoraţi şi glasul nesigur dovedeau că nu o făcea fără efort.

— Aş vrea să vă asigur pe amândouă că văd totul aşa cum doriţi voi s-o fac. Ce mi-a povestit Elinor azi-dimineaţă a fost o mare uşurare pentru mine… Am auzit ce doream să aud… Glasul i se stinse dar, după câteva clipe, îşi reveni şi adăugă mai calmă decât până atunci: Acum sunt pe deplin mulţumită şi nu doresc nici o schimbare. După ce am aflat toate astea, şi mai devreme sau mai târziu tot le aflam, n-aş mai putea fi fericită cu el. N-aş mai avea nici încredere, nici stimă pentru el.

— Ştiu! Ştiu! Exclamă doamna Dashwood. Fericită cu un bărbat cu obiceiuri libertine! Cu unul care a distrus liniştea celui mai drag prieten al nostru, cel mai bun om! Nu, Marianne a mea n-are inima să fie fericită cu un astfel de bărbat!

Marianne oftă şi repetă:

— Nu doresc nici o schimbare.

Elinor spuse:

— Priveşti problema întocmai cum trebuie privită de o minte înţeleaptă şi aş zice că îţi dai seama, la fel de bine ca mine, că ai motive suficiente să fii convinsă că mariajul tău ţi-ar fi adus multe necazuri şi dezamăgiri, în care ai fi fost slab sprijinită de afecţiunea lui mult mai puţin sigură. Chiar el recunoaşte că e cheltuitor şi că nimic nu îi este mai străin decât cumpătarea.

Pretenţiile lui la o viaţă luxoasă, pe de o parte, şi lipsa ta de experienţă, pe de altă parte, într-o căsnicie întemeiată pe un venit mic, n-ar fi dus decât la supărări. Ştiu că sentimentul onoarei şi al cinstei te-ar fi făcut să încerci să fii cât se poate de chibzuită, dar, chiar dacă te-ai fi supus la lipsuri, cum ai fi putut să împiedici ruina care a început înainte de căsătoria voastră? N-ar trebui oare să ne temem că, în loc să convingi un om atât de egoist să consimtă să ducă o viaţă chibzuită, n-ai fi reuşit decât să-l faci să regrete căsătoria?

Buzele lui Marianne tremurară şi repetară cuvântul „Egoist?” pe un ton ce spunea: „Chiar îl crezi egoist?”

— Toată purtarea lui de la început şi până la sfârşit s-a bazat pe egoism, spuse Elinor. Egoismul l-a făcut să se joace cu senti mentele tale, apoi, când a început să simtă ceva pentru tine, l-a făcut să-şi amâne mărturisirea şi să plece din Barton. Plăcerea şi confortul personal au fost principala lui preocupare.

— E foarte adevărat, fericirea mea nu l-a interesat niciodată.

— Acum regretă ce a făcut, continuă Elinor. Şi de ce regretă?

Pentru că vede că ceea ce a făcut nu e spre binele lui. Nu l-a făcut fericit. Situaţia lui de acum nu mai e încurcată, aşa că nu se gândeşte decât că s-a însurat cu o femeie cu o fire mai puţin bună decât a ta. Dar asta înseamnă că, dacă s-ar fi căsătorit cu tine, ar fi fost fericit? Nemulţumirile ar fi fost

altele. Ar fi suferit din pricina lipsurilor băneşti pe care acum, că nu le mai cunoaşte, le consideră un nimic. Ar fi avut o soţie de care nu s-ar fi putut plânge, dar ar fi fost covârşit de lipsuri şi probabil că foarte curând ar fi jinduit la nenumăratele avantaje ale unei moşii fără datorii şi ale unui venit bun.

— Nu mă îndoiesc că aşa este şi că n-am nimic de regretat…

În afară de propria-mi nesăbuinţă.

— Spune mai bine că nu regreţi decât imprudenţa mamei tale, copila mea, spuse doamna Dashwood. Ea este singura răspunzătoare.

Marianne nu o lăsă să continue, iar Elinor, mulţumită că amândouă vedeau că au greşit, dar nedorind ca această remuşcare să o întristeze pe sora ei, spuse repede:

— Eu cred că din toată povestea asta se poate trage o con cluzie – şi anume că toate greutăţile lui Willoughby au fost prici nuite de comportarea sa faţă de Eliza Williams. Acea ticăloşie a fost originea tuturor nemulţumirilor lui trecute şi prezente.

Marianne încuviinţă cu mare simţire această remarcă, iar mama ei avu prilejul să enumere suferinţele şi meritele colonelului Brandon, cu căldura dictată atât de prietenie cât şi de interese, însă fiica ei nu părea să audă mare lucru din cele spuse de ea.

În zilele următoare, Elinor observă că Marianne nu se mai întrema ca până atunci, însă cum hotărârea ei părea neclintită şi cum încerca să fie veselă şi degajată, Elinor era încredinţată că timpul avea să-şi facă efectul asupra sănătăţii ei.

Se întoarse şi Margaret şi astfel întreaga familie era întregită şi îşi văzură în linişte de treburile lor, şi dacă nu îşi îndeplineau îndeletnicirile cu tot atâta râvnă ca atunci când se stabiliseră la Barton, măcar plănuiau să le continue cu mai mult zel în viitor.

Elinor devenise nerăbdătoare să mai afle câte ceva despre Edward. Nu mai ştia nimic despre el de când plecase din Londra. Din cauza bolii lui Marianne, între Elinor şi fratele ei avusese loc un schimb de scrisori. In prima scrisoare de la John, găsise această frază: „Nu ştiu nimic despre nefericitul nostru Edward şi nici nu pot să fac cercetări cu privire la acest subiect interzis, dar trag concluzia că e tot la Oxford.” Aceasta fu singura informaţie despre el, în celelalte scrisori numele neflind nici măcar pomenit. Totuşi, nu îi fu dat să rămână neştiutoare despre faptele lui.

Într-o dimineaţă, servitorul lor fu trimis cu nişte treburi la Exeter. Şi, pe cLnd servea la masă, după ce răspunse la întrebările stăpânei sale cu privire la însărcinarea lui, dădu de bunăvoie următoarea informaţie:

— Bănuiesc că ştiţi, doamnă, că domnul Ferrars s-a căsătorit.

Marianne tresări îngrozitor, se uită la Elinor şi o văzu pălind şi, căzând pe spate în scaun, făcu o criză de nervi. Doamna Dashwood, se uită instinctiv în aceeaşi direcţie şi, după înfăţişarea lui Elinor, fu şocată să constate cât de mult suferea în realitate. O clipă mai târziu, speriată în aceeaşi măsură de starea lui Marianne, nu mai ştiu cărei copile să-i dea mai multă atenţie.

Servitorul, care nu observă decât că domnişoara Marianne nu se simţea bine, avu destul minte să cheme o slujnică care, ajutată de doamna Dashwood, o duse aproape pe sus în cealaltă cameră. Până atunci, Marianne era deja mai bine, iar mama ei, lăsând-o în grija lui Margaret şi a slujnicei, se întoarse la Elinor care, deşi tot tulburată, îşi recăpătase stăpânirea de sine şi glasul şi era pe cale să-l întrebe pe Thomas de unde aflase acea informaţie, când (doamna Dashwood îşi luă asupra sa toată osteneala.

— Cine ţi-a spus că domnul Ferrars s-a căsătorit, Thomas/

— L-am văzut eu însumi pe domnul Ferrars azi-dimineaţă în Exeter, doamnă, şi pe doamna lui, domnişoara Steele, cum ar veni. Când am trecut pe lângă trăsură, am ridicat

întâmplător ochii şi aşa am văzut numaidecât că era domnişoara Steele cea mică. Mi-am scos pălăria, şi ea m-a recunoscut şi a strigat la mine, şi m-a întrebat de dumneavoastră, doamnă, şi de domnişoare, mai ales de domnişoara Marianne, şi mi-a spus să vă transmit complimentele ei şi ale domnului Ferrars, şi că le pare tare rău că nu au timp să vină să vă vadă, căci se grăbeau mai departe, dar că, totuşi, la întoarcere, o să treacă sigur să vă vadă.

— Dar ţi-a spus că s-a măritat, Thomas?

— Da, doamnă. A zâmbit şi a spus că şi-a schimbat numele de când a fost prin părţile astea. Ea a fost mereu o domnişoară vorbăreaţă şi foarte politicoasă. Aşa că i-am urat şi eu fericire.

— Domnul Ferrars era în trăsură cu ea?

— Da, doamnă. L-am văzut chiar când se lăsa pe spate, dar nu a ridicat privirea. Dânsul n-a fost niciodată un domn prea vorbăreţ.

— Mai era cineva în trăsură?

— Nu, doamnă, numai ei doi.

— Ştii de unde veneau?

— Veneau direct de la Londra, doamnă, după cum mi-a spus domnişoara Lucy… Doamna Ferrars.

— Şi mergeau mai departe spre vest?

— Da, doamnă, dar nu or să zăbovească mult. Or să se întoarcă repede, şi atunci sigur or să treacă pe aici.

La auzul acestor cuvinte, doamna Dashwood se uită la fiica ei; dar Elinor avea destulă minte ca să nu le aştepte vizita. O recunoştea întru totul pe Lucy în mesaj, dar era foarte încredinţată că Edward nu avea să se apropie niciodată de ele. Spuse totuşi, cu glasul coborât, că probabil se duceau la Plymouth, la domnul Pratt.

Thomas părea că nu mai ştia şi altceva. Elinor arăta de parcă ar fi vrut să audă mai mult.

— I-ai văzut plecând, înainte să vii încoace?

— Nu, doamnă; caii tocmai ieşeau, iar eu nu puteam să mai zăbovesc.

— Doamna Ferrars arăta bine?

— Da, doamnă, mi-a spus că se simte foarte bine.

Doamna Dashwood nu mai găsi nici o întrebare, iar Thomas fu expediat cu faţa de masă. Marianne trimisese deja vorbă că nu mai vrea să mănânce. Pofta de mâncare a lui Elinor şi a doamnei Dashwood pierise, iar Margaret se gândi că e foarte norocoasă căci, deşi surorile ei avuseseră nenumărate supărări care le făcuseră să neglijeze mesele, ea, una, nu trebuise niciodată să se lipsească de hrană.

După ce sosiră desertul şi vinul, doamna Dashwood şi Elinor rămaseră multă vreme cufundate în gânduri, fără să vorbească. Doamna Dashwood se temea să spună ceva şi nu îndrăznea să ofere consolare. Descoperea acum că greşise încrezându-se în seninătatea lui Elinor şi îşi dădu seama pe drept că fata ei cea mare îi prezentase lucrurile într-o lumină mai blândă, pentru a nu-i spori nefericirea pricinuită de suferinţa lui Marianne. Fusese păcălită de grija fetei sale faţă de ea. Se temea că, din cauza impresiei greşite că ataşamentul pe care îl observase foarte limpede în trecut era mai mic decât credea ea, fusese nedreaptă, lipsită de atenţie, ba chiar rea cu Elinor a ei, că mâhnirea lui Marianne, din cauză că fusese mai răspicat exprimată, sub ochii ei, îi absorbise prea mult tandreţea şi o făcuse să uite că poate şi Elinor suferea aproape la fel de mult, cu mai puţină autocompă-timire şi cu mai multă tărie.

CAPITOLUL XII ELINOR DESCOPERI ACUM diferenţa dintre aşteptarea unui eveniment neplăcut şi certitudinea în sine. Văzu că, împotriva voinţei sale, păstrase întotdeauna în inima ei speranţa că, atâta timp cât Edward nu era încă însurat, se mai putea întâmpla ceva care să împiedice căsătoria lui cu Lucy, că putea să se ivească vreo hotărâre se-a lui, vreo intervenţie a prietenilor, sau vreun mariaj mai avantajos pentru domnişoara Steele, lucru care le-ar fi adus tuturor fericire. Însă acum era însurat, şi în

inima ei se condamna că se lăsase amăgită de asemenea iluzii care făceau ca vestea pe care o primise acum să-i aducă şi multă suferinţă.

La început, se miră puţină că el se însurase atât de repede, înainte să fie hirotonisit şi, prin urmare, înainte să fi intrat în posesia parohiei. Dar curând îşi spuse că era foarte probabil ca Lucy, în graba ei egoistă de a pune mâna pe el, să nu mai fi ţinut seama de riscul pe care îl putea aducea o amânare. Se căsătoriseră la Londra şi acum se grăbeau spre casa unchiului ei. Oare ce simţise Edward ştiindu-se la doar patru mile de Barton, văzându-l pe servitorul mamei ei şi auzind mesajul lui Lucy?

În curând, aveau să se stabilească la Delaford, locul care începuse să o intereseze atât de mult, pe care ar fi vrut să îl cunoască, dar îşi impunea să îl evite. Cu ochii minţii, îi şi văzu acolo: Lucy, rânduindu-le pe toate, îmbinând economiile cu dorinţa de a părea bogată şi ruşinându-se că unii ar putea să-şi închipuie fie şi numai jumătate din trucurile la care era nevoită să recurgă; linguşindu-i pe colonelul Brandon, pe doamna Jennings şi pe toţi prietenii avuţi. Pe Edward nu îl vedea însă desluşit: nu îi era pe plac să-l vadă nici fericit, nici nefericit, aşa că îşi alungă chipul său din minte.

Elinor se mângâie cu gândul că vreuna dintre cunoştinţele lor avea să le scrie curând pentru a le anunţa evenimentul, dând şi alte amănunte, însă zilele treceau fără să primească nici o scrisoare. Deşi nu era convinsă că vreunul dintre prietenii ei era cu adevărat de condamnat, ea le găsi vină la toţi. Toţi erau nepăsători sau leneşi.

— Când îi scrii colonelului Brandon, mamă? O întrebă Elinor într-o zi pe mama ei, nerăbdătoare să afle mai multe amănunte.

— I-am scris săptămâna trecută, draga mea, şi mă aştept mai degrabă să-l văd decât să primesc veşti de la el. L-am rugat insis tent să vină la noi şi nu m-ar mira să-l văd intrând în casă azi sau mâine sau în orice zi.

Cu asta câştiga ceva pe care să-l aştepte cu nerăbdare. Colonelul Brandon trebuia să aibă nişte informaţii.

Nici nu hotărî bine asta, că silueta unui bărbat călare o făcu să-şi îndrepte privirea spre fereastră. Călăreţul se opri la poarta casei lor. Era un domn, era însuşi colonelul Brandon. Acum avea să audă mai multe şi, la gândul ăsta, o apucă tremuratul. Dar… Nu era colonelul Brandon… Nu avea nici aerul lui… Nici înălţimea lui. Dacă ar fi fost cu putinţă, ar fi spus că era Edward. Se uită din nou. El tocmai descălecase… Nu se putea înşela, era Edward. Se îndepărtă de fereastră şi se aşează., yine de la domnul Pratt anume că ne vadă. Am să fiu calmă, stăpână pe mine." într-o clipă văzu că şi celelalte îşi dăduseră seama de greşeală. O văzu pe mama ei şi pe Marianne schimbându-se la faţă… Le văzu uitându-se la ea şi şoptindu-şi câteva fraze una celeilalte. Ar fi dat orice să poată vorbi… Să le facă să înţeleagă. Spera ca ele să nu îl trateze cu răceală sau dispreţ; dar nu putu să rostească un cuvânt şi fu nevoită să lase totul în seama discreţiei lor. Nimeni nu spuse o vorbă. Aşteptară în tăcere apariţia vizitatorului lor. Ii auziră paşii pe pietrişul aleii; o clipă mai târziu era pe coridor, iar în următoarea, în faţa lor.

Nici chiar lui Elinor înfăţişarea lui nu i se păru prea fericită. Era palid şi tulburat, de parcă îi era teamă de cum avea să fie primit şi ştia că nu merita o primire mai amabilă. Dar doamna Dashwood, conformându-se, după cum credea ea, dorinţelor fiicei ei, îl întâmpină cu un aer forţat de încântare, îi întinse mâna şi îi ură fericire.

El se înroşi şi bălmăji un răspuns neinteligibil. Buzele lui Elinor se mişcară o dată cu ale mamei ei şi îşi dori să fi dat şi ea mâna cu el. Dar era prea târziu şi, cu o înfăţişare care se dorea sinceră, se aşează la loc şi vorbi despre vreme.

Marianne se retrăsese cât mai mult, pentru a-şi ascunde amărăciunea. Margaret, înţelegând o parte din situaţie, dar nu tot, se aşează cât mai departe de el şi păstră o tăcere strictă.

După ce Elinor încetă să se bucure de vremea uscată, se lăsă o tăcere/Stingherită. Ii puse capăt doamna Dashwood, care se simţi obligată să-şi exprime speranţa că el o lăsase pe doamna Ferrars foarte bine. Grăbit, el răspunse afirmativ.

Urmă altă pauză.

Elinor, hotărându-se să facă un efort, spuse:

— Doamna Ferrars este la Longstaple?

— La Longstaple? Întrebă Edward cu un aer uimit. Nu. Mama e Ia Londra.

— Mă refeream la doamna Edward Ferrars, spuse Elinor, luând de pe masă lucrul de mână.

Nu îndrăzni să ridice privirea, dar atât doamna Dashwood, cât şi Marianne, şi-o aţintiră asupra lui. Edward roşi, păru încurcat şi, după o scurtă ezitare, spuse:

— Poate te referi la… Fratele meu… Te referi la doamna Robert Ferrars.

— Doamna Robert Ferrars! Repetară Marianne şi mama ei, cu cea mai mare uimire.

Cu toate că Elinor nu putu să scoată nici un cuvânt, iar ochii ei îl fixau cu aceeaşi mirare nerăbdătoare, Edward se ridică de pe scaun şi se duse la fereastră, parcă neştiind ce să facă; luă de pe pervaz nişte foarfece şi, stricându-le tocul, pe care îl tăie bucăţele, spuse cu un glas grăbit:

— Poate nu ştiţi… Poate nu aţi auzit că fratele meu s-a căsă torit de curând cu… Cu cea mai mică… Cu domnişoara Lucy Steele.

Vorbele lui fură repetate, cu o uimire de nedescris de toate, în afară de Elinor, care rămase cu capul aplecat asupra lucrului, într-o stare de agitaţie care o făcea să nu mai ştie unde se afla.

— Da, spuse el, s-au căsătorit săptămâna trecută, iar acum sunt Ia Dawlish.

Elinor nu mai putu să stea. Ieşi aproape în fugă din cameră şi, de îndată ce uşa se închise, izbucni în lacrimi de bucurie care, la început, păreau că n-au să mai oprească

niciodată. Edward, care până atunci se uitase oriunde, numai la Elinor nu, o văzu ieşind din cameră şi probabil îşi dădu seama de emoţia ei, căci imediat după aceea căzu într-o reverie pe care nici o remarcă, nici o întrebare şi nici cuvintele pline de afecţiune nu o putură întrerupe. In cele din urmă, fără să spună ceva, părăsi încăperea şi porni spre sat, lăsându-le pe celelalte în culmea uimirii, neştiind ce să creadă despre această întorsătură neaşteptată şi minunată a situaţiei.

CAPITOLUL XIII ORICÂT DE INEXPLICABILE erau pentru toată familia împrejurările eliberării lui, era sigur că Edward era liber şi era uşor de prevăzut cum avea să se folosească el de acea libertate; căci, după ce cunoscuse mai bine de patru ani binecuvântările unei logodne imprudente, contractată fără consimţământul mamei lui, nimic nu era mai puţin de aşteptat de la el decât să contracteze imediat alta, întrucât prima dăduse greş.

De fapt, misiunea lui la Barton era simplă. Voia doar să-i ceară lui Elinor să se mărite cu el. Ţinând seamă că nu era cu totul lipsit de experienţă într-o astfel de problemă, poate era ciudat că se simţea atât de stingher şi că avea atâta nevoie de încurajare şi de aer curat.

Nu mai trebuie spus cât i-a trebuit să se plimbe până a luat hotărârea, cât de repede s-a ivit prilejul să şi-o pună în aplicare, cum a făcut-o şi cum a fost primită propunerea lui. Ce trebuie neapărat spus este că, pe la patru, când se aşezară cu toţii la masă, cam la trei ore de la sosirea lui, Edward fusese acceptat de Elinor, căpătase încuviinţarea mamei ei şi era unul dintre cei mai fericiţi oameni din lume. Nu numai că se putea bucura de fericirea unei iubiri împărtăşite, ci şi reuşise să se elibereze, fără să aibă nimic a-şi reproşa, dintr-o legătură care îl făcuse multă vreme să se simtă nefericit, scăpase de o femeie pe care încetase de mult să o iubească. De la o nefericire profundă, ajunsese la fericire, iar schimbarea se manifesta printr-o voioşie atât de

sinceră şi plină de recunoştinţă cum nu le fusese dat prietenelor lui să vadă vreodată la el.

Acum îşi deschise sufletul în faţa lui Elinor, mărturisindu-i toate slăbiciunile şi greşelile de care se făcuse vinovat şi analizând cu toată demnitatea filosofică a celor douăzeci şi patru de ani ataşamentul de tânăr fără experienţă pentru Lucy.

— A fost o prostie, o înclinaţie nesăbuită din partea mea, spuse el, o consecinţă a necunoaşterii lumii şi a lipsei de ocupaţie. Dacă la optsprezece ani, când am fost luat din grija domnului Pratt, mama mi-ar fi dat o ocupaţie activă, acest lucru nu s-ar fi întâmplat. Dacă aş fi avut o îndeletnicire care să-mi umple timpul, aş fi scăpat foarte repede de acel ataşament închipuit. Dar, în loc să am ceva de făcut, în loc ca familia mea să se gândească să-mi aleagă o profesie sau să mă lase pe mine s-o fac, m-am întors acasă ca să lenevesc. Am stat un an fără să fac nimic, căci n-am intrat la Oxford decât la nouăsprezece ani, aşa că n-am avut de făcut decât să-mi închipui că sunt îndrăgostit de Lucy. Şi cum mama mea nu a reuşit să facă din casa noastră un cămin agreabil, cum în fratele meu nu aveam un prieten şi un tovarăş şi nu îmi plăceau noile cunoştinţe, a fost foarte firesc să mă duc des la Longstaple, unde m-am simţit întotdeauna ca acasă şi unde eram bine primit. Lucy îmi părea cea mai blândă şi mai bună fată din lume. Mai era şi drăguţă – sau cel puţin aşa mi se părea mie atunci. Nu aveam cum să-i văd defectele, căci nu cunoşteam multe femei. Ţinând seama de toate acestea, oricât de nechibzuită a fost logodna noastră, aşa cum s-a dovedit a fi, la vremea aceea nu a fost o nebunie nefirească sau de neiertat.

Schimbarea care se produse în câteva ore în mintea şi fericirea familiei Dashwood era atât de mare încât le promitea tuturor satisfacţia unei nopţi de insomnie. Doamna Dashwood, prea fericită ca să aibă linişte, nu mai ştia cum să-şi manifeste dragostea pentru Edward, nici cum s-o laude îndeajuns pe Elinor, cum să fie recunoscătoare

pentru eliberarea lui fără să-i rănească delicateţea şi nici cum să le dea răgaz să stea de vorbă nestingheriţi şi totuşi să se bucure de compania lor.

Marianne îşi putea exprima fericirea numai prin lacrimi. Se năşteau comparaţii… Se iveau regrete… Iar bucuria sa, deşi sinceră ca şi iubirea pentru sora ei, nu era de aşa natură încât să-i ofere veselie sau grai.

Dar Elinor? Cum s-ar putea descrie sentimentele ei? Din clipa în care aflase că Lucy era măritată cu altul, că Edward era liber, până în momentul în care el îi justificase speranţele pe care şi le făcuse numaidecât, ea nu îşi găsise liniştea. Dar când trecu şi al doilea moment, când toate îndoielile şi toate îngrijorările fură înlăturate, când îl văzu pe Edward eliberat în mod onorabil de fosta lui logodnă, când văzu că el profitase fără întârziere de această eliberare pentru a veni să declare o afecţiune tot atât de duioasă şi statornică precum sperase ea mereu că nutreşte, fu copleşită de bucurie; şi cum, din fericire, mintea omenească se obişnuieşte uşor cu orice schimbare în bine, îi trebuiră câteva ceasuri ca să-şi domolească starea de spirit şi să-şi liniştească într-o oarecare măsură inima.

Edward era acum stabilit la vilă de cel puţin o săptămână, căci orice alte treburi ar fi avut, îi era cu neputinţă să acorde mai puţin de o săptămână bucuriei companiei lui Elinor sau să spună jumătate din ce trebuia spus despre trecut, prezent şi viitor, căci, deşi în câteva ore de conversaţie neîntreruptă două fiinţe raţionale ar putea încheia mai multe subiecte decât pot fi terminate în mod obişnuit, la îndrăgostiţi este altfel. Ei nu epuizează nici un subiect şi nici nu îşi comunică un lucru până nu l-au rostit de cel puţin douăzeci de ori.

Căsătoria lui Lucy fu, desigur, unul dintre primele subiecte de discuţie ale îndrăgostiţilor; şi, cum Elinor cunoştea fiecare parte, căsătoria lor i se părea cea mai extraordinară şi inexplicabilă împrejurare de care auzise vreodată. Cum ajunseseră să fie împreună şi prin ce farmece putuse

Robert să fie atras de o fată despre a cărei frumuseţe ea însăşi îl auzise vorbind fără admi raţie, o fată care, pe deasupra, era logodită cu fratele lui şi din cauza căreia acel frate fusese izgonit din familie – toate astea erau dincolo de înţelegerea ei...: Edward putu doar să încerce să dea o explicaţie, presupunând că poate, la prima întâlnire întâmplătoare, vanitatea unuia fusese atât de măgulită de linguşelile celuilalt, încât treptat se ajunsese la tot restul. Elinor îşi aminti de cele spuse de Robert în Harley Street despre părerea lui în legătură cu ce ar fi putut face intervenţia sa în problemele fratelui său, dacă era făcută la timp.

— Aşa e Robert, spuse imediat Edward. Şi poate că asta a fost în capul lui când s-au cunoscut. Şi poate că Lucy s-o fi gândit la început doar să obţină nişte servicii în favoarea mea. Celelalte planuri or fi apărut după aceea.

Dar niciunul nu era în stare să ghicească de când exista relaţia dintre ei. La Oxford, unde alesese el să stea după ce părăsise Londra, nu avusese nici un mijloc de a primi veşti despre ea decât de la ea însăşi, iar scrisorile ei, până în ultimul moment, nu fuseseră nici mai puţin frecvente, nici mai puţin afectuoase. De aceea, nici cea mai mică bănuială nu l-a pregătit pentru ceea ce a urmat, iar când în cele din urmă adevărul a răbufnit într-o scrisoare de la Lucy, un timp a rămas împărţit între uimirea, groaza şi bucuria unei asemenea eliberări. Puse scrisoarea în mâinile lui Elinor.

Dragă domnule, Fiind foarte sigură că am pierdut de mult afecţiunea dumitale, m-am considerat liberă să mi-o dăruiesc pe a mea altuia şi n-am nici o îndoială că am să fiu la fel de fericită cu el cum credeam că aş putea fi cu dumneata; dar consider mai prejos de demnitatea mea să accept o mână cât timp inima îi aparţine alteia. Îţi doresc sincer fericire în alegerea dumitale, şi nu o să fie vina mea dacă nu vom fi întotdeauna prieteni buni, aşa cum rudenia noastră apropiată de acum face de cuviinţă să fim. Pot să spun cu certitudine că nu-ţi port deloc pică şi sunt sigură că

vei fi prea generos ca să ne faci vreun rău. Fratele dumitale mi-a câştigat pe de-a întregul afecţiunea şi, cum nu puteam trăi unul fără celălalt, tocmai ne-am întors de la altar şi suntem acum în drum spre Dawlish, unde vom rămâne câteva săptămâni; scumpul dumitale frate este foarte curios să vadă acel loc, dar m-am gândit mai întâi să te deranjez cu aceste câteva rânduri şi să rămân veşnic, A dumitale sinceră prietenă şi cumnată care îţi doreşte numai bine, Lucy Ferrars Am ars toate scrisorile dumitale şi îţi voi înapoia portretul cu prima ocazie. Te rog să distrugi mâzgălelile mele – dar inelul cu şuviţa de păr poţi să-l păstreziElinor citi scrisoarea şi o înapoie fără un cuvânt.

— Nu-ţi voi cere părerea despre felul în care a fost compusă, spuse Edward. Înainte n-aş fi vrut pentru nimic în lume ca tu să vezi o scrisoare de-a ei. Pentru o cumnată e scrisă destul de prost, darămite pentru o soţie! Ce ruşine mi-a fost citindu-i rândurile!

Cred că pot să spun că, din prima jumătate de an a logodnei noastre, asta e singura scrisoare pe care am primit-o de la ea care compensează, prin conţinut, însuşirile stilului.

— Oricum s-au întâmplat lucrurile, sunt cu siguranţă căsă toriţi, spuse Elinor după o pauză. Iar mama ta s-a pedepsit sin gură în modul cel mai potrivit. Independenţa materială pe care i-a dat-o lui Robert, din resentiment pentru tine, i-a oferit aces tuia prilejul să facă propria lui alegere; şi, de fapt, ea n-a făcut decât să-l mituiască dându-i o mie de lire pe an pentru a săvârşi însăşi fapta pentru a cărei intenţie te-a dezmoştenit pe tine. Nu va fi mai puţin rănită, cred eu, de căsătoria lui Robert cu Lucy, decât ar fi fost dacă te căsătoreai tu cu ea.

— Va fi şi mai rănită, căci Robert a fost întotdeauna prefe ratul ei. Va fi şi mai rănită şi, din aceleaşi considerente, îl va ierta mai repede.

Edward nu ştia cum stăteau lucrurile în prezent între ei, căci nici nu încercase să ia legătura cu familia sa. Părăsise

Oxfordul la mai puţin de douăzeci şi patru de ore de la primirea scrisorii lui Lucy şi, cu un singur gând în minte – cel mai scurt drum spre Barton – nu avusese răgaz să-şi facă vreun plan de conduită cu care drumul să nu aibă nici cea mai mică legătură; nu putea face nimic până nu era sigur de soarta lui cu domnişoara Dashwood şi, după iuţeala cu care îşi căutase soarta, e de presupus că, în ciuda geloziei cu care se gândise odată la colonelul Brandon, în ciuda modestiei cu care îşi aprecia propriile merite şi a politeţii cu care vorbea despre îndoielile lui, nu se aştepta la o primire prea crudă. Totuşi, era de datoria lui să spună că se aştepta, şi o spuse foarte frumos.

Lui Elinor îi era limpede că, în mesajul transmis prin Thomas, Lucy intenţionase în mod sigur să le păcălească, plină de răutate împotriva lui Edward; iar Edward însuşi, acum pe deplin lămurit cu privire la caracterul ei, nu avea nici o reţinere s-o creadă în stare de cea mai cumplită josnicie născută din răutate gratuită. Deşi îşi dăduse seama de multă vreme, încă dinainte de a o cunoaşte pe Elinor, de ignoranţa şi de lipsa ei de generozitate, le pusese în egală măsură pe seama lipsei de educaţie şi, până la primirea ultimei scrisori de la ea, o crezuse întotdeauna o fată binevoitoare, bună la inimă şi ataşată întru totul de el. Numai această convingere îl făcuse să nu pună capăt unei logodne care, cu mult înainte de a fi descoperită şi de a stârni mânia mamei lui, fusese pentru el o continuă sursă de nelinişte şi regret.

— Am considerat că e de datoria mea, independent de sen timentele mele, să-i ofer opţiunea de a continua sau nu logodna, atunci când am fost renegat de mama şi am rămas, după toate aparenţele, fără nici un prieten pe lume, care să mă ajute. Într-o astfel de situaţie, în care nimic nu părea să ispitească avariţia sau vanitatea vreunei făpturi, cum puteam să-mi închipui că nu era animată de cea mai dezinteresată afecţiune, când ea insista cu atâta înflăcărare să-mi împărtăşească soarta, oricare ar fi fost ea?

Nici acum nu înţeleg ce motiv a avut sau ce avantaj îşi închipuia că putea să aibă rămânând legată de un bărbat faţă de care nu avea nici cea mai mică afecţiune şi care nu avea pe lume decât două mii de lire. Nu avea cum să prevadă că voi primi o parohie de la colonelul Brandon.

— Nu, dar şi-o fi închipuit că o să se întâmple ceva în favoarea ta; că familia ta putea să se înduplece cu timpul. Şi, în orice caz, nu pierdea nimic continuând logodna, căci s-a dovedit că ea nu i-a încătuşat nici pornirile, nici faptele. Legătura era cu siguranţă respectabilă şi probabil că îi aducea consideraţie printre prietene şi, dacă nu apărea ceva mai avantajos, era mai bine să se mărite cu tine decât să rămână nemăritată.

Edward fu imediat convins, desigur, că nimic n-ar fi fost mai firesc decât purtarea lui Lucy, nici mai evident ca motivul ei.

Elinor îl certă cu asprime că îşi petrecuse cu ele atâta timp la Norland, când probabil îşi dădea seama de nestatornicia lui.

— Comportamentul tău a fost cu siguranţă foarte greşit, spuse ea. Pentru că, lăsând la o parte convingerea mea, relaţia noastră era lăsată pe seama fanteziei şi a aşteptării a ceea ce, din cauza situaţiei tale de atunci, nu putea să se întâmple.

El nu putu decât să invoce ignoranţa inimii lui şi încrederea greşită în trăinicia logodnei sale.

— Am fost destul de prost să cred că, din cauză că inima mea era făgăduită alteia, nu era nici un pericol să fiu în preajma ta.

Îmi dădeam seama că te admir, dar îmi spuneam că asta însem na numai prietenie, şi n-am ştiut cât de departe ajunsesem până n-am început să fac comparaţii între tine şi Lucy. După aceea am făcut rău, presupun, rămânând atât de mult în Sussex, dar mi-am spus că pericolul era numai al meu, că nu făceam rău nimănui în afară de mine.

Elinor zâmbi şi clătină din cap.

Edward află cu plăcere de aşteptata vizită a colonelului Brandon la vilă, căci dorea cu adevărat nu numai să-l cunoască mai bine, ci şi să aibă prilejul de a-l convinge că nu era supărat că îi oferise parohia Delaford.

— Ceea ce, de fapt, după ce atunci i-am mulţumit cu atât de puţină politeţe, trebuie să-l fi făcut să creadă că nu l-am iertat niciodată pentru acea ofertă.

Începu şi el să se mire acum că nu se dusese încă acolo să vadă casa. Însă toată povestea îl interesase atât de puţin, încât tot ce ştia el despre parohie era din informaţiile primite de la Elinor, care şi ea le aflase de la colonelul Brandon şi le ascultase cu atâta atenţie încât ajunsese să fie stăpână pe subiect.

După aceasta, o singură chestiune rămase nehotărâtă între ei, o singură dificultate de depăşit. Ii lega o afecţiune reciprocă, aprobată cu căldură de prietenii lor adevăraţi, şi singurul lucru care le lipsea era un venit din care să poată trăi. Edward avea două mii de lire, iar Elinor una, ceea ce, cu parohia Delaford, era tot ce puteau numi al lor; căci era cu neputinţă ca doamna Dashwood să le dea ceva, şi niciunul dintre ei nu era chiar atât de îndrăgostit încât să creadă că un venit de trei sute cincizeci de lire pe an le putea asigura un trai îndestulat.

Edward mai spera, totuşi, într-o schimbare în bine a atitudinii mamei sale faţă de el, şi pe asta se bizuia pentru a-şi spori venitul, însă Elinor nu-şi făcea astfel de speranţe căci, întrucât Edward tot nu se căsătorea cu domnişoara Morton, şi cum doamna Ferrars se referise la o eventuală căsătorie între ea şi Edward ca fiind un rău mai mic decât a lui cu Lucy Steele, se temea că jignirea adusă de Robert nu avea să servească decât la îmbogăţirea lui Fanny.

La vreo patru zile de la sosirea lui Edward, apăru şi colonelul Brandon, pentru a întregi satisfacţia doamnei Dashwood şi pentru a-i face onoarea să aibă mai mulţi musafiri decât putea găzdui casa lor. Lui Edward i se rezervă privilegiul primului venit, drept care colonelul

Brandon se duse în fiecare seară la conac, întorcându-se dimineaţa.

După o şedere de trei săptămâni la Delaford, unde nu avusese mare lucru de făcut decât să calculeze diferenţa dintre vârsta de treizeci şi şase de ani şi cea de şaptesprezece, colonelul venise la Barton într-o stare de spirit care, pentru a deveni mai optimistă, avu nevoie de înfăţişarea înfloritoare a lui Marianne, de căldura primirii ei şi de încurajările mamei ei. Nu-i ajunsese la urechi nici un zvon despre căsătoria lui Lucy, aşa că îşi petrecu primele ceasuri ale vizitei ascultând şi minunându-se. Doamna Dashwood îi explică totul şi colonelul găsi un nou motiv să se bucure pentru ceea ce făcuse pentru domnul Ferrars, căci până la urmă aceasta servea interesele lui Elinor.

Nu mai trebuie spus că, pe măsură ce se cunoşteau mai bine, domnii se apreciau tot mai mult. Nu îi lega numai asemănarea dintre principiile sănătoase şi bunul-simţ, ci şi faptul că erau îndrăgostiţi de două surori, mai cu seamă de două surori care ţineau atât de mult una la alta.

Scrisorile pe care le primeau de la Londra, care cu câteva zile înainte ar fi făcut-o pe Elinor să tremure de încordare, ajunseseră acum să fie aşteptate mai degrabă cu veselie decât cu emoţie. Doamna Jennings le scrise să le spună minunata poveste, să-şi arate sincera indignare faţă de neseriozitatea fetei care pusese capăt logodnei şi să-şi reverse compătimirea asupra sărmanului domn Edward care, era sigură, o iubise foarte mult pe femeiuşcă aceea nemernică şi acum, după toate probabilităţile, era la Oxford cu inima zdrobită de durere. „Cred că nimic nu s-a pus la cale cu atâta şiretenie, continua ea, căci nu sunt mai mult de două zile de când Lucy a trecut pe la mine şi a stat câteva ore. Nimeni n-a bănuit nimic, nici măcar Nancy care, biata de ea, a venit plângând a doua zi, fiindu-i frică de doamna Ferrars şi neştiind cum să ajungă la Plymouth; căci se pare că, înainte de a pleca să se mărite, Lucy i-a luat cu împrumut banii, aşa că sărmana Nancy n-a rămas nici cu

şapte şilingi. M-am bucurat tare mult că am putut să-i dau cinci lire ca să ajungă la Exeter, unde are de gând să stea trei sau patru săptămâni la doamna Burgess, în speranţa, după cum i-am spus şi eu, să dea iarăşi peste doctor. Şi trebuie să spun că răutatea lui Lucy de a nu o lua cu ei în trăsură le întrece pe toate. Sărmanul domn Edward! Nu pot să mi-l scot din minte, dar trebuie să-l chemaţi la Barton, şi domnişoara Marianne trebuie să încerce să-l consoleze.”

Răstălmăcirile domnului Dashwood erau mai solemne. Doamna Ferrars era cea mai nefericită dintre femei – biata Fanny suferise chinuri cumplite – şi se mira şi era recunoscător că, după asemenea lovitură, scăpaseră cu viaţă. Jignirea adusă de Robert era de neiertat, dar cea adusă de Lucy era mult mai grea. Doamna Ferrars nu voia să mai audă de niciunul dintre ei şi, dacă mai târziu putea să fie convinsă cumva să-şi ierte fiul, pe soţia lui nu avea s-o recunoască niciodată de noră şi nici nu avea să-i permită să apară în faţa ei. În mod foarte rezonabil, domnul John Dashwood considera că gravitatea faptei lor era sporită de felul ascuns în care făcuseră totul căci, dacă ar fi bănuit ceva, s-ar fi luat măsurile cuvenite pentru a împiedica acea căsătorie. Continua astfel: „Doamna Ferrars nu a menţionat încă numele lui Edward, ceea ce nu mă miră, dar, spre marea noastră uimire, n-am primit nici un rând de la el despre această împrejurare. Poate că totuşi păstrează tăcerea de teamă de a nu supăra şi, de aceea, am să-i trimit un rând la Oxford, ca să-i sugerez că sora lui şi cu mine considerăm că o scrisoare de la el, adresată poate lui Fanny şi arătată de ea mamei ei, n-ar fi luată în nume de rău; căci toţi cunoaştem duioşia inimii doamnei Ferrars şi că ea nu-şi doreşte decât să fie în relaţii bune cu copiii ei.”

Acest paragraf era de o oarecare importanţă pentru perspectivele şi conduita lui Edward. El hotărî să încerce o reconciliere, deşi nu chiar în maniera indicată de cumnatul şi sora lui.

— O scrisoare de supunere! Spuse el. Ar vrea să-i cer iertare mamei pentru ingratitudinea lui Robert faţă de ea şi încălcarea onoarei faţă de mine? Nici vorbă să mă supun. Ce s-a petrecut nu m-a făcut nici umil, nici pocăit. Am ajuns foarte fericit, dar asta nu interesează. Nu văd de ce ar trebui să fiu supus.

— Ai putea să-i ceri iertare pentru faptul că ai supărat-o, şi cred că acum ai putea îndrăzni să-ţi exprimi părerea de rău pen tru că ai încheiat cândva o logodnă care a atras asupra ta mânia mamei tale.

Edward fu de acord că putea să facă asta.

— Şi poate că, după ce te va fi iertat, n-ar fi nepotrivit să dai dovadă de puţină smerenie aducându-i la cunoştinţă o a doua logodnă care, în ochii ei, este aproape tot atât de nechibzuită ca şi prima.

Edward nu avu nimic de spus împotriva acestui lucru, dar se opuse ideii unei scrisori de supunere şi socoti mai nimerit ca, în loc să-i scrie lui Fanny, să se ducă la Londra şi să o roage personal să intervină în favoarea lui.

După ce colonelul Brandon stătu la ele trei sau patru zile, cei doi bărbaţi părăsiră împreună domeniul Barton. Urmau să se ducă imediat la Delaford, pentru ca Edward să-şi cunoască viitorul cămin şi să-l ajute pe protectorul şi prietenul lui să hotărască ce îmbunătăţiri anume trebuiau aduse casei. De acolo, după câteva zile, avea să plece mai departe, la Londra.

CAPITOLUL XIV DUPĂ O ÎMPOTRIVIRE corespunzătoare din partea doamnei Ferrars, îndeajuns de violentă şi fermă ca s-o apere de impresia că era prea bună, Edward fu acceptat să apară în faţa ei şi recunoscut iarăşi ca fiu.

În ultima vreme, familia ei cunoscuse mari tulburări. Timp de mulţi ani avusese doi fii, dar crima şi renegarea lui Edward din urmă cu două săptămâni i-l răpiseră pe unul dintre ei; aceeaşi renegare a lui Robert o lăsase, timp de două săptămâni, fără niciunul. Iar acum, prin învierea lui Edward, avea iarăşi un fiu.

Totuşi, în ciuda faptului că i se permisese din nou să trăiască, Edward nu considera că existenţa îi era sigură până nu-i dezvăluia actuala logodnă, căci se temea că aflarea acesteia ar fi putut duce la o cotitură bruscă ce l-ar fi făcut să dispară tot atât de repede ca înainte. Prin urmare, o dezvălui cu o precauţie plină de teamă şi fu ascultat cu un calm neaşteptat. La început, doamna Ferrars se străduia să-l descurajeze să se căsătorească cu domnişoara Dashwood prin toate argumentele care îi stăteau în putere. Ii spuse că prin domnişoara Morton ar fi avut parte de un rang superior şi o avere mare şi întări afirmaţia făcând observaţia că domnişoara Morton era fiica unui nobil cu treizeci de mii de lire, pe când domnişoara Dashwood era numai fiica unui domn de la ţară şi nu avea mai mult de trei mii de lire. Insă când descoperi că el nu voia nicicum să se lase călăuzit de adevărul spuselor ei, se gândi că era mai înţelept, ţinând seama de experienţa din trecut, să se supună dorinţei lui şi, după o amânare care îi permitea să-şi salveze demnitatea, îşi dădu consimţământul la căsătoria lui Edward cu Elinor.

Urma să se gândească mai târziu la ce avea să facă pentru a le spori venitul. Cu acest prilej reieşi foarte clar că, deşi Edward era acum singurul ei fiu, nu era nicicum cel mai mare, căci nu obiectă deloc la hirotonisirea lui, care avea să-i aducă un câştig de două sute cincizeci de lire pe an, şi nici nu-i făcu vreo promisiune pentru prezent sau viitor, în afară de cele zece mii de lire care îi fuseseră date şi lui Fanny.

Totuşi, această sumă era mai mult decât se aşteptau Edward şi Elinor, iar doamna Ferrars, prin scuzele ei şovăitoare, părea singura persoană care se mira că nu dădea mai mult.

Având astfel asigurat un venit suficient pentru a le acoperi nevoile, şi după ce Edward intră în posesia parohiei, nu le mai rămase decât să pună la punct casa căreia, din dorinţa de a o instala cât mai bine pe Elinor, colonelul Brandon îi

aducea îmbunătăţiri considerabile. Dar cum lucrările întârziau, Elinor fu cea care renunţă la hotărârea de nu a se căsători până nu era totul pus la punct şi căsătoria avu loc, la începutul toamnei, în biserica de la Barton.

Prima lună de căsnicie şi-o petrecuseră împreună cu prietenul lor la conac, de unde puteau supraveghea reparaţiile de la casa parohială, dând pe loc indicaţiile dorite. Profeţiile doamnei Jennings se adeveriră în bună măsură, deşi cam amestecate, căci putu să-i viziteze pe Edward şi soţia lui în prezbiteriul lor de Sfântul Mihail, şi descoperi în Elinor şi soţul ei, după cum chiar fusese încredinţată, una dintre cele mai fericite perechi din lume. De fapt, ei nu-şi mai doreau nimic decât căsătoria colonelului Brandon cu Marianne şi o păşune ceva mai bună pentru vacile lor.

După ce se instalară, fură vizitaţi de mai toate rudele şi prietenii lor. Doamna Ferrars veni să inspecteze fericirea pe care aproape că îi era ruşine că o autorizase; şi până şi soţii Dashwood îşi permiseră cheltuiala unei călătorii din Sussex pentru a-i onora cu o vi2ită.

— Draga verişoară, n-am să spun că sunt dezamăgit, spuse John într-o dimineaţă, pe când se plimbau împreună prin faţa porţilor conacului Delaford. Ar însemna să spun prea mult căci, aşa cum stau lucrurile, în mod sigur ai fost una dintre cele mai norocoase fete din lume. Dar trebuie să mărturisesc că mi-ar plăcea să-l am de cumnat pe colonelul Brandon. Proprietatea lui de aici, domeniile, conacul lui… Toate atât de respectabile şi într-o stare excepţională! Poate că, deşi Marianne nu pare persoana cea mai indicată să-l ispitească, n-ar strica totuşi să vină mai des pe la voi. Nu se ştie ce se poate întâmpla.

Cu toate că doamna Ferrars venea să-i vadă şi îi trata întotdeauna cu prefăcătoria unei afecţiuni decente, nu fură niciodată insultaţi de favorurile şi preferinţele ei. Şi asta din cauza prostiei lui Robert şi a vicleniei soţiei lui; căci ei reuşiră să o câştige de partea lor în numai câteva luni.

Deşteptăciunea egoistă a lui Lucy, care la început îl băgase pe Robert în bucluc, fu principalul instrument al eliberării lui de necaz; căci smerenia ei prefăcută, insistenţa atenţiilor ei şi necontenitele sale linguşeli o făcură pe doamna Ferrars să se împace cu alegerea lui şi să le acorde toate favorurile ei.

Toată purtarea lui Lucy în această poveste şi prosperitatea care o încunună pot constitui cel mai încurajator exemplu a ceea ce poate să facă grija serioasă şi permanentă faţă de interesele proprii – oricâte piedici ar întâmpina – în asigurarea tuturor avantajelor sorţii, fără alt sacrificiu în afară de cel al timpului şi al conştiinţei. Când Robert căutase să o cunoască şi o vizitase în particular în Bartlett's Buildings, nu o făcuse decât pentru a o convinge să renunţe la logodnă; şi, cum nu era de înfrânt decât afecţiunea lor reciprocă, se aşteptase în mod firesc ca problema să fie rezolvată în câteva întrevederi. Însă în această privinţă, şi nu numai, se dovedi că se înşela; căci deşi Lucy îi dădu curând speranţa că elocvenţa lui avea s-o convingă cu timpul, întotdeauna mai era nevoie de încă o vizită pentru a se lăsa convinsă pe deplin. În felul acesta, reuşea să-l aducă mereu în preajma ei, iar restul veni de la sine. Încetul cu încetul, în loc să vorbească despre Edward, ajunseră să vorbească despre Robert – un subiect despre care el avea întotdeauna mai multe de spus decât despre oricare altul şi pentru care Lucy dovedi în curând un interes la fel de mare ca al lui. Pe scurt, Robert luă locul fratelui său. Era mândru de cucerirea lui, mândru că îl trăsese pe sfoară pe Edward, mândru că se căsătorise în secret, fără consimţământul mamei lui. Se ştie ce a urmat. Petrecură câteva luni în mare fericire în Dawlish, ea gândindu-se la cunoştinţele ei nobile, iar el visând la nişte căsuţe minunate. Când se întoarseră la Londra, obţinu iertarea doamnei Ferrars, cerându-i-o pur şi simplu. Cum era de aşteptat, iertarea nu o incluse de la început şi pe Lucy care, nedatorându-i nimic mamei lui, prin urmare, nepăcătuind în vreun fel, rămase neiertată alte

câteva săptămâni. Dar, perseverând într-o atitudine umilă, trimiţându-i mesaje smerite, învinuindu-se pentru insulta adusă de Robert şi fiind recunoscătoare pentru felul urât în care era tratată, obţinu în cele din urmă atenţia trufaşă care o copleşi prin bunăvoinţa ei şi care, curând după aceea, cu mare iuţeală, conduse la cea mai puternică stare de afecţiune şi influenţă. Lucy îi deveni la fel de necesară doamnei Ferrars cum îi erau Robert şi Fanny. Se stabiliră la Londra, primiră un ajutor generos din partea doamnei Ferrars, şi erau în cele mai bune relaţii cu soţii Dashwood; şi, lăsând deoparte duşmănia şi veşnicele invidii dintre Fanny şi Lucy, în care, fireşte, erau amestecaţi şi soţii lor, şi nenumăratele neînţelegeri dintre Robert şi Lucy, s-ar putea spune că nimic nu întrecea armonia în care trăiau cu toţii.

Ce făcuse Edward pentru a-şi pierde drepturile de fiu mai mare i-ar putea nedumeri pe mulţi, iar ce făcuse Robert pentru a le câştiga i-ar putea nedumeri şi mai tare… Totuşi, fu un aranjament justificat de efectele lui, nu de cauze; în stilul de viaţă sau de exprimare al lui Robert nu apăru nimic care să dea de bănuit că îşi regreta bogăţia, fie că astfel îi lăsa prea puţin fratelui său, fie că îi aducea lui prea mult. Iar dacă Edward ar putea fi judecat după felul în care îşi îndeplinea orice îndatorire, după ataşamentul lui tot mai mare faţă de soţia şi de casa lui, n-ar putea fi considerat mai puţin mulţumit de soarta lui sau mai puţin dornic de vreo schimbare.

Căsătoria o despărţi pe Elinor de familia ei numai atât cât a fost necesar pentru a nu face vila de la Barton cu totul inutilă, căci mama şi surorile ei îşi petreceau aproape jumătate din timp la ea. Doamna Dashwood făcea vizite frecvente la Delaford atât de plăcere, cât şi din motive strategice, căci dorinţa ei de a-i uni

SFÂRŞIT